

**BAUSKAS NOVADA
ILGTSPĒJĪGAS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJA
LĪDZ 2035. GADAM
UN
ATTĪSTĪBAS PROGRAMMA
2022.–2028. GADAM
STRATĒGISKĀ IETEKMES UZ VIDI NOVĒRTĒJUMA
VIDES PĀRSKATS**

1. redakcija

2022. gads

BAUSKAS NOVADA ILGTSPĒJĪGAS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJA LĪDZ 2035. GADAM
ATTĪSTĪBAS PROGRAMMA 2022.–2028. GADAM
Stratēģiskā IVN Vides pārskats

Saturs

1. Ievads4
2. Plānošanas dokumentu galvenie mērķi un īss satura izklāsts5
 - 2.1. Bauskas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2035.gadam5
13
3. Vides pārskata sagatavošanas procedūra un iesaistītās institūcijas, sabiedrības līdzdalība un rezultāti18
 - 3.1. Stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūra un iesaistītās institūcijas18
 - 3.2. Vides pārskata sagatavošana20
 - 3.3. Sabiedrības līdzdalība22
4. Bauskas novada esošā vides stāvokļa apraksts un iespējamā attīstība, ja plānošanas dokuments netiktu īstenots24
 - 4.1. Novada vispārīgs raksturojums24
 - 4.2. Bauskas novada reljefs un ģeomorfoloģiskā uzbūve27
 - 4.3. Klimatiskie apstākļi28
 - 4.4. Ģeoloģiskā uzbūve29
47
 - 4.5. Alternatīvie energoresursi54
 - 4.6. Gaisa kvalitāte58
 - 4.7. Īpaši aizsargājamās dabas teritorijas un mikroliegumi59
 - 4.8. Ainavas un kultūras pieminekļi62
5. Antropogēnā slodze63
6. Iespējamās izmaiņas, ja plānošanas dokumenti netiktu īstenoti79
 - 6.1. Ilgtspējīgas attīstības stratēģija79
 - 6.2. Attīstības programma79
7. Ar plānošanas dokumentu īstenošanu saistītās vides problēmas80
8. Starptautiskie un nacionālie vides aizsardzības mērķi81
 - 8.1. Starptautiskie vides aizsardzības mērķi81
 - 2.1. NACIONĀLIE VIDES AIZSARDZĪBAS MĒRĶI87
89
91

BAUSKAS NOVADA ILGTSPĒJĪGAS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJA LĪDZ 2035. GADAM
ATTĪSTĪBAS PROGRAMMA 2022.–2028. GADAM
Stratēģiskā IVN Vides pārskats

9. Plānošanas dokumentu un to iespējamo alternatīvu īstenošanas būtiskās ietekmes uz vidi novērtējums⁹¹
10. Risinājumi, lai novērstu vai samazinātu plānošanas dokumentu un to iespējamo alternatīvu īstenošanas būtisko ietekmi uz vidi¹¹⁴
11. Īss iespējamo alternatīvu izvēles pamatojums¹¹⁶
12. Iespējamie kompensēšanas pasākumi, kas apzināti, konsultējoties ar Dabas aizsardzības pārvaldi, ja tādi nosakāmi saskaņā ar likumu “Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām”¹¹⁷
13. Plānošanas dokumenta īstenošanas iespējamās būtiskās pārrobežu ietekmes novērtējums¹¹⁸
14. Paredzētie pasākumi plānošanas dokumenta īstenošanas monitoringa nodrošināšanai¹¹⁹
15. Izmantotā literatūra¹²²

Pielikumi

1. pielikums 31.05.2021. Vides pārraudzības valsts biroja lēmums Nr. 4-02/46 “Par stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras piemērošanu”

**BAUSKAS NOVADA ILGTSPĒJĪGAS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJA LĪDZ 2035. GADAM
ATTĪSTĪBAS PROGRAMMA 2022.–2028. GADAM
Stratēģiskā IVN Vides pārskats**

1. Ievads

Stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums (turpmāk – SIVN) tiek veikts Bauskas novada attīstības plānošanas dokumentiem: Bauskas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2035. gadam (turpmāk – IAS) un Bauskas novada attīstības programma 2022.–2028. gadam (turpmāk tekstā – Attīstības programma).

SIVN veikts un Vides pārskats izstrādāts saskaņā ar likumu „Par ietekmes uz vidi novērtējumu”, Ministru kabineta (turpmāk – MK) 2004. gada 23. marta noteikumiem Nr. 157 „Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums” (turpmāk– MK 23.03.2004. noteikumiem Nr. 157) un Vides pārraudzības valsts biroja 31.05.2021. lēmumu Nr. 4-02/46 “Par stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras piemērošanu”.

SIVN ietvaros sagatavots Vides pārskats, kas balstās uz Bauskas novada attīstības plānošanas dokumentos ietvertu novada attīstības perspektīvu.

Stratēģiskais IVN veikts abiem plānošanas dokumentiem vienlaikus to izstrādes beigu stadijā. Stratēģiskā IVN rezultāti apkopoti Vides pārskatā, izstrādājot vienu Vides pārskatu par abu plānošanas dokumentu izvērtējumu, apvienojot esošās situācijas analīzi un normatīvo un saistošo plānošanas dokumentu analīzi, kā arī veicot katra plānošanas dokumenta analīzi un prognozējamo ietekmju izvērtējumu.

Vides pārskata izstrādē ņemtas vērā normatīvo aktu prasības, sniegta informācija par to, kādi starptautiskie un nacionālie vides aizsardzības mērķi attiecas uz attiecīgo teritoriju, analizēts teritorijas esošais vides stāvoklis, izvērtēta plānošanas dokumenta plānoto darbību iespējamā ietekme uz vides stāvokli un izstrādāti priekšlikumi nelabvēlīgās ietekmes novēršanai vai samazināšanai. Pielikumā pievienoti dokumenti, kas apliecina SIVN procedūras ievērošanu.

Vides pārskats ir dokuments, kurā kompleksi vērtēta Bauskas novada attīstības plānošanas dokumentu ieviešanas iespējamā ietekme uz vidi, nodrošinot, ka vides vērtības tiek atbilstoši integrētas plānošanas dokumentā. Ja vides aspektus nav iespējams iestrādāt pašos plānošanas dokumentos, Bauskas novada pašvaldībai un attiecīgajām institūcijām ir jāpanāk, lai tie tiku ievēroti pirms katras paredzētās darbības uzsākšanas.

Vides pārskatā izmantoti attīstības plānošanas dokumentos ietvertie kartogrāfiskie materiāli un citi pieejamie materiāli (kartes, izpētes, reģistri u.tml.), kuru avots norādīts pie attiecīgās informācijas.

SIVN Vides pārskatu, pamatojoties uz noslēgto līgumu, izstrādāja SIA *Baltkonsults*.

BAUSKAS NOVADA ILGTSPĒJĪGAS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJA LĪDZ 2035. GADAM
ATTĪSTĪBAS PROGRAMMA 2022.–2028. GADAM
Stratēģiskā IVN Vides pārskats

2. Plānošanas dokumentu galvenie mērķi un īss satura izklāsts

Bauskas novads izveidots administratīvi teritoriālās reformas rezultātā 2021. gada 1. jūlijā, apvienojot Bauskas, Iecavas novadu, Rundāles un Vecumnieku novadu. Novadā ietilpst 2 pilsētas (Bauska un Iecava) un 17 pagasti (Bārbeles, Brunavas, Ceraukstes, Codes, Dāviņu, Gailīšu, Iecavas, Īslīces, Kurmenes, Mežotnes, Rundāles, Skaistkalnes, Svitenes, Valles, Vecsaules, Vecumnieku un Viesturu). Administratīvais centrs – Bauskas pilsēta.

Katram no apvienotajiem novadiem ir spēkā esoši attīstības plānošanas dokumenti, tomēr, veidojot vienotu turpmāko Bauskas novada attīstības redzējumu, tiek izstrādāta kopēja visas teritorijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija, kā arī Attīstības programma, lai veidotu vienotu redzējumu par novada turpmāko attīstību. Abi novada attīstības plānošanas dokumenti tika izstrādāti vienlaicīgi un tiem sagatavots kopējs Pašreizējās situācijas raksturojums.

2.1. Bauskas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2035. gadam

Bauskas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2035. gadam (turpmāk–IAS, Bauskas IAS) ir ilgtermiņa teritorijas attīstības plānošanas dokuments, kurš nosaka Bauskas novada ilgtermiņa attīstības redzējumu, mērķus, prioritātes un telpiskās attīstības perspektīvu. Šī stratēģija ir hierarhiski augstākais pašvaldības attīstības plānošanas dokuments.

IAS izstrādāta, pamatojoties uz Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas izstrādātajiem metodiskajiem ieteikumiem, ievērojot integrētu pieeju pašreizējās situācijas raksturojuma un analīzes veikšanā un ekonomisko skatījumu attīstības plānošanā.

IAS izstrāde uzsākta, pamatojoties uz Bauskas novada domes 29.10.2020. sēdes lēmumu “Par jaunizveidojamā Bauskas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijas un Bauskas novada attīstības programmas 2021.–2027. gadam izstrādes uzsākšanu un darba uzdevumu apstiprināšanu” (prot. Nr. 22., 20. p), Iecavas novada domes 27.10.2020. lēmumu “Par jaunizveidojamā Bauskas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijas un Bauskas novada attīstības programmas 2021.– 2027. gadam izstrādes uzsākšanu un darba uzdevumu apstiprināšanu” (prot. Nr. 17., 16. p.), Rundāles novada domes 29.10.2020. lēmumu “Par jaunizveidojamā Bauskas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijas un Bauskas novada attīstības programmas 2021.–2027. gadam izstrādes uzsākšanu un darba uzdevumu apstiprināšanu” (prot. Nr. 14, 6. p.) un Vecumnieku novada domes 28.10.2020. lēmumu “Par jaunizveidojamā Bauskas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijas un Bauskas novada attīstības programmas 2021.–2027. gadam izstrādes uzsākšanu un darba uzdevumu apstiprināšanu” (prot. Nr. 18, 5. p.).

Darba uzdevumā formulēti šādi uzdevumi un sasniedzamie mērķi:

- noteikt Bauskas novada, Iecavas novada, Rundāles novada, Vecumnieku novada pašreizējo telpisko struktūru un nākotnē jaunizveidojamā Bauskas novada vēlamās ilgtermiņa izmaiņas;
- noteikt Bauskas novada, Iecavas novada, Rundāles novada, Vecumnieku novada pašvaldību pašreizējo un nākotnē jaunizveidojamā Bauskas novada vēlamo ekonomisko specializāciju;
- definēt jaunizveidojamā Bauskas novada ilgtermiņa nākotnes redzējumu;
- noteikt Bauskas novada, Iecavas novada, Rundāles novada, Vecumnieku novada stratēģiskos mērķus;

**BAUSKAS NOVADA ILGTSPĒJĪGAS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJA LĪDZ 2035. GADAM
ATTĪSTĪBAS PROGRAMMA 2022.–2028. GADAM
Stratēģiskā IVN Vides pārskats**

- noteikt Bauskas novada, Iecavas novada, Rundāles novada, Vecumnieku novada attīstības prioritātes;
- noteikt jaunizveidojamā Bauskas novada telpiskās attīstības perspektīvu rakstveidā un grafiskā veidā;
- noteikt nākotnē jaunizveidojamā Bauskas novada teritorijas attīstības vadlīnijas.

IAS ietver šādas sadaļas:

- Stratēģiskā daļa, kurā ietverts pašvaldības ilgtermiņa attīstības redzējums (vīzija), stratēģiskie mērķi, ilgtermiņa prioritātes un teritorijas specializācija;
- Telpiskās attīstības perspektīva, kuras ietvaros izstrādātas vadlīnijas – pamatprincipi teritoriju plānošanai un attīstībai;
- Stratēģijas uzraudzības un ieviešanas plāns.

Bauskas novads savas attīstības centrā ir izvirzījis **iedzīvoju** un nākotnē plāno attīstību **četrās** dimensijās:

- **Sakārtota dzīves vide**

Bauskas novads ir bagāts novads Zemgales centrā, kurā cilvēki vēlas dzīvot, strādāt un veidot savu nākotni. Novadā ir pieejami kvalitatīvai dzīvei nepieciešamie pakalpojumi, t.sk. izglītība, kultūra, veselības aprūpe, sociālā aizsardzība, tīra vide, sakārtota infrastruktūra, kā arī vieda novada pārvalde. Bauskas novada kultūrvēsturiskais mantojums ir pievilcīgs vietējam un ārvalstu tūristam, publiskā ārtelpa veidota saskaņā ar cilvēka vajadzībām dzīvei, atpūtai un mobilitātei.

- **Ekonomiskā attīstība**

Novadā attīstās gan lieli, gan mazie uzņēmēji, ir darbavietas, uzlabojas novada pilsētu un apdzīvoto centru sasniedzamība. Novada attīstības vīzija ir vērsta uz esošo novada resursu efektīvu izmantošanu, kas palīdzēs novadu veidot par bagātu Latvijas teritoriju – bagātu ar ražojošiem lauksaimniecības un pārstrādes uzņēmumiem, bagātu ar zinošiem un ekonomiski aktīviem cilvēkiem, kuri izvēlas dzīvot un strādāt Bauskas novadā.

- **Mobilitāte**

Sabiedriskā transporta tīkli nodrošina teritoriāli vienmērīgu sasniedzamību atbilstoši ikdienas mobilitātes prasībām. Perspektīvie transporta koridori, savienojumā ar viedām, mūsdienīgām un digitālām tehnoloģijām veicina novada ekonomisko izaugsmi un nodrošina virzību uz klimatneitrālu ekonomiku.

Sadarbība

Bauskas novadā iedzīvotāji, pašvaldība un uzņēmēji kopīgi veido ilgtermiņa sadarbību līdzsvarotai novada attīstībai. Bauskas novads apvieno spēcīgos teritorijas resursus un izmanto tos līdzsvarotai un zaļai novada attīstībai.

Saskaņā ar novada vīziju un balstoties uz teritorijas priekšrocībām, Bauskas novads ir izvirzījis trīs ilgtermiņa stratēģiskos mērķus (SM):

**BAUSKAS NOVADA ILGTSPĒJĪGAS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJA LĪDZ 2035. GADAM
ATTĪSTĪBAS PROGRAMMA 2022.–2028. GADAM
Stratēģiskā IVN Vides pārskats**

SM 1 Veidot labvēlīgu un drošu vidi dzīvei un darbam

Pašvaldība nodrošina kvalitatīvus un pieejamus pakalpojumus izglītības, kultūras, sociālās, veselības un saimnieciskajās jomās. Tiek nodrošināti iedzīvotāju vajadzībām atbilstoši pakalpojumi pilsētu un lauku teritorijās, veidojot vienmērīgi attīstītu pakalpojumiem nepieciešamo infrastruktūru visā novadā. Pašvaldība nodrošina kvalitatīvu dzīves vidi, attīstot komunālos pakalpojumus un publisko ārtelpu. Pašvaldība organizē ilgtspējīgu vides apsaimniekošanu, izmanto teritorijā esošās kultūras un dabas vērtības, kā arī veicina degradēto teritoriju sakārtošanu. Pašvaldība veido drošu vidi dzīvošanai un darbam.

SM 2 Veicināt novada ekonomisko izaugsmi un cilvēkkapitāla attīstību

Pašvaldība nodrošina atbalstu uzņēmējdarbībai nepieciešamās infrastruktūras attīstībai, veido industriālās teritorijas ekonomikas līdzsvarotai attīstībai novadā. Pašvaldība ievieš efektīvus pakalpojumus uzņēmēju vajadzībām. Pašvaldība sadarbībā ar uzņēmējiem rada labvēlīgus apstākļus investīciju piesaistei novadā. Pašvaldība rada apstākļus un vidi tūrisma attīstībai un nozares uzņēmumu sadarbībai, uzņēmēju eksportspējas un pievienotās vērtības attīstībai. Pašvaldība veic ieguldījumus cilvēkkapitāla attīstībā, veido darba tirgum atbilstošu mācību un dzīves vidi. Pašvaldība veicina mobilitātes attīstību, kā arī uzlabo attīstības centru sasniedzamību no jebkuras novada vietas.

SM 3 Sadarboties un veidot efektīvu komunikāciju visos līmeņos

Pašvaldība veicina sadarbību ar/starp nevalstiskajām organizācijām, interešu grupām, iesaistās kopienu veidošanā un aktīvi atbalsta iedzīvotāju iniciatīvas. Pašvaldība veido atvērtu, efektīvu un uz sadarbību vērstu pārvaldi visos līmeņos. Novadā tiek likts uzsvars uz cieņpilnu attieksmi pret visiem novada iedzīvotājiem un viesiem, jēgpilnu sadarbību visās jomās, kā arī aktīvu vietējo un starptautisko sadarbību. Tiek veidota un stiprināta novada identitāte.

Nosakot Bauskas novada attīstības prioritātes, tika ņemtas vērā *Latvija 2030* noteiktā vīzija un prioritātes, kā arī telpiskās attīstības perspektīva un Zemgales plānošanas reģiona izvirzītās ilgtermiņa prioritātes.

Stratēģisko mērķu sasniegšanai Bauskas novads ir izvirzījis četras ilgtermiņa attīstības prioritātes:

IP 1 Kvalitatīva, droša un pieejama infrastruktūra un pakalpojumi

Ietvertās jomas: dzīves un darba telpas attīstība, iedzīvotāju izglītība un sociālā labklājība, iedzīvotāju veselība un radoša darbība.

IP 2 Ilgtspējīga un gudra vides apsaimniekošana

Ietvertās jomas: tīra, zaļa vide un videi draudzīga saimniekošana novadā.

IP 3 Dinamiska uzņēmējdarbības vide, cilvēkkapitāla potenciāls un mobilitāte

Ietvertās jomas: augoša attīstības vide uzņēmējam, pētniecības un prasmju attīstība, sasniedzams novads un mobils iedzīvotājs.

IP 4 Efektīva pārvalde un sadarbība

BAUSKAS NOVADA ILGTSPĒJĪGAS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJA LĪDZ 2035. GADAM
ATTĪSTĪBAS PROGRAMMA 2022.–2028. GADAM
Stratēģiskā IVN Vides pārskats

Pārvaldība un sadarbība visos līmeņos.

Katram no stratēģiskajiem mērķiem definēti ilgtermiņā sasniedzamie rezultāti, nosakot: rādītāju, tā bāzes indikatoru, nākotnes indikatoru līdz 2035. gadam un attīstības virzienu (pieaug/samazinās).

Ekonomiskajā specializācijā noteikto virzienu un nozaru attīstība ilgtermiņā vērsta uz efektīvu un ilgtspējīgu vietējo resursu izmantošanu, kā arī pievienotās vērtības radīšanu un konkurētspējas palielināšanu lauksaimniecībā, pārtikas ražošanā un citās nozarēs. Ekonomiskā specializācija sekmē ilgtermiņa attīstības prioritāšu īstenošanu, īpaši sekmējot ilgtermiņa prioritātes – dinamiska uzņēmējdarbības vide, cilvēkkapitāla potenciāls un mobilitāte ieviešanu.

IAS definēts, ka: “Plānojot ekonomisko attīstību, tiek ņemts vērā, ka Bauskas novads atrodas īpaši izdevīgā ģeogrāfiskajā stāvoklī, novada administratīvais centrs – Bauskas pilsēta atrodas 68 km attālumā no Rīgas, 62 km no Jelgavas, 19 km no Latvijas – Lietuvas robežas. Novadu šķērso starptautiskās transporta maģistrāles E67 posms – valsts galvenais autoceļš A7, kā arī reģiona nozīmes ceļi P103 (Bauska–Dobele) un P87 (Bauska–Aizkraukle). Definēts, ka projekts, kas būtiski ietekmēs Bauskas novada attīstību, ir Eiropas standarta platuma dzelzceļa līnija *Rail Baltica*. *Rail Baltica* ietvaros Bauskas novadā tiek plānots izveidot divas reģionālās stacijas – mobilitātes punktus Iecavā un Bauskā. Bauskas novada ģeogrāfiskais stāvoklis ir būtisks priekšnoteikums lauksaimniecības, tūrisma un loģistikas kā arī citu saistīto nozaru attīstībai Bauskas novadā. Perspektīvā Bauskas novadā varētu būt arī viens no loģistikas centriem Baltijā”.

Balstoties uz nozaru attīstības tendencēm, novadā esošajiem resursiem un uzņēmējdarbības nozaru iestrādānēm, ekonomikas profils aptver šādus specializācijas virzienus:

Bioekonomika - bioresursu primāra ražošana, to pārstrāde, bioresursos balstīti pakalpojumi; ražošanas un eksporta struktūras maiņa tradicionālajās tautsaimniecības nozarēs; izaugsme nozarēs, kur iespējams radīt produktus un pakalpojumus ar augstu pievienoto vērtību.

Tūrisms. Bauskas novads liek uzsvāru uz tūrisma politiku, kas tiek īstenota ilglaicīgi un līdzsvarota ar dabas, kultūras un sociālo vidi. Īpaši attīstāma kultūrvēsturiskā mantojuma izmantošana tūrismā, dabas tūrisms un pasākumu tūrisms.

Informācijas komunikācijas tehnoloģijas (turpmāk - IKT). Bauskas novads atbalsta Elektronikas nozares attīstību un elektronisko iekārtu ražošanu, informācijas un komunikācijas tehnoloģiju pakalpojumus.

Atjaunojamo energoresursu ražošana. Bauskas novads atbalsta konkurētspējīgu videi nekaitīgas enerģijas ražošanas nozares attīstību ar augstu pievienoto vērtību.

Transports un loģistika. Bauskas novads atbalsta pasažieru, preču un kravas pārvadājumus un ar to saistītos pakalpojumus.

Mežsaimniecība un kokrūpniecība. Bauskas novads atbalsta mežsaimniecības un mežizstrādes, koksnes, koka izstrādājumu ražošanas un mēbeļu ražošanas apakšnozares.

Derīgie izraktni. Bauskas novads atbalsta resursu efektīvu izmantošanu. Kūdra, grants un dolomīta ieguve.

Šo sadaļu perspektīvā būtu vēlams veidot kā zemes dzīļu resursu ilgtspējīgas izmantošanas specializāciju, tajā ietverot arī pazemes ūdeņu ieguvu, ģeotermālās un petrotermālās enerģijas ieguvu.

BAUSKAS NOVADA ILGTSPĒJĪGAS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJA LĪDZ 2035. GADAM
ATTĪSTĪBAS PROGRAMMA 2022.–2028. GADAM
Stratēģiskā IVN Vides pārskats

Telpiskās attīstības perspektīva

Saskaņā ar Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likumu Bauskas novadā pēc 2021. gada 1. jūlija ir divas pilsētas – Bauska un Iecava. Saskaņā ar Zemgales plānošanas reģiona Ilgtspējīgas attīstības stratēģijā 2015.–2030. gadam (ZPR IAS) noteikto Bauska ir reģionālas nozīmes attīstības centrs, bet Iecava - novada nozīmes attīstības centrs. Izvērtējot ZPR IAS noteiktos novadu centrus, bijušo novadu IAS noteiktos attīstības centrus un tajos esošo un plānoto pakalpojumu pieejamību, bijušo novadu teritorijas plānojumus, ir pārskatīts novada un vietējas nozīmes attīstības centru statuss. Lai iedzīvotājiem nodrošinātu līdzvērtīgus dzīves un darba apstākļus neatkarīgi no dzīves vietas un nostiprinātu valsts policentrisku apdzīvojuma struktūru, ir nepieciešams:

- paaugstināt centru potenciālu un konkurētspēju, veidojot pievilcīgu pilsētvidi iedzīvotājiem un investoriem;
- sekmēt pilsētu un lauku teritoriju savstarpējo sadarbību un mijiedarbību darbavietu nodrošināšanā un pakalpojumu sniegšanā;
- izveidot apdzīvoto vietu funkcionālo tīklojumu, lai radītu attīstībai nepieciešamo kritisko masu, savienojot gan dažādu teritoriju (pilsētu, lauku), gan dažādu nozaru resursus ar transporta un informācijas tehnoloģiju infrastruktūru.

IAS ietver **Vadlīnijas turpmākai apdzīvojuma plānošanai.**

Bauska ir reģionālas nozīmes attīstības centrs, un Iecava ir novada nozīmes attīstības centrs, noteiktas to attīstības perspektīvas.

Bauskas novada teritorijā esošie novada nozīmes attīstības centri ir noteikti ZPR IAS, tomēr izvērtējot un salīdzinot novada teritorijā esošās apdzīvotās vietas, tajās pieejamos pakalpojumus un attīstības potenciālu, novada nozīmes attīstības centru statuss tiek noteikts arī Stelpei, Bārbelei, Skaistkalnei, Vallei, Svitenei un Bērstelei.

Vadlīnijās ir definēti vietējas nozīmes attīstības centri un tajos pieejamo vai plānoto pakalpojumu kopums.

1. tabula.

Bauskas novada attīstības centri un administratīvi teritoriālais iedalījums (avots – pašvaldības).

Reģionālas nozīmes attīstības centrs	Pagasti	Novada nozīmes attīstības centri	Vietējas nozīmes attīstības centri	Citi ciemi (statuss un robežas precizējami teritorijas plānojumā)
Bauska	Brunavas	Ērgļi	Grenctāle	Brunava, Budberga
	Ceraukstes	Ceraukste	Mūsa	Janeikas
	Codes	Code		Dāliņi, Guntas
	Dāviņu	Dāviņi		Lambārte
	Gailīšu	Uzvara	Pāce	Pamūša, Mūsa, Pīrāgi, Bukubirzs, Brunavišķi, Birzgaļi, Krievgaļi, Pograniča
	Īslīces	Rītausmas	Bērzi, Adžūni	Bērzkalni, Pastališķi
	Mežotnes	Mežotne	Garoza, Strēlnieks	Jumprava, Ceplis

**BAUSKAS NOVADA ILGTSPĒJĪGAS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJA LĪDZ 2035. GADAM
ATTĪSTĪBAS PROGRAMMA 2022.–2028. GADAM
Stratēģiskā IVN Vides pārskats**

	Vecsaules	Vecsaule	Ozolaine, Jaunsaule	Likverteni, Kūdra, Zvaigzne
	Iecavas	Iecava	Dimzūkalis, Rosme, Zālīte, Zorģi	Audrupi, Dzelzāmurs, Dzintmisa
	Rundāles	Pilsrundāle	Saulaine	Jāņukrogs, Lepšas, Mazbērstele, Priedītes, Punslavas, Švirkale, Vecrundāle, Ziedoņi
	Svitenes		Svitene	Tīrumi
	Viesturu		Bērstele, Viesturi	Vairogi
	Vecumnieku	Vecumnieki	Misa	Beibeži
	Stelpes	Stelpe		Nīzere
	Bārbeles	Bārbele		Gaisma
	Skaistkalnes	Skaistkalne		Putni, Mēmele
	Valles	Valle	Taurkalne	
	Kurmenes		Kurmene	

Bauskas novada lauku teritoriju apdzīvojuma struktūra paredz esošās apdzīvojuma struktūras saglabāšanu:

- nosakot koncentrētas apbūves ciemus (augstāks labiekārtojuma un dzīves kvalitātes līmenis);
- respektējot ciemus – vēsturiskās viensētu grupas un apdzīvotās vietas, kas attīstījušās pie saimnieciskiem objektiem;
- elastīgi regulējot apbūvi un zemes izmantošanu – pārējā novada lauku teritorijā veicināma apdzīvojuma attīstība viensētās un lauku saimniecībās.

Definēts, ka ciema statusu var piešķirt tādai novada teritorijas daļai, kurā ir vai tiek plānota koncentrēta apbūve, pastāvīgi dzīvo cilvēki un ir izveidota attiecīga infrastruktūra. Ciema statusu piešķir vai atceļ novada dome, pamatojoties uz pašvaldības teritorijas plānojumu, kurā ir noteikta ciema robeža un pamatota ciema izveides nepieciešamība. Bauskas novadā, izstrādājot jaunu novada teritorijas plānojumu, būs nepieciešams pēc vienotiem kritērijiem pārskatīt ciemu statusu un robežas visā novada teritorijā.

IAS ietver Vadlīnijas pakalpojumu un funkcionālās ietekmes zonu attīstībai.

Vadlīnijās definēts, ka novadam ir jāveicina lauku un pilsētu mijiedarbība, uzmanību pievēršot šādiem jautājumiem:

- mobilitātes iespējas, t.sk. nodrošinot attīstības centru sasniedzamību lauku iedzīvotājiem, kā arī radot iespējas lauksaimniecības un mežsaimniecības produkcijas realizācijai;
- kvalitatīvu pakalpojumu attīstību un pieejamību vienmērīgi visā novada teritorijā atbilstoši attīstības centru tīklam, nodrošinot tos pēc iespējas tuvāk iedzīvotāju dzīvesvietai;
- daudzveidīgu izglītības pakalpojumu pieejamību visos izglītības līmeņos no pirmsskolas līdz mūžizglītībai, t.sk. saglabājot esošo skolu tīklu, sekmējot profesionālās izglītības pieejamību un attīstību, t.sk. Kandavas Lauksaimniecības tehnikuma Saulaines struktūrvienības tālāko attīstību, pakļautības maiņu Bauskas novada pašvaldības interesēs;
- darbaspēka un zināšanu plūsmu, sekmējot zināšanu pārnesi;
- kapitāla plūsmu, dažādojot lauku teritoriju ekonomiku, tradicionālās lauksaimniecības nozares papildinot ar jaunu un inovatīvu produktu ražošanu;

BAUSKAS NOVADA ILGTSPĒJĪGAS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJA LĪDZ 2035. GADAM
ATTĪSTĪBAS PROGRAMMA 2022.–2028. GADAM
Stratēģiskā IVN Vides pārskats

- tūrisma plūsmu, novirzot tās no pilsētām uz lauku teritorijām; nodrošināt kultūras pieminekļu un kultūras mantojuma kopumā saglabāšanu, kā arī apdzīvotajās vietās un lauku vidē, vienlaicīgi iekļaujot tos tūrisma un uzņēmējdarbības attīstībā.

Lai arī šobrīd pierobežā tiek izmantotas Lietuvas tirgus sniegtās iespējas, būtu vēlams tirgus attīstība abos virzienos. Arvien intensīvāka iedzīvotāju pārvietošanās starp valstīm radīs gan jaunas iespējas, gan arī draudus. Būtiski ir Latvijas uzņēmējiem labvēlīgi konkurences apstākļi gan preču, gan arī pakalpojumu realizācijai, jo šobrīd esošā ekonomiskā situācija ir labvēlīgāka Lietuvas uzņēmējiem un pakalpojumu sniedzējiem. Covid-19 pandēmijas radītie ierobežojumi ir mainījuši iedzīvotāju paradumus, tāpēc liela nozīme būs klātienē tirgus un tūrisma plūsmas atjaunošanai un piedāvājuma pilnveidošanai.

IAS ietver Vadlīnijas transporta un mobilitātes attīstībai un plānošanai.

Vadlīnijas ietver rekomendācijas ceļu tīkla uzturēšanai, transporta infrastruktūras plānošanai (tai skaitā Bauskas un Iecavas apvedceļu izbūvi), kā būtisku definējot dzelzceļa satiksmes attīstību un tās ietvaros plānoto *Rail Baltica* trasi, kas šķērsos Bauskas novada teritoriju un ar to saistīto mobilitātes tīklu un loģistikas centru attīstību. Kā attīstāma joma tiek definēta starptautiskas nozīmes autoceļu un dzelzceļu, multimodālo transporta koridoru attīstīšana ES vajadzībām, kā arī ūdens ceļu attīstīšanu.

IAS ietver Vadlīnijas mobilitātes attīstībai.

Vadlīnijās mobilitātes attīstībai kā būtiskākais uzdevums definēta nepieciešamība veidot vienotu pasažieru pārvadājumu tīklu un mobilitātes punktu izveidi (autotransports, dzelzceļš, u.c.), tai skaitā:

- attīstīt multimodālus mobilitātes punktus ar “park&ride” iespējām pie dzelzceļa stacijām Iecavā un Bauskā;
- attīstīt Bauskas un Iecavas pilsētas un Vecumniekus kā starpnovadu mobilitātes punktus;
- attīstīt elektruzlādes vietas, kuras var izmantot gan elektroautomobiļu uzlādei, gan skūteru un skrejriteņu uzlādei;
- ietvert rekomendācijas sabiedriskā transporta attīstībai;
- definēt nepieciešamību veicināt veloceļu attīstību, velomaršrutu izstrādi;
- definēt pamatprasības mikromobilitātes attīstībai, nosakot, ka jāizstrādā attīstības plāns Bauskas novada teritorijai, kā prioritārus nosakot maršrutus noteiktā rādiusā ap apdzīvotām vietām (Bausku, Iecavu, Vecumniekiem), maršrutus, kas savieno lielākās apdzīvotās vietas (Jelgava–Iecava–Bauska u.c.), tūrisma objektus (Bauska–Rundāle u.c.).

IAS ietver Vadlīnijas industriālo teritoriju un inženiertīklu attīstībai.

Vadlīnijās definēts, ka Bauskas novada teritorijā netiek plānotas būtiskas izmaiņas maģistrālo gāzes un naftas vadu vai to atzaru izbūvē. Bauskas novada teritoriju Ceraukstes, Gailīšu, Codes un Iecavas pagastos šķērso maģistrālie gāzes vadi maģistrālie naftas vadi: Polocka–Ventspils un Polocka–Mažeiki.

Vadlīnijas ietver rekomendācijas enerģētikas infrastruktūras attīstībai un rekonstrukcijai, informācijas un komunikācijas tehnoloģijas attīstībai.

Industriālo teritoriju – ražošanas, transporta infrastruktūras, loģistikas un tranzīta apkalpes zonu veidošanās jāveicina gar valsts autoceļiem un dzelzceļa līnijām.

**BAUSKAS NOVADA ILGTSPĒJĪGAS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJA LĪDZ 2035. GADAM
ATTĪSTĪBAS PROGRAMMA 2022.–2028. GADAM
Stratēģiskā IVN Vides pārskats**

Vadlīnijas nosaka, ka Bauskas novadā galvenās industriālās un loģistikas teritorijas attīstāmas:

- ap Bauskas pilsētu, paplašinot jau esošās ražošanas teritorijas, kā arī starp pilsētu un plānoto *Rail Baltica* dzelzceļa līniju;
- starp Iecavas pilsētu, *Rail Baltica* dzelzceļa līniju un 1520 mm platuma dzelzceļa līniju, kur tiks attīstīts *Rail Baltica* infrastruktūras tehniskās apkopes punkts un tā savienojums ar sliežu dzelzceļu “Zilupe–Rēzekne 2–Krustpils–Jelgava–Tukums 2–Ventpils”.

Kā potenciāli attīstāmas industriālās teritorijas Bauskas novadā nosakāmas Eleja, Misa un Vecumnieki, kurās jau ir attīstīti ražošanas un loģistikas pakalpojumi un ir priekšnoteikumi tālākai attīstībai.

Uzņēmējdarbības attīstības iespējas nosaka novada teritoriālais izvietojums, nepieciešamo resursu (cilvēkresursu, dabas resursu, atbilstošas infrastruktūras un finanšu resursu) pieejamība un kvalitāte.

Vadlīnijas definē, ka **Telpiskajā attīstībā kā prioritātes izvirzāmas:**

- infrastruktūras modernizācija;
- teritoriju pielāgošana uzņēmējdarbības veikšanai;
- industriālo teritoriju sakārtošanas un pieejamības nodrošināšana;
- degradēto teritoriju apzināšana un iedzīvināšana uzņēmējdarbībai vai rekreācijai.

Izstrādājot novada teritorijas plānojumu, jākonkrētizē esošās un plānotās industriālās teritorijas, plānojot risinājumus sasniedzamībai, piekļuvei objektiem, esošās infrastruktūras racionālu izmantošanu un modernizāciju, nodrošinot vides stāvokļa nepasliktināšanos un uzlabošanu, iedzīvotāju dzīves kvalitātes uzlabošanu.

IAS ietver Vadlīnijas dabas teritoriju attīstībai

Ietver rekomendācijas dabas teritoriju saglabāšanai, aizsardzībai un izmantošanai. Tai skaitā rekomendēts, ka:

- lai veicinātu gan reģiona ekonomisko izaugsmi, gan vides kvalitātes saglabāšanu novada teritorijā, svarīgi saglabāt dabas teritoriju esošo apjomu un uzlabot to funkcionalitāti;
- bez pamatotas vajadzības neplānot lauksaimniecības un meža zemju transformēšanu citos zemes izmantošanas veidos;
- sekmēt esošo meliorācijas sistēmu saglabāšanu, atjaunošanu, kā arī jaunu sistēmu izbūvi, novēršot lauksaimniecībā izmantojamo zemju vērtības samazināšanos;
- teritorijas plānojumā izstrādāt detalizētas prasības derīgo izrakteņu ieguvei dabas pamatnes teritorijās, pilsētās un ciemos.

Bauskas novada attīstības virzieni tiek saistīti ar transporta koridoriem gan starptautiskā, gan reģionālā, gan vietējā līmenī.

Sadaļā **Bauskas novada perspektīvā telpiskā struktūra** ietvertas rekomendācijas novada teritorijas telpiskajai attīstībai, akcentējot nepieciešamību nodrošināt policentriskas apdzīvotuma sistēmas attīstību, veicinot pievilcīgas dzīves telpas attīstību un piesaistot novadam iedzīvotājus, sekmējot visas novada teritorijas elastīgu un daudzveidīgu, taču savstarpēji sabalansētu izmantošanu – lauksaimniecība, tūrisms un rekreācija, ražošana, loģistika, dažādu pakalpojumu sniegšana, valsts aizsardzība u.c.

BAUSKAS NOVADA ILGTSPĒJĪGAS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJA LĪDZ 2035. GADAM
ATTĪSTĪBAS PROGRAMMA 2022.–2028. GADAM
Stratēģiskā IVN Vides pārskats

Īpaši tiek izdalīta Pierobežas teritorija, uzsverot nepieciešamību stiprināt sadarbību ar Lietuvas pilsētu pašvaldībām pierobežā gan satiksmes infrastruktūras jomā, pakalpojumu, kultūras apmaiņas un citās sfērās.

Bauskas novada IAS tāpat definēta plānošanas dokumenta ieviešanas uzraudzības sistēma.

[Bauskas novada attīstības programma 2022.–2028. gadam](#)

Bauskas novada attīstības programma (turpmāk – Attīstības programma) ir vidējā termiņa plānošanas dokuments 2022.–2028. gadam, kurā noteiktas vidēja termiņa prioritātes un pasākumu kopums Bauskas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijā līdz 2035. gadam izvirzīto ilgtermiņa stratēģisko uzstādījumu īstenošanai.

Bauskas novada attīstības programmas 2021.–2027. gadam izstrāde uzsākta, pamatojoties uz Bauskas novada domes 29.10.2020. sēdes lēmumu “Par jaunizveidotā Bauskas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijas un Bauskas novada attīstības programmas 2021.–2027. gadam izstrādes uzsākšanu un darba uzdevumu apstiprināšanu” (prot. Nr. 22., 20. p), Iecavas novada domes 27.10.2020. lēmumu “Par jaunizveidotā Bauskas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijas un Bauskas novada attīstības programmas 2021.–2027. gadam izstrādes uzsākšanu un darba uzdevumu apstiprināšanu” (prot. Nr. 17., 16. p.), Rundāles novada domes 29.10.2020. lēmumu “Par jaunizveidotā Bauskas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijas un Bauskas novada attīstības programmas 2021.–2027. gadam izstrādes uzsākšanu un darba uzdevumu apstiprināšanu” (prot. Nr. 14, 6. p.) un Vecumnieku novada domes 28.10.2020. lēmumu “Par jaunizveidotā Bauskas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijas un Bauskas novada attīstības programmas 2021.–2027. gadam izstrādes uzsākšanu un darba uzdevumu apstiprināšanu” (prot. Nr. 18, 5. p.).

Attīstības programmas izstrādes darba uzdevumā ietvertas šādas prasības:

- izvērtēt Bauskas novada, Iecavas novada, Rundāles novada un Vecumnieku novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijās noteiktās ilgtermiņa attīstības vīzijas, stratēģiskos mērķus, ilgtermiņa prioritātes un vidējā termiņa prioritātes;
- definēt Bauskas novada vidēja termiņa attīstības virzienus un rīcību kopumu, finanšu resursus un atbildīgos izpildītājus;
- izvērtēt un ņemt vērā plānošanas reģiona spēkā esošos teritorijas attīstības plānošanas dokumentus, Bauskas novada, Iecavas novada, Rundāles novada, Vecumnieku novada teritorijas plānojumus un to pašvaldību teritorijas attīstības plānošanas dokumentus, ar kurām robežojas Bauskas novads (Jelgavas, Olaines, Ķekavas, Ogres un Aizkraukles novads);
- integrēt Bauskas novada attīstības programmā 2022.–2028.gadam izstrādāto Iecavas novada attīstības programmu 2020.–2026. gadam, Rundāles novada attīstības programmu 2019.–2025. gadam, Vecumnieku novada attīstības programmu 2020.–2026. gadam;
- ietvert kopīgu stratēģisko daļu, rīcību un investīciju plānā ietvert kopīgos un atšķirīgos projektus, kā arī noteikt kopīgus uzraudzības rādītājus;
- ņemt vērā uzsāktos un iepļānotos attīstības projektus, paredzēt to realizācijas turpināšanu;
- integrēt pašvaldību spēkā esošos nozaru attīstības plānošanas dokumentus;
- izvērtēt infrastruktūras objektu *Via Baltica* un *Rail Baltica* ietekmi uz pakalpojuma sniedzējiem un vietējo infrastruktūru Bauskas novadā;

BAUSKAS NOVADA ILGTSPĒJĪGAS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJA LĪDZ 2035. GADAM
ATTĪSTĪBAS PROGRAMMA 2022.–2028. GADAM
Stratēģiskā IVN Vides pārskats

- nodrošināt sabiedrības pārstāvju līdzdalību AP izstrādē atbilstoši MK 2009. gada 25. augusta noteikumiem Nr. 970 „Sabiedrības līdzdalības kārtība attīstības plānošanas procesā”;
- izstrādāt stratēģiskās ietekmes uz vidi novērtējumu, ja tas nepieciešams saskaņā ar Valsts vides dienesta reģionālās pārvaldes lēmumu.

Bauskas novada attīstības programma ir izstrādāta, balstoties uz spēkā esošajiem nacionālā, reģionālā līmeņa attīstības plānošanas dokumentiem. Latvijas Nacionālais attīstības plāns 2021.–2027. gadam (NAP 2027) ir galvenais vidēja termiņa attīstības plānošanas dokuments Latvijā, savukārt reģionālā līmenī – Zemgales plānošanas reģiona attīstības programma 2021.–2027. gadam. Bauskas novada attīstības programmas izstrādē ir ievērota līdzšinējo novadu spēkā esošie plānošanas dokumenti.

Bauskas novada attīstības programma sastāv no:

- Pašreizējās situācijas raksturojuma kopsavilkuma – Kādi esam? Resursi, attīstības tendences, problēmas un izaugsmes resursi;
- Stratēģiskās daļas – Ko vēlamies sasniegt? Prioritātes, rīcības virzieni, uzdevumi to īstenošanai;
- Rīcības plāna un investīciju plāna – Kā sasniegsim?
- Attīstības programmas uzraudzības kārtības – Īstenošanas uzraudzība un novērtēšana, Uzraudzības un ziņojuma sagatavošanas periodiskums, uzraudzības rādītāji.

Stratēģiskajā daļā noteiktas Vidēja termiņa prioritātes veido stratēģisko ietvaru turpmāk nosakāmiem mērķiem, rīcības virzieniem, no tiem izrietošiem uzdevumiem un rīcībām. Bauskas novada attīstības programmā 2022.–2028. gadam izvirzītās vidēja termiņa prioritātes un rīcību virzieni ir saskaņā ar Bauskas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijā līdz 2035. gadam noteikto ilgtermiņa redzējumu:

- **VTP1 Dzīves un darba telpa**

Bauskas novada ārtelpā plānoti uzlabojumi, veidojot publiski pieejamo infrastruktūru iedzīvotājiem un modernu, pievilcīgu un ērti izmantojamu apmeklētājiem. Novadam ir aktuāli veikt ieguldījumus esošajā komunālajā infrastruktūrā – ūdenssaimniecības sistēmās, siltumapgādes sistēmās utt., modernizējot un atjaunojot tās. Nākotnē novadā nepieciešams radīt apstākļus, kur iedzīvotāji var iegādāties vai uzbūvēt mājokli drošā dzīves vidē ar ērtībām un nepieciešamajiem komunālajiem pakalpojumiem. Kvalitatīvu dzīves vidi raksturo vairāku svarīgāko pakalpojumu pieejamība – transports, mājoklis, elektroenerģija, IKT infrastruktūra, drošība u.c. Kvalitatīva dzīves vide uzlabo iespēju vienlīdzību, sekmē cilvēka darba ražīgumu un uzlabo dzīves kvalitāti

- **VTP2 Zinošs iedzīvotājs**

Bauskas novads nodrošina mūsdienīgu mācību procesu, uzlabojot izglītības iestāžu infrastruktūru, ieviešot un attīstot modernus digitālus risinājumus, kā arī iegādājoties mācību līdzekļus un materiāltehnisko aprīkojumu. Jau šobrīd notiek aktīva darbība izglītības pakalpojuma pieejamības saglabāšanā un kvalitātes uzlabošanā. Arī turpmāk Bauskas novads kā vienu no prioritātēm izvirza iedzīvotāju izglītības līmeņa paaugstināšanu un izglītības iespēju saglabāšanu visām paaudzēm. Bauskas novads liek uzsvaru uz darba tirgū balstītu apmācību organizēšanu, sadarbojoties mācību iestādēm un novada uzņēmējiem, veidojot sinerģiju un

**BAUSKAS NOVADA ILGTSPĒJĪGAS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJA LĪDZ 2035. GADAM
ATTĪSTĪBAS PROGRAMMA 2022.–2028. GADAM
Stratēģiskā IVN Vides pārskats**

pienesumu Bauskas novada ekonomikai, papildus veicot ieguldījumus profesionālajā izglītībā. Bauskas novads atbalsta mūžizglītību un pieaugušo izglītības veicināšanas aktivitātes, kas nodrošina lielākas izredzes mainīgajos darba tirgus apstākļos. Kā vienu no svarīgākajiem uzdevumiem Bauskas novads izvirza ieguldījumus cilvēkresursu attīstībā – radot jaunu un konkurētspējīgu darbaspēku, kā arī atbildīgu uzņēmēju paaudzi.

- **VTP3 Labklājība visiem**

Sociālā atbalsta pasākumu kopumus, kas atbilst katra cilvēka vajadzībām novadā. Sociālajā un veselības jomā tiks veidota pielāgota un kvalitatīva infrastruktūra un pakalpojumi. Papildus infrastruktūras un pakalpojumu attīstībai, Bauskas novads koncentrēsies uz nozarē strādājošo cilvēkresursu kvalifikācijas paaugstināšanu un piesisti, kā arī veidos kopīgas aktivitātes platformu, kas spēj mazināt birokrātijas slogu un primāri koncentrēties uz cilvēka vajadzībām.

Attīstot sociālo un veselības jomu, turpmāk tiks organizētas dažādas veselības veicināšanas aktivitātes, kā arī uzlabota veselīgu aktivitāšu veicinoša infrastruktūra. Sporta infrastruktūras veidošana un sporta aktivitāšu organizēšana ir viens no pamatiem, kas veido veselu un aktīvu sabiedrību Bauskas novadā, un ir būtisks Bauskas novada turamākai labklājībai un attīstībai.

- **VTP4 Radoša darbība**

Kultūra ietver sevī mantotas, cauri laikiem saglabājušās kultūras vērtības, attīstās un turpina veidot Bauskas novada identitāti un lokālpatriotismu. Bauskas novads ir īpaši bagāts ar kultūrvēsturisko mantojumu, ko nepieciešams attīstīt un izmantot gan tūrisma, gan izglītošanas aktivitātēs, kā arī Bauskas novada popularizēšanā. Kultūras pasākumi, mākslas attīstība, kultūras tūrisms un citi pasākumi spēj veidot nākotnē Bausku kā vienu no populārākajiem galamērķiem tūristiem.

Bauskas novads nākotnē plāno attīstīt kultūrvēsturisko mantojumu kā, piemēram, Bauskas vecpilsētu, kā arī uzlabot infrastruktūru, pilnveidot personāla kompetences, turpināt jaunrades atbalstu, lai saglabātu iedzīvotājiem pietiekamu kultūras pakalpojuma piedāvājumu. Bauskas novads noteikti aktualizēs nepieciešamību meklēt inovatīvus un radošus risinājumus kultūras jomā, kas rada potenciālu jaunām iniciatīvām dažādās mākslas nozarēs.

Tieši kultūra un radošā izpausme Bauskas novadā ir aktuāla prioritāte, jo kultūras produkti veicina teritorijas attīstību, rada darbavietas lauku teritorijās, kā arī var būtiski uzlabot dzīves kvalitāti jebkuram novada iedzīvotājam. Tautas nami, kultūras nami un saietu vietas nepieciešams attīstīt, pirmkārt, lai saglabātu esošo nemateriālo kultūras mantojumu, otrkārt, lai atbalstītu cilvēku vajadzību pēc kultūras aktivitātēm un socializēšanās.

- **VTP5 Tīra un zaļa vide**

Bauskas novads kā svarīgu prioritāti izvirza vērtīgo novada ainavu un dabīgās lauku vides saglabāšanu, veicot dabas apsaimniekošanu, esošā dabas mantojuma saglabāšanu vienlaikus ar modernu un viedu risinājumu ieviešanu. Bauskas novads plāno ieviest zaļās un zilās infrastruktūras risinājumus, kur tas nepieciešams gan pilsētvidē, gan lauku teritorijās. Lielupes upes un ūdenskrātuves ūdeņi izmantojami arī zivsaimniecībā un rekreācijā un zilās ekonomikas

BAUSKAS NOVADA ILGTSPĒJĪGAS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJA LĪDZ 2035. GADAM
ATTĪSTĪBAS PROGRAMMA 2022.–2028. GADAM
Stratēģiskā IVN Vides pārskats

attīstībai. Bauskas novads plāno mazināt upju aizaugšanu un veidot dabīgu un ilgtspējīgu vidi nākamajām paaudzēm

- **VT6 Videi draudzīga saimniekošana**

Bauskas novada prioritāte vidējā un arī ilgākā termiņā ir videi draudzīga saimniekošana. Klimata pārmaiņas ilgtermiņā ietekmē visu Bauskas novada iedzīvotāju nākotni, arvien vairāk netieši un tieši vidi ietekmējoši pašvaldības pieņemtie lēmumi būvniecības, resursu izmantošanas un vides aizsardzības jomā, kā arī citās jomās spēj būtiski ietekmēt kopējo dzīves kvalitāti nākamajām paaudzēm.

Bauskas novads ar dažādām energoefektivitātes uzlabošanas un vides aizsardzības aktivitātēm plāno mazināt CO₂ ietekmi un radīt labvēlīgāku vidi dzīvei pilsētās un laukos.

Bauskas novads plāno veicināt atkritumu apsaimniekošanas sistēmu un aprites ekonomikas ieviešanu, kas būtiski spētu uzlabot vides stāvokli visā novadā.

- **VTP7 Augoša attīstības vide uzņēmējam**

Prioritātes izaicinājums ir veidot vietējo ekonomikas ekosistēmu, lai līdzsvarotu ekonomisko attīstību visā novada teritorijā, ņemot vērā pilsētu un lauku priekšrocības, resursus un esošo uzņēmējdarbības virzienu iestrādnes. Kā viena no Bauskas novada prioritātēm ir atbalsts uzņēmējiem, radot piemērotu infrastruktūru – ēkas, ceļus un komunālās infrastruktūras pieslēgumus dažāda veida ražošanas un pakalpojumu sniegšanas attīstībai. Bauskas novadā plānotas dažādas atbalsta aktivitātes jaunajiem un mazajiem uzņēmējiem, mājražotājiem un tūrisma nozares uzņēmējiem.

Bauskas novads viennozīmīgi turpmāk plāno attīstīt tūrisma nozarei nepieciešamo infrastruktūru un atbalsta mehānismus. Tikpat nozīmīgi ir paplašināt un radīt radošās nozares uzņēmumus dažādās jomās, kā arī sniegt atbalstu sociālās uzņēmējdarbības attīstībai – īpaši iniciatīvas atbalsot attālākajās novada teritorijās.

Bauskai nākotnē ir svarīgi veidot vidi, kurā uzņēmumi varētu attīstīt savu eksportspēju un konkurētspēju Eiropas mērogā, papildus piesaistot jaunus investorus, kas veidotu jaunas darbavietas un iekļautos Bauskas novada uzņēmējdarbības vides ekosistēmā.

Bauskas novads plāno veicināt atkritumu apsaimniekošanas sistēmu un aprites ekonomikas ieviešanu, kas būtiski spētu uzlabot vides stāvokli visā novadā.

- **VTP8 Sasniedzams novads un mobils iedzīvotājs**

Prioritātes izaicinājums ir veidot vietējo ekonomikas ekosistēmu, lai līdzsvarotu ekonomisko attīstību visā novada teritorijā, ņemot vērā pilsētu un lauku priekšrocības, resursus un esošo uzņēmējdarbības virzienu iestrādnes. Kā viena no Bauskas novada prioritātēm ir atbalsts uzņēmējiem, radot piemērotu infrastruktūru – ēkas, ceļus un komunālās infrastruktūras pieslēgumus dažāda veida ražošanas un pakalpojumu sniegšanas attīstībai. Bauskas novadā plānotas dažādas atbalsta aktivitātes jaunajiem un mazajiem uzņēmējiem, mājražotājiem un tūrisma nozares uzņēmējiem.

Bauskas novads viennozīmīgi turpmāk plāno attīstīt tūrisma nozarei nepieciešamo infrastruktūru un atbalsta mehānismus. Tikpat nozīmīgi ir paplašināt un radīt radošās nozares uzņēmumus

BAUSKAS NOVADA ILGTSPĒJĪGAS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJA LĪDZ 2035. GADAM
ATTĪSTĪBAS PROGRAMMA 2022.–2028. GADAM
Stratēģiskā IVN Vides pārskats

dažādās jomās, kā arī sniegt atbalstu sociālās uzņēmējdarbības attīstībai – īpaši iniciatīvas atbalstot attālākajās novada teritorijās.

Bauskai nākotnē ir svarīgi veidot vidi, kurā uzņēmumi varētu attīstīt savu eksportspēju un konkurētspēju Eiropas mērogā, papildus piesaistot jaunus investorus, kas veidotu jaunas darbavietas un iekļautos Bauskas novada uzņēmējdarbības vides ekosistēmā.

Bauskas novads plāno veicināt atkritumu apsaimniekošanas sistēmu un aprites ekonomikas ieviešanu, kas būtiski spētu uzlabot vides stāvokli visā novadā.

• **VTP9 Pārvaldība un sadarbība**

Bauskas novadā cilvēks ir centrā, tāpēc plānots attīstīt lokālo patriotismu un veidot pilsonisku sabiedrību, kura ir empātiska, ar iniciatīvu, motivēta un solidāra. Bauskas novadā cilvēkiem ir kopējas demokrātiskās vērtības, interesē līdzdalība novada attīstības procesos un līdzatbildība lēmumu pieņemšanā. Prioritātes ietvaros plānots veidot sadarbību dažādos līmeņos – savstarpējo, starpinstitutionālo, sadarbību ar valsti un tās iestādēm, starptautisko sadarbību un sadarbību projektu ietvaros.

Bauskas novads plāno attīstīt vienotu un atvērtu pārvaldes modeli, kurš veicinātu sadarbību un komunikāciju ar iedzīvotājiem, NVO un citām sabiedrības interešu grupām, kā arī veidotu godīgas, konsekventas un atbalstošas attiecības ar ikvienu novada iedzīvotāju. Bauskas novads arī turpmāk atbalstīs NVO un citas organizācijas ar finansējumu un aktivitātēm, lai nodrošinātu visiem labāku dzīves un darba vidi.

Bauskas novads veidos spēcīgu mārketingu, lai piesaistītu iedzīvotājus, uzņēmējus un viesus. Bauskas novads veicinās novada ekonomisko izaugsmi un sadarbosies ar visiem, kas vēlēšies Bauskas novadu padarīt par labāku vietu!

Lai sasniegtu vidējā termiņa prioritāti, katrai prioritātei ir noteikti Rīcības virzieni, kuri detalizēti Rīcības plānā.

Rīcības plānā ietverti noteikti pasākumi, aktivitātes, kurus realizējot tiek izpildīti Stratēģiskajā daļā izvirzītie uzdevumi un sasniegti nospraustie Bauskas novada teritorijas attīstības ilgtermiņa un vidēja termiņa uzstādījumi.

Rīcības plānā tiek norādīti pasākumi un aktivitātes uzdevumu izpildei, atbildīgie par pasākumu izpildi, izpildes termiņš vai periods, finanšu resursu avoti un iznākuma rezultatīvie rādītāji.

Investīciju plāns ietver nozīmīgākās Bauskas novada pašvaldības investīcijas. Investīciju plānā ietverti ieguldījumi laika posmā no 2022. līdz 2028.gadam, kuri nepieciešami, lai realizētu Stratēģiskajā daļā izvirzītos vidēja termiņa uzstādījumus un Rīcības plānā iekļautos pasākumus/aktivitātes, kā arī esošie uzsāktie investīciju projekti.

Investīciju plāns sastāv no:

- Reģionālajiem projektiem – projekti, kuru īstenošana ietver Bauskas un citu jaunveidojamo novadu teritorijas, plānošanas reģionu;
- Bauskas novadā īstenojamajiem investīciju projektiem.

3. Vides pārskata sagatavošanas procedūra un iesaistītās institūcijas, sabiedrības līdzdalība un rezultāti

Stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums (turpmāk - SIVN) ir process, kura mērķis ir uzlabot nozares politikas, politikas plāna, rīcības programmas, kā arī citu nacionālo, reģionālo un vietējo stratēģisko plānošanas dokumentu un normatīvo aktu kvalitāti, vērtējot šo dokumentu iespējamo ietekmi uz vidi un laicīgi novēršot vai mazinot to īstenošanas negatīvās ietekmes. Šis process ir vērsts uz to, lai izvērtētu, kādas būtiskas tiešas vai netiešas pārmaiņas vidē var rasties politikas plānošanas dokumentu īstenošanas rezultātā, un kā tās ietekmēs dabas kapitālu – resursus un pakalpojumus. SIVN ir veicams plānu un programmu sagatavošanas posmā un tā nepieciešamību un procesu nosaka starptautiskā un nacionālā likumdošana.

Saskaņā ar likumu „Par ietekmes uz vidi novērtējumu”, stratēģisko novērtējumu veic plānošanas dokumentiem, kuru īstenošana var būtiski ietekmēt cilvēku veselību un vidi, tai skaitā teritorijas plānojumiem, arī tiem, kuri saistīti ar Eiropas Savienības līdzfinansējuma izmantošanu, ja attiecīgos plānošanas dokumentus saskaņā ar normatīvajiem aktiem vai citiem noteikumiem izstrādā vai pieņem Saeima, Ministru kabinets, pašvaldība, valsts vai pašvaldības institūcija. Likumdošanas prasības paredz SIVN (procesa ietvaros sagatavot Vides pārskatu, kurā raksturotas plānošanas dokumenta būtiskās ietekmes uz vidi. Tas ir īpaši nepieciešams dokumentiem, kuri var būtiski ietekmēt Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju (Natura 2000).

SIVN procesa mērķis ir panākt vides aspektu integrēšanu plānošanas procesā, nodrošinot, ka vides vērtības tiek atbilstoši iestrādātas attīstības plānošanas dokumentos.

SIVN vispārīgie uzdevumi ir novērtēt esošos vides apstākļus un sniegt informāciju lēmumu pieņēmējiem, kā arī informēt plašāku sabiedrību par sagaidāmo būtisko ietekmi uz vidi dokumenta ieviešanas gadījumā.

3.1. Stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūra un iesaistītās institūcijas

Pastāv būtiskas atšķirības starp ietekmes uz vidi novērtējumu, kas jāveic paredzētās darbības projektiem, un SIVN, kas tiek veikts politikas plānošanas dokumentiem. Ietekmes uz vidi novērtējums projektiem saistās ar vērtējumu un secinājumiem par kvantitatīvi un kvalitatīvi izmērāmām ietekmēm uz vidi, uz kā pamata tiek pieņemts lēmums par darbības atļaušanu un izvirzītajiem nosacījumiem vai ierosinātās darbības aizliegšanu. Savukārt politikas plānošanas dokumentu ietekmes uz vidi izvērtējums ir vērsts uz plānošanas dokumentu satura optimizēšanu un vides aspektu integrāciju tajos.

SIVN ir process, kura mērķis ir uzlabot nozares politikas, politikas plāna, rīcības programmas, kā arī citu nacionālo, reģionālo un vietējo stratēģisko plānošanas dokumentu un normatīvo aktu kvalitāti, vērtējot šo dokumentu iespējamo ietekmi uz vidi un laicīgi novēršot vai mazinot to īstenošanas negatīvās ietekmes. Šis process ir vērsts uz to, lai izvērtētu, kādas būtiskas tiešas vai netiešas pārmaiņas vidē var rasties politikas plānošanas dokumentu īstenošanas rezultātā, un kā tās ietekmēs dabas kapitālu – resursus un pakalpojumus. SIVN ir veicams plānu un programmu sagatavošanās posmā un tā nepieciešamību un procesu nosaka starptautiskā un nacionālā likumdošana.

**BAUSKAS NOVADA ILGTSPĒJĪGAS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJA LĪDZ 2035. GADAM
ATTĪSTĪBAS PROGRAMMA 2022.–2028. GADAM
Stratēģiskā IVN Vides pārskats**

Saskaņā ar likumu „Par ietekmes uz vidi novērtējumu”, stratēģisko novērtējumu veic plānošanas dokumentiem, kuru īstenošana var būtiski ietekmēt cilvēku veselību un vidi, tai skaitā teritorijas plānojumiem, arī tiem, kuri saistīti ar Eiropas Savienības līdzfinansējuma izmantošanu, ja attiecīgos plānošanas dokumentus saskaņā ar normatīvajiem aktiem vai citiem noteikumiem izstrādā vai pieņem Saeima, Ministru kabinets, pašvaldība, valsts vai pašvaldības institūcija. Likumdošanas prasības paredz SIVN (turpmāk SIVN) procesa ietvaros sagatavot Vides pārskatu, kurā raksturotas plānošanas dokumenta būtiskās ietekmes uz vidi. Tas ir īpaši nepieciešams dokumentiem, kuri var būtiski ietekmēt Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju (Natura 2000).

SIVN procesā ir svarīgi identificēt ietekmi uz vidi un dabas resursiem, kas saistīti ar plānošanas dokumenta īstenošanu.

SIVN procesa mērķis ir panākt vides aspektu integrēšanu plānošanas procesā, nodrošinot, ka vides vērtības tiek atbilstoši iestrādātas Bauskas novada attīstības plānošanas dokumentos.

SIVN vispārīgie uzdevumi ir novērtēt vides apstākļus un sniegt informāciju lēmumu pieņēmējiem, kā arī informēt plašāku sabiedrību par sagaidāmo būtisko ietekmi uz vidi dokumenta ieviešanas gadījumā.

Līdz ar to SIVN procesā un Vides pārskata veidošanā ir izmantota metodika, kas balstīta uz atbilstības izvērtējumu vides aizsardzības un ilgtspējīgas attīstības principiem, mērķu un uzdevumu īstenošanas ietekmju vērtējumu.

Atbilstoši MK 2004. gada 23. marta noteikumos Nr. 157 „Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums” (turpmāk – Noteikumi Nr. 157) III daļā noteiktajam plānošanas dokumenta izstrādes stadijā ir veiktas konsultācijas par plānošanas dokumenta Stratēģiskā novērtējuma nepieciešamību ar Valsts vides dienesta Zemgales reģionālo vides pārvaldi (turpmāk – VVD Zemgales RVP) 2021. gada 24. marta vēstule Nr. 11.4/700/ZE/2021 “Par stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma nepieciešamību”, Veselības inspekciju 2021. gada 26. marta vēstule Nr.4.6.4.–1./12845 “Par ietekmes uz vidi stratēģiskā novērtējuma piemērošanu” un Dabas aizsardzības pārvaldes Pierīgas reģionālo administrāciju (turpmāk – DAP administrācija) 2021. gada 23.aprīļa vēstule Nr. 4.9/2305/2021–N “Par ietekmes uz vidi stratēģiskā novērtējuma nepieciešamību”.

VVD Zemgales RVP 2021. gada 24. marta vēstule Nr. 11.4/700/ZE/2021 “Par stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma nepieciešamību”. VVD Zemgales RVP izteikusi viedokli, ka plānošanas dokumentiem būtu nepieciešams piemērot Stratēģiskā novērtējuma procedūru.

Veselības inspekcijas 2021. gada 26. marta vēstule Nr. 4.6.4.–1./12845 “Par ietekmes uz vidi stratēģiskā novērtējuma piemērošanu”. Veselības inspekcijas ieskatā plānošanas dokumentiem būtu nepieciešams piemērot Stratēģisko novērtējumu.

DAP administrācijas 2021. gada 23. aprīļa vēstule Nr. 4.9/2305/2021–N “Par ietekmes uz vidi stratēģiskā novērtējuma nepieciešamību”. DAP administrācija, izvērtējot Izstrādātājas iesniegtos dokumentus par plānošanas dokumentos paredzētajiem pasākumiem un to atbilstībulikuma 1. un 2. pielikuma noteiktajām darbībām, uzskata, ka plānošanas dokumentiem ir nepieciešams piemērot Stratēģiskā novērtējuma procedūru.

31.05.2021. Vides pārraudzības valsts birojs (turpmāk - Birojs) ir pieņēmis lēmumu Nr. 4-02/46 “Par stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras piemērošanu plānošanas dokumentiem

BAUSKAS NOVADA ILGTSPĒJĪGAS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJA LĪDZ 2035. GADAM
ATTĪSTĪBAS PROGRAMMA 2022.–2028. GADAM
Stratēģiskā IVN Vides pārskats

Bauskas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija (turpmāk – Stratēģija) un Bauskas novada attīstības programma 2022.–2027. gadam (turpmāk – Attīstības programma)”.

Stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūra veikta plānošanas dokumentiem “Bauskas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijai līdz 2035. gadam un Bauskas novada attīstības programmai 2022.–2028. gadam, pamatojoties uz likumu „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” un MK 2004. gada 23. marta noteikumiem Nr. 157 „Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums”, kā arī saskaņā ar 31.05.2021. Vides pārraudzības valsts biroja lēmumu Nr. 4-02/46 “Par stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras piemērošanu”.

Stratēģiskais novērtējums Stratēģijai un Programmai tiek veikts apvienoti, Stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums tiek veikts katram no attīstības plānošanas dokumentiem, taču to rezultāti apvienoti vienā Vides pārskatā, nedublējot esošā vides stāvokļa, saistīto plānošanas dokumentu u.c. aprakstus.

Stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums veikts plānošanas dokumentu izstrādes beigu fāzē, pēc to pirmās sabiedriskās apspriešanas. Otrajai sabiedriskajai apspriešanai tiek nodoti abi pilnveidotie plānošanas dokumenti un Vides pārskats.

Vides pārskats sagatavots, balstoties uz Bauskas novada attīstības plānošanas dokumentos ietvertu informāciju par piedāvātajiem novada attīstības vīziju, stratēģiskajiem mērķiem, attīstības virzieniem, prioritātēm, rīcības virzieniem un uzdevumiem to sasniegšanai.

Birojs saskaņā ar MK 2004. gada 23. marta noteikumu Nr. 157 „Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums” (turpmāk - MK noteikumi) 9.1. un 14. punktā noteikto nosaka, ka plānošanas dokumenta un Vides pārskata projekts nosūtāms šādām institūcijām:

- Valsts vides dienesta Zemgales reģionālajai vides pārvaldei;
- Dabas aizsardzības pārvaldei;
- Veselības inspekcijas atbilstošai struktūrvienībai.

Birojs arī nosaka, ka plānošanas dokumenta izstrādātājam jānodrošina plānošanas dokumenta Vides pārskata sabiedriskā apspriešana atbilstoši MK noteikumu V nodaļā noteiktajam. Paziņojums par sabiedriskās apspriešanas organizēšanu jānosūta arī Birojam ievietošanai Biroja tīmekļa vietnē. Papildus Birojs lūdz Vides pārskatam pievienot informāciju par laikrakstu un tā numuru, kurā publicēts paziņojums par uzsākto Vides pārskata sabiedrisko apspriešanu (sludinājuma kopiju).

3.2. Vides pārskata sagatavošana

Pamatojoties uz MK noteikumiem Nr. 157, izstrādātājs ir informējis Vides pārraudzības valsts biroju par plānošanas dokumenta izstrādes uzsākšanu un konsultējies par Vides pārskatā iekļaujamās informācijas detalizācijas pakāpi un institūcijām, kurām jāiesniedz Vides pārskata projekts komentāru un priekšlikumu saņemšanai, kā arī par sabiedriskās apspriešanas sanāksmes nepieciešamību.

SIVN procesā un Vides pārskata veidošanā ir izmantota metodika, kas balstīta uz atbilstības izvērtējumu vides aizsardzības un ilgtspējīgas attīstības principiem, mērķu un uzdevumu to sasniegšanai īstenošanas ietekmju vērtējumu.

SIVN balstās uz šādiem principiem:

BAUSKAS NOVADA ILGTSPĒJĪGAS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJA LĪDZ 2035. GADAM
ATTĪSTĪBAS PROGRAMMA 2022.–2028. GADAM
Stratēģiskā IVN Vides pārskats

Integrācija – vides aspekti pilnībā ir jāintegrē politikas plānošanas dokumentā, tādēļ vides aspekti ir jāņem vērā plānošanas agrā stadijā, lai izvairītos no konceptuālām kļūdām. Šādā gadījumā SIVN palīdz veikt piedāvāto rīcības virzienu analīzi un identificēt tās rīcības, kam no vides viedokļa nepieciešama papildus izpēte par to ietekmi.

Piesardzības princips – pieņemot lēmumus, nepieciešams izmantot piesardzības principu, pat, ja plānotās darbības tieša negatīva ietekme nav pierādīta, jo ekosistēmu nestspēju jeb ietilpību un sakarība starp slodzēm un dabas kapitālu nav iespējams precīzi noteikt.

Starppaaudžu taisnīgums – pašreizējai paaudzei ir jā saglabā vai jāvairo sociālais, dabas un cilvēku radītais kapitāls un jādod nākamajām paaudzēm iespējas attīstīties.

Izvērtēšana – nepieciešams izvērtēt kā politikas plānošanas dokumentā paredzētās rīcības un to iespējamās alternatīvas (ja tādas tiek izvērtētas), vai 0 alternatīva, ietekmēs vides stāvokli, resursus un to kvalitāti.

Pārskatāmība – SIVN ir atvērts un pārskatāms lēmumu pieņemšanas process, kas paredz interešu grupu un nevalstisko organizāciju iesaisti, kā arī aprakstot SIVN metodoloģiju, lēmumu pieņemšanas mehānismus un sniedzot pamatojumu novērtējumā iekļautajiem apgalvojumiem. SIVN pārskatāmību nodrošina arī Vides pārskata sabiedriskā apspriešana un tās rezultātu publiskošana.

Vides pārskata sagatavošanā izmantotas šādas metodes:

- **informācijas analīze** – tika analizēta Bauskas novada teritorijas attīstības plānošanas dokumentos un saistītajos plānošanas dokumentos ietvertā informācija, kā arī visa pašvaldības rīcībā esošā un publiski pieejamā informācija par vides stāvokli novada teritorijā;
- **ietekmju analīze** – tika analizēta teritorijas attīstības plānošanas dokumentā noteikto attīstības mērķu un plānoto darbību to sasniegšanai paredzēto rīcību un uzdevumu īstenošanas iespējamā ietekme uz vidi;
- **ietekmju būtiskuma izvērtējums**, ņemot vērā definētās iespējamās ietekmes uz vidi, tiek veikts to ietekmju uz vidi un iedzīvotājiem būtiskuma izvērtējums;
- **Pasākumu ietekmju mazināšanai izstrāde**: tiek izstrādāti ieteikumi iespējamās negatīvās ietekmes novēršanai vai samazināšanai.

Veicot SIVN, dokuments analizēts un vērtēts, lai noteiktu tā īstenošanas iespējamās ietekmes, kā arī, lai iegūtu atbildes uz jautājumiem par to, kādas būs plānošanas dokumentu īstenošanas iespējamās ietekmes:

- Kādi būs plānošanas dokumentu īstenošanas tiešie un netiešie rezultāti?
- Kādā veidā rezultāti ietekmēs vidi un dabas resursus?
- Kāds būs jebkuras potenciālās ietekmes uz vidi mērogs un būtība, pozitīvās un negatīvās ietekmes, pagaidu un noturīgās ietekmes un to radītās tiešās sekas?
- Kādas visticamāk būs sabiedrības un ieinteresēto pušu lielākās bažas attiecībā uz iespējamo ietekmi uz vidi?
- Kas būs jādara ietekmju mazināšanai, vai vispār kaut kas būs jādara, lai mazinātu vai novērstu ietekmi uz vidi?
- Kādas būs atlikušās ietekmes, vai vispār tādas būs pēc mazinošo pasākumu realizēšanas?
- Kāda būs nepieciešamība kompensēt zaudējumus dabai, skartajiem indivīdiem, uzņēmumiem?

BAUSKAS NOVADA ILGTSPĒJĪGAS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJA LĪDZ 2035. GADAM
ATTĪSTĪBAS PROGRAMMA 2022.–2028. GADAM
Stratēģiskā IVN Vides pārskats

- Kāds vides monitorings raksturotu iespējamās ietekmes, kādu vides stāvokļa rādītāju izmaiņu tendencēm būtu pievēršama īpaša uzmanība?

Vides pārskata sagatavošanā izmantota šāda informācija:

- Bauskas novada pašvaldības rīcībā esošā informācija par vides stāvokli novadā;
- VSIA „Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs” publiskajās datu bāzēs (reģistros) pieejamā informācija par vides stāvokli;
- AS „Latvijas valsts meži” inventarizācijas dati;
- Lauku atbalsta dienestā pieejamā informācija;
- Dabas aizsardzības pārvaldes tīmekļa vietnē pieejamā informācija par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām;
- Lielupes upju baseina apgabala apsaimniekošanas plāns 2016.–2021. gadam;
- Citi publiski pieejamie pētījumi un informācija.

Jāatzīmē, ka Vides pārskata izstrādātājam bija grūtības ar vides informācijas ieguvu un datu pieejamību. Šobrīd neeksistē publiski pieejama valsts vides informācijas sistēma. Pārsvārā līdz šim iegūtie un uzkrātie dati par vides kvalitāti atrodas komersanta VSIA „Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs” pārziņā, par informācijas sniegšanu tiek prasīta nesamērīgi augsta maksa. Tiešsaistē nav pieejama pilnīga vides monitoringa informācija, kas ļautu detalizēti izvērtēt vides stāvokli un tā izmaiņu tendences novada teritorijā. Izvērtējot pieejamo gaisa kvalitātes monitoringa posteņu izvietojumu, jāsecina, ka to ir ļoti maz. Praktiski nav pieejama informācija par gaisa kvalitātes rādītājiem, trokšņa līmeņa rādītājiem, mūsdienu ģeoloģiskos procesus raksturojošiem u.c. rādītājiem novada teritorijā, t.sk. nav pieejami arī dati par virszemes un pazemes ūdens līmeņu un kvalitātes izmaiņām.

3.3. Sabiedrības līdzdalība

Sabiedrības līdzdalības kārtību Attīstības programmas izstrādes procesā nosaka MK 25.08.2009. noteikumi Nr. 970 „Sabiedrības līdzdalības kārtība attīstības plānošanas procesā”. Noteikumi paredz sadarbības pārstāvju līdzdalību dažādos attīstības plānošanas izstrādes posmos, piedaloties sabiedriskajās apspriedēs, iesaistoties darba grupās, vai arī plānošanas dokumenta izstrādes laikā par to paužot savu viedokli (mutvārdos un rakstiski).

Sabiedrības līdzdalības prasības Stratēģiskā IVN procesā nosaka Ministru Kabineta 23.03.2004. noteikumi Nr. 157. „Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums” un likums „Par ietekmes uz vidi novērtējumu”.

Bauskas novada attīstības plānošanas dokumentu otrās sabiedriskās apspriešanas un SIVN Vides pārskata sabiedriskās apspriešanas pasākumi tiks veikti vienoti.

Plānošanas dokumentu izstrādes laikā, lai noskaidrotu Bauskas novada iedzīvotāju un uzņēmēju viedokli par novada attīstības iespējām, problēmām un to iespējamajiem risinājumiem, tika organizēta aptauja. Aptaujas anketu aizpildīja 549 respondenti.

Attīstības programmas izstrādes procesa ietvaros tika organizētas vienpadsmit tematisko darba grupu sanāksmes, nodrošinot tajās visu četru novadu pašvaldību speciālistu, Zemgales plānošanas reģiona, iestāžu speciālistu, uzņēmēju un iedzīvotāju līdzdalību. Tematiskās darba grupas un diskusiju tēmas: Labklājība, Veselība, Ekonomiskā attīstība, Sports, Izglītība, Kultūra, Ilgtspējīga vide un klimatneitralitāte, teritorijas attīstība, telpiskās attīstības priekšlikumi, Bauskas vecpilsēta,

BAUSKAS NOVADA ILGTSPĒJĪGAS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJA LĪDZ 2035. GADAM
ATTĪSTĪBAS PROGRAMMA 2022.–2028. GADAM
Stratēģiskā IVN Vides pārskats

Uzņēmējdarbība. Stratēģijas izstrādes sākumā tika veikta iedzīvotāju un uzņēmēju aptauja, kuras rezultāti ir izmantoti stratēģiskās daļas izstrādē.

Tematisko darba grupu un aptaujas rezultāti publicēti Bauskas novada tīmekļvietnē un pieejami šeit: <https://www.bauska.lv/lv/jaunumi/pazinojums-par-sabiedribas-lidzdalibu-844>.

Plānošanas dokumenti tika pilnveidoti pēc to pirmās sabiedriskās apspriešanas, ņemot vērā kā iedzīvotāju, tā institūciju un nevalstisko organizāciju aizrādījumus un rekomendācijas.

Sadaļa par plānošanas dokumentu un Vides pārskata sabiedriskās apspriešanas gaitu un rezultātiem tiks izstrādāta pēc sabiedriskās apspriešanas procesa pabeigšanas.

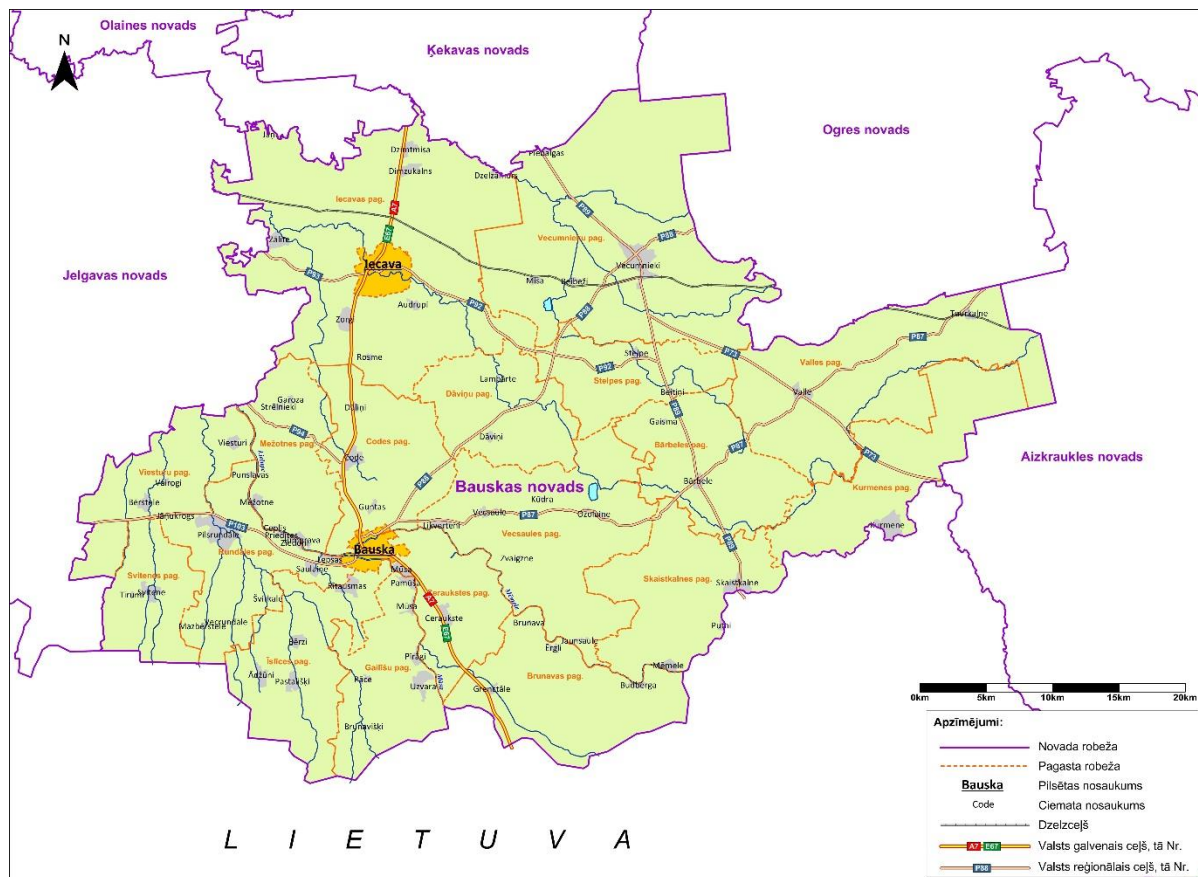
**BAUSKAS NOVADA ILGTSPĒJĪGAS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJA LĪDZ 2035. GADAM
ATTĪSTĪBAS PROGRAMMA 2022.–2028. GADAM
Stratēģiskā IVN Vides pārskats**

4. Bauskas novada esošā vides stāvokļa apraksts un iespējamā attīstība, ja plānošanas dokuments netiktu īstenots

4.1. Novada vispārīgs raksturojums

Jaunais Bauskas novads ir izveidots saskaņā ar 2020. gada 10. jūnijā pieņemto Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likumu. Tajā apvienoti četri līdzšinējie novadi – Bauskas, Iecavas, Rundāles un Vecumnieku. Apvienotajā novadā ir 2 pilsētas un 18 pagasti.

Novada centrs: Bauskas pilsēta, kas ir reģionālas nozīmes attīstības centrs. No 2021. gada 1. jūlija pilsētas statusu iegūst arī Iecava, tādējādi jaunajā novadā ir divas pilsētas. Bijušā Iecavas novada teritorija ārpus Iecavas pilsētas iegūst pagasta statusu.

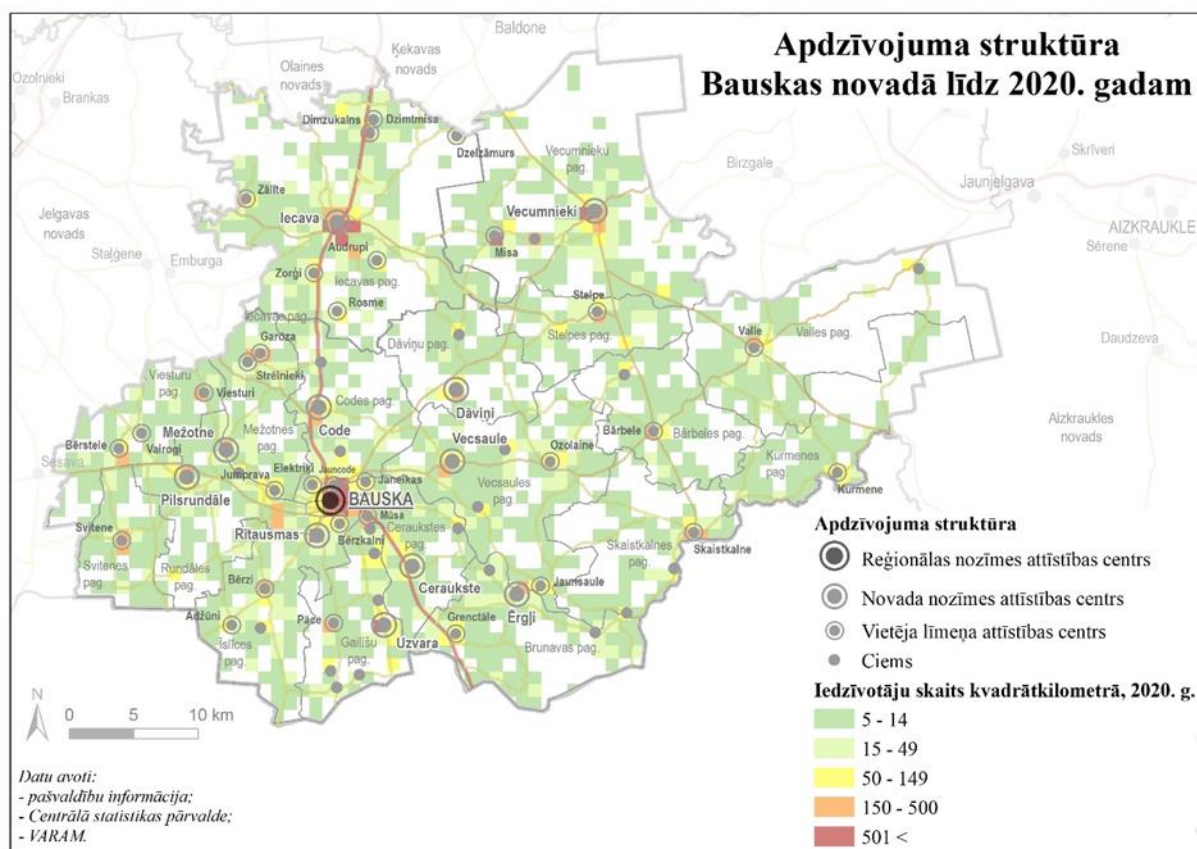

1. attēls. Bauskas novada kartoshēma.

Jaunā Bauskas novada kopējā platība ir 2174,92 km² (pēc CSP datiem 2021. gada sākumā), kas ir aptuveni 3,3% no visas Latvijas kopējās platības un 20% no Zemgales plānošanas reģiona platības. Iedzīvotāju skaits 2021. gada sākumā pēc CSP datiem bija 41 314, kas ir tikai 2,2% no visiem Latvijas iedzīvotājiem un 18,2% no Zemgales plānošanas reģiona iedzīvotāju skaita. Novada apdzīvojuma struktūra ir nevienmērīga – lielākā daļa iedzīvotāju koncentrējas ap autoceļu A7, kur Iecavas, Codes,

BAUSKAS NOVADA ILGTSPĒJĪGAS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJA LĪDZ 2035. GADAM
ATTĪSTĪBAS PROGRAMMA 2022.–2028. GADAM
Stratēģiskā IVN Vides pārskats

Īslīces, Ceraukstes un Gailīšu pagastos iedzīvotāju blīvums ir no 24-33 cilv./km², savukārt Valles un Kurmenes pagastos tikai 5 cilv./km².

2. attēls. Bauskas novada apdzīvotuma struktūras kartoshēma (avots – AP).

Jaunais Bauskas novads atrodas Latvijas centrālajā daļā, tā centrs – Bauskas pilsēta – atrodas ap 67 km attālumā no Rīgas un 19 km attālumā no Latvijas – Lietuvas robežas, Mūsas un Mēmeles upju satekā, vietā, kur sākas Lielupe.

Bauskas novada sastāvā ietilpst: Bauskas pilsēta, Brunavas pagasts, Ceraukstes pagasts, Codes pagasts, Dāviņu pagasts, Gailīšu pagasts, Īslīces pagasts, Mežotnes pagasts, Vecsaules pagasts, Iecavas pilsēta un Iecavas pagasts, Rundāles pagasts, Svitenes pagasts, Viesturu pagasts, Bārbeles pagasts, Kurmenes pagasts, Skaistkalnes pagasts, Stelpes pagasts, Valles pagasts, Vecumnieku pagasts.

Novada teritorija robežojas ar Jelgavas, Olaines, Ķekavas, Ogres, Aizkraukles novadiem un Lietuvas Republiku. Bijušā Vecumnieku novada teritorijā Mēmeles upe tek pa abu valstu robežu, apgrūtinot pārrobežu sadarbību vietējā līmenī. Robežkontroles punkts ar Lietuvu atrodas Grenctālē, robežšķērsošanas vietas – Skaistkalnē, Ādžūnos, Krievgaļos un Bardžunos.

Kultūrvēsturiski jaunais Bauskas novads atrodas Zemgalē un robežojas ar Sēliju.

Savukārt saskaņā ar plānošanas reģionu iedalījumu jaunais Bauskas novads ietilpst Zemgales plānošanas reģionā.

BAUSKAS NOVADA ILGTSPĒJĪGAS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJA LĪDZ 2035. GADAM
ATTĪSTĪBAS PROGRAMMA 2022.–2028. GADAM
Stratēģiskā IVN Vides pārskats

Aptuveni pusi jaunā novada teritorijas aizņem lauksaimniecības zemes, bet ir būtiskas atšķirības starp novada rietumu un austrumu daļu: bijušajā Rundāles novadā 77% ir lauksaimniecības zemes, bet bijušajā Vecumnieku novadā 56% teritorijas klāj meži.

Galvenā novadu šķērsojošā transporta maģistrāle ir valsts galvenais autoceļš A7 “Rīga–Bauska–Lietuvas robeža (Grenctāle)” jeb *Via Baltica*, kas ir Eiropas autoceļa E67 posms. Novadā būtiska loma ir arī valsts reģionālajiem autoceļiem P89 “Ķekava Skaistkalne”, P73 “Vecumnieki–Nereta–Subate”, kā arī starpnovadu autoceļam “Zemgales josta”, kas savieno Dobeli, Bausku un Aizkraukli. Novada ziemeļu daļu šķērso stratēģiskās (valsts) nozīmes dzelzceļa līnija “Zilupe–Rēzekne 2–Krustpils–Jelgava–Tukums 2–Ventspils”. Nākotnē jaunā Bauskas novada dominante būs topošā starptautiskā dzelzceļa līnija *Rail Baltica*.

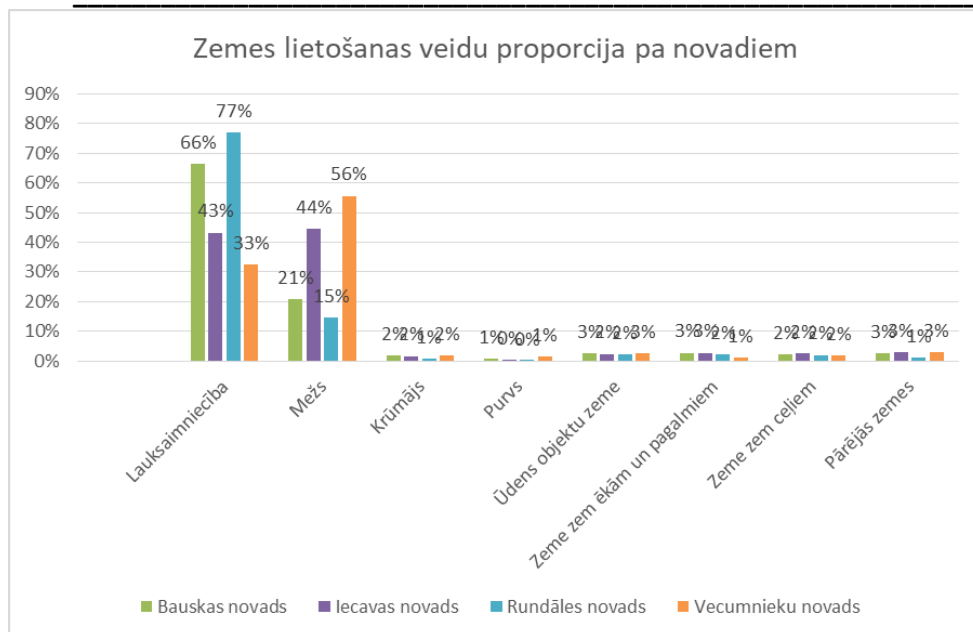
Jaunveidojamā Bauskas novada kopplatība ir 217262 ha (VZD, 2021). Nedaudz vairāk par pusi jaunveidojamā novada teritorijas aizņem lauksaimniecības zeme - 51% jeb 110911 ha, meža zeme veido 37% jeb 80542 ha, krūmājs – 2% jeb 3784 ha, ūdens objektu zeme – 5502 ha jeb 3%, zeme zem ēkām un pagalmiem – 4473 ha jeb 2%, zeme zem ceļiem – 4640 ha jeb 2% un pārējās zemes 5618 ha jeb 3%.

3. attēls. Zemes lietošanas veidi jaunveidojamā Bauskas novadā (avots: VZD, 2021).

Novadu griezumā visvairāk lauksaimniecības zemes ir bijušajos Bauskas (66%) un Rundāles novados (77%), bijušajā Iecavas novadā (44%) un bijušajā Vecumnieku novadā (33%). Savukārt mežu zemes visvairāk ir bijušajos Vecumnieku (56%) un Iecavas novados (44%), bijušajā Bauskas novadā ir 21% un bijušajā Rundāles novadā ir 15%.

**BAUSKAS NOVADA ILGTSPĒJĪGAS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJA LĪDZ 2035. GADAM
ATTĪSTĪBAS PROGRAMMA 2022.–2028. GADAM
Stratēģiskā IVN Vides pārskats**

4. attēls. Zemes lietošanas veidi Bauskas novadā sadalījumā pa bijušajiem novadiem (avots: VZD, 2021).

Bauskas novadā atrodas 11 īpaši aizsargājamas dabas teritorijas (ĪĀDT). Atbilstoši Likumam par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām, Bauskas novadā ir 11 *Natura 2000* teritorijas: viens dabas parks, astoņi dabas liegumi un divi dabas pieminekļi.

4.2. Bauskas novada reljefs un ģeomorfoloģiskā uzbūve

Latvija, tai skaitā Bauskas novads, atrodas Austrumeiropas līdzenumā. Zemes virsma un reljefs te veidojusies pēdējā Latvijas apledojuma laikā.

Latvijas reljefa lielformas ir augstienes un zemienes. Tās atšķiras ar augstumu virs jūras līmeņa un reljefa saposmumu. Par zemieņu un augstieņu robežu tiek uzskatīta 90 m horizontāle.

Atbilstoši Latvijas fiziogēogrāfiskās rajonēšanas shēmai, Bauskas novads atrodas Latvijas vidusdaļā, Latvijas centrālajā daļā. Novads atrodas Zemgales līdzenumā un to saposmo daudzās Lielupes baseina upes. Zemgales līdzenuma ziemeļu robeža reljefā ir vāji izteikta, jo arī Rīgas smiltāju zemienes dienviddaļa ir līdzena, tikai stipri pārpurvota. Austrumos, aptuveni pa līniju Iecava – Jaunsaule (austrumos no Bauskas), Zemgales līdzenums pāriet Viduslatvijas nolaidenuma viļņotajos līdzenumos Upmales līdzenumā un Taurkalnes līdzenumā. Dienvidos Zemgales līdzenuma fiziski ģeogrāfiskais rajons turpinās Lietuvas teritorijā.

Bauskas novada teritorija pēc reljefa ir samērā viendabīga, virsma galvenokārt līdzena, dienvidaustrumu daļā, Skaistkalnes apkārtnē, pauguraina.

Novada reljefs veidojies pēdējā Latvijas apledojuma un pēcloduslaikmeta laikā. Kopumā Bauskas novada zemes virsmu varētu raksturot kā zemu, lēzeni viļņainu līdzenumu, kas ģeoloģiski saistīts ar plašo Austrumeiropas līdzenumu. Arī Bauskas novada teritoriju pirms 12000–14000 gadiem sedzis pēdējais kvartāra apledojums, kas ir atstājis pēdas apkārtnes reljefā. Savu ietekmi uz apvidus virsmu ir atstājušas daudzās Lielupes baseina ūdensteces. Citi faktori virsmu ir ietekmējuši daudz mazāk, un tiem ir tikai vietēja nozīme.

BAUSKAS NOVADA ILGTSPĒJĪGAS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJA LĪDZ 2035. GADAM
ATTĪSTĪBAS PROGRAMMA 2022.–2028. GADAM
Stratēģiskā IVN Vides pārskats

Teritorijā starp Bausku un Iecavu, mierīgo līdzenuma reljefu vietām pārtrauc stipri viļņoti posmi, kur paceļas atsevišķas lēzenas morēnu fluvioglaciāla materiāla pauguru grupas. Novada vidienē un ziemeļdaļā ir tipisks limnoglaciāls līdzenums.

Reljefa lielformas nosaka daudzu dabas apstākļu un resursu, piesārņojuma uzkrāšanās un izkliedēšanās teritoriālās atšķirības, kā arī dabas kompleksu dažādība.

Zemgales līdzenums pieder pie viendabīgākajiem Latvijas fiziski ģeogrāfiskiem rajoniem. Visā līdzenumā valda ģeogrāfiskās ainavas tips, ko sauc par karbonātiska mālaina materiāla sausieņu līdzenumiem. Šāda veida ainavā, it īpaši, ja ir izdevīgs klimats, dabiskos apstākļos raksturīgi mistrāja tipa platlapju meži, kas ūdensšķirtnu apvidos daļēji pārpurvoti.

4.3. Klimatiskie apstākļi

Latvijas klimatu lielā mērā nosaka tās teritorijas atrašanās mērenajā klimata joslā Baltijas jūras un Rīgas jūras līča piekrastē. Tā rezultātā Latvijā valda maigs un mitrs klimats un vērojama izteikta četru gadalaiku maiņa. Debesis bieži ir apmākušās, vidēji 160–180 dienas gadā. Vidējais nokrišņu daudzums svārstās no 574 līdz 691 mm gadā.

Latvijai, tāpat kā pārējām Baltijas valstīm, raksturīga bieža gaisa masu maiņa. Atmosfēras frontes bieži pavada stipri vēji, tāpēc rudenī vērojams vētru maksimums, februārī – puteņu maksimums, bet jūlijā — vislielākais nokrišņu daudzums un visvairāk dienu ar pērkona negaisu.

Ģeogrāfiskais platums ir galvenais klimatu veidojošais faktors – no tā atkarīgs saules radiācijas daudzums, ko saņem Zemes virsa. Arī dienas garums dažādos gadalaikos atkarīgs no vietas ģeogrāfiskā platuma. Ziemā saule paceļas 9–10° virs horizonta un dienas garums ir 6–7 stundas. Vasarā Saule paceļas līdz 55–57° virs horizonta, bet dienas garums ir 17–18 stundas. Šāda atšķirība saules augstumā virs horizonta un dienas garums ir cēlonis saules radiācijas pieplūduma nevienmērīgam sadalījumam pa gadalaikiem. Zemes virsu sasniedz ne tikai tiešie saules stari — tiešā radiācija, bet arī daļa atmosfērā izkliedētās radiācijas, jo Latvijā bieži vien ir apmācies laiks. Tādējādi katrs Latvijas valsts virsas kvadrātcentimetrs saņem tikai apmēram 80 kcal gadā – trešo daļu no saules radiācijas pieplūduma. Tikai 20% no šī siltuma tiek patērēti gaisa sasildīšanai, 80% — nokrišņu iztvaicēšanai, kas pietiek, lai iztvaikotu tikai 50% nokrišņu. Tāpēc Latvijā ir pārlieks mitrums un daudzviet notiek teritorijas pārpurvošanās process.

Bauskas novads, tāpat kā visa Latvijas teritorija, ietilpa mērenās klimata joslas pārejas klimata apgabalā (no jūras klimata tipa uz kontinentālo tipu). Tas nozīmē, ka dominējošā loma apkārtnes klimatā ir no Atlantijas okeāna plūstošajām mērenajām jūras gaisa masām. Sasniegušas Latvijas teritoriju, tās daļēji jau ir zaudējušas savas pamatīpašības, ziemā kļūdamas aukstākas, bet vasarā – siltākas. Savā rašanās apgabalā virs siltās Ziemeļatlantijas straumes gaisa masu vidējā temperatūra ziemā svārstās 6 – 10 °C; sasniedzot Latviju, to temperatūra ir pazeminājusies līdz 4 °C un pat līdz -2 °C. Savukārt vasarā vērojams pretējs process, tikai mazākā mērā. Mēreno jūras gaisa masu temperatūra savā rašanās laikā nepārsniedz 13 – 15 °C, bet, sasniedzot Latviju, tās ir sasīlušas līdz 16 - 18 °C. Ieplūstot Latvijā, atlantiskais gaiss ir kļuvis arī nedaudz sausāks, par ko liecina gada vidējā nokrišņu daudzuma atšķirības. Piemēram, Viduseiropas un Ziemeļeiropas rietumu piekrastē vidējais nokrišņu daudzums gadā vietām ievērojami pārsniedz 1000 – 1500 mm, turpretī Latvijā tas mainās 500 – 950 mm robežās. Mērenais jūras gaiss Latvijā ieplūst ciklonu ietekmē ar rietumu vējiem, jo Latvija atrodas ziemeļu puslodes vidējo platumu zema atmosfēras spiediena joslā. Tāpēc cikloni Latvijā ir daudz biežāka parādība nekā anticikloni. Vidēji 190 – 200 dienas gadā valda cikloni, kas vasarā rada vēsu, lietainu, apmākušos laiku. Gaiss sasilst līdz 14 – 16 °C. Ziemā – atkušņi, samērā silts laiks, kad gaisa temperatūra dienā turas virs 0 °C.

Ar anticikloniem Latvijā ieplūst mērenais kontinentālais gaiss no Austrumeiropas līdzenuma austrumu un dienvidaustrumu iekšējiem apgabaliem. Ziemā tas rada mērenu salu (gaisa

BAUSKAS NOVADA ILGTSPĒJĪGAS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJA LĪDZ 2035. GADAM
ATTĪSTĪBAS PROGRAMMA 2022.–2028. GADAM
Stratēģiskā IVN Vides pārskats

temperatūra pazeminās līdz -5 un pat līdz -15 °C), bet vasarā ļoti siltu, sausu laiku (gaisa temperatūra sasniedz 20 – 30 °C). Anticikloni Latvijā valda vidēji 150 – 160 dienas gadā. Daudz retāk no ziemeļiem un ziemeļaustrumiem Latvijā ieplūst arktiskais gaiss; tad gaisa temperatūra ziemā strauji pazeminās līdz -20 °C un pat līdz -40 °C. Viss iepriekš minētais pilnā mērā attiecināms arī uz Bauskas novada teritoriju. Novads ir pārāk mazs, lai klimata atšķirības tajā būtu lielas. Klimata atšķirības ir mazas pat visas Latvijas mērogā.

Zemgales līdzenuma klimats atšķiras no pārējo Latvijas rajonu klimata galvenokārt ar nelielu nokrišņu daudzumu un lielām temperatūras summām veģetācijas periodā. Tā kā līdzenums atrodas zemes virsas pazeminājumā, kuru no jūras puses nožogo Kurzemes augstieņu grēdas, tas pieder pie nokrišņiem nabadzīgākajiem rajoniem Latvijā (nokrišņu summa gadā – ap 550 mm, siltajā gadalaikā – mazāk par 400 mm). Rajonam raksturīga plāna sniega sega (lielākais sniega segas biežums sniega bagātās ziemās apmēram 20 cm) un valstī vismazākie ūdens krājumi pavasarī (apmēram 40 mm). Šo iemeslu dēļ Zemgales līdzenumā ir vismazākā notece Latvijā (gada noteces slāņa biežums apmēram 200 mm). Zemgales līdzenuma novietojums Latvijas dienviddaļā nodrošina lauksaimniecības kultūrām labvēlīgus siltuma apstākļus: tāpat kā visā pārējā Viduslatvijas un Austrumbaltijas dienviddaļā, tur ir siltas vasaras (gaisa vidējā temperatūra jūlijā 17 – 17,5°). Aktīvo temperatūru (augstāka par 10°) summa veģetācijas periodā ir viena no lielākajām visā Latvijā.

4.4. Ģeoloģiskā uzbūve

Ģeoloģiskā uzbūve un zemes dziļu resursi ir būtisks teritorijas attīstības priekšnosacījums. Zemes dziļu resursus veido tagad vai nākotnē izmantojamie nogulumi, ieži un minerāli, iežos sastopamie šķidrie derīgie izrakteņi, zemes dziļu siltums un saimnieciskai izmantošanai derīgas ģeoloģiskās struktūras.

Bauskas novads, tāpat kā visas Latvijas teritorija atrodas Austrumeiropas platformas ZR daļā, Baltijas sineklīzē. Šai ģeoloģiskajai struktūrai raksturīgs liels nogulumiežu segas biežums un subparalēls nogulumu slāņojums. Sineklīzei raksturīgi trīs galvenie iežu kompleksi:

1. Augšējais – kvartāra nogulumi;
2. Vidējais - zemkvartāra nogulumiežu, jeb pamatiežu sega;
3. Apakšējais – kistāliskais pamatklintājs.

Minētie kompleksi ir krasi atšķirīgi gan pēc iežu sastāva, to vecuma, fizikālajām īpašībām un saguluma apstākļiem.

Ģeoloģiskā griezumā apraksts tiek sniegts, sākot ar vecākajiem un dziļāk iegulošajiem nogulumiem virzienā uz zemes virsu.

Kristāliskais pamatklintājs:

Dziļākajos izpētes urbemos sasniegtais ģeoloģiskais veidojums ir Kristāliskais pamatklintājs, kas Bauskas novada teritorijā ieguļ aptuveni 1000m dziļumā. Pamatklintāju veido pirmsplatformas attīstības stadijā stipri dislocēti dažāda sastāva un vecuma metamorfie ieži.

Metamorfie ieži ir pārsvarā dažādi gneisi, amfibolīti un migmatīti. Bauskas novadā ierīkoti daži urbumi, kuros sasniegts kristāliskais pamatklintājs, taču detalizēta tā kartēšana un izpēte nav veikta, tādēļ detalizētu informāciju par šo ģeoloģiskās uzbūves elementu, tā ieguluma dziļuma kartējumu, litoloģisko sastāvu un uzbūves īpatnībām nav iespējams sniegt. Kopumā reģionālais kristāliskā pamatklintāja virsmas pacēlums noteikts virzienā no rietumiem uz austrumiem. Ar kristāliskā pamatklintāja dēdējuma garozu ir saistīti siltie termālie ūdeņi, kurus iespējams izmantot kā ģeotermālās enerģijas avotu. Kristāliskā pamatklintāja dziļākajos slāņos (aptuveni 3-5km dziļumā), kur temperatūra pārsniedz 100°C, iespējams iegūt un izmantot petrotermālo enerģiju.

BAUSKAS NOVADA ILGTSPĒJĪGAS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJA LĪDZ 2035. GADAM
ATTĪSTĪBAS PROGRAMMA 2022.–2028. GADAM
Stratēģiskā IVN Vides pārskats

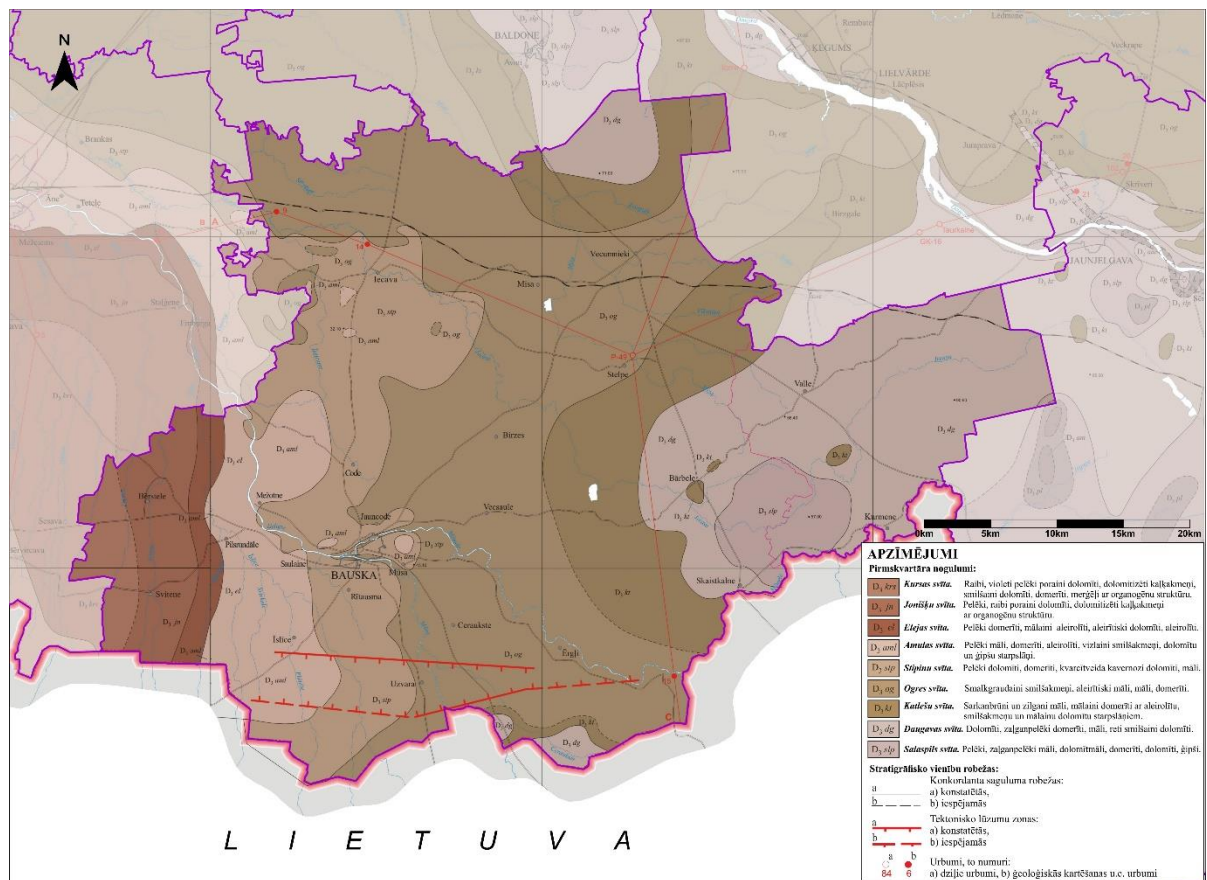
Nogulumiežu sega

Nogulumiežu segu veido divas atšķirīgas sistēmas pirmskvartāra, jeb pamatiežu nogulumiežu sega un kvartāra nogulumi.

Pamatiežu segas biezums Bauskas novadā ir samērā maz mainīgs un vidēji sastāda 1000 m – 1300 m, zemā izpētes detalitātē neļauj noteikt izmaiņu tendences plānā, jo to amplitūda ir neliela.

Pamatiežu segu veido Kembrija, Ordovika, Silūra un Devona nogulumi.

Pamatiežu virsa, tāpat kā zemes virsa, Zemgales līdzenumā ir nolaidena pret ziemeļiem – līdzenuma dienviddaļā tā atrodas ap 25 m vjl., bet ziemeļu robežas tuvumā – nedaudz zem jūras līmeņa.

5. attēls. Bauskas novada pirmskvartāra nogulumu ģeoloģiskā karte (VĢD 1:200 000 mēroga ģeoloģiskā karte).

Visvecākie nogulumieži Bauskas novadā ir **Kembrija nogulumieži**, kas izplatīti visā novada teritorijā un pārsvarā sastāv no jūras terīgēnajiem veidojumiem – smilšakmeņiem un aleirolītiem. Visā novada teritorijā tie pārklāj kristālisko pamatklintāju. Nogulumu biezums novada teritorijā ir vidēji 50 m.

Kopumā kembrija nogulumu virsma atspoguļo pamatklintāja reljefu. Nelielais urbumu skaits, kas atsedz Kembrija sistēmas nogulumus neļauj detalizēti izanalizēt to biezuma un ieguluma dziļuma izmaiņas novada teritorijā. Kembrija nogulumos konstatēti silti līdz karsti, ārstnieciski ar bromu bagāti minerālūdeņi.

Kembrija nogulumus visā novada teritorijā pārklāj **Ordovika nogulumi**, kas pārsvarā ir jūras terīgēni karbonātiskie ieži (kaļķakmeņi, merģeļi, māli). Šie nogulumi ir sastopami visā novada teritorijā. Arī

BAUSKAS NOVADA ILGTSPĒJĪGAS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJA LĪDZ 2035. GADAM
ATTĪSTĪBAS PROGRAMMA 2022.–2028. GADAM
Stratēģiskā IVN Vides pārskats

Ordovika nogulumu biežums, analogi kā Kembrija nogulumu biežums, ir mainīgs plānā, un to ietekmējušas tektoniskās kustības. Vidēji Ordovika nogulumu biežums novadā ir mainīgs un var sasniegt 200m, taču nelielais urbumu skaits, kas atsedz Ordovika sistēmas nogulumus, neļauj detalizēti izanalizēt to biežuma un ieguluma dziļuma izmaiņas novada teritorijā.

Ordovika nogulumus visā novada teritorijā pārklāj **Silūra sistēmas** nogulumu. Silūra nogulumus veido mergēļi, māli un mālaini kaļķakmeņi. Silūra nogulumu biežums plānā ir maz mainīgs un vidēji var būt no 100 m līdz 150 m. Nelielais urbumu skaits, kas atsedz Silūra sistēmas nogulumus, neļauj detalizēti izanalizēt to biežuma un ieguluma dziļuma izmaiņas novada teritorijā.

Silūra sistēmas nogulumus visā novada teritorijā pārklāj **Devona sistēmas nogulumu**. To izpētes pakāpe ir daudz augstāka, tādēļ tiek detalizēti stratigrāfiskais dalījums.

Vecākie un dziļāk iegulošie Devona sistēmas nogulumu ir **Ķemeru un Pērnavas svītas**, kas veido vienotu terigēno nogulumu (smilšakmeņu, aleirolītu un mālu) kompleksu. Nogulumu biežums novada teritorijā pārsniedz 150 m m biežumu, var sasniegt 200 m biežumu. Kompleksa iežiem raksturīga samērā laba ūdenscaurlaidība. Kompleksa pazemes ūdens ir mineralizēts, tas izmantojams kā dzeramie un ārstnieciskie minerālūdeņi, rekomendēts tos izmantot zivju mazuļu (lašu, foreļu) audzināšanai, izmantojot tiem raksturīgo paaugstināto un nemainīgo temperatūru un labvēlīgo sāļu saturu (sekmīgi to izmanto Tomes zivju audzētavā).

Vidusdevona Narvas svīta visā Latvijas teritorijā ir izturēts reģionālais sprostsplānis, kas atdala saldūdens horizontus no dziļāk iegulošajiem iesālūdens un sāļūdens horizontiem. Svītu veido domerīti ar māla, dolomīta un ģipša starpsplāņiem. Slāņa biežums – 130 m – 150 m.

Narvas svītas nogulumus visā novada teritorijā pārklāj apjomīgs, pārsvarā terigēno iežu komplekss, kas apvieno **vidusdevona Arukilas un Burtnieku svītas un augšdevona Gaujas un Amatas svītas**. Kompleksu veido smilšakmeņi ar aleirolītu un mālu starpsplāņiem. Kompleksa nogulumu izplatīti visā Novada teritorijā, tā biežums vidēji 200 m – 250 m. Šī kompleksa Gaujas svītas smilšakmeņu horizonts ir plaši izmantots kā dzeramā ūdens ieguves avots novada teritorijā.

Zemkvartāra virsmu visā novada teritorijā veido Augšdevona slāņkopas, secīgi nomainoties virzienā no austrumiem uz rietumiem, sākot ar visvecākajām Salaspils un Daugavas svītām novada austrumu daļā, Kadlešu, Ogres, Stipinu svītas novada vidusdaļā un jaunāko Amulas, Elejas, Jonišķu un Kursas svītu nogulumu veido zemkvartāra virsmu novada rietumu daļā. Nogulumos dominē karbonātieži (dolomīti, domerīti) ar mālu un smilšakmeņu starpsplāņiem. Salaspils un Amulas svītas nogulumos sastopami ģipša starpsplāņi. Tieši ģipša starpsplāņu izplatības teritorijā izveidojies nozīmīgs aizsargājams ģeoloģisks un ģeomorfoloģisks dabas piemineklis – Skaistkalnes karsta kriteres, kas ir unikāls un plašs dabas piemineklis ar dažāda izmēra karsta kriterēm, ezeriņiem karsta kriterēs vai slapjiem pazeminājumiem kriteru dibenā, nozīmīgs tūrisma gala mērķis. Tāpat ģipša starpsplāņu esamības radījusi otru ģeoloģisko – ģeomorfoloģisko dabas pieminekli – Bārbeles sērūdeņraža avotu, kurā zemes virsū izplūst pazemes ūdeņi, kuru kvalitāte analoga Ķemeru un Baldones sulfidajiem ar sērūdeņi bagātajiem minerālūdeņiem, tikai sērūdeņraža saturs ir mazāks, taču tas nemazina ūdeņu balneoloģisko iedarbību uz cilvēka organismu.

Kvartāra nogulumu

Kvartārs aptver visjaunāko Zemes attīstības periodu. Tā nogulumu veido nogulumiežu segas virsējo kārtu, pārklājot pamatiežu denudēto virsmu. Zemkvartāra virsma, ko veido ledāju denudēti pamatieži augstāka ir novada austrumu daļā, un pakāpeniski pazeminās virzienā uz rietumiem.

Kvartāra nogulumu ģenēze un litoloģiskais sastāvs ir ļoti mainīgi kā plānā tā griezumā.

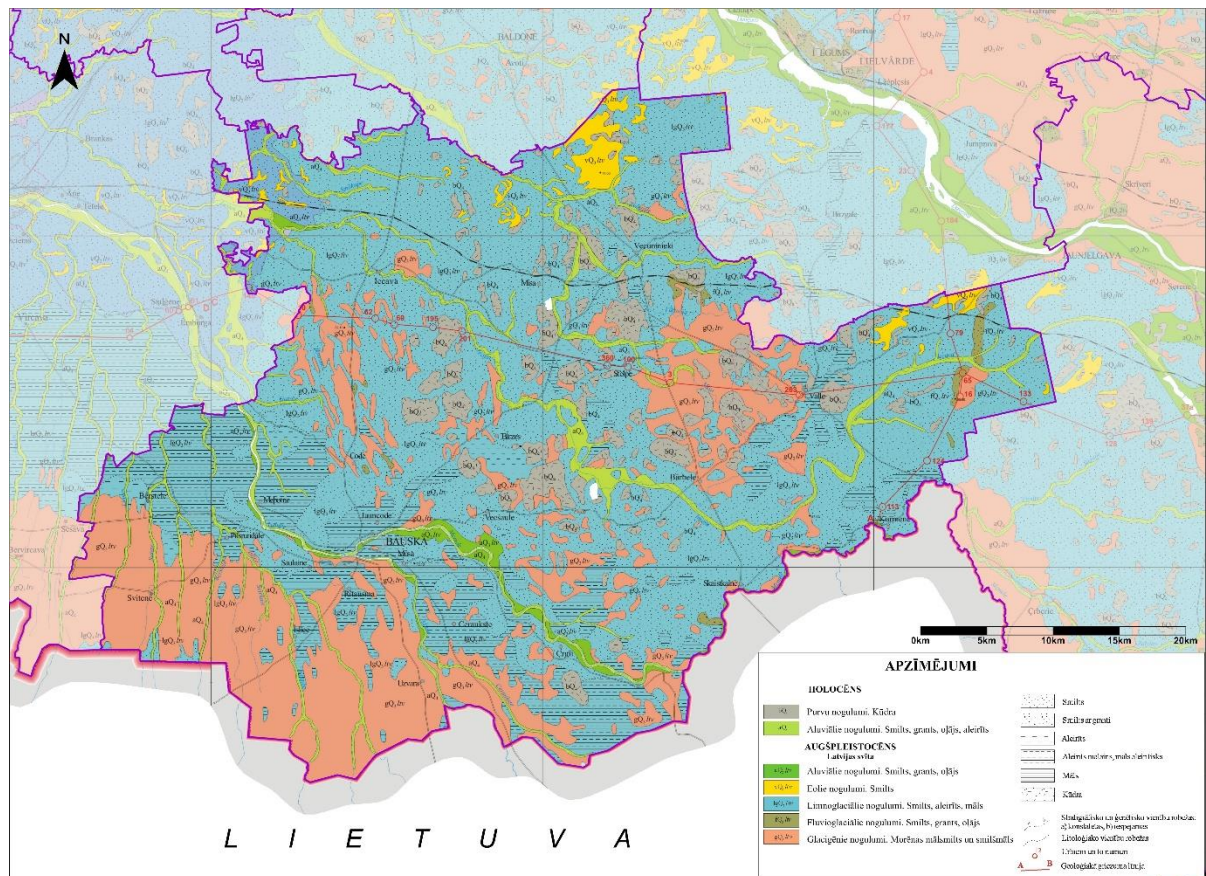
**BAUSKAS NOVADA ILGTSPĒJĪGAS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJA LĪDZ 2035. GADAM
ATTĪSTĪBAS PROGRAMMA 2022.–2028. GADAM
Stratēģiskā IVN Vides pārskats**

Kvartāra nogulumu sega Zemgales līdzenuma lielākajā daļā ir apmēram 20 m bieza. Plānāka par 10 m tā ir līdzenuma vidusdaļā, rietumos no Bauskas, kur dolomīti atsedzas Mēmeles un Mūsas lejteču dziļo ieleju kraujākajos posmos, Lielupes augšteces un dažu Lielupes pieteku krastos.

Kvartāra nogulumus iedala pleistocēna jeb ledus laikmeta nogulumos un holocēnā, jeb pēcdeduslaikmeta nogulumos. Pleistocēns sākās pirms aptuveni 1,7 milj. gadu, holocēns – pirms aptuveni 10 tūkstošiem gadu, kad beidzās ledus laikmets.

Vislielākā loma tagadējo ainavu izveidē bijusi pēdējam jeb Latvijas apledojumam (Vislas pēc Rietumeiropas klasifikācijas). Latvijas apledojuma uzvirzīšanās sākās aptuveni pirms 75 tūkstošiem gadu, bet atkāpšanās aptuveni pirms 16 tūkstošiem gadu.

Pēdējais apledojums ir noteicis kvartāra nogulumu segas sadalījumu Latvijā. Ledājam uzvirzoties, tas ierāva sevī iežus un minerālus no teritorijas, kam virzījās pāri. Ledāja plūsmai aprimstot vai ledum izkūstot, tā nestais iežu materiāls nogula uz zemes virsas. Tā radās morēnas jeb ledāja nogulumi, kas pašreiz klāj ļoti plašu Latvijas teritoriju.

6. attēls. Bauskas novada kvartāra nogulumu karte (VĢD 1:200 000 mēroga ģeoloģiskā karte).

Kvartāra segas pamatni lielākajā daļā Bauskas novada veido morēnas nogulumi, dažāda biezuma morēnas smilšmāls un mālsmilts, virs kura lielākajā daļā novada centrālajā un austrumu daļā atrodas pēdējā ledus laikmeta limnoglaciālie vai ledāju kušanas procesā izveidojušos lokālajos ezeros nogulsņējušies mālaini bezakmeņu nogulumi, vietām tiem ir slokšņu mālu raksturs, bet citur tie veido putekļainu lesveida smilšmālu. Limnoglaciālie nogulumi ir ledāja kušanas ūdeņu strauņu akumulēti nogulumi sprostezeros un ledus ezeros. Tie sastāv no ļoti šķīrotiem māla, aleirīta vai smalkas smilts nogulumiem. Uz limnoglaciālajiem mālainajiem vai aleirītiskajiem iežiem, it sevišķi, ja

BAUSKAS NOVADA ILGTSPĒJĪGAS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJA LĪDZ 2035. GADAM
ATTĪSTĪBAS PROGRAMMA 2022.–2028. GADAM
Stratēģiskā IVN Vides pārskats

tie ir karbonātiskie, veidojas auglīgas augsnes. Māla nogulumus, ja tie nesatur karbonātus, daudzviet izmanto kā derīgos izrakteņus.

Novada dienvidrietumu daļā limnoglaciālie nogulumi nav izplatīti, šeit zemes virskārtā augsnes cilmiezi veido morēnas nogulumi. Tie izplatīti Austrumkursas augstienes piekāpē un dienvidos – gar Lietuvas robežu. Tur izveidojušies morēnas viļņotie līdzenumi, kas dienvidu pierobežā ir ļoti lēzeni, bet dienvidaustrumos (ap Tērveti) – viļņotāki.

Nelielās platībās novada austrumu daļā sastopami eolie smilšainie nogulumi.

Pirms 10000 gadiem sākās kvartāra perioda jaunākais posms – pēcdeduslaikmets vai **holocēns**, kas ilgst līdz pat mūsdienām. No ģeoloģiskā laika mēroga viedokļa tas ir īss laika sprādis, taču var teikt, ka Latvijas daba šajā laikā ir piedzīvojusi lielas izmaiņas. No ledāja atbrīvotajā teritorijā no dienvidiem un austrumiem ienāca augi un dzīvnieki. Sākumā ieviesās tundras augi, vēlāk izveidojās meži, attīstījās purvi, sāka aizaugt ledāja atstātie ezeri.

Raksturīgi mūsdienu nogulumi ir purva nogulumi – kūdra, kā arī aluviālie nogulumi upju ielejās.

Purva nogulumi (kūdra) sastopami samērā plašās teritorijās pārsvarā virs limnoglaciālajiem nogulumiem, beznoteces ieplakās.

Derīgie izrakteņi

Novada teritorijā derīgo izrakteņu resursus veido būvmateriālu derīgie izrakteņi – dolomīts, smilts, māls, nelielās platībās saldūdens kaļķiezis un šūnakmens, ģipsis, kā arī biogēnie nogulumi kūdra. Nozīmīgi ir pazemes dzeramie ūdeņi un minerālūdeņi.

Par perspektīvu alternatīvās enerģijas avotu var uzskatīt ģeotermālo un petrotermālo enerģiju.

Derīgo izrakteņu smilts – grants materiāla, smilts, māla, arī kūdras krājumi Bauskas novadā ir vidēji. Vadoties pēc ieguves pēdējos gados, līdz šim pētīto krājumu pietiks vairākiem gadu simtiem.

Novada teritorijā nav nacionālās nozīmes derīgo izrakteņu atradnes.

Biogēnais derīgais izraktenis – kūdra – izplatīta reljefa pazeminājumos, kur humīdā klimata ietekmē izveidojušies purvi.

Derīgo izrakteņu krājumus nosaka, pamatojoties uz to izpētes rezultātiem konkrētā atradnē. Normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs akceptē derīgo izrakteņu krājumus un uztur derīgo izrakteņu atradņu kadastru. Derīgo izrakteņu krājumu akceptācijas rezultātā tiem tiek noteikta normatīvo aktu prasībām atbilstoša kategorija, kura atkarīga no izpētes detalitātes. Latvijā noteiktas trīs derīgo izrakteņu krājumu kategorijas: A kategorija, N kategorija un P kategorija. A kategorijas krājumu izpēte ir visdetālākā, bet P kategorijas krājumus var uzskatīt par prognozētiem, un pirms to ieguves uzsākšanas veicama papildus ģeoloģiskā izpēte.

Latvijā visas derīgo izrakteņu atradnes, kuras ir izpētītas un kurām ir akceptēti derīgo izrakteņu krājumi, ir reģistrētas vienotā reģistrā jeb datu bāzē – Latvijas vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centra datu bāzē “Derīgo izrakteņu atradnes”. Reģistrs ietver ļoti vispārēju informāciju par katru tajā ietvertu derīgo izrakteņu atradni, tai skaitā: atradnes nosaukums, derīgais izraktenis, atradnes statuss un izmantošana uz kalendārā gada 1. janvāri, administratīvā piederība, atradnes koordinātas (no – līdz, kas ir nepietiekami atradnes platības noteikšanai vai tās iezīmēšanai kartē), Izpētītie krājumi (A un N kategorijas): jaunākie dati par krājumu atlikumiem katram izraktenim uz attiecīgā gada 1. janvāri, prognozētie krājumi (P kategorija), kā arī galvenie derīgā izrakteņa kvalitātes rādītāji.

Vides pārskatā tiek ietverts Bauskas novada kopējais būvmateriālu izejvielu atradņu saraksts, tās grupējot pa bijušajiem novadiem un pagastiem, detaļu informāciju par katru derīgo izrakteņu

**BAUSKAS NOVADA ILGTSPĒJĪGAS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJA LĪDZ 2035. GADAM
ATTĪSTĪBAS PROGRAMMA 2022.–2028. GADAM
Stratēģiskā IVN Vides pārskats**

atradni var iegūt LVĢMC tīmekļvietnē <https://www.meteo.lv/lapas/geologija/derigo-izraktenu-atradnu-registrs/derigo-izraktenu-atradnu-registrs?id=1213&nid=488>.

2. tabula .

Būvmateriālu izejvielu atradnes Bauskas novadā (saskaņā ar LVĢMC DB).

Atradnes numurs	Nosaukums	Atrašanās vieta	Veids
2994	Ailes	Iecavas novads	Dolomīts
2503	Jaunbemberi	Iecavas novads	Dolomīts
2467	Mazupītes	Iecavas novads	Smilts
2405	Vecpūres	Iecavas novads	Smilts
2405	Vecpūres	Iecavas novads	Smilts-grants
23	Gulbji	Iecavas novads	Dolomīts
1657	Vajeikas	Iecavas novads	Dolomīts
1449	Misēni	Iecavas novads	Dolomīts
1313	Sproģi - Bauskas rajons	Iecavas novads	Dolomīts
1249	Purmales	Iecavas novads	Dolomīts
98	<u>Saulaine</u>	Bauskas novads, Īslīces pagasts	Māls
98	<u>Saulaine</u>	Bauskas novads, Mežotnes pagasts	Māls
741	<u>Mežotne - dolomīts</u>	Bauskas novads, Mežotnes pagasts	Dolomīts
463	<u>Pellāji - Radziši</u>	Bauskas novads, Vecsaules pagasts	Šūnakmens
463	<u>Pellāji - Radziši</u>	Bauskas novads, Vecsaules pagasts	Saldūdens kaļķis
41	<u>Mežotne II</u>	Bauskas novads, Mežotnes pagasts	Māls
3016	<u>Paegli</u>	Bauskas novads, Brunavas pagasts	Smilts
3016	<u>Paegli</u>	Bauskas novads, Brunavas pagasts	Smilts-grants
2633	<u>Graši</u>	Bauskas novads, Vecsaules pagasts	Smilts
2633	<u>Graši</u>	Bauskas novads, Vecsaules pagasts	Smilts-grants
2018	<u>Likvertene</u>	Bauskas novads, Vecsaules pagasts	Smilts
1987	<u>Lielauzinas</u>	Bauskas novads, Dāviņu pagasts	Smilts
1986	<u>Graši - Bauskas raj. - 1974.g.</u>	Bauskas novads, Vecsaules pagasts	Smilts

34

**BAUSKAS NOVADA ILGTSPĒJĪGAS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJA LĪDZ 2035. GADAM
ATTĪSTĪBAS PROGRAMMA 2022.–2028. GADAM
Stratēģiskā IVN Vides pārskats**

Atradnes numurs	Nosaukums	Atrašanās vieta	Veids
1983	<u>Brunava</u>	Bauskas novads, Brunavas pagasts	Smilts-grants
1983	<u>Brunava</u>	Bauskas novads, Brunavas pagasts	Smilts
1982	<u>Jaunsaule II</u>	Bauskas novads, Vecsaules pagasts	Smilts
1981	<u>Vīliki</u>	Bauskas novads, Vecsaules pagasts	Smilts
1971	<u>Jeski</u>	Bauskas novads, Vecsaules pagasts	Smilts
1970	<u>Melderi II - Bauskas raj.</u>	Bauskas novads, Vecsaules pagasts	Smilts
1969	<u>Melderi I - Bauskas raj.</u>	Bauskas novads, Vecsaules pagasts	Smilts
195	<u>Vecsaule</u>	Bauskas novads, Vecsaules pagasts	Smilts
195	<u>Vecsaule</u>	Bauskas novads, Vecsaules pagasts	Smilts-grants
1837	<u>Jumprava - dolomīts</u>	Bauskas novads, Mežotnes pagasts	Dolomīts
1669	<u>Jumpravmuiža - Bauskas novads</u>	Bauskas novads, Mežotnes pagasts	Dolomīts
1611	<u>Viesturi (progn.lauk.)</u>	Bauskas novads, Mežotnes pagasts	Smilts
1610	<u>Brunava (progn.lauk.)</u>	Bauskas novads, Brunavas pagasts	Smilts
1608	<u>Auželi</u>	Bauskas novads, Ceraukstes pagasts	Māls
1607	<u>Līči - māls - Bauskas raj.</u>	Bauskas novads, Ceraukstes pagasts	Māls
1475	<u>Laukmales</u>	Bauskas novads, Vecsaules pagasts	Māls
1474	<u>Auziņas</u>	Bauskas novads, Mežotnes pagasts	Māls
1473	<u>Mežotne (progn.lauk.)</u>	Bauskas novads, Mežotnes pagasts	Māls
1471	<u>Dziedoni</u>	Bauskas novads, Brunavas pagasts	Smilts
1470	<u>Vēsminas</u>	Bauskas novads, Vecsaules pagasts	Smilts
1467	<u>Budberga</u>	Bauskas novads, Brunavas pagasts	Smilts
1466	<u>Jaunsaule (progn.lauk.)</u>	Bauskas novads, Vecsaules pagasts	Smilts
1465	<u>Grīvas - Bauskas raj.</u>	Bauskas novads, Vecsaules pagasts	Smilts-grants

**BAUSKAS NOVADA ILGTSPĒJĪGAS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJA LĪDZ 2035. GADAM
ATTĪSTĪBAS PROGRAMMA 2022.–2028. GADAM
Stratēģiskā IVN Vides pārskats**

Atradnes numurs	Nosaukums	Atrašanās vieta	Veids
1452	<u>Ceraukste</u>	Bauskas novads, Ceraukstes pagasts	Smilts
1451	<u>Dannes</u>	Bauskas novads, Ceraukstes pagasts	Smilts
1451	<u>Dannes</u>	Bauskas novads, Ceraukstes pagasts	Smilts-grants
1450	<u>Kristini</u>	Bauskas novads, Ceraukstes pagasts	Smilts-grants
1448	<u>Mežotne - smilts-grants</u>	Bauskas novads, Mežotnes pagasts	Smilts-grants
1447	<u>Jumpravmuiža - smilts-grants</u>	Bauskas novads, Mežotnes pagasts	Smilts-grants
1438	<u>Rākali</u>	Bauskas novads, Brunavas pagasts	Smilts-grants
1269	<u>Dienvidbauska</u>	Bauskas novads, Īslīces pagasts	Dolomīts
1269	<u>Dienvidbauska</u>	Bauskas novads, Gailīšu pagasts	Dolomīts
112	<u>Mežotne - māls</u>	Bauskas novads, Mežotnes pagasts	Māls
2058	<u>Klintis</u>	Rundāles novads, Rundāles pagasts	Smilts
2014	<u>Zaki</u>	Rundāles novads, Rundāles pagasts	Dolomīts
1980	<u>Ziedoni</u>	Rundāles novads, Rundāles pagasts	Dolomīts
1609	<u>Punslavas</u>	Rundāles novads, Rundāles pagasts	Smilts
1606	<u>Pērles</u>	Rundāles novads, Rundāles pagasts	Māls
1453	<u>Viesturi - Ceļprojekts</u>	Rundāles novads, Viesturu pagasts	Smilts-grants
1415	<u>Ziedoni (progn.lauk.)</u>	Rundāles novads, Rundāles pagasts	Dolomīts
94	<u>Mazčabli</u>	Bārbeles pagasts	Māls
5	<u>Skaistkalne</u>	Skaistkalnes pagasts	Ģipšakmens
5	<u>Skaistkalne</u>	Kurmenes pagasts	Ģipšakmens
5	<u>Skaistkalne</u>	Bārbeles pagasts	Ģipšakmens
327	<u>Šļūcenieki</u>	Valles pagasts	Māls
322	<u>Zvirgzdi - māls</u>	Kurmenes pagasts	Māls
306	<u>Skudras - ģipšakmens</u>	Kurmenes pagasts	Ģipšakmens
3040	<u>Vēsmaņas - Vecumnieku nov.</u>	Bārbeles pagasts	Smilts

BAUSKAS NOVADA ILGTSPĒJĪGAS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJA LĪDZ 2035. GADAM
ATTĪSTĪBAS PROGRAMMA 2022.–2028. GADAM
Stratēģiskā IVN Vides pārskats

Atradnes numurs	Nosaukums	Atrašanās vieta	Veids
3034	<u>Palejas 2020</u>	Bārbeles pagasts	Smilts
2954	<u>Bauzas</u>	Bārbeles pagasts	Smilts
2447	<u>Kalna Būbli</u>	Bārbeles pagasts	Smilts
2407	<u>Auzaini</u>	Vecumnieku pagasts	Smilts
2196	<u>Alņi - Bauzas</u>	Bārbeles pagasts	Smilts-grants
2196	<u>Alņi - Bauzas</u>	Bārbeles pagasts	Smilts
2157	<u>Palejas - 2004.g.</u>	, Bārbeles pagasts	Smilts
2151	<u>Alņi II</u>	Stelpes pagasts	Smilts
2019	<u>Skaistkalne - 1</u>	Skaistkalnes pagasts	Aleirīts
2019	<u>Skaistkalne - 1</u>	Skaistkalnes pagasts	Smilts
2017	<u>Priedītes</u>	Stelpes pagasts	Smilts
2016	<u>Alņi</u>	Bārbeles pagasts	Smilts
1988	<u>Smiltaine - Bauskas raj.</u>	Vecumnieku pagasts	Smilts
1908	<u>Impas</u>	Kurmenes pagasts	Smilts
1582	<u>Silmači</u>	Valles pagasts	Smilts
1581	<u>Tenisi</u>	Valles pagasts	Smilts
1581	<u>Tenisi</u>	Kurmenes pagasts	Smilts
1536	<u>Taurkalne</u>	Valles pagasts	Smilts
1536	<u>Taurkalne</u>	Valles pagasts	Smilts-grants
1532	<u>Palejas - Celuprojekts</u>	Kurmenes pagasts	Smilts
1532	<u>Palejas - Celuprojekts</u>	Kurmenes pagasts	Smilts-grants
1530	<u>Žubītes</u>	Valles pagasts	Smilts
1476	<u>Samuļi</u>	Kurmenes pagasts	Māls
1472	<u>Zemnieki</u>	Valles pagasts	Māls
1470	<u>Vēsminas</u>	Bārbeles pagasts	Smilts
1469	<u>Bārbele</u>	Bārbeles pagasts	Smilts
1469	<u>Bārbele</u>	Bārbeles pagasts	Smilts-grants
1468	<u>Malēji</u>	Vecumnieku pagasts	Smilts
1466	<u>Jaunsaule (progn.lauk.)</u>	Skaistkalnes pagasts	Smilts
1464	<u>Jaunsaule</u>	Skaistkalnes pagasts	Smilts
1463	<u>Čunkas (progn.lauk.)</u>	Skaistkalnes pagasts	Smilts
1462	<u>Salmini (progn.lauk.)</u>	Skaistkalnes pagasts	Smilts
1461	<u>Zvirgzde - 1976.g.</u>	Vecumnieku pagasts	Smilts
1460	<u>Zvirgzde - 1990.g.</u>	Vecumnieku pagasts	Smilts
1459	<u>Surģenieki - Dārznieku</u>	Vecumnieku pagasts	Smilts

BAUSKAS NOVADA ILGTSPĒJĪGAS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJA LĪDZ 2035. GADAM
ATTĪSTĪBAS PROGRAMMA 2022.–2028. GADAM
Stratēģiskā IVN Vides pārskats

Atradnes numurs	Nosaukums	Atrašanās vieta	Veids
	<u>iecirknis</u>		
1458	<u>Salmiņi</u>	Skaistkalnes pagasts	Smilts
1456	<u>Gedīni - Zvirgzdes mežniecība</u>	Vecumnieku pagasts	Smilts
1455	<u>Priedītes - Kadiki II</u>	Stelpes pagasts	Smilts
1454	<u>Keiri</u>	Vecumnieku pagasts	Smilts-grants
1454	<u>Keiri</u>	Vecumnieku pagasts	Smilts
1446	<u>Dzirnavas</u>	Kurmenes pagasts	Smilts-grants
1445	<u>Siltumnīcas</u>	Kurmenes pagasts	Smilts-grants

Kūdra

Bauskas novadā derīgo izrakteņu atradņu datu bāzes sadaļā “Kūdra” ietvertas izpētītas kūdras atradnes, ar platību lielāku par 10 ha un kūdras slāņa vidējo biežumu lielāku par 1 m. Kopā datu bāzē “Derīgo izrakteņu atradnes” ietverta informācija par 114 kūdras atradnēm Bauskas novada teritorijā.

Datu bāzē “Derīgo izrakteņu atradnes” sadaļā “Kūdra” netiek norādīti katras kūdras atradnes izpētītie kūdras krājumi atbilstoši normatīvajos aktos noteiktajām derīgo izrakteņu krājumu kategorijām.

3. tabula.

Kūdras atradnes Bauskas novadā (saskaņā ar LVĢMC DB).

Atradnes numurs	Nosaukums	Atrašanās vieta	Veids
16854	<u>Valles</u>	Vecumnieku novads, Valles pagasts	Kūdra
16822	<u>Ērgļu</u>	Vecumnieku novads, Valles pagasts	Kūdra
12086	<u>Nr. 12086</u>	Vecumnieku novads, Skaistkalnes pagasts	Kūdra
12084	<u>Krivodu</u>	Vecumnieku novads, Skaistkalnes pagasts	Kūdra
12083	<u>Nr. 12083</u>	Vecumnieku novads, Skaistkalnes pagasts	Kūdra
12082	<u>Nr. 12082</u>	Vecumnieku novads, Skaistkalnes pagasts	Kūdra
12081	<u>Nr. 12081</u>	Vecumnieku novads, Skaistkalnes pagasts	Kūdra
12080	<u>Nr. 12080</u>	Vecumnieku novads, Skaistkalnes pagasts	Kūdra
12079	<u>Begas</u>	Vecumnieku novads, Skaistkalnes pagasts	Kūdra
12078	<u>Nr. 12078</u>	Vecumnieku novads, Skaistkalnes pagasts	Kūdra
12077	<u>Nr. 12077</u>	Vecumnieku novads, Skaistkalnes pagasts	Kūdra
12074	<u>Nr. 12074</u>	Vecumnieku novads, Skaistkalnes pagasts	Kūdra
12071	<u>Nr. 12071</u>	Vecumnieku novads, Bārbeles pagasts	Kūdra
12070	<u>Greizais</u>	Vecumnieku novads, Bārbeles pagasts	Kūdra
12069	<u>Nr. 12069</u>	Vecumnieku novads, Bārbeles pagasts	Kūdra

BAUSKAS NOVADA ILGTSPĒJĪGAS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJA LĪDZ 2035. GADAM
ATTĪSTĪBAS PROGRAMMA 2022.–2028. GADAM
Stratēģiskā IVN Vides pārskats

12064	<u>Nr. 12064</u>	Vecumnieku novads, Bārbeles pagasts	Kūdra
12062	<u>Nr. 12062</u>	Vecumnieku novads, Bārbeles pagasts	Kūdra
12061	<u>Nr. 12061</u>	Vecumnieku novads, Bārbeles pagasts	Kūdra
12060	<u>Nr. 12060</u>	Vecumnieku novads, Bārbeles pagasts	Kūdra
12058	<u>Mačīnu-Sālījumu leja</u>	Vecumnieku novads, Bārbeles pagasts	Kūdra
12057	<u>Nr. 12057</u>	Vecumnieku novads, Bārbeles pagasts	Kūdra
12056	<u>Nr. 12056</u>	Vecumnieku novads, Bārbeles pagasts	Kūdra
12055	<u>Nr. 12055</u>	Vecumnieku novads, Bārbeles pagasts	Kūdra
12054	<u>Čābļu leja</u>	Vecumnieku novads, Bārbeles pagasts	Kūdra
12050	<u>Springu</u>	Vecumnieku novads, Bārbeles pagasts	Kūdra
12049	<u>Ezera, Mārtinu</u>	Vecumnieku novads, Bārbeles pagasts	Kūdra
12043	<u>Nr. 12043</u>	Vecumnieku novads, Bārbeles pagasts	Kūdra
12042	<u>Pāces</u>	Vecumnieku novads, Bārbeles pagasts	Kūdra
12041	<u>Nr. 12041</u>	Vecumnieku novads, Bārbeles pagasts	Kūdra
12040	<u>Boku-Brūveru</u>	Vecumnieku novads, Bārbeles pagasts	Kūdra
12039	<u>Nr. 12039</u>	Vecumnieku novads, Bārbeles pagasts	Kūdra
12036	<u>Nr. 12036</u>	Vecumnieku novads, Stelpes pagasts	Kūdra
12034	<u>Nr. 12034</u>	Vecumnieku novads, Stelpes pagasts	Kūdra
12033	<u>Nr. 12033</u>	Vecumnieku novads, Stelpes pagasts	Kūdra
12032	<u>Nr. 12032</u>	Vecumnieku novads, Stelpes pagasts	Kūdra
12030	<u>Nr. 12030</u>	Vecumnieku novads, Stelpes pagasts	Kūdra
12026	<u>Grugalu</u>	Vecumnieku novads, Bārbeles pagasts	Kūdra
12025	<u>Tērces I, Ērgļu, Šluku leja, Tērces II</u>	Vecumnieku novads, Bārbeles pagasts	Kūdra
12025	<u>Tērces I, Ērgļu, Šluku leja, Tērces II</u>	Vecumnieku novads, Stelpes pagasts	Kūdra
12024	<u>Nr. 12024</u>	Vecumnieku novads, Stelpes pagasts	Kūdra
12023	<u>Truļu</u>	Vecumnieku novads, Stelpes pagasts	Kūdra
12022	<u>Nr. 12022</u>	Vecumnieku novads, Stelpes pagasts	Kūdra
12021	<u>Ozoliņu</u>	Vecumnieku novads, Stelpes pagasts	Kūdra
12020	<u>Bicālu</u>	Vecumnieku novads, Stelpes pagasts	Kūdra
12019	<u>Sveku</u>	Vecumnieku novads, Stelpes pagasts	Kūdra
12017	<u>Nr. 12017</u>	Vecumnieku novads, Stelpes pagasts	Kūdra
12014	<u>Nr. 12014</u>	Vecumnieku novads, Stelpes pagasts	Kūdra
12010	<u>Sikšņu</u>	Vecumnieku novads, Vecumnieku pagasts	Kūdra
12010	<u>Sikšņu</u>	Vecumnieku novads, Stelpes pagasts	Kūdra

**BAUSKAS NOVADA ILGTSPĒJĪGAS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJA LĪDZ 2035. GADAM
ATTĪSTĪBAS PROGRAMMA 2022.–2028. GADAM
Stratēģiskā IVN Vides pārskats**

12009	<u>Nr. 12009</u>	Vecumnieku novads, Vecumnieku pagasts	Kūdra
12015	Nr. 12015	Iecavas novads	Kūdra
12053	<u>Sutras leja</u>	Bauskas novads, Vecsaules pagasts	Kūdra
12016	<u>Sturmtīrelis</u>	Bauskas novads, Dāviņu pagasts	Kūdra
12073	<u>Rutku malēju</u>	Bauskas novads, Vecsaules pagasts	Kūdra
12076	<u>Ozolu</u>	Bauskas novads, Vecsaules pagasts	Kūdra
12067	<u>Ozolmuižas leja</u>	Bauskas novads, Vecsaules pagasts	Kūdra
12068	<u>Nr. 12068</u>	Bauskas novads, Vecsaules pagasts	Kūdra
12065	<u>Nr. 12065</u>	Bauskas novads, Vecsaules pagasts	Kūdra
12048	<u>Nr. 12048</u>	Bauskas novads, Vecsaules pagasts	Kūdra
12038	<u>Nr. 12038</u>	Bauskas novads, Dāviņu pagasts	Kūdra
12037	<u>Nr. 12037</u>	Bauskas novads, Dāviņu pagasts	Kūdra
12031	<u>Nr. 12031</u>	Bauskas novads, Dāviņu pagasts	Kūdra
12029	<u>Nr. 12029</u>	Bauskas novads, Dāviņu pagasts	Kūdra
12022	<u>Nr. 12022</u>	Bauskas novads, Dāviņu pagasts	Kūdra
12088	<u>Lunkiču</u>	Bauskas novads, Brunavas pagasts	Kūdra
12072	<u>Lielbiekēnu</u>	Bauskas novads, Vecsaules pagasts	Kūdra
12085	<u>Latpurves</u>	Bauskas novads, Brunavas pagasts	Kūdra
12028	<u>Lambārtes purvs</u>	Bauskas novads, Dāviņu pagasts	Kūdra
12046	<u>Krieviņu</u>	Bauskas novads, Dāviņu pagasts	Kūdra
12044	<u>Kiras</u>	Bauskas novads, Dāviņu pagasts	Kūdra
12045	<u>Jaunskujas</u>	Bauskas novads, Dāviņu pagasts	Kūdra
12087	<u>Grāvīšu</u>	Bauskas novads, Brunavas pagasts	Kūdra
12027	<u>Galenieku (Lakstīgalas)</u>	Bauskas novads, Codes pagasts	Kūdra
12027	<u>Galenieku (Lakstīgalas)</u>	Bauskas novads, Dāviņu pagasts	Kūdra
12018	<u>Dreimanu</u>	Bauskas novads, Dāviņu pagasts	Kūdra
12051	<u>Cerības</u>	Bauskas novads, Vecsaules pagasts	Kūdra
12052	<u>Ceplu</u>	Bauskas novads, Vecsaules pagasts	Kūdra
12059	<u>Brīgu tīrelis</u>	Bauskas novads, Vecsaules pagasts	Kūdra
12040	<u>Boku-Brūveru</u>	Bauskas novads, Vecsaules pagasts	Kūdra
12047	<u>Bitenieku</u>	Bauskas novads, Dāviņu pagasts	Kūdra
12063	<u>Birznieku - Smādes leja</u>	Bauskas novads, Vecsaules pagasts	Kūdra
12066	<u>Baložu</u>	Bauskas novads, Vecsaules pagasts	Kūdra
11958	<u>Ratastrauta</u>	Iecavas novads	Kūdra
11980	<u>Plūču</u>	Iecavas novads	Kūdra

BAUSKAS NOVADA ILGTSPĒJĪGAS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJA LĪDZ 2035. GADAM
ATTĪSTĪBAS PROGRAMMA 2022.–2028. GADAM
Stratēģiskā IVN Vides pārskats

11985	<u>Pluču</u>	lecavas novads	Kūdra
12012	<u>Plampju</u>	lecavas novads	Kūdra
12015	<u>Nr. 12015</u>	lecavas novads	Kūdra
12013	<u>Nr. 12013</u>	lecavas novads	Kūdra
12007	<u>Nr. 12007</u>	lecavas novads	Kūdra
11993	<u>Nr. 11993</u>	lecavas novads	Kūdra
11991	<u>Nr. 11991</u>	lecavas novads	Kūdra
11988	<u>Nr. 11988</u>	lecavas novads	Kūdra
11976	<u>Nr. 11976</u>	lecavas novads	Kūdra
11970	<u>Nr. 11970</u>	lecavas novads	Kūdra
11969	<u>Nr. 11969</u>	lecavas novads	Kūdra
11968	<u>Nr. 11968</u>	lecavas novads	Kūdra
11967	<u>Nr. 11967</u>	lecavas novads	Kūdra
11963	<u>Nr. 11963</u>	lecavas novads	Kūdra
11962	<u>Nr. 11962</u>	lecavas novads	Kūdra
11961	<u>Nr. 11961</u>	lecavas novads	Kūdra
11959	<u>Nr. 11959</u>	lecavas novads	Kūdra
11955	<u>Nr. 11955</u>	lecavas novads	Kūdra
11954	<u>Nr. 11954</u>	lecavas novads	Kūdra
11950	<u>Nr. 11950</u>	lecavas novads	Kūdra
11947	<u>Nr. 11947</u>	lecavas novads	Kūdra
11936	<u>Nr. 11936</u>	lecavas novads	Kūdra
12006	<u>Lamzenes purvs</u>	lecavas novads	Kūdra
12011	<u>Gaujas, Ciņu</u>	lecavas novads	Kūdra
11956	<u>Būšu</u>	lecavas novads	Kūdra
11987	<u>Bez nosaukuma</u>	lecavas novads	Kūdra
11965	<u>Bez nosaukuma</u>	lecavas novads	Kūdra
11964	<u>Bez nosaukuma</u>	lecavas novads	Kūdra
11981	<u>Bangu</u>	lecavas novads	Kūdra
11957	<u>Avotu</u>	lecavas novads	Kūdra

Bauskas novadā ir izpētītas vairākas sapropeļa atradnes:

- Nr. 6087, Vāveres ezera iegula, Valles pagastā;
- Nr. 6041, Rukšu ezera iegula, Bārbeles pagastā;
- Nr. 5931, Bārbeles ezera iegula, Bārbeles pagastā;
- Nr. 5915, Aklezers ezera iegula, Valles pagastā.

BAUSKAS NOVADA ILGTSPĒJĪGAS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJA LĪDZ 2035. GADAM
ATTĪSTĪBAS PROGRAMMA 2022.–2028. GADAM
Stratēģiskā IVN Vides pārskats

Pazemes ūdeņi

Latvija, tai skaitā Bauskas novada teritorija, ietilpst Baltijas artēziskajā baseinā. Baseina hidroģeoloģisko griezumumu veido ūdeni saturošu un ūdeni vāji caurlaidīgu slāņkopu mija.

Ūdens daudzums, ko satur atsevišķi slāņi un ūdens kvalitāte tajos, ir visai atšķirīga. Vadoties no ūdens apmaiņas intensitātes un ūdens ķīmiskā sastāva, artēziskā baseina griezumā var izdalīt trīs hidrodinamiskās zonas:

- aktīvas ūdens apmaiņas – saldūdeņu;
- palēninātas ūdens apmaiņas – sāļūdeņu;
- lēnas ūdens apmaiņas jeb stagnanto ūdeņu – sālsūdeņu.

Pazemes ūdeņu veidošanos nosaka un ietekmē virkne visdažādāko faktoru, galvenie no tiem ir:

- fizikāli - ģeogrāfiskie – reljefs, hidrogrāfiskais tīkls, klimats, augsne un veģetācija;
- ģeoloģiskie – slāņu sagulums, to litoloģiskais sastāvs, porainība un plaisainība, tektoniskie apstākļi un ģeostatiskais spiediens;
- vēsturiskie - teritorijas paleoģeoloģija un paleoģeogrāfija;
- antropogēnā darbība - derīgo izrakteņu un pazemes ūdeņu ieguve, piesārņojuma avotu radīšana, meliorācija, hidrobūves, pilsētbūvniecība u.c.

Minēto faktoru mijiedarbība rada pazemes ūdeņu resursu un to ķīmiskā sastāva daudzveidību plānā un griezumā. Pie tam gruntsūdeņus ietekmē galvenokārt vietējie faktori, bet, palielinoties ūdens horizontu ieguluma dziļumam, pieaug reģionālo faktoru nozīmīgums.

Pazemes ūdeņu dabīgos resursus **aktīvas ūdens apmaiņas zonā** papildina atmosfēras nokrišņu infiltrācija. Aktīvās ūdens apmaiņas zonā artēzisko ūdeņu resursu papildināšanās galvenokārt notiek augstieņu rajonos. Par to liecina tajās konstatētie maksimālie artēzisko ūdeņu spiedieni, kā arī pazemes ūdeņu spiediena pieaugums griezumā virzienā no apakšas uz augšu. Reģionālas artēzisko ūdeņu papildināšanās teritorijas Latvijā ir Vidzemes, Latgales un Kurzemes augstienes. Bauskas novada teritorijā nav reģionālās artēzisko ūdeņu papildināšanās teritorijas.

Palēninātās ūdens apmaiņas zonas ūdens resursi papildinās no augstāk iegulošiem horizontiem, galvenokārt, ārpus Latvijas teritorijas. Šīs zonas reģionālais barošāns apgabals atrodas Igaunijā (Otepes un Hānjas augstienēs) un Austrumlietuvā. Lokāla resursu papildināšanās vērojama tikai nelielā teritorijā starp Limbažiem un Burtnieku ezeru, kā arī Daugavpils rajonā, t.i., apgabalos, kur ieguluma dziļums ir relatīvi neliels un to pārklājošie ūdeni vāji caurlaidīgie nogulumi ir daļēji erodēti, un tos šķērso apraktās ielejas.

Stagnantās ūdens apmaiņas zonas resursi papildinās tikai ārpus Latvijas teritorijas, tuvākais papildināšanās apgabals atrodas Austrumlietuvā un Dienvidigaunijā. Dziļo artēzisko ūdeņu notece notiek rietumu un ziemeļrietumu virzienā un noplūde – Baltijas jūrā. Lokālos iecirkņos tektonisko lūzumu zonās konstatēta to daļēja pārtece augstāk iegulošos horizontos. Par robežu starp hidrodinamiskajām zonām tiek pieņemti visā Latvijas teritorijā izplatīti un pietiekami bieži ūdeni vāji caurlaidīgu nogulumu slāņi – sprotslāņi, kas praktiski nepieļauj ūdens apmaiņu griezumā.

Aktīvas ūdens apmaiņas saldūdens zonu Bauskas novada teritorijā veido:

Kvartāra ūdens horizonts, kurš satur gruntsūdeņus, atsevišķos gadījumos iespējami neliela biezuma un izplatības starpmorēnu spiedienūdeņu horizonti. Tomēr kvartāra smilts grants nogulumu slāņi pārsvarā gadījumos ir ar nelielu biezumu un izplatīti sporādiski. Tie neveido vienotu gruntsūdens horizontu visā novada teritorijā. Ūdens resursi tajos pārsvarā ir nelieli un gruntsūdens horizonts nav piemērots ūdens avots liela apjoma koncentrētai ūdens ieguvei lielu objektu vai centralizētās ūdens apgādes nodrošināšanai. Gruntsūdeņus novadā izmanto tikai individuālajai ūdens apgādei.

BAUSKAS NOVADA ILGTSPĒJĪGAS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJA LĪDZ 2035. GADAM
ATTĪSTĪBAS PROGRAMMA 2022.–2028. GADAM
Stratēģiskā IVN Vides pārskats

Salīdzinot ar spiedienūdeņiem, gruntsūdeņiem raksturīgs mazāks izšķīdušo sāļu daudzums (mineralizācija) un cietība, taču nereti ir paaugstināta organisko vielu koncentrācija un ar to saistīta ūdens krāsainība. Bez tam gruntsūdeņi ir neaizsargāti no virszemes piesārņojuma.

Famena ūdens horizontu komplekss izplatīts tikai Novada Dienvidaustrumu daļā, to veido augšdevona Elejas, Jonišķu un Kursas ūdens horizonti. Ūdens resursi tajā ir nelieli un lielākoties ūdens neatbilst dzeramā ūdens kvalitātes prasībām paaugstinātas mineralizācijas, kā arī plaši izplatītas zonas ar paaugstinātu sulfātu jonu koncentrāciju. Kompleksā izplatīti spiedienūdeņi. No augstāk iegulošā kvartāra ūdens horizonta to atdala morēnas nogulumu slānis, kas ir ūdeņi vāji caurlaidīgi.

Katlešu-Amulas ūdens horizontu komplekss ir artēzisko jeb spiedienūdeņu komplekss. Ūdens horizontu kompleksu teritorijas lielākajā daļā no augstāk iegulošā kvartāra ūdens horizonta atdala morēnas nogulumu slānis, kas ir ūdeņi vāji caurlaidīgi. Tomēr daudzviet, upju ielejās, pamatiežu pacēlumos morēnas nogulumu ir denudēti, vai to nav, un kvartāra ūdens horizonts un Katlešu-Amulas ūdens horizontu komplekss ir hidroģeoloģiski saistīti. Šādās teritorijās būtiski samazinās horizonta aizsargātība no virszemes piesārņojuma. Novada dienvidrietumu daļā kompleksu pārklāj Famena ūdens horizontu komplekss. Starp abiem kompleksiem nav izteikta reģionāla sprostsliņa, par tādu kalpo Elejas svītas aleirītiskie vāji caurlaidīgi nogulumi. Daudzviet šis ūdens horizontu komplekss tiek izmantots kā saldūdens ieguves avots, galvenokārt nelieliem ražošanas objektiem, viensētām, lauksaimniecības uzņēmumiem.

Pļaviņu-Daugavas ūdens horizontu kompleksu veido augšdevona Pļaviņu, Salaspils un Daugavas ūdens horizonti, kas ir savstarpēji cieši saistīti. Minētie nogulumi izplatīti visā novada teritorijā. Kompleksā sastopami pārsvarā hidroģenkarbonātu kalcija tipa saldūdeņi, kuru kvalitāte lielākoties atbilst dzeramā ūdens kvalitātes prasībām, izņēmums var būt dzelzs saturs, kas bieži pārsniedz pieļaujamos 0,2mg/l, bet atsevišķos gadījumos arī paaugstināts sulfāta jonu saturs (galvenokārt Salaspils svītā). Šī ūdens horizontu kompleksa ūdeņi, novadā samērā plaši tiek izmantoti ūdensapgādes nodrošināšanai, taču galvenokārt nelieliem objektiem. Salaspils ūdens horizonta ūdeņu izplūde radījusi Bārbeles sērūdeņraža avotu, kas ir ģeoloģiskais dabas piemineklis. Analogs Baldones sulfīdajiem ar sērūdeņradi bagātajiem balneoloģiskajiem minerālūdeņiem

Gaujas-Amatas ūdens horizontu komplekss izplatīts visā novada teritorijā, to pārklāj Pļaviņu-Daugavas ūdens horizontu komplekss. Kompleksā sastopami pārsvarā hidroģenkarbonātu kalcija tipa saldūdeņi, kuru kvalitāte lielākoties atbilst dzeramā ūdens kvalitātes prasībām, izņēmums var būt dzelzs saturs, kas bieži pārsniedz pieļaujamos 0,2mg/l, tomēr, pateicoties tam, ka dominējoša ir divvērtīgu dzelzs jonu forma, šo ūdeņu kvalitātes uzlabošanai – atdzelžošanai piemērojama vienkārša aerācijas metode. Gaujas ūdens horizonts ir Bauskas novadā biežāk izmantotais centralizētās ūdens apgādes nodrošināšanai. Novadā izpētītas un krājumi akceptēti kopā 13 pazemes saldūdens atradnēs.

Lai gan novadā izplatīti arī Amatas svītas smilšakmeņi, šī horizonta ūdeņu ieguvu sadārdzina tas, ka ūdeņi saturošie smilšakmeņi nereti ir smalkgraudaini un vāji cementēti, tādēļ bieži vērojama urbumu smilšošana un lai to novērstu urbumu filtra daļas jāaprīko ar apbērumu un Džonsona tipa filtriem, kas būtiski sadārdzina urbuma ierīkošanu.

4. tabula.

Pazemes ūdens atradnes Bauskas novadā (LVĢMC DB).

Atradnes numurs	Nosaukums	Atrašanas vieta	Veids
610614	Iecava	Iecavas novads	saldūdens
610628	Balticovo	Iecavas novads	saldūdens

43

**BAUSKAS NOVADA ILGTSPĒJĪGAS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJA LĪDZ 2035. GADAM
ATTĪSTĪBAS PROGRAMMA 2022.–2028. GADAM
Stratēģiskā IVN Vides pārskats**

610618	Vecumnieki	Vecumnieku pagasts, Vecumnieku novads	saldūdens
740090	Stelpe	Stelpes pagasts, Vecumnieku novads;	sulfātu iesāļūdens
740096	Elejas zona, Lāči 2	Mežotnes pagasts, Bauskas novads	sāļūdens
740095	Elejas zona, Lāči 1	Mežotnes pagasts, Bauskas novads	sālsūdens
740088	Elejas zona, Bauska	Ceraukstes pagasts, Bauskas novads	sāļūdens
610631	Skalderi	Īslīces pagasts, Bauskas novads	saldūdens
610630	Brūveri	Brunavas pagasts, Bauskas novads; Bauskas novads	saldūdens
610627	Bauskas alus	Īslīces pagasts, Bauskas novads; Bauskas novads	saldūdens
610626	Īslīce (Bāliņi)	Īslīces pagasts, Bauskas novads; Bauskas novads	saldūdens
610622	Īslīce (Rītausma)	Īslīces pagasts, Bauskas novads; Bauskas novads	saldūdens
610610	Čikstes	Gailīšu pagasts, Bauskas novads	saldūdens
610609	BDB Bauskas ražotne	Bauskas pilsēta, Bauskas novads	saldūdens
610607	Janeikas	Ceraukstes pagasts, Bauskas novads; Bauskas novads	saldūdens
610601	Bauska (Salātu iela)	Bauskas pilsēta, Bauskas novads; Bauskas novads	saldūdens
610600	Bauska	Ceraukstes pagasts, Bauskas novads	saldūdens

Arukilas-Burtnieku ūdens horizonta komplekss Bauskas novada teritorijā ieguļ aptuveni 200 m dziļumā. Arī te sastopami hidrogenkarbonātu kalcija tipa saldūdeņi, kuru kvalitāte lielākoties atbilst dzeramā ūdens kvalitātes prasībām, taču salīdzinot ar augstāk iegulošajiem Gaujas ūdens horizonta ūdeņiem, to kvalitāte lielākoties ir sliktāka (augstāka cietība, lielāks dzelzs saturs un augstāka mineralizācija). Ekonomiski neizdevīgi ir ierīkot daudz dziļākus ūdens ieguves urbumus, tādēļ Arukilas-Burtnieku ūdens horizontu šajā reģionā ūdens apgādei praktiski neizmanto.

Palēninātās ūdens apmaiņas (sāļūdeņu) zonu Bauskas novada teritorijā veido Pērnavas un Ķemeru svītas smilšakmeņi. Kompleksa biežums pārsniedz 100 m, bet ieguluma dziļums ir aptuveni 350 m – 400 m no zemes virsas. Kompleksā raksturīgs augsts pjezometriskais spiediens, atsevišķos gadījumos reljefa pazeminājumos iespējama urbumu pašizplūde. Palēninātās ūdens apmaiņas zonu no aktīvās ūdens apmaiņas zonas atdala aptuveni 100 m biežais Narvas sprostsplānis. Kompleksa ūdeņi ir hlorīdu – nātrija tipa iesāļūdeņi un to mineralizācija lielākoties mainās no 3 g/l līdz 10 g/l.

Mineralizācija pieaug, palielinoties ieguluma dziļumam. Tektonisko lūzumu zonās iespējams straujš mineralizācijas pieaugums, kas izskaidrojams ar dziļāk iegulošās stagnantās zonas ūdeņu pieplūdi pa tektonisko lūzumu zonām. Šī kompleksa ūdeņus var izmantot balneoloģijā, mazākas mineralizācijas – arī kā dzeramos minerālūdeņus. Pagājušā gadsimta astoņdesmitajos gados tika veikti eksperimenti par šo ūdeņu izmantošanu zivju audzēšanai. Iegūtie rezultāti pierādīja, ka ūdens mineralizācija un pastāvīgā temperatūra ir ļoti labvēlīga un stimulē zivju mazuļu augšanu un attīstību. Ceraukstes pagastā ir ierīkots urbums un akceptēti pazemes ūdens krājumi atradnē “Elejas zona Bauska”. Šajā ūdens kompleksā arī Mežotnes pagastā urbumā “Elejas zona, Lāči” ir akceptēti sāļūdens krājumi.

Stagnanto ūdeņu (sālsūdeņu) zona izplatīta lielā dziļumā Kembrija un Venda terīgētajos nogulumos. Paaugstinātas plaisainības zonās tie sastopami arī kristāliskā pamatklintāja dēdējuma garozā. Artēziskā baseina pamatnē zem liela spiediena ūdens horizontos pazemes ūdeņu kustība notiek ļoti lēni, pazemes ūdens plūsma praktiski neeksistē. Artēziskā baseina pamatnei ir arī izteikta bloku uzbūve. Atsevišķu bloku vertikālā dislokācija var sasniegt 100 m un vairāk, tādējādi veidojas relatīvi izolēti bloki, kas vēl vairāk samazina pazemes ūdens plūsmas iespējas. Pazemes ūdeņiem šajā zonā raksturīgs augsts pjezometriskais spiediens, urbumi lielākoties ir pašizplūdes. Venda-Kembrija

BAUSKAS NOVADA ILGTSPĒJĪGAS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJA LĪDZ 2035. GADAM
ATTĪSTĪBAS PROGRAMMA 2022.–2028. GADAM
Stratēģiskā IVN Vides pārskats

ūdens horizontu kompleksā izplatīti hlorīdu-nātrijs tipa sālsūdeņi. To mineralizācija ir ļoti mainīga dažādos blokos no 20 g/l līdz 100 g/l un vairāk. Ūdeņus iespējams izmantot balneoloģijā. Bauskas novada dienvidrietumu daļā ūdeņi ir ar paaugstinātu temperatūru un tos var izmantot ģeotermālās enerģijas iegūšanai. Bauskas novadā Mežotnes pagastā atradnē "Lāči 1" ir akceptēti šo ūdeņu krājumi. Ūdeņi ir karsti (temperatūra pārsniedz 40 °C, bagāti ar bromu, tā koncentrācija pārsniedz 200 g/l, un tie klasificējami par rūpnieciskajiem minerālūdeņiem, izmantojami rūpnieciskai bromu ieguvei, kā arī ģeotermālās enerģijas iegūšanai.

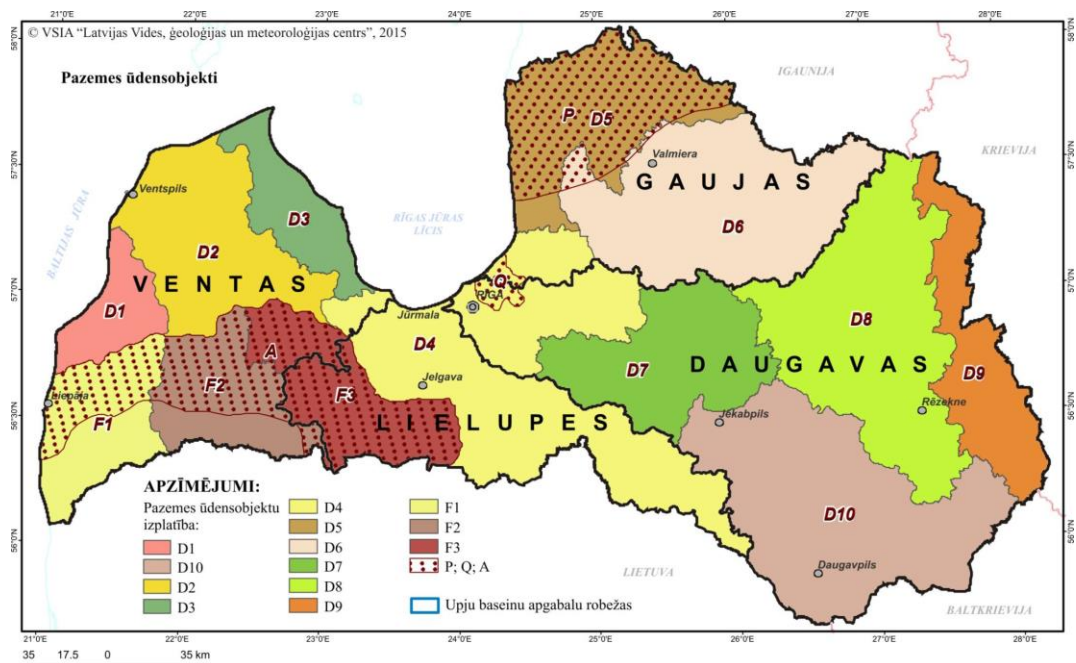
Pazemes ūdens aizsardzības prasības

Lai nodrošinātu pazemes ūdens resursu aizsardzību un nepieļautu to pārmērīgu koncentrētu iegūvi, kas var radīt pazemes ūdens resursu izsīkšanas draudus, kā arī ūdens kvalitātes izmaiņas, Latvijā normatīvajos aktos noteiktajos gadījumos un kārtībā tiek veikta pazemes ūdens krājumu izpēte un akceptēšana, nosakot atbilstošas krājumu kategorijas pazemes ūdens iegūstamo daudzumu konkrētā pazemes ūdens atradnē.

Savukārt Aizsargjoslu likumā noteiktas aizsargjoslas ap ūdens ņemšanas vietām.

Pazemes ūdens aizsardzības prasības un pasākumi iekļauti arī upju baseini apsaimniekošanas plānos.

Lielupes upju baseina apgabala apsaimniekošanas plānā ir noteikti pazemes ūdensobjekti, taču tie ietver tikai aktīvas ūdens apmaiņas zonu. Gandrīz visā Bauskas novada teritorijā atrodas pazemes ūdensobjekts D4, un tikai novada rietumu daļā neliela teritorija varētu ietilpt pazemes ūdens objektā F3, taču tā kā nav pieejamas detālas pazemes ūdensobjektu robežu kartes, bet ir tikai shēma, precīzi tos nav iespējams izdalīt un iezīmēt administratīvajā kartē.

7. attēls. Pazemes ūdens objekti (avots – Lielupes upju baseina apgabala apsaimniekošanas plāns).

Aktīvās ūdens apmaiņas zonas (saldūdeņus zonas) biezums PŪO D7 sasniedz 240 m dienvidu daļā un 450 m austrumu daļā. Ūdensapgādē izmantojamie saldūdeņi ūdensobjekta D4 teritorijā izplatīti kvartāra un Devona ūdeņi labi caurlaidīgos nogulumos. No zemāk iegulošās iesāļūdeņu un sāļūdeņu zonas ūdensobjektu D4 izolē Narvas svītas vidēji 150 m biezi ūdeņi vāji caurlaidīgi nogulumi (domerīts, māls).

BAUSKAS NOVADA ILGTSPĒJĪGAS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJA LĪDZ 2035. GADAM
ATTĪSTĪBAS PROGRAMMA 2022.–2028. GADAM
Stratēģiskā IVN Vides pārskats

Saskaņā ar Apsaimniekošanas plānā noteikto, abiem pazemes ūdens objektiem D4 un F3 noteikta laba ķīmiskā kvalitāte un labs kvantitatīvais stāvoklis.

Dzeramais ūdens

Par dzeramo ūdeni uzskata saldūdeni, kas neapstrādātā veidā vai pēc atbilstošas sagatavošanas var tikt lietots cilvēku uzturā, izmantots pārtikas rūpniecībā, vai fasēts un realizēts mazumtirdzniecības tīklā.

Dzeramā ūdens kvalitātei jāatbilst 2003. gada 9. aprīļa MK noteikumos Nr. 235 „Dzeramā ūdens obligātās nekaitīguma un kvalitātes prasības, monitoringa un kontroles kārtība” noteiktajām prasībām.

Lielākajiem ūdens lietotājiem, kuriem ir izsniegta ūdens lietošanas atļauja vai A vai B kategorijas piesārņojošas darbības atļauja, datus par ūdens ieguves apjomu nodod vienotā valsts statistiskajā pārskatā “2-Ūdens”. Diemžēl pēdējā laikā šie dati LVĢMC tīmekļvietnē nav pieejami.

Bauskas novadā iegūst un dzeramā ūdens apgādei izmanto tikai pazemes ūdeņus. Dati par individuālajiem ūdens patērētājiem, kuri ūdeni patērē savām vajadzībām netiek vākti un apkopoti, un lielākoties arī nav zināms, kurās māsaimniecībās izmanto gruntsūdeņus (akas) un kurās artēziskos ūdeņus. Lai gan ir valsts mēroga datu bāze „Urbumi”, šobrīd tā nav pieejama un izmantojama informācijas ieguvei. Bez tam, tajā ir uzskaitīti urbumi, kuru ierīkošanai ir izsniegtas zemes dziļu izmantošanas licences, taču nav informācijas par urbumu izmantošanu.

Šobrīd nav iespējams sastādīt detalizētu Bauskas novadā esošu ūdens ieguves urbumu katalogu. Lai to veiktu, nepieciešams veikt DB „Urbumi” informācijas apkopošanu un analīzi, plašu iedzīvotāju aptauju un urbumu apsekošanu.

Visā valstī ir neskaitāmi urbumi, kuri ir saglabājušies no pagājušā gadsimta, kad tie tika ierīkoti dažādu kolhozu un citu saimniecisko objektu ūdensapgādei, taču pēc saimniecisko objektu likvidācijas urbumi ir pamesti, nereti pat valēji, nekonservēti un nelikvidēti, bieži neviens pat nezina par šiem urbumiem un neinteresējas par to stāvokli. Šādi urbumi ir potenciāls pazemes ūdeņu piesārņojuma riska avots. Diemžēl ar vien vairāk ir šādi pamesti urbumi.

Pirms jaunu ūdens ieguves urbumu ierīkošanas novadā rekomendējams konsultēties ar ekspertiem hidroģeologiem un, ja iespējams, analizēt DB „Urbumi” informāciju. Kopumā novadā sekmīgi ūdens ieguvei tiek izmantots Gaujas ūdens horizonts.

Valsts vides monitoringa ietvaros tiek veikts arī pazemes ūdeņu kvantitatīvais un kvalitātes monitorings. Bauskas novada teritorijā, atrodas vairāki pazemes ūdens monitoringa posteņi. Trīs posteņos veic novērojumus avotos – Beipartu avots, lecavas avots un Bārbeles avots. Avoti pārsvarā raksturo gruntsūdens vai pirmā no zemes virsas artēziskā ūdens horizontu.

Lielupes upju baseina apgabala apsaimniekošanas plānā noteikts, ka pazemes ūdens resursu apsaimniekošanas galvenais mērķis ir sasniegt labu pazemes ūdens stāvokli visos ŪO vai ŪO grupās un novērtēt risku šī mērķa nesasniegšanai. Pazemes ūdeņu monitorings primāri tiek veikts ŪO līmenī, vienlaicīgi integrējot UBA apsaimniekošanas kopējā stratēģijā vides kvalitātes mērķu sasniegšanu.

Aizsargjoslu likuma 9. pantā definētas aizsargjoslas ap ūdens ņemšanas vietām.

(1) Aizsargjoslas ap ūdens ņemšanas vietām nosaka, lai nodrošinātu ūdens resursu saglabāšanos un atjaunošanos, kā arī samazinātu piesārņojuma negatīvo ietekmi uz iegūstamo ūdens resursu kvalitāti visā ūdensgūtnes ekspluatācijas laikā (ne mazāk kā uz 25 gadiem).

BAUSKAS NOVADA ILGTSPĒJĪGAS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJA LĪDZ 2035. GADAM
ATTĪSTĪBAS PROGRAMMA 2022.–2028. GADAM
Stratēģiskā IVN Vides pārskats

(2) Ap ūdens ņemšanas vietām nosaka stingra režīma, kā arī bakterioloģisko un ķīmisko aizsargjoslu. Urbumiem, akām un avotiem, kurus saimniecībā vai dzeramā ūdens ieguvei izmanto savām vajadzībām individuālie ūdens lietotāji (fiziskās personas), aizsargjoslas nenosaka, ja ir veikta labiekārtošana un novērsta notekūdeņu infiltrācija un ūdens piesārņošana.

(3) Aizsargjoslas ap centralizētās ūdens ņemšanas vietām aprēķina, ņemot vērā ūdens ņemšanas vietas dabiskos apstākļus un prognozējamo ūdens patēriņu.

(4) Ja centralizētajai ūdensapgādei tiek izmantots gruntsūdeņu (neaizsargāts) ūdens horizonts vai pazemes ūdens krājumu mākslīgas papildināšanas metode, stingrā režīma aizsargjoslu aprēķina tā, lai nodrošinātu ūdens filtrācijas laiku no aizsargjoslas robežas līdz ūdens ieguves urbumiem ne mazāku par gadu.

Aizsargjoslu ap ūdens ņemšanas vietām noteikšanas metodika detalizēta MK 2004. gada 20. janvāra noteikumos Nr. 43 „Aizsargjoslu ap ūdens ņemšanas vietām noteikšanas metodika.

Savukārt Aizsargjoslu likuma 39. pantā noteikti aprobežojumi aizsargjoslās ap ūdens ņemšanas vietām.

Virszemes ūdeņi

Zemgales līdzenuma virsa kopumā ir ļoti lēzens nolaidenums, kas atgādina amfiteātri un no rietumiem, dienvidiem un austrumiem pazeminās virzienā un ziemeļdaļas vidieni. Augstums līdzenuma nomalēs ir apmēram 40 m vjl., Jelgavas apkārtnē – apmēram 20 m vjl. Atbilstoši šādam virsas reljefam Zemgales līdzenumā izveidojies radiāls upju tīkls. Līdzenuma virszemes notece vērsta uz Lielupes baseina upēm. Niecīgā virsas slīpuma un mālaino, ūdensnecaurīdīgo iežu ietekmē rajonā attīstījies visbiezākais upju tīkls Latvijā (vidēji 0,27 km uz 1 km²). Vairums upju tek lēzenās, dažus metrus dziļās, bet labi izveidotās ielejās. Ielejām raksturīgas palieņu joslas ar ražīgiem, vērtīga sastāva zālājiem. Dziļāki ieleju posmi ir Zemgales līdzenuma nomalēs, piemēram, Iecavas upei pie Iecavas – apmēram 10 m dziļa ieleja. Dziļas (apmēram 15 – 17 m) ielejas stāvos dolomīta krastos izveidojušās Mēmeles un Mūsas lejteces, kā arī Lielupes augštece, Bauskas apkārtnē. Minētie ieleju posmi atdzīvina Zemgales līdzenuma vienmuļo ainavu – ne velti tie ir ievērojamākie tūrisma objekti šajā rajonā.

Bauskas novada teritorijā ir samērā blīvs upju tīklojums, it īpaši novada dienvidrietumu daļā, kur plūst Lielupe ar tās satekām Mūsu un Mēmeli un daudzām pietekām. Nozīmīgākās upes novada teritorijā ir Lielupe, Mūsa, Misa, Mēmele un Iecava. Satekot Mūsai un Mēmelei, veidojas otra lielākā upe Latvijā – Lielupe, kas ir arī Zemgales lielākā upe. Lielākā daļa virszemes ūdens objektu ietilpst Lielupes upju baseina apgabalā, daži (Vecumnieku pusē) arī Daugavas upju baseina apgabalā. Tā kā ūdensobjektu kartēs iezīmētās robežas nav piesaistītas koordinātu tīklam, nav iespējams tās precīzi iezīmēt administratīvo teritoriju robežās.

Lielupes upju baseina apgabalā ir ļoti blīvs upju tīkls, tajā ietek vairāk nekā 250 pieteku. Lielākā daļa upju ir lēni tekošas (potamāla tipa) upes ar straumes ātrumu 0,5-1,5 m/s. Lielupes apgabals ir pakļauts ievērojamiem plūdu riskiem, kas saistīti ar upju potamālajiem posmiem. Bauskas novadā nacionālas nozīmes plūdu teritorijā ir iekļauta Lielupes augštece, kur atrodas arī aizsargājamas dabas teritorijas – Lielupes palienes pļavas, Jumpravas dolomīta atsegums un dabas parks “Bauska”.

Atbilstoši Lielupes upju baseina apgabala apsaimniekošanas plānam, 2015.–2019. gadā Lielupes baseina ūdens objektu ekoloģiskā kvalitāte bija vidēja 64% ūdensobjektos, slikta 20% ūdensobjektos, ļoti slikta 7% ūdensobjektos, laba 8% ūdensobjektos un augsta 1% ūdensobjektos. Liela problēma ir upju – Mūsas, Mēmeles, Lielupes un citu – eitrofikācija.

BAUSKAS NOVADA ILGTSPĒJĪGAS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJA LĪDZ 2035. GADAM
ATTĪSTĪBAS PROGRAMMA 2022.–2028. GADAM
Stratēģiskā IVN Vides pārskats

Virszemes ūdens kvalitāti negatīvi ietekmē:

- 1) pārrobežu piesārņojuma pārnese;
- 2) lauksaimniecības un mežsaimniecības notece;
- 3) komunālo saimniecību notekūdeņi;
- 4) rūpniecisko objektu notekūdeņi.

Lielupes upju baseina ūdensobjektus ietekmē visi šie faktori.

Ezeri

Bauskas novadā dabīgo ezeru ir maz, lielākie Rukšu ezers, Bārbeles ezers, Staņķu ezers, Aklais ezers, Vāveres ezers. Ezeri ir aizauguši un vairākos ir izpētīti sapropēja krājumi. Lai atjaunotu ezeru ekosistēmu, sapropēja atsūknēšana varētu atstāt būtisku pozitīvu ietekmi.

Novadā ir vairāki mākslīgie ezeri (ūdenskrātuves), kuri radušies, aizsprostojot upes vai strautus. Būtībā šie ezeri ir mākslīgas ūdenskrātuves, kas apkārtnē iesauktas par ezeriem, piemēram Vecais ezers un Jaunais ezers pie Vecumniekiem. Vairākas ūdenskrātuves izveidojušās derīgo izrakteņu ieguves teritorijās, kur ieguve veikta virs un zem gruntsūdens līmeņa.

Latvijas Republikā pie publiskiem ūdeņiem pieder jūras piekrastes josla, kā arī Civillikumā uzskaitītie ezeri un upes. Visi pārējie ūdeņi ir privāti. Atbilstoši Civillikumam, Bauskas novadā neatrodas ezeri, kuriem būtu piešķirts publisko ūdeņu statuss.

Publiskās upes statuss ir piešķirts virknei upju vai upju posmu:

- Iecava no Dzērvītes upes ietekas līdz ietekai Lielupē;
- Lielupe un tās atzarojumi – visā garumā
- Mēmele – no Latvijas–Lietuvas robežas (ieskaitot posmu pa robežu) līdz ietekai Lielupē
- Mūsa – no Latvijas–Lietuvas robežas (ieskaitot posmu pa robežu) līdz ietekai Lielupē.

MK 2002. gada 12. marta noteikumu Nr. 118 „Noteikumi par virszemes un pazemes ūdeņu kvalitāti” 2¹. pielikumā noteikti prioritārie zivju ūdeņi. Saskaņā ar minētajos MK noteikumos noteikto, prioritārie zivju ūdeņi ir saldūdeņi, kuros nepieciešams veikt ūdens aizsardzības vai ūdens kvalitātes uzlabošanas pasākumus, lai nodrošinātu zivju populācijai labvēlīgus dzīves apstākļus. Noteikumi nosaka, ka Vides ministrija sadarbībā ar Zemkopības ministriju ne retāk kā reizi sešos gados izvērtē prioritāro zivju ūdeņu sarakstu. Noteikumos definēts, ka prioritāros zivju ūdeņus iedala:

Lašveidīgo zivju ūdeņos, kuros dzīvo vai kuros iespējams nodrošināt lašu (*Salmo salar*), taimiņu un strauta foreļu (*Salmo trutta*), alatu (*Thymallus thymallus*) un sīgu (*Coregonus*) eksistenci;

Karpveidīgo zivju ūdeņos, kuros dzīvo vai kuros iespējams nodrošināt karpu dzimtas (Cyprinidae) zivju, kā arī līdaku (*Esox lucius*), asaru (*Perca fluviatilis*) un zušu (*Anguilla anguilla*) eksistenci.

Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija atbilstoši MK noteikumu prasībām nodrošina ūdens kvalitātes kontroli šajos ūdeņos. Lai kontrolētu prioritāro zivju ūdeņu kvalitātes atbilstību šo noteikumu prasībām, ūdens paraugus ņem 12 mēnešus vienā un tajā pašā vietā, ievērojot šo noteikumu 3. pielikumā noteikto paraugu ņemšanas biežumu.

Saskaņā ar MK noteikumu Nr. 118 „Noteikumi par virszemes un pazemes ūdeņu kvalitāti” 2¹. pielikumā noteikto Bauskas novadā kā prioritāri karpveidīgo zivju ūdeņi noteikti:

- Iecava - no Iecavas līdz grīvai,

BAUSKAS NOVADA ILGTSPĒJĪGAS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJA LĪDZ 2035. GADAM
ATTĪSTĪBAS PROGRAMMA 2022.–2028. GADAM
Stratēģiskā IVN Vides pārskats

- Lielupe – visa upe,
- Mēmele – visa upe,
- Misa – no Zvirgzdes līdz ietekai lecvavā,
- Mūsa – no valsts robežas līdz grīvai.

Saskaņā ar upju baseinu apsaimniekošanas plānos noteiktajām upju baseinu un ūdensobjektu robežām, Bauskas novada lielākā daļa ietilpst Lielupes upju baseina apgabalā. Bauskas novads pārklājas ar šādu Lielupes upju baseina apgabala virszemes ūdensobjektu teritoriju:

L 149 Svitene;

L 153 Islīce;

L 148 SP Sesava;

L 143 Lielupe;

L 176 Mūsa;

L 159 Mēmele;

L 127 lecvava;

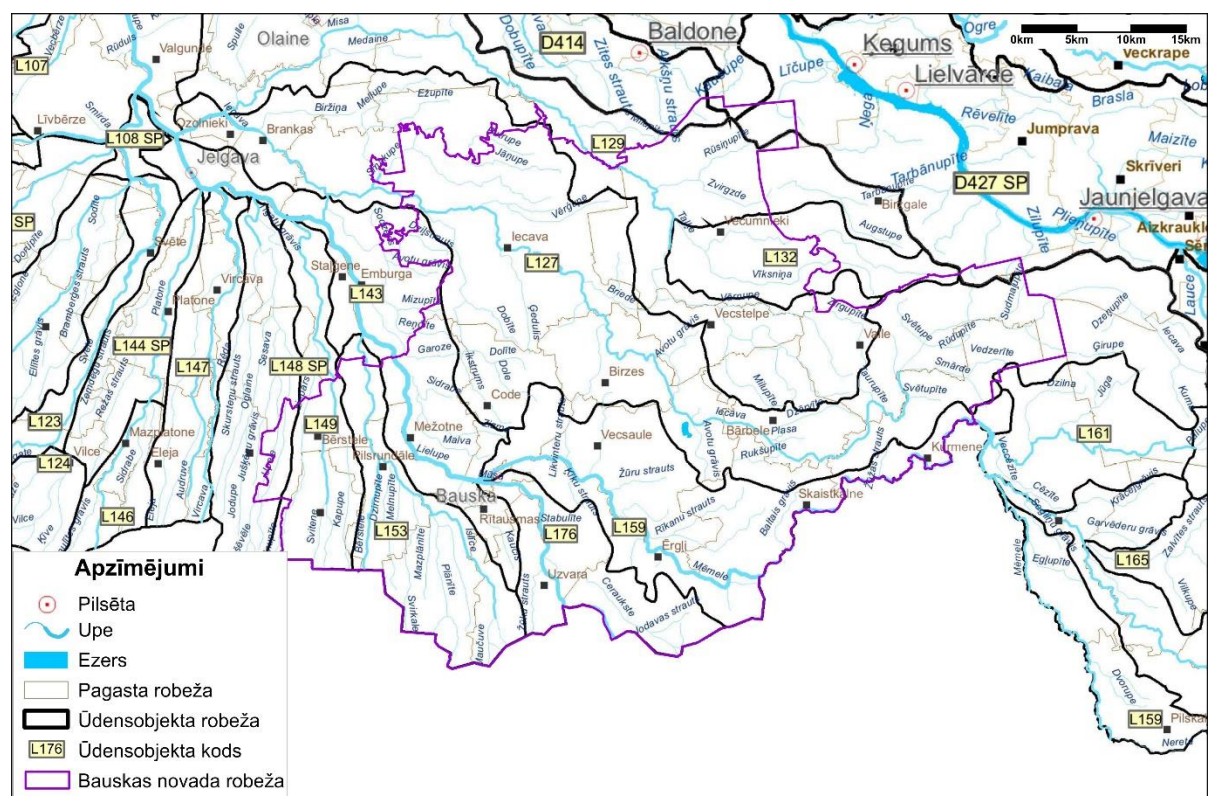
L 129 Misa;

L 132 Taļķe.

Bauskas novadā ir šādi Daugavas upju baseina virszemes ūdensobjekti:

D 427 SP Daugava;

D 114 Ķekava.

BAUSKAS NOVADA ILGTSPĒJĪGAS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJA LĪDZ 2035. GADAM
ATTĪSTĪBAS PROGRAMMA 2022.–2028. GADAM
Stratēģiskā IVN Vides pārskats

8. attēls. Virszemes ūdensobjekti Bauskas novada teritorijā (avots – Daugavas un Lielupes upju baseina apgabala apsaimniekošanas plāns).

Vis Bauskas novads atbilstoši MK 2002. gada 22. janvāra noteikumos Nr. 34 „Noteikumi par piesārņojošo vielu emisiju ūdenī” noteikto, ir atzīts par īpaši jutīgu teritoriju, uz kuru attiecas paaugstinātas prasības komunālo notekūdeņu attīrīšanai.

Minēto noteikumu regulējums attiecas uz visiem ūdeņiem, tai skaitā virszemes ūdeņiem, pazemes ūdeņiem, notekūdeņiem.

Minētajā normatīvajā aktā ietvertas šādas prasības notekūdeņu apsaimniekošanai:

- Prasības komunālo notekūdeņu centralizētai savākšanai un emisijai nosaka visām apdzīvotajām vietām vai to robežās esošām atsevišķām teritorijas daļām, kur iedzīvotāju skaits, apdzīvotības blīvums un ekonomiskā aktivitāte ir pietiekami koncentrēta, lai būtu ekonomiski pamatoti veidot centralizētu kanalizācijas tīklu sistēmu notekūdeņu savākšanai un novadīšanai uz notekūdeņu attīrīšanas iekārtām vai uz to galīgās novadīšanas vietu vidē (turpmāk – aglomerācija). Aglomerācijas robežas nosaka vietējā pašvaldība, pamatojoties uz sabiedrisko pakalpojumu sniedzēja ūdensapgādes un kanalizācijas jomā izstrādāto tehniski ekonomisko pamatojumu centralizēto kanalizācijas sistēmu ierīkošanai saskaņā ar normatīvajiem aktiem par ūdensapgādes, notekūdeņu savākšanas un attīrīšanas būvju būvniecības kārtību.
- Centralizētas kanalizācijas sistēmas ierīko visās aglomerācijās, kur cilvēku ekvivalents ir lielāks vai vienāds ar 2000. Par centralizētu kanalizācijas sistēmu ierīkošanu atbild vietējā pašvaldība.
- Aglomerācijās, kur cilvēku ekvivalents ir mazāks par 2000, par centralizētas kanalizācijas sistēmas ierīkošanu lemj attiecīgā pašvaldība. Šādās aglomerācijās ierīkotajām centralizētās kanalizācijas sistēmām jāatbilst visām šo noteikumu prasībām.
- Ja centralizētas kanalizācijas sistēmas izveide ir ekonomiski neizdevīga vai neuzlabos vides kvalitāti, notekūdeņu savākšanai izmanto decentralizētas kanalizācijas sistēmas vai cita veida ietaises (turpmāk – decentralizēta kanalizācijas sistēma), kas nodrošina līdzvērtīgu vides aizsardzības līmeni. Šādu lēmumu pamato ar tehniski ekonomiskās izpētes un vides izpētes rezultātiem. Ja tiek izveidota decentralizēta kanalizācijas sistēma, attiecīgā pašvaldība nodrošina visu tajās savāktu notekūdeņu un ar tiem saistīto utilizēto atkritumu regulāru savākšanu un attīrīšanu atbilstoši šo noteikumu un citu normatīvo aktu prasībām. Attiecīgā pašvaldība informē reģionālo vides pārvaldi par lēmumu veidot decentralizētu kanalizācijas sistēmu.
- Ja aglomerācijā ir izveidota centralizēta kanalizācijas sistēma, vietējā pašvaldība nodrošina decentralizētajās kanalizācijas sistēmās savāktu notekūdeņu un ar tiem saistīto utilizēto atkritumu regulāru savākšanu un attīrīšanu atbilstoši šo noteikumu un citu normatīvo aktu prasībām.
- Projektējot, būvējot un ekspluatējot centralizētu kanalizācijas sistēmu, izmanto modernākos tehniskos risinājumus, kas nerada pārmērīgas izmaksas, ņemot vērā:
 - savācamo komunālo notekūdeņu daudzumu un sastāvu;
 - nepieciešamību novērst noplūdes un nepieciešamību ierobežot virszemes ūdeņu piesārņojumu, kas rodas kanalizācijas sistēmas pārslodzes dēļ vai avāriju gadījumā lietusgāžu laikā, lai tiktu ievēroti virszemes ūdeņiem noteiktie kvalitātes mērķi. Pieļaujamo atšķaidījuma pakāpi un pārplūšanas biežumu nosaka saskaņā ar Latvijas būvnormatīviem.
- Plānojot jaunas apdzīvotās vietas, attīstot esošās jāņem vērā šo noteikumu prasības, tāpat tās jāievēro esošo notekūdeņu attīrīšanas iekārtu apsaimniekošanas un rekonstrukcijas darbos.

BAUSKAS NOVADA ILGTSPĒJĪGAS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJA LĪDZ 2035. GADAM
ATTĪSTĪBAS PROGRAMMA 2022.–2028. GADAM
Stratēģiskā IVN Vides pārskats

MK 2011. gada 31. maija noteikumi Nr. 418 "Noteikumi par riska ūdensobjektiem" nosaka virszemes ūdensobjektus, kuros pastāv risks nesasnīgt Ūdens apsaimniekošanas likumā noteikto labu virszemes ūdeņu stāvokli minētajā likumā paredzētajā termiņā (turpmāk – riska ūdensobjekti), kā arī prasības riska ūdensobjektu aizsardzībai. Riska ūdensobjektu – upju un kanālu – saraksts un informācija, kādi novadi un to teritoriālās vienības (novada pagasti un novada pilsētas) ietilpst šo ūdensobjektu sateces baseinā, norādīta šo noteikumu 1.pielikumā. Riska ūdensobjektu – ezeru un ūdenskrātuvju – saraksts un informācija, kādu novadu un to teritoriālo vienību (novada pagastu un novada pilsētu) teritorijā atrodas šie ūdensobjekti, norādīta šo noteikumu 2. pielikumā.

Bauskas novadā noteikti šādi riska ūdensobjekti:

L127 Iecava, no iztekas līdz ietekai Lielupē. Kā būtiskākie riska cēloņi definēti: punktveida piesārņojums (notekūdeņos esošie biogēni, piesārņotas vietas), izkliedētais piesārņojums un hidromorfoloģiskie pārveidojumi.

L132 Taļķe, no iztekas līdz ietekai Misā. Kā būtiskākie riska cēloņi definēti: punktveida piesārņojums (notekūdeņos esošie biogēni) un hidromorfoloģiskie pārveidojumi.

L143 Lielupe, no Mūsas un Mēmeles satekas līdz Svētei. Kā būtiskākie riska cēloņi definēti: punktveida piesārņojums (notekūdeņos esošie biogēni), izkliedētais piesārņojums un plūdu risks.

L148 SP Sesava, no iztekas līdz ietekai Lielupē. Kā būtiskākie riska cēloņi definēti: izkliedētais piesārņojums, hidromorfoloģiskie pārveidojumi, plūdu risks un pārrobežu piesārņojums.

L149 Svitene, no iztekas līdz ietekai Lielupē. Kā būtiskākie riska cēloņi definēti: izkliedētais piesārņojums, hidromorfoloģiskie pārveidojumi, plūdu risks un pārrobežu piesārņojums

L153 Īslīce, no iztekas līdz ietekai Lielupē. Kā būtiskākie riska cēloņi definēti: izkliedētais piesārņojums, hidromorfoloģiskie pārveidojumi, plūdu risks un pārrobežu piesārņojums.

L176 Mūsa, no valsts robežas līdz satekai ar Mēmeli. Kā būtiskākie riska cēloņi definēti: izkliedētais piesārņojums, plūdu risks un pārrobežu piesārņojums

Tādējādi Bauskas novadā 7 no 9 virszemes ūdensobjektiem definēti kā riska ūdensobjekti, kuros pastāv risks nesasnīgt Ūdens apsaimniekošanas likumā noteikto labu virszemes ūdeņu stāvokli minētajā likumā paredzētajā termiņā. Šis aspekts ņemams vērā turpmākajā teritorijas attīstības plānošanā, lielu uzmanību pievēršot pasākumiem, kas novērš vai samazina potenciālo virszemes ūdeņu piesārņojumu.

Noteikumi nosaka, ka publiskās personas un privātpersonas lieto vai apsaimnieko ūdens resursus šajos noteikumos minētajos ūdensobjektos, kā arī izmanto vai plāno izmantot teritorijas to sateces baseinā tā, lai novērstu vai mazinātu iespējamo negatīvo ietekmi uz attiecīgo ūdensobjektu un pakāpeniski uzlabotu tā stāvokli, ievērojot normatīvajos aktos noteiktās prasības:

- par piesārņojošo vielu emisiju ūdenī;
- par ūdens un augsnes aizsardzību no lauksaimnieciskas darbības izraisītā piesārņojuma ar nitrātiem;
- par īpašām vides prasībām piesārņojošo darbību veikšanai dzīvnieku novietnēs;
- par ietekmes uz vidi novērtēšanu un par tehniskajiem noteikumiem darbībām, kurām nav nepieciešams ietekmes uz vidi novērtējums;
- par augu aizsardzības līdzekļiem un par darbībām ar biocīdiem;
- par notekūdeņu dūņu un to komposta izmantošanu, monitoringu un kontroli;
- par ūdens resursu lietošanas atļauju;
- par meliorāciju un meliorācijas sistēmu ekspluatāciju un uzturēšanu;
- par meliorācijas sistēmu un hidrotehnisko būvju būvniecības kārtību;

**BAUSKAS NOVADA ILGTSPĒJĪGAS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJA LĪDZ 2035. GADAM
ATTĪSTĪBAS PROGRAMMA 2022.–2028. GADAM
Stratēģiskā IVN Vides pārskats**

- par virszemes ūdensobjektu un ostu akvatoriju tīrīšanas un padziļināšanas kārtību;
- par dabas aizsardzības noteikumiem meža apsaimniekošanā;
- par rūpniecisko avāriju riska novērtēšanas kārtību un samazināšanas pasākumiem;
- par aizsargjoslām;
- par piesārņojuma samazināšanu un kontroli un piesārņojošo darbību veikšanas kārtību;
- par upēm (upju posmiem), uz kurām zivju resursu aizsardzības nolūkā aizliegts būvēt un atjaunot hidroelektrostaciju aizsprostus un veidot jebkādas mehāniskus šķēršļus;
- par atkritumu poligonu ierīkošanu, apsaimniekošanu, slēgšanu un rekultivāciju.

Tomēr minētajos noteikumos nav ietvertas īpašas prasības pašvaldībām veikt pasākumus pašvaldības administratīvajā teritorijā. Noteikumu 7. – 9. punktā ietvertas prasības valsts institūciju plānošanai un pasākumiem piesārņojuma riska mazināšanai.

Būtiskas prasības virszemes ūdeņu aizsardzībai noteiktas **Aizsargjoslu likumā** un tam pakārtotajos normatīvajos aktos.

Aizsargjoslu likuma 7. pantā definētas **virszemes ūdensobjektu aizsargjoslas, nosakot, ka** virszemes ūdensobjektu aizsargjoslas nosaka ūdenstilpēm, ūdenstecēm un mākslīgiem ūdensobjektiem, lai samazinātu piesārņojuma negatīvo ietekmi uz ūdens ekosistēmām, novērstu erozijas procesu attīstību, ierobežotu saimniecisko darbību applūstošajās teritorijās, kā arī saglabātu apvidum raksturīgo ainavu. Ostu teritorijās virszemes ūdensobjektu aizsargjoslas nosaka, lai ilgtspējīgas attīstības interesēs līdzsvarotu vides aizsardzības prasības un ostu ekonomisko attīstību, kā arī samazinātu piesārņojuma negatīvo ietekmi uz ūdens ekosistēmām un novērstu erozijas procesu attīstību.

Detalizēta metodika virszemes ūdensobjektu aizsargjoslu noteikšanai ietverta MK 1998. gada 4. augusta noteikumos Nr. 248 „Ūdenstilpju un ūdensteču aizsargjoslu noteikšanas metodika.

Savukārt saimnieciskās darbības aprobežojumi virszemes ūdensobjektu aizsargjoslās definēti Aizsargjoslu likuma 37. pantā.

Plūdu riska teritorijas

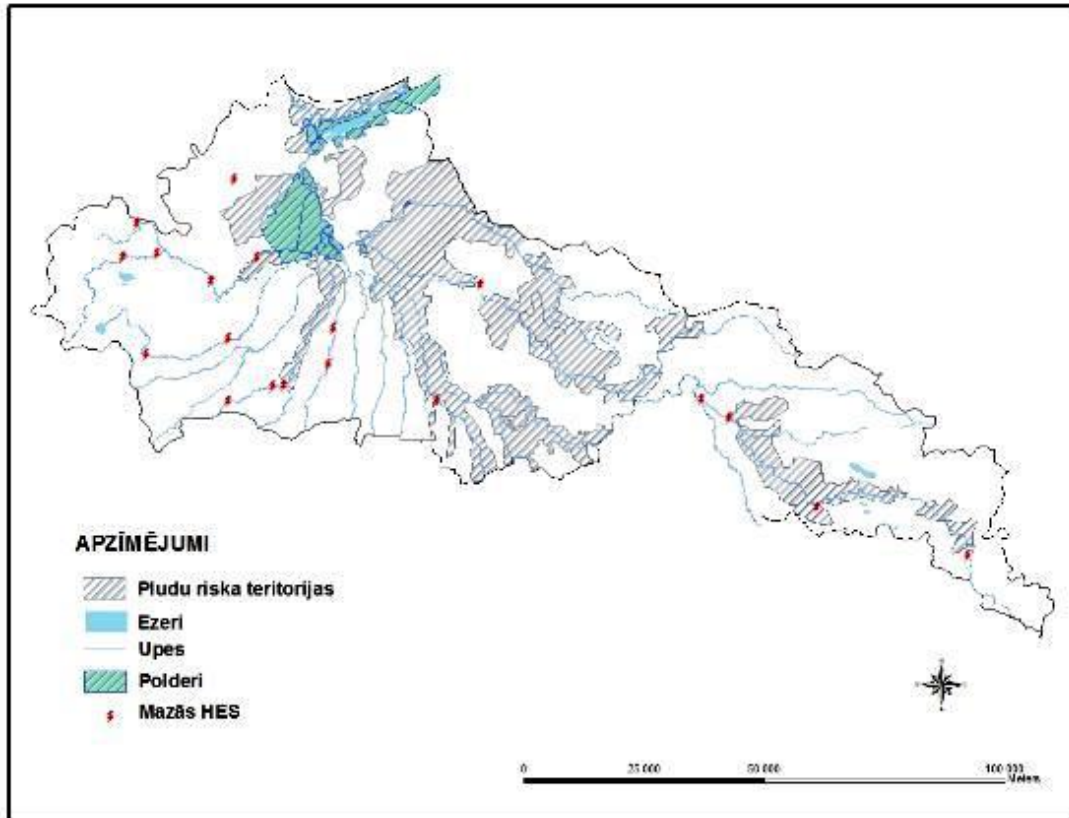
Plūdu cēloņi ir visi dabas un klimatiskie apstākļi, kas nosaka vai veicina plūdu veidošanos: nokrišņu intensitāte un slānis, gaisa temperatūra un mitrums, vēja virziens un ātrums, teritorijas reljefs, augu sega, hidroģeoloģiskie apstākļi, hidrogrāfiskais tīkls un tā stāvoklis, ūdens teču un ūdenstilpju sateces baseina lielums, upju gultnes morfometriskie un hidrauliskie parametri.

Latvijā ir jāreķinās ar šādām plūdu parādībām:

- pavasara pali un sniega kušana, kad gaisa temperatūra un sniega daudzums ir noteicošie plūdu lieluma faktori;
- ledus sastrēgumi un ledus iešana, kas ir sevišķi smagi, ja pēkšņi paaugstinās gaisa temperatūra un ledus nepaspēj izkust, ceļas ūdens līmenis un ledus tiek atrauts no krastiem;
- vasaras – rudens lietus radīti plūdi, kad uzreiz nolīst 100 mm un vairāk nokrišņu. Šādi plūdi parasti ir lokāli un postījumi ir ģeogrāfiski relatīvi ierobežoti. Parasti straujāk ūdens līmenis ceļas mazās upēs, kur jebkurš piesārņojums (zari, dūņas u.c.) var radīt aizdambējumu un tam sekojošu pārrāvumu;
- ilgstoši lietaini periodi, kad zeme pakāpeniski uzkrāj ūdeni, līdz nespēj to uzsūkt. Šādā gadījumā lietum turpinoties, pastāv priekšnoteikumi ļoti straujam ūdens plūsmas pieaugumam. Parasti ir apdraudēti plašāki apgabali ap upēm;

BAUSKAS NOVADA ILGTSPĒJĪGAS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJA LĪDZ 2035. GADAM
ATTĪSTĪBAS PROGRAMMA 2022.–2028. GADAM
Stratēģiskā IVN Vides pārskats

- hidrotehnisko būvju avārija un to radītā pārplūšana, kas var būt aizsprosta iekšējās erozijas vai slūžu avārijas dēļ. Veidojas triecienvilnis, kas leļpus aizsprostam strauji plūstot un raujot sev līdzī kokus, krūmus, nenostiprinātus priekšmetus, nodara lielus postījumus. Turklāt pastiprināt to ietekmi var aizdambējumi pie tiltiem vai citās šaurās vietās. Aizsprosta avārijas ietekme vislielākā ir tūlīt aiz aizsprosta, posmā lejup pa upi, tālāk tā līdzinās plūdu gadījumā novērotajam.

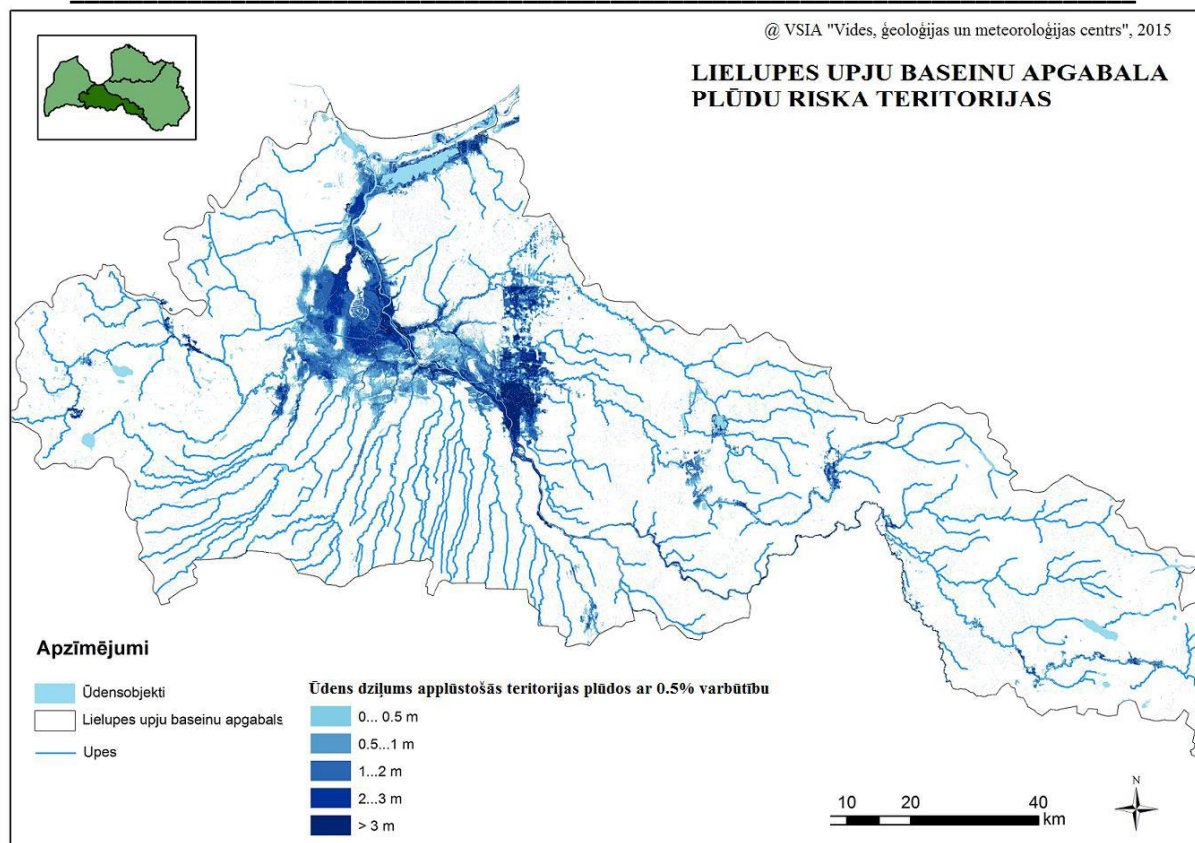
9. attēls. Lielupes upju baseinu apgabala plūdu riska teritoriju karte (avots – LVĢMC).

Latvijā ir izstrādāti plūdu riska pārvaldības plāni 2015.–2021. gadam. Lielupes upju baseina apgabala plūdu riska pārvaldības plāns apstiprināts ar vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministra 2015. gada 17. novembra rīkojumu Nr. 335 “Par Daugavas upju baseinu apgabala apsaimniekošanas plāna un plūdu riska pārvaldības plāna 2016.–2021. gadam apstiprināšanu”.

Šobrīd norisinās jaunu plūdu riska pārvaldības plānu izstrāde 2022.–2027. gadam.

Plūdu riska zonās atrodas bijušais Bauskas novads un Rundāles novads.

BAUSKAS NOVADA ILGTSPĒJĪGAS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJA LĪDZ 2035. GADAM
ATTĪSTĪBAS PROGRAMMA 2022.–2028. GADAM
Stratēģiskā IVN Vides pārskats

10. attēls. Plūdu riska teritorijas Lielupes upju baseina apgabalā (avots – LVĢMC).

Bauskas novada teritorijā nav noteiktas Lielupes upju baseinu apgabala nacionālas nozīmes plūdu riska teritorijas.

Par citām plūdu riska teritorijām noteiktas:

- Mēmele (L159, upes lejtece no Mēmeles ciema līdz Bauskas pilsētai);
- Lielupe no Mūsas un Mēmeles satekas līdz Jelgavai (L143);
- Īslīce (L153);
- Mūsa (L176);
- Iecava (L127, no augšteces līdz Velnagrāvim);
- Misa (L129).

4.5. Alternatīvie energoresursi

Energoresursi ir katras teritorijas attīstībai nozīmīgs faktors. Latvijā ir ierobežoti ar fosilajiem energoresursiem saistīti energoresursu krājumi, tai pat laikā ir samērā plašas alternatīvo energoresursu izvēles un izmantošanas iespējas.

Saules radiācija

Galvenais enerģijas avots Saules sistēmā, arī uz Zemes, ir saules elektromagnētiskais starojums. Saule ir gāzu-plazmas ķermenis, tās iekšienē notiek kodolu sintēzes reakcijas, kas ir enerģijas avots. Saules izstarotā starojuma intensitāti un spektru nosaka virsmas raksturlielumi. Saules starojuma spektrs atbilst absolūti melna ķermeņa ar temperatūru 6000 K starojuma spektram. Spektra maksimums atrodas pie 550 nm /apt. 2 eV kvanta enerģija/ jeb atbilstoši zaļi-dzeltenajai krāsai, tam

BAUSKAS NOVADA ILGTSPĒJĪGAS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJA LĪDZ 2035. GADAM
ATTĪSTĪBAS PROGRAMMA 2022.–2028. GADAM
Stratēģiskā IVN Vides pārskats

pielāgojusies arī dzīvība uz Zemes, piem., pēc fotosintēzes vai cilvēka acs jutības maksimuma. Arī lielākās daļas pusvadītāju aizliegtās zonas platums ir robežās 0,5 – 5 eV, tas labi saskaņojas ar saules starojuma kvantu enerģiju. Pusvadītāju materiāli ļauj realizēt reizē gan ļoti jutīgas, gan augsti efektīvas gaismas starojuma uztveršanas ierīces.

Saules radiācija jeb saules starojuma daudzums, kas sasniedz zemi, ir atkarīgs no attāluma starp Zemi un Sauli un no saules staru krišanas leņķa (jo tas mazāks, jo mazāku starojumu daudzumu saņem laukumu vienība). To ietekmē dienas garums, mākoņainība, atmosfēras dzidrums. Mērenā klimata joslā raksturīgas lielas saules augstuma svārstības attiecībā pret apvāršni gada gaitā, kas izraisa krāsas gadalaika maiņas, kā arī nosaka dienas garumu.

Decembrī saules augstums virs horizonta Latvijā ir 9 - 10° un saules radiācijas daudzums nepilna 1 kcal/cm² mēnesī, bet jūnijā saule paceļas virs horizonta 57° un saules radiācijas daudzums sasniedz 15 kcal/cm² mēnesī. Latvijā dienas garums decembrī ir 6 - 7 stundas, bet jūnijā 17 - 18 stundas.

Saules radiācija, ejot cauri atmosfērai, sastopas ar atmosfēras gāzes molekulām, ūdens pilieniem un putekļiem, kā rezultātā daļa staru tiek atstaroti un izkliedēti atpakaļ kosmosā. Mākoņainība ir viens no faktoriem, kas ietekmē pieplūstošās saules radiācijas izmaiņas Latvijā gada un teritoriālā griezumā. Tā decembrī, pateicoties biežajiem cikloniem, kas saistās ar augstu mākoņainību pieplūstošā saules radiācija sastāda aptuveni tika 5 % no iespējamās, bet piekrastē jūnijā, kad mākoņu ir maz – vairāk par 60 %. Gadā katrs virsas kvadrācentimetrs saņem tikai ap 346 kJ, tas ir trešo daļu no saules radiācijas siltuma pieplūduma.

Saules baterijas ļauj saules starojuma enerģiju tieši pārveidot elektroenerģijā.

Saules baterijas parasti izvieto uz ēku jumtiem, fasādēm u.tml. arhitektoniskiem elementiem, līdz ar to enerģijas piegādes ceļš līdz lietotājam ir minimāls – secīgi piegāde ir ļoti droša. Ēkā atrodas pārveidotājs (var būt arī sarežģītāka vadības un kontroles iekārta), kas saules baterijas ražoto līdzstrāvu pārveido maiņstrāvā pašpatēriņam un enerģijas pārpalikuma ievadīšanai elektrotīklā.

Izmantot saules baterijas ir iespējams jebkurā vietā uz zemes, ikkatrs šodienas individuālais tīkla elektroenerģijas patērētājs tad kļūtu par enerģijas ražotāju dienas gaišajā laikā, bet patērētu to no tīkla, ja individuāli vai tuvumā nav uzstādīts akumulators, laikā, kad saules enerģijas nepietiek.

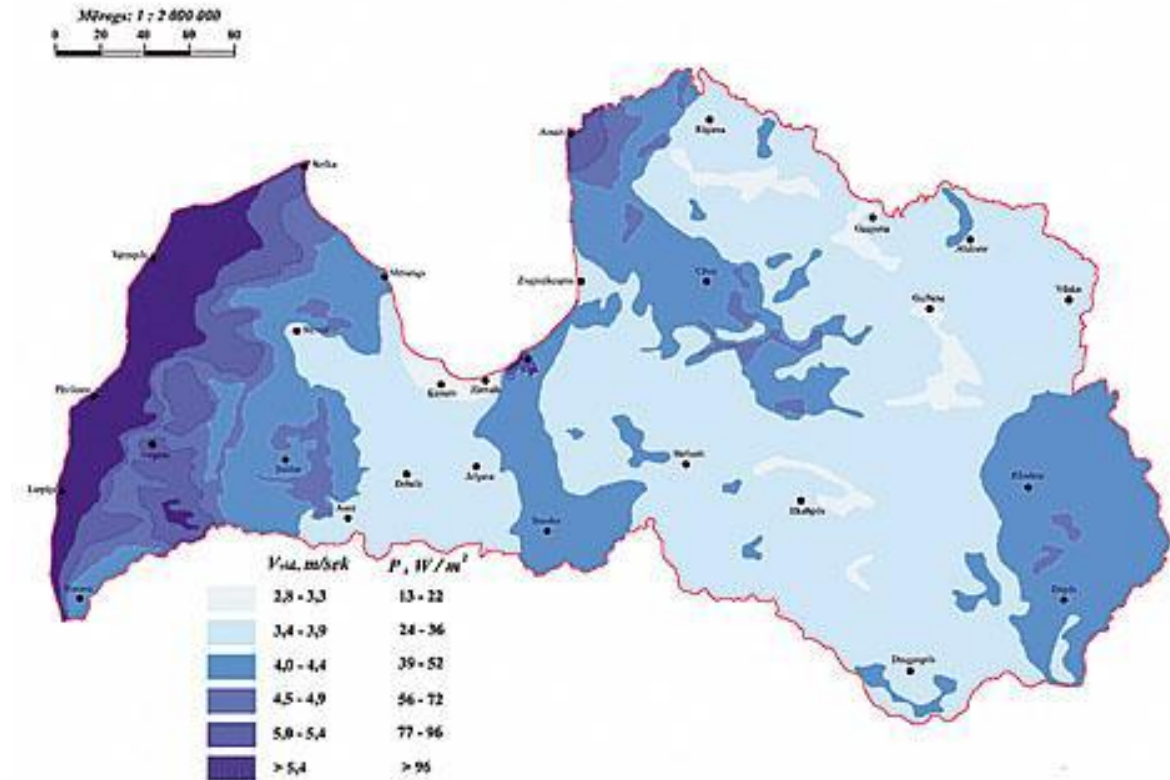
Bauskas novadā saules enerģijas izmantošana var būt perspektīva kā nelieliem individuālajiem objektiem, tā arī sabiedriskajiem un ražošanas objektiem.

Vēja enerģija

Zemes virsmas laukuma vienību sasniegušā saules starojuma enerģija ir visai atšķirīga – vislielākā tā ir uz ekvatora, viszemākā – pie poliem, saulei pretējā zemes puse nesaņem nekādu starojuma enerģiju. Zemes virskārta ir ar visai atšķirīgām īpašībām – piem., ūdeņi – okeāni un jūras, salīdzinot ar sauszemi. Šo un vēl daudzu citu faktoru dēļ zemes virsma un tai pieguļošais gaisa slānis sasilst nevienmērīgi. Nevienmērīgi uzsildītajos gaisa slāņos parādās arī spiediena starpības, kas izsauc gigantisku gaisa masu pārvietošanos – vēju. Pievirsmas augstumā, līdz dažiem simtiem metru, vēji ir visai nepastāvīgi gan laikā, gan arī pēc virziena. Šie vēji ir arī visai jutīgi pret zemes virsmas negludumiem un vislielāko ātrumu sasniedz virs līdzenajiem ūdens klajumiem. Augstāk sāk dominēt visai pastāvīgie un spēcīgie ģeostrofie vēji, kuri saistīti ar gaisa masu kustību Koriolisa spēka iedarbībā no ekvatora uz poliem. Gaisa balonu ceļotāji izmanto tieši šos vējus, kuru ātrums reti nokrīt zem 100 km/h /30 m/s – atbilst vētras definīcijai uz Zemes virsmas, bet bieži sasniedz pat 250 km/h /70 m/s/ vērtības. Augstumam pieaugot, neskatoties uz gaisa blīvuma samazināšanos, aizvien pieaug vēju nestā enerģija. Tāpēc arī vēja enerģijas izmantošanu raksturo tendence aizvien kāpināt torņu augstumu, pašlaik sasniegti jau 160 m.

BAUSKAS NOVADA ILGTSPĒJĪGAS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJA LĪDZ 2035. GADAM
ATTĪSTĪBAS PROGRAMMA 2022.–2028. GADAM
Stratēģiskā IVN Vides pārskats

Enerģijas daudzums, ko var iegūt no vēja, ir proporcionāls vēja plūsmas iedarbības laukumam un vēja ātrumam trešajā pakāpē. Ja vēja ātrums pieaug divas reizes, tad enerģijas daudzums palielinās kubiski – astoņas reizes.

11. attēls. Latvijas vēju karte.

Vispiemērotākās vietas vēja ģeneratoru uzstādīšanai ir kaili pakalni vai jūras piekraste un šelfs, jo vēja ātrums ir visai jutīgs pret virsmas nelīdzenumiem. Nav racionāli vēja ģeneratorus izvietot šķēršļotā apkārtnē, piemēram, mežā, starp ēkām, pat atsevišķu koku tuvumā. Pasaules vēja enerģētikas attīstības tendence ir aizvien lielākas iekārtas – šobrīd jau sasniegti 5 MW – un aizvien augstākos torņos, lai izmantotu pastāvīgos ģeostrofos vējus, līdz ar to saražotās enerģijas pašizmaksa aizvien samazinās.

Aprēķinos jāievēro, ka vēja ātrums mainās, pieaugot augstumam. Mūsdienās vēja ģeneratora torņa augstums h parasti var sasniegt 120-200 m, bet standarta meteoroloģiskajos novērojumos vēja ātrumu mēra 10-12 m augstumā.

Daļa no Bauskas novada, tā rietumu daļa ar izteiktu līdzenuma reljefu, ietilpst vēja enerģijas izmantošanai potenciāli piemērotajās teritorijās.

Pārskatāmības dēļ visas vēja režīmu zonas attēlotas ar krāsu intensitāti: jo spilgtāka krāsa, jo augstāks gada vēja vidējais ātrums. (skatīt 11. attēlu), kur attēlots vidējais vēja ātrums gadā 10 m augstumā.

Ģeotermālā enerģija

BAUSKAS NOVADA ILGTSPĒJĪGAS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJA LĪDZ 2035. GADAM
ATTĪSTĪBAS PROGRAMMA 2022.–2028. GADAM
Stratēģiskā IVN Vides pārskats

Latvijas teritorijā, atkarībā no to izmantošanas iespējām, varētu tikt izdalīti šādi ģeotermālās enerģijas resursi:

- zemas temperatūras ģeotermālie resursi < 20 °C; izmantojami nelielu objektu un individuālo ēku apsildīšanai un karstā ūdens sagatavošanai pielietojot siltumsūkņus;
- vidējas temperatūras ģeotermālie resursi 20 °C – 30 °C; izmantojami apsildīšanai un karstā ūdens sagatavošanai pielietojot siltumsūkņus;
- augstas temperatūras > 30 °C; izmantojami nelielu apdzīvotu vietu apsildīšanai un karstā ūdens sagatavošanai pielietojot siltumsūkņus, tiešā veidā izmantojot apsildīšanas vajadzībām, kā arī koģenerācijas elektrocentrālēs;
- petrotermālie resursi > 100 °C; izmantojami elektrības ražošanai, apsildīšanai un karstā ūdens sagatavošanai.

Lai aplēstu iespējamās ģeotermālās enerģijas resursus, nepieciešami detāli temperatūras režīma pētījumi. Latvijā temperatūras režīms urbumos ir pētīts 30 – 40 gadu ilgā posmā pagājušā gadsimta otrajā pusē, ierīkojot dziļos izpētes urbumus, kuru mērķis bija teritorijas ģeoloģiskās uzbūves precizēšana un ogļūdeņražu meklēšana. Temperatūras režīms tika noteikts ar termokarotāžas metodi, izmantojot elektrisko termometru, kā arī veikti atsevišķi temperatūras mērījumi ar elektrotermometru un maksimālo termometru.

Darbu rezultāti atspoguļoti daudzos pārskatos par atsevišķu dziļo urbumu ierīkošanu, kā arī dažos tematiskajos pārskatos. 2002. gadā pārskatā „Temperatūru pētījumu apkopojuma rezultāti Latvijas dziļurbumos” (VĢF Nr. 13312) tika apkopoti un izanalizēti visi termokarotāžu un temperatūras mērījumu dati, tie apkopoti un sagatavoti ievadīšanai datu bāzē. Termokarotāžas diagrammas tika digitizētas un analizēti to veikšanas apstākļi, lai novērtētu datu reprezentativitāti. Tāpat tika sagatavotas vairākas kartes, kurās uzskatāmi vizualizētas temperatūras dažādu slāņu virsmās. Veiktie temperatūras režīma pētījumi lielākoties bija tikai papildus programma katra dziļā izpētes urbuma ierīkošanas gaitā. Tikai vēlāk tika novērtēta šo pētījumu nozīmība, taču tie ļāvuši novērtēt aptuvenu temperatūru sadalījumu plānā un griezumā, noteikt zemes siltumplūsmu Latvijas teritorijā un veikt aptuvenu teritorijas rajonēšanu, kā arī aptuveni aplēst iespējamo iegūstamās ģeotermālās enerģijas daudzumu.

Tai pat laikā jāatzīmē, ka šie pētījumi attiecināmi galvenokārt uz vidējas un augstas temperatūras ģeotermālajiem resursiem nogulumiežu segā, bet neskar kristālisko pamatklintāju, jeb tā sauktās petrotermālās enerģijas resursus.

Tāpat detālāki pētījumi nav veikti par pieejamajiem zemas temperatūras ģeotermālajiem resursiem kas pārsvarā iegūstami līdz 300 m dziļumam, kur temperatūras nepārsniedz 20 °C un kurus visbiežāk izmanto nelielu objektu un individuālo ēku apsildīšanai, izmantojot siltumsūkņus. Diemžēl līdz šim Latvijā tiek izmantoti tieši šie, praktiski nepētītie zemas temperatūras ģeotermālās enerģijas resursi.

Informācijas un pienācīgas izpētes trūkuma dēļ Latvijā zemas temperatūras ģeotermālā enerģija tiek iegūta stihiski, to praktiski neregulē normatīvie akti un netiek veikta kontrole, tādējādi netiek nodrošināta videi draudzīga ieguve un racionāla izmantošana, kas var radīt būtiskus draudus pazemes saldūdens krājumiem.

Latvijas teritorijā zemes dziļu temperatūras sezonālo svārstību ietekme sniedzas līdz 20 – 25 m dziļumam, kur temperatūra sasniedz 7 °C – 8 °C. Virsējos slāņos līdz 20 m – 25 m dziļumam izpaužas kā saules siltuma iedarbība, tā arī tos sasniedz zemes siltums. Tā rezultātā vasarā iežu temperatūra ir augstāka, bet aukstajā gadalaikā iežu temperatūra pakāpeniski samazinās.

Pastāvīga iežu temperatūra vidēji 7 °C – 8 °C tiek novērota 20 m – 25 m dziļumā, taču atkarībā no teritorijas ģeoloģiskās uzbūves un hidroģeoloģiskajiem apstākļiem šis dziļums var būt arī stipri

BAUSKAS NOVADA ILGTSPĒJĪGAS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJA LĪDZ 2035. GADAM
ATTĪSTĪBAS PROGRAMMA 2022.–2028. GADAM
Stratēģiskā IVN Vides pārskats

mazāks. Zemāk par šo dziļumu iežu temperatūru pilnībā nosaka zemes siltumplūsma. Zemes siltumplūsma ir mainīga dažādos Latvijas reģionos.

Bauskas novada teritorijā tāpat kā visā Latvijas teritorijā iespējams iegūt un izmantot **zemas temperatūras ģeotermālos resursus < 20 °C; kas izmantojami nelielu objektu un individuālo ēku apsildīšanai un karstā ūdens sagatavošanai, pielietojot siltumsūkņus**. To ieguvei var izmantot dažādas sistēmas, vertikālas un horizontālās, tiešās siltuma apmaiņas un izmantojot siltumnesēja šķidrumu.

Bauskas novadā sastopami **vidējas temperatūras ģeotermālie resursi 20 °C – 30 °C**, kurus tāpat var izmantot apsildīšanai un karstā ūdens sagatavošanai, pielietojot siltumsūkņus, iegūst, izmantojot vertikālās ieguves sistēmas, jo to ieguluma dziļums ir vairāki simti metru. Bauskas novada teritorijā šie resursi atrodami apakšdevona nogulumos, kuros cirkulējošā ūdens temperatūra novada teritorijā pārsniedz 20 °C temperatūru, augstākas temperatūras konstatētas Kembrija nogulumos.

Augstas temperatūras ģeotermālie resursi Bauskas novada teritorijā izplatīti novada rietumu daļā, kur Kembrija nogulumu virsmas temperatūra sasniedz 40 °C un ar ieguluma dziļumu paaugstinās. Izpēte veikta vienā urbumā "Līči 1".

Petrotermālie resursi Latvijas teritorijā nav pētīti. Tie izplatīti visā Latvijas teritorijā kristāliskajā pamatklintājā. Veicot teorētiskus aprēķinus, ir aptuveni noteiktas zonas, kur to ieguluma dziļums varētu būt vismazākais. Ņemot vērā vispārējo ģeoloģisko uzbūvi, kā arī konstatēto siltumplūsmu kristāliskā pamatklintāja virsā, tiek prognozēts, ka karstajās zonās Liepājas rajona dienvidrietumu daļā un Latvijas centrālajā daļā (Jelgavas, Rīgas un Bauskas rajonos), kā arī, iespējams, Vidzemes augstienē izotermiskā virsma ar temperatūru > 100 °C varēti tikt sasniegti 2,7 km līdz 3 km dziļumā.

Petrotermālās enerģijas ieguve ļauj nodrošināt kā siltumapgādi, tā elektroapgādi, praktiski ļaujot atteikties no fosilā kurināmā. Tā kā petrotermālās enerģijas avots ir zemes dzīles, tas ir praktiski neizsīkstošs resurss. Izmantojot mūsdienīgas urbšanas iekārtas, iespējams ierīkot kā atvērta, tā slēgta cikla petrotermālo staciju. Petrotermālās stacijas jaudu var palielināt, ierīkojot vairākus ieguves urbumus. Tādējādi tiek iegūta videi draudzīga elektroenerģija un siltums, neradot izmešus gaisā vai cita veida vides piesārņojumu. Šādu energoresursu izmantošana novērš CO₂ izmešu veidošanos un atbilst nostādņēm, kas definētas Nacionālajā enerģētikas un klimata plānā 2021.–2030. gadam

4.6. Gaisa kvalitāte

Lielākie gaisa piesārņotāji ir stacionārie avoti (katlu mājas, rūpnieciskie objekti) un transports. Gaisa kvalitātes mērījumi netiek veikti, tomēr situāciju var raksturot pa bijušajiem novadiem:

- Bijušajā Rundāles novadā problemātiski ir autoceļi, kur lielākā daļa autoceļu ir ar grants segumu un rada putekļus. Viens no prioritārajiem uzdevumiem bijušajā Rundāles novada teritorijā būtu arī autoceļu kvalitātes uzlabošana, kas uzlabotu gan gaisa kvalitāti (no piesārņojuma ar putekļiem), gan pārvietošanos pa autoceļiem.
- Bijušajā Vecumnieku novadā gaisa kvalitāte novadā ir laba. Negatīvā ietekme uz gaisa kvalitāti kopumā ir neliela. Vecumnieku un Valles pagastu šķērso dzelzceļš "Krustpils–Jelgava", kas tāpat kā autotransports ir mobilais piesārņojuma avots. Dzelzceļš teritorijās, kuras tas šķērso, rada papildus gaisa piesārņojumu (īpaši ar putekļiem) tiešā tā tuvumā. Pa dzelzceļa līniju "Krustpils–Jelgava" tiek pārvadātas bīstamās kravas, un avāriju gadījumā ir iespējama apkārtējās vides piesārņošana, t.sk. arī gaisa piesārņošana ar dažādu naftas produktu frakciju tvaikiem. Vecumnieku ciemā kravas vilcieni stāvēšanas laikā tiek darbinātas lokomotīves, kas rada papildus gaisa piesārņojumu un pasliktina dzīves apstākļus

BAUSKAS NOVADA ILGTSPĒJĪGAS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJA LĪDZ 2035. GADAM
ATTĪSTĪBAS PROGRAMMA 2022.–2028. GADAM
Stratēģiskā IVN Vides pārskats

iedzīvotājiem tieši dzelzceļam blakus esošajās privātmājās. Neasfaltēto autoceļu apkārtnē izplatās un uzkrājas putekļi, ko rada transportlīdzekļu pārvietošanās.

- Bijušajā Iecavas novadā gaisa piesārņojumu ietekmē autotransports, kur Iecavu šķērso valsts galvenais autoceļš A7, radot gaisa piesārņojumu, vibrācijas un trokšņus. Iecavas novadā ir rūpnieciskie uzņēmumi, kas emitē gaisā piesārņojošās vielas.
- Bijušais Bauskas novads ir tranzīta teritorija, kuru šķērso A7/E67 autoceļš un reģionālie autoceļi rietumu austrumu virzienā. Saskaņā ar „Latvijas Valsts ceļi” satiksmes uzskaites sistēmas informāciju, Bauskas novadu uz robežas ar Lietuvu šķērso 240 mašīnas stundā, no tām – 67,5% ir kravas auto. Bauskas pilsētas galvenās ielas šķērso 479 mašīnas stundā, no tām 35% kravas auto šķērso Bauskas pilsētu pa Zaļo ielu un Kalna ielu, kas ir apbūvētas, tādējādi veidojot piesārņojuma koridora efektu, kā arī radot vibrācijas un pastāvīgu troksni. Reģionālo autoceļu P-103 “Bauska –Dobele” Uzvaras ielā Bauskā šķērso 416 mašīnas stundā.
- Bauskas novadā ir rūpnieciskie uzņēmumi, kas emitē gaisā piesārņojošās vielas.

Iedzīvotājus uztrauc smakas, kas rodas no ražošanas procesiem, lielajiem cūkkopības kompleksiem vai sezonāli mēslojuma iestrādes aramzēmēs.

Plānošanas procesā liela uzmanība pievēršama turpmākajiem risinājumiem, kas mazinātu gaisa piesārņojumu, tai skaitā apvedceļu izbūve, emisijas gaisā mazinoši pasākumi, gan videi draudzīga transporta, gan rūpniecības uzņēmumu attīstība.

4.7. Īpaši aizsargājamās dabas teritorijas un mikroliegumi

Bauskas novada teritorijā vērojama liela bioloģiskā daudzveidība, augstvērtīgas ainavas, unikāli biotopi. To aizsardzībai novada teritorijā izveidota virkne īpaši aizsargājamo dabas teritoriju, tai skaitā Eiropas nozīmes aizsargājamo teritoriju tīklā *Natura 2000* ietvertas teritorijas .

Latvijā likumā „Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām” noteiktas atšķirīgas šo teritoriju kategorijas, ar atšķirīgiem izveidošanas mērķiem un saimnieciskās darbības aprobežojumiem tajās.

Likums nosaka, ka aizsargājamās teritorijas ir ģeogrāfiski noteiktas platības, kas atrodas īpašā valsts aizsardzībā saskaņā ar kompetentu valsts varas un pārvaldes institūciju lēmumu un tiek izveidotas, aizsargātas un apsaimniekotas nolūkā:

- aizsargāt un saglabāt dabas daudzveidību (retas un tipiskas dabas ekosistēmas, aizsargājamo sugu dzīves vidi, savdabīgas, skaistas un Latvijai raksturīgas ainavas, ģeoloģiskos un ģeomorfoloģiskos veidojumus utt.);
- nodrošināt zinātniskos pētījumus un vides pārraudzību;
- saglabāt sabiedrības atpūtai, izglītošanai un audzināšanai nozīmīgas teritorijas.

Aizsargājamās teritorijas iedala šādās kategorijās: dabas rezervāti, nacionālie parki, biosfēras rezervāti, dabas parki, dabas pieminekļi, dabas liegumi, aizsargājamās jūras teritorijas un aizsargājamo ainavu apvidi.

Saskaņā ar Dabas datu pārvaldības sistēmas OZOLS datiem, Bauskas novada teritorijā atrodas 11 *Natura 2000* teritorijas: viens dabas parks, astoņi dabas liegumi un divi dabas pieminekļi.

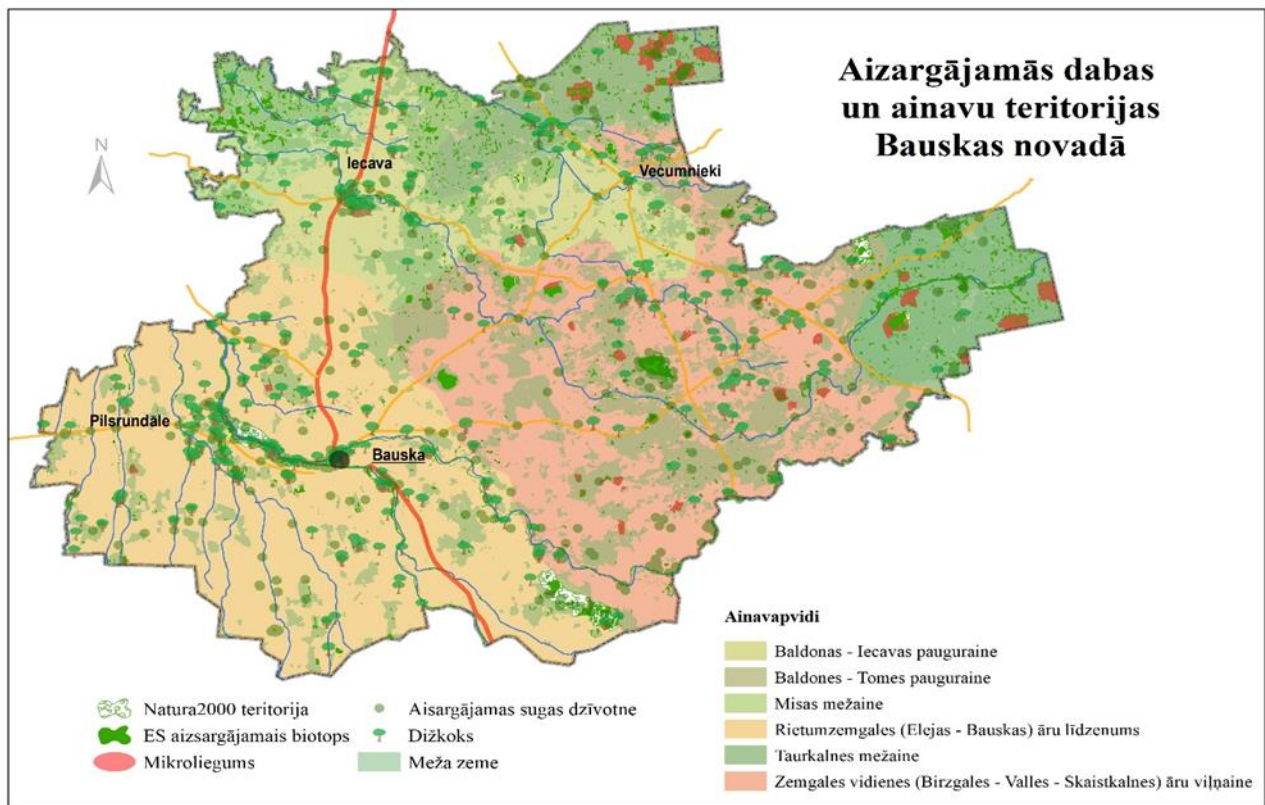
5. tabula.

ĪADT Bauskas novada teritorijā (DAP).

	Nosaukums	Atrašanās vieta / Platība	Kods	Noteikumi
--	-----------	---------------------------	------	-----------

**BAUSKAS NOVADA ILGTSPĒJĪGAS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJA LĪDZ 2035. GADAM
ATTĪSTĪBAS PROGRAMMA 2022.–2028. GADAM
Stratēģiskā IVN Vides pārskats**

1	Ozoldārzs dabas liegums	Pilsrundāles pagasts, 18,86 ha	LV0830100	Nav
2	Dabas parks Bauska	Pilsrundāles pagasts/ Bauskas pilsēta, 893,59 ha	LV0304100	Ir
3	Panemūnes meži dabas liegums	Brunavas pagasts/ 1 023,63 ha	LV0528900	Nav
4	Kulsēnu avots dabas piemineklis	Vecsaules pagasts 8.87 ha	LV0402300	Nav
5	Zaļezera purvs dabas liegums	Bārbeles pagasts/ 328,78 ha	LV0502800	Nav
6	Skaistkalnes karsta kritenes dabas piemineklis	Skaistkalnes pagasts/ 96,38 ha	LV0402200	Nav
7	Īslīces dabas liegums	Īslīces pagasts, 2 ha	LV0502900	Nav
8	Kalēju tīrelis dabas liegums	Vecumnieku pagasts, 41 ha	LV0503000	Nav
9	Dūņezera purvs dabas liegums	Valles pagasts, 4 ha	LV0500500	Nav
10	Seržu tīrelis Dabas liegums	Valles pagasts, 151 ha	LV0500600	Nav
11	Vāveres ezers Dabas liegums	Valles pagasts, 210,8 ha	LV0500700	Nav

**BAUSKAS NOVADA ILGTSPĒJĪGAS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJA LĪDZ 2035. GADAM
ATTĪSTĪBAS PROGRAMMA 2022.–2028. GADAM
Stratēģiskā IVN Vides pārskats**

12. attēls. Īpaši aizsargājamās dabas teritorijas, ainavu apvidi un objekti Bauskas novada teritorijā (avots – DB “Ozols”, Zemgales plānošanas reģions).

Dabas pieminekļi

Dabas pieminekļi ir atsevišķi, savrupi dabas veidojumi: aizsargājamie koki, dendroloģiskie stādījumi, alejas, ģeoloģiskie un ģeomorfoloģiskie dabas pieminekļi un citi dabas retumi, kam ir zinātniska, kultūrvēsturiska, estētiska vai ekoloģiska vērtība.

Lai nodrošinātu aizsargājamo koku un akmeņu saglabāšanu un to apskates iespēju, aizsargāta tiek arī teritorija 10 m rādiusā ap akmeņiem un teritorija zem koku vainagiem, kā arī 10 m rādiusā ap tiem, skaitot no koka vainaga projekcijas.

Saskaņā ar MK 2001. gada 17. aprīļa noteikumos Nr. 175 „**Noteikumi par aizsargājamiem ģeoloģiskajiem un ģeomorfoloģiskajiem dabas pieminekļiem**” noteikto, Bauskas novadā atrodas šādi dabas pieminekļi:

- Bārbeles sērūdeņraža avots, Bārbeles pagasts;
- Jumpravas dolomīta atsegums, Mežotnes pagasts;
- Skaistkalnes karsta kritenes, Skaistkalnes pagasts;
- Kulšenu avots, Vecsaules pagasts.

Saskaņā ar MK 2001. gada 20. marta noteikumos Nr. 131 „**Noteikumi par aizsargājamiem dendroloģiskajiem stādījumiem**” noteikto, Bauskas novadā noteikti šādi aizsargājami dendroloģiskie stādījumi:

- Jaunmēmeles parks, Skaistkalnes pagasts;
- Lielbērsteles parks, Viesturu pagasts;
- Mežotnes “Vanadziņu” dendroloģiskie stādījumi, Mežotnes pagasts;
- Pamūšas parks, Gailīšu pagasts;
- Stelpes “Grašu” dendroloģiskie stādījumi, Stelpes pagasts;
- Vecsaules parks, Vecsaules pagasts.

Saskaņā ar MK 2005. gada 22. novembra noteikumos Nr. 888 “Par aizsargājamām alejām” noteikto, Bauskas novadā ir trīs aizsargājamās alejas:

- Mūsas šosejmalas bērzu aleja, Ceraukstes pagasts;
- Ceraukstes šosejmalas aleja, Ceraukstes pagasts;
- Iecavas alejas, Iecavas pagasts.

Mikroliegumi

Mikroliegumi ir teritorijas, kas tiek noteiktas, lai nodrošinātu īpaši aizsargājamās sugas vai biotopa aizsardzību ārpus īpaši aizsargājamām dabas teritorijām, kā arī īpaši aizsargājamās dabas teritorijās, ja kāda no funkcionālajām zonām to nenodrošina. Līdzīgi kā īpaši aizsargājamās dabas teritorijās, mikroliegumos ir aizliegtas vai ierobežotas darbības, kas apdraud retās sugas vai biotopa pastāvēšanu.

Mikroliegumi parasti platības ziņā ir mazāki kā īpaši aizsargājamās dabas teritorijas (0,1- 30 ha, putnu mikroliegumiem kopā ar buferzonu platība var sasniegt līdz 500 ha) un to izveidošanas procedūra ir vienkāršāka un ātrāka, nekā veidojot īpaši aizsargājamās dabas teritorijas. Tādējādi, nodrošinot operatīvu īpaši reto un apdraudēto sugu aizsardzību.

Mikroliegumu veidošanu nosaka Sugu un biotopu aizsardzības likums, Meža likums un tiem pakārtotie normatīvie akti. Nozīmīgākie no tiem ir:

BAUSKAS NOVADA ILGTSPĒJĪGAS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJA LĪDZ 2035. GADAM
ATTĪSTĪBAS PROGRAMMA 2022.–2028. GADAM
Stratēģiskā IVN Vides pārskats

- MK 2012. gada 18. decembra noteikumi Nr. 940 „Noteikumi par mikroliegumu izveidošanas un apsaimniekošanas kārtību, to aizsardzību, kā arī mikroliegumu un to buferzonu noteikšanu”
- MK 2017. gada 20. jūnija noteikumi Nr. 350 „Noteikumi par īpaši aizsargājamo biotopu veidu sarakstu”.

Tā kā mikroliegumos tiek aizsargātas īpaši retas sugas, tad dati par mikroliegumiem un tajos sastopamajām sugām glabājas Dabas aizsardzības pārvaldes datu bāzē, kas ir pieejama tikai reģistrētiem lietotājiem, šo datu publiskošana nav atļauta.

4.8. Ainavas un kultūras pieminekļi

Viena no lielākajām vērtībām jaunveidojamā Bauskas novadā ir teritorijas ar ainavisku vērtību, kur katrā bijušajā novadā ir izceļamas savas, unikālas vērtības.

2019. gadā Zemgales plānošanas reģions izstrādāja Zemgales reģionālo ainavas un zaļās infrastruktūras plānu 2020.–2027. gadam, kura ietvaros tika veikta ainavu telpisko vienību (reģionu un apvidu) izdalīšana, klasificēšana un kartēšana, kā arī ainavu telpu raksturošana (nozīmīgie elementi, dabas apstākļi, zemes izmantošana, vērtības novada mērogā).

Jaunveidojamais Bauskas novads pamatā ietilpst divos ainavu reģionos – Zemgales līdzenuma ainavu reģionā un Austrumzemgales ainavu reģionā.

Zemgales līdzenuma reģiona robežas nosaka plašo lauksaimniecības zemju matrica (pamatne), kas ir veidojusies Zemgales plakanajā līdzenumā. Reģiona robežas ir pakāpeniskas kā uz austrumiem, tā rietumiem. Austrumdaļā tās pāriet Upmales paugurlīdzenumā, austrumos – Lielauces paugurainē. Savukārt ziemeļu robežu iezīmē krasa mežu ainavas josla. Ainavu reģionā ir izdalīt 6 ainavu apvidi – Bērzes-Zaļenieku-Mežotnes agro-ainavas apvidus, Tērvetes-Augstkalnes agro-ainavas apvidus, Elejas-Svitenes agro-ainavas apvidus, Mūsas-Mēmeles agro-ainavas apvidus, Bauskas un piepilsētas ainavu apvidus, Iecavas lielciema ainavu apvidus. Ainavu dārgumi nacionālā mērogā ir Zemgales auglīgais līdzenums, Rundāles pils ansamblis, Mežotne ar pilskalnu, muižu un parku Lielupes krastos, reģionālā mērogā: Lielupes ainava ar Bornsmindes un Jumpravas dolomīta klinšu atsegumiem, Svētes palienes ainava, Zemgales lauku sēta – Plūdoņa dzimtas mājas “Lejenieki”, J. Čakstes mājas pie Lielupes, Vilces parka ainava, Zemgales lielsaimniecība – K. Ulmaņa piemiņas muzejs.

Reģionālas nozīmes kultūrainavas ir Bauskas-Rundāles telpa.

Austrumzemgales ainavu reģionu veido fluvioglaciāla un limnoglaciāla līdzenuma (Upmales līdzenums) reljefa formas ar rievotās morēnas vaļņveida formām. Mīsas ainavu apvidū no ziemeļiem iestiepjas Daugmales paugurlīdzenums ar Ķīķeru kalniem. Reģionā ir samērā bieži izplatīti sadrumstaloti augstā un zemā purva masīvi. Reģiona dienviddaļā – karsta un sufozijas piltuvju izplatības apgabals. Iecavai pie Skaistkalnes ir izteikta ledāja kušanas ūdeņu noteces ieleja, savukārt reģiona robežu ar Lietuvu veido Mēmeles terasētā senieleja. Ainavas dārgumi reģionālā mērogā: Skats uz Skaistkalnes katoļu baznīcu un kapenēm, Skaistkalnes karsta krītenis ainava.

Bauskas novadā nav noteikti aizsargājami ainavu apvidu (atbilstoši MK 1999. gada 23. februāra noteikumiem Nr. 69 “Par aizsargājamo ainavu apvidiem”).

Kultūras pieminekļi ir kultūrvēsturiskā mantojuma daļa – kultūrvēsturiskas ainavas un atsevišķas teritorijas (senkapi, kapsētas, parki, vēsturisko notikumu norises un ievērojami personu darbības vietas), kā arī atsevišķi kapi, ēku grupas un atsevišķas ēkas, mākslas darbi, iekārtas un priekšmeti,

BAUSKAS NOVADA ILGTSPĒJĪGAS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJA LĪDZ 2035. GADAM
ATTĪSTĪBAS PROGRAMMA 2022.–2028. GADAM
Stratēģiskā IVN Vides pārskats

kuriem ir vēsturiska, zinātniska, mākslinieciska vai citāda kultūras vērtība un kuru saglabāšana nākamajām paaudzēm atbilst Latvijas valsts un tautas, kā arī starptautiskajām interesēm.

Jaunā Bauskas novada teritorijā pēc Nacionālās kultūras mantojuma pārvaldes datiem uz 2021. gada 13. jūliju atrodas 198 **kultūras pieminekļi**, no tiem 120 valsts nozīmes un 78 vietējie. No kopskaita visvairāk kultūras pieminekļu atrodas Bauskas novadā – 95, vismazāk Iecavas novadā – 17.

Sadalījumā pa kultūras pieminekļu tipiem jaunā Bauskas novada teritorijā visvairāk ir arheoloģijas (apmetnes, senkapi, viduslaiku kapsētas, pilskalni, nocietinājumi), arhitektūras (muižu apbūve, pilis, pilsdrupas, baznīcas un citas ēkas) un mākslas pieminekļu (gleznojumi, mēbeles, interjera apdare, durvis, kapu plāksnes, altāri, ērģeles u.c.), ir arī viens pilsētībūvniecības piemineklis – Bauskas pilsētas vēsturiskais centrs, trīs vēsturiska notikuma vietas – Iecavas Brīvības piemineklis un divi vēstures pieminekļi – režisora Alfrēda Amtmaņa-Briedīša dzimtās mājas „Zvanītāju Bukas” Vecumnieku novada Valles pagastā un dzejnieka Viļa Plūdoņa dzimtās mājas “Lejenieki” Bauskas novada Ceraukstes pagastā. Novadā nav neviena reģistrēta industriālā kultūras pieminekļa, lai gan Bauskas vecpilsētā atrodas nozīmīgs 19. gadsimta vidus industriālais mantojums kā Augšas dzirnavas un dzirnavu kanāls, Lodiņa alus fabrika un Lejas dzirnavas un dzirnavu kanāls. Industriālais mantojums šobrīd ir degradēts, bet nākotnē ir iespējama tā ekonomiskā attīstība.

Valsts nozīmes pilsētībūvniecības pieminekļa – Bauskas pilsētas vēsturiskais centra – saglabāšana un attīstība būs viens no komplikētākajiem jautājumiem Bauskas novada pašvaldībā tuvākajā nākotnē. Vecpilsētas stāvoklis vērtējams kā kritisks gan no ēku fiziskā stāvokļa, gan teritorijas izmantošanas viedokļa. Tās izmantošanu nepievilcīgu padara arī blakus esošā tranzīta plūsma pa autoceļu A7.

5. Antropogēnā slodze

Antropogēnā slodze ir cilvēka tiešās vai netiešās darbības ietekme gan uz dabu un vides stāvokli kopumā, gan atsevišķiem tās elementiem. Tās ietekmē pasliktinās vides stāvoklis, piemēram, piesārņots ūdens gaiss, augsne, tās ekoloģiskā kvalitāte (virszemes ūdeņi, purvi, mitrzesmes nenodrošina savas ekoloģiskās funkcijas, samazinās bioloģiskā daudzveidība, izmainās tradicionālā ainava u.c. izmaiņas.

Analizējot antropogēno slodzi kādā konkrētā teritorijā, atkarībā no teritorijas jutīguma jāizvēlas antropogēno slodzi raksturojoši elementi:

vides kvalitāti teritorijā būtiski ietekmē komunālo pakalpojumu pieejamība un kvalitāte, tai skaitā notekūdeņu apsaimniekošana, ilgtspējīga ūdensapgāde, atkritumu apsaimniekošana, racionāla un videi draudzīga siltumapgāde.

Transporta infrastruktūras attīstība un labiekārtošana, sabiedriskā transporta pieejamība ir būtisks faktors, kas raksturo draudus gaisa kvalitātei vai tās aizsardzības uzlabošanai.

Urbāno, apbūvēto zemju pieaugums lielā mērā ietekmē bioloģisko daudzveidību un ietekmē arī vides kvalitāti apbūves un tai piegulošajā teritorijā.

Piesārņoto un potenciāli piesārņoto teritoriju skaita izmaiņas raksturo arī antropogēnā piesārņojuma slodzes izmaiņas.

A un B kategorijas piesārņojošu darbību objektu, kā arī riska objektu skaits, to radīto izmešu gaisā un ūdens vidē apjoms raksturo punktveida slodzi uz gaisa un ūdens vidi.

Intensīvas lauksaimnieciskās ražošanas teritorijas uzskatāmas par difūzā piesārņojuma slodzes avotiem.

BAUSKAS NOVADA ILGTSPĒJĪGAS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJA LĪDZ 2035. GADAM
ATTĪSTĪBAS PROGRAMMA 2022.–2028. GADAM
Stratēģiskā IVN Vides pārskats

Diemžēl ne visos gadījumos pašreiz publiski pieejamā informācija ir pietiekama antropogēnās slodzes faktoru identifikācijai un tās izmaiņu tendenču izvērtēšanai.

Transporta infrastruktūra

Pietiekami blīvs un kvalitatīvs autoceļu tīkls ir viens no galvenajiem priekšnoteikumiem efektīvai administratīvās teritorijas saimnieciskajai darbībai un iedzīvotāju pārvietošanās vajadzību apmierināšanai. Saskaņā ar likumu „Par autoceļiem” autoceļus pēc to nozīmes iedala valsts, pašvaldības, komersantu un māju ceļos.

Platības zem ceļiem, saskaņā ar Valsts zemes dienesta 2020. gada datiem par zemes lietošanas veidiem, jaunajā Bauskas novadā aizņem 4640 ha jeb 2,13% no visa novada teritorijas.

Galvenā transporta maģistrāle ir valsts galvenais autoceļš A7 “Rīga–Bauska–Lietuvas robeža (Grenctāle)”. Autoceļš A7 ir Eiropas autoceļa E67 posms – šis autoceļš posmā starp Tallinu un Varšavu tiek dēvēts arī par *Via Baltica* un ir autotransporta koridors, kas šķērso vairākas Austrumeiropas valstis. Ņemot vērā, ka autoceļš A7 šķērso Bauskas pilsētu, svarīga ir apvedceļa plānošana un būvniecība, lai novirzītu tranzīta plūsmu ārpus Bauskas pilsētas vēsturiskā centra, uzlabotu vides kvalitāti un iedzīvotāju drošību.

Novadu šķērso deviņi valsts reģionālie autoceļi:

- P73 “Vecumnieki–Nereta–Subate”;
- P85 “Rīgas HES–Jaunjelgava”;
- P87 “Bauska–Aizkraukle”;
- P88 “Bauska–Linde”;
- P89 “Ķekava–Skaistkalne”;
- P92 “Iecava–Stelpe”;
- P93 “Jelgava–Iecava”;
- P94 “Jelgava–Stalģene–Code”;
- P103 “Dobele–Bauska”.

Arvien lielāka nozīme ir novada austrumu daļu šķērsojošam valsts reģionālajam autoceļam P73 “Vecumnieki–Nereta–Subate”, kas pēc pārbūves ir alternatīva valsts galvenajam autoceļam A6 “Rīga–Daugavpils–Krāslava–Baltkrievijas robeža”, lai ātri un ērti nokļūtu no Rīgas uz Daugavpili. Valsts vietējo autoceļu tīkls ir samērā blīvs, īpaši bijušo Bauskas un Rundāles novadu teritorijās (kopā 63 valsts vietējo autoceļu ar numuru un nosaukumu).

Valsts autoceļu kopējais garums jaunā Bauskas novada teritorijā pēc CSP datiem 2020. gadā bija 790 km, pašvaldību autoceļu garums – 1069 km. Aptuveni 34% no valsts autoceļiem ir ar melno (asfaltbetona vai citu bitumizēto) segumu, bet no pašvaldību autoceļiem tādi ir tikai 6,5%, visi pārējie ar šķembu un grants segumu.

Esošais ceļu tīkls nodrošina nepieciešamās saites starp ciemiem un esošo novadu centriem, kā arī Bausku, un jaunu pašvaldības ceļu ierīkošana novada teritorijā nav nepieciešama, taču tāpat kā visā valstī kopumā, arī jaunajā Bauskas novadā nepieciešami autoceļu pārbūves un sakārtošanas darbi. 2019. gadā LVC sagatavotajā valsts galveno un reģionālo autoceļu vizuālā novērtējuma kartē valsts galvenā autoceļa A7 stāvoklis vērtēts kā teicams/labs. Daļai valsts reģionālo autoceļu dots teicams/labs novērtējums, bet vairāku autoceļu posmi novērtēti kā slikti/ļoti slikti, piemēram, P87, P89, P103 (avots – Transporta attīstības pamatnostādnes 2021.–2027. gadam

Gan valsts vietējo, gan pašvaldības ceļu stāvoklis ir apmierinošs, taču daudzviet ciemus savienojšie ceļi ir neapmierinošā stāvoklī. Grants seguma autoceļiem un ielām apdzīvoto vietu teritorijās

BAUSKAS NOVADA ILGTSPĒJĪGAS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJA LĪDZ 2035. GADAM
ATTĪSTĪBAS PROGRAMMA 2022.–2028. GADAM
Stratēģiskā IVN Vides pārskats

daudzviet ir aktuāla to apstrāde ar pretputēšanas materiāliem, jo gaisa kvalitāte ceļiem piegulošajās teritorijās ir ļoti slikta.

Valsts autoceļu stāvokli pārvalda un kontrolē VAS "Latvijas Valsts ceļi" Bauskas nodaļa. Pašvaldības ielu un ceļu uzturēšanu nodrošina pašvaldība sava budžeta ietvaros, kā arī piesaistot Eiropas Savienības struktūrfondu līdzekļus.

Novada teritorijā veikti un turpinās vērienīgi AS "Latvijas valsts meži" meža ceļu pārbūves darbi.

Pēc CSP datiem kopējais pašvaldību ielu garums jaunajā Bauskas novadā 2020. gadā bija 192 km, no tiem lielākā daļa jeb 99 km Bauskas novadā, 45 km Vecumnieku novadā, 34 km Iecavas novadā un 14 km Rundāles novadā. No kopējā ielu garuma 55,7% ir ar melno segumu. Lielākais ielu īpatsvars ar melno segumu ir Rundāles novadā, bet mazākais – Vecumnieku novadā.

Pašvaldību tilti un satiksmes pārvadi

Jaunā Bauskas novada teritorijā, saskaņā ar AS "Latvijas Valsts ceļi" Bauskas nodaļas pašvaldību tiltu un satiksmes pārvadu kopsavilkuma sarakstu uz 2016. gada 1. novembri, ir 42 tilti ar kopējo garumu 975,3 m un brauktuves laukumu 8926,8 m². No tiem divi tilti ir Bauskas pilsētā – pār Mūsas un Mēmeles upēm, kopējais garums 276,8 m (28,4% no visa novada pašvaldību tiltu kopgaruma) un brauktuves laukums 4097 m² (45,9% no visa novada pašvaldību tiltu brauktuves laukuma). Kritiskā stāvoklī ir tilts Grenctāles ciema teritorijā – ir sagatavots būvprojekts (1,5 miljoni EUR), plānots pārbūvēt ielu un tiltu pa kārtām no 2022. gada.

Četrās vietās jaunā Bauskas novada teritorijā abus upes krastus savieno gājēju tilti – divi Bauskā, viens Iecavā, kā arī gājēju tilts, kas savieno Vecsauli un Brunavu.

Dzelzceļš

Jaunā Bauskas novada ziemeļu daļu bijušo Iecavas un Vecumnieku novadu teritorijā šķērso stratēģiskās (valsts) nozīmes dzelzceļa līnija "Zilupe–Rēzekne 2–Krustpils–Jelgava–Tukums 2–Ventpils". Iecavas novada teritorijā atrodas dzelzceļa stacijas "Iecava" un "Zālīte", Vecumnieku novadā stacijas "Misa" un "Vecumnieki", divi pieturas punkti. 2000. gadā līnijā tika slēgta pasažieru vilcienu satiksme, pašlaik šī līnija tiek izmantota tikai kravas vilcienu satiksmei. No Misas stacijas atzarojas kūdras ieguvei izbūvētā šaursliežu dzelzceļa līnija uz dienvidiem līdz Brīgu tīrelim.

Lai paaugstinātu pārvadājumu efektivitāti, veicinātu videi draudzīgu tehnoloģiju izmantošanu un paaugstinātu Latvijas dzelzceļa tranzīta koridora starptautisko konkurētspēju, VAS "Latvijas dzelzceļš" turpmākajos gados plāno veikt pilnīgu dzelzceļa galvenā tīkla elektrifikāciju. Projekta īstenošanai tiks izmantoti Eiropas Savienības Kohēzijas fonda līdzekļi un "Latvijas dzelzceļa" finansējums. Projekta 2. posmā līdz 2027. gadam plānots elektrificēt arī posmu Jelgava–Krustpils.

Projekts, kas būtiski ietekmēs Bauskas novada attīstību, ir Eiropas standarta platuma dzelzceļa līnija *Rail Baltica*. Tā realizēšana nodrošinās starptautiska multimodāla satiksmes mezgla izveidi Rīgā, intermodāla kravu pārkraušanas termināla attīstību Salaspilī, kā arī būs pamats reģionu attīstībai, jo *Rail Baltica* ietvaros tiek plānota līdz 17 reģionālo staciju – mobilitātes punktu attīstība, aptverot 12 pašvaldības. Jaunā Bauskas novada teritorijā plānotas divas reģionālās stacijas – Iecava un Bauska. Iecava perspektīvā varētu tikt attīstīta kā dzelzceļa loģistikas centrs.

Plānotā *Rail Baltica* infrastruktūra būtiski mainīs ainavu, jo plānots izbūvēt gājēju pārejas, tuneļus, prettrokšņu sienas, dzīvnieku pārejas, uzbērumus un ierakumus, žogus. Paredzētajai darbībai ir veikts ietekmes uz vidi novērtējums, kura ietvaros izstrādāti pasākumi negatīvo ietekmju mazināšanai. Ir saņemts VPVB pozitīvs atzinums un paredzētā darbība akceptēta normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā.

BAUSKAS NOVADA ILGTSPĒJĪGAS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJA LĪDZ 2035. GADAM
ATTĪSTĪBAS PROGRAMMA 2022.–2028. GADAM
Stratēģiskā IVN Vides pārskats

13. attēls. Sabiedriskā transporta tīkls Bauskas novadā (avots – ATD, <https://data.gov.lv/lv>).

No novada centra attālāk esošo un retāk apdzīvoto teritoriju sasniedzamība ar sabiedrisko transportu ir nepietiekama. Nepietiekama ir bijušo novadu centru sasniedzamība no tām apdzīvotām vietām, kas atrodas ārpus pagasta centriem. Autobusu satiksme ir būtisks faktors, lai iedzīvotāji varētu pilnvērtīgi iekļauties darba tirgū, piedalīties kultūras, sporta un interešu izglītības pasākumos gan novada ietvaros, gan citos novados un pilsētās, kā arī ceļošanai.

Bauskas novadā, saskaņā ar Autotransporta direkcijas reģistru, atrodas vienīgā jaunā Bauskas novada teritorijā reģistrētā autoosta - Bauskas autoosta, kuru pārvalda SIA "Bauskas AO", un kurai piešķirta II kategorija (autoostas, kas apkalpo vairāk nekā 30 000 reisu un vairāk nekā 50 000 pasažieru gadā). Bauska ar sabiedrisko transportu ir savienota ar Rīgu, Dobeli un Jelgavu, kā arī novada pagastu centriem, Pilsrundāli, Sviteni, Vecumniekiem.

Lai veicinātu, ka cilvēki privātā autotransporta vietā biežāk izvēlas sabiedrisko transportu, Autotransporta direkcija kopā ar Satiksmes ministriju izstrādājusi sabiedriskā transporta nākotnes koncepciju periodam no 2021. līdz 2030. gadam.

Sabiedriskā transporta nākotnes koncepcija 2021.–2030. gadam (turpmāk – koncepcija) paredz:

- dzelzceļu kā sabiedriskā transporta sistēmas mugurkaulu;
- autobusus kā dzelzceļa pārvadājumu papildinājumu;
- komerciālo jeb valsts nedotēto maršrutu ieviešanu sākotnēji astoņos maršrutu savienojumos ar Rīgu;
- bezmaksas sabiedriskā transporta nodrošināšanu sākotnēji 20 maršrutos;
- valsts garantēto pakalpojumu apjomu jeb dotējamo autobusu maršrutu tīklu, kas iedalīts 16 daļās.

Plānots, ka komerciālie/valsts nedotētie maršruti varētu tikt veidoti Rīgas savienojumā ar Rēzekni, Liepāju, Ventspili un Bausku.

Autotransporta direkcija atklātā konkursā 2021. gadā par sabiedriskā transporta pakalpojumu nodrošināšanu maršrutu tīkla daļā "Bauska" uzvarēja AS "Nordeka", iegūstot tiesības nodrošināt pasažieru pārvadājumu pakalpojumus turpmākos 10 gadus. Autotransporta direkcija sekos līdzi sabiedriskā transporta pakalpojumu kvalitātei ne tikai līguma uzsākšanas brīdī, bet arī visu 10 gadu garumā, kad tas būs spēkā.

Maršrutu tīkla daļā "Bauska" plānotais autobusu nobraukums gada laikā ir 3,4 miljoni km, bet maršrutu skaits – 46.

Skolēnu pārvadājumi

Bijušajā Bauskas novadā tiek apmaksātas sabiedriskā transporta biļetes reģionālajā vietējās nozīmes maršrutu tīklā, kā arī nodrošināti skolēnu pārvadājumi 15 maršrutos. 11 maršrutu reisu izpilde tiek nodrošināta ar pašvaldības autobusiem un 4 maršrutu reisu izpildi nodrošina ārvaldības sniedzējs.

Bijušajā Iecavas novadā pašvaldība nodrošina skolēnu pārvadājumus 10 maršrutos. 10 reisi dienā tiek nodrošināti ar diviem pašvaldības autobusiem, bet 7 reusus nodrošina SAKS "Dartija".

Bijušajā Rundāles novadā skolēnu pārvadājumi tiek nodrošināti 3 maršrutos.

Bijušajā Vecumnieku novadā skolēnu pārvadājumi tiek nodrošināti:

**BAUSKAS NOVADA ILGTSPĒJĪGAS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJA LĪDZ 2035. GADAM
ATTĪSTĪBAS PROGRAMMA 2022.–2028. GADAM
Stratēģiskā IVN Vides pārskats**

- uz Vecumnieku vidusskolu skolēnu autobusi no rīta kursē maršrutos: Bārbeles skola–Vecumnieku mazā skola, Misa–Vecumnieki, Skudru pienotava–Vecumnieku vidusskola, Atkaļņi–Vecumnieku vidusskola (pa Ogres ceļu), pēcpusdienā maršrutos Vecumnieku mazā skola- Bārbeles skola, Vecumnieku vidusskola–Vitiņi (pa Ogres ceļu) un no Vecumnieku mazās skolas līdz Rozenbergiem.
- uz Valles pamatskolu maršrutos Vecumnieki–Jaunrepšas–Ausmas–Valle, Skola–Mežmuiža–Skola, no rītiem visas nedēļas dienās vienādos laikos, bet pēcpusdienā atšķirīgos.
- uz Skaistkalnes vidusskolu skolēnu pārvadājumus nodrošina no Vecumniekiem, Kurmenes, Mežgaļiem, Mēmeles un Ozolaines un atpakaļ. Uz Misas pamatskolu no Nīzeres skolēnus ved pašvaldības transports, bet no Cērpām – skolas transports.
- Skolēnu pārvadājumi tiek nodrošināti arī Stelpes pagastā. Savukārt sabiedrisko transportu izmanto Taurkalnes skolēni – rīta reisu uz Valles pamatskolu. Vecumnieku vidusskolas skolēni uz Piebalgām, Misas pamatskolas skolēni maršrutā Misa–Dāviņi.

Nākotnē plānots optimizēt skolēnu pārvadājumus novada teritorijas ietvaros.

Prognozējamā attīstība

Jaunajā Bauskas novadā ir plašas iespējas **mobilitātes punktu un dažādu mikromobilitātes** veidu attīstībai, kuru situāciju nepieciešams apzināt. Kopējā mobilitātes tīklā liela nozīme ir Latvijas–Lietuvas robežšķērsošanas vietām. Bauskas novada teritorijā šobrīd nav robežšķērsošanas vietas uz dzelzceļa, taču šis jautājums būs aktuāls līdz ar *Rail Baltica* projekta īstenošanu.

Attīstot videi draudzīgu transportlīdzekļu izmantošanu nepieciešams attīstīt **elektrouzlādes** vietas, kuras var izmantot gan elektroautomobiļu uzlādei, gan skūteru un skrejriteņu uzlādei.

Mobilitātes punktus ar *park&ride* iespējām nepieciešams attīstīt ne tikai pie Bauskas autoostas, bet arī Iecavā un Vecumniekos, arī citās lielākajās apdzīvotajās vietās, kur ikdienā daudzi iedzīvotāji izmanto sabiedrisko transportu, t.sk. līdz autobusu pieturai nokļūstot ar personīgo auto vai velosipēdu.

Multimodālus mobilitātes punktus ar *park&ride* iespējām potenciāli būs iespējams attīstīt pie *Rail Baltica* dzelzceļa plānotajām stacijām, veicinot videi draudzīga sabiedriskā transporta izmantošanu un veicinot vienotu pasažieru pārvadājumu tīklu izveidi (autotransports, dzelzceļš, u.c.).

Kopējā informācija un situācija par veloceliņiem nav apkopota, tā ir sadrumstalota. Veloceliņu un velomaršrutu attīstība gan ikdienas, gan tūristu vajadzībām jāizvirza kā prioritāte gan mikromobilitātes attīstībā, gan veselības veicināšanā un aktīvā tūrisma attīstībā. Tūrisma attīstībai nepieciešama veloceliņu izveide starp tūrisma objektiem.

Ūdenstransporta un ūdenstūrisma attīstībai nepieciešams attīstīt labiekārtotu laivu piestātņu tīklu Lielupē un tās satekupēs Mūsā un Mēmelē, Iecavā un citās upēs.

Zemgales un Sēlijas savienojamībai, uzņēmējdarbības un arī tūrisma attīstībai liela nozīme plānotajai autoceļa “Bauska–Jaunjelgava–Aizkraukle” jeb “**Zemgales josta**” izbūvei. Neapmierinoša ir vairāku valsts reģionālo un vietējo autoceļu posmu kvalitāte, novadā ļoti liels pašvaldību ielu un autoceļu īpatsvars ar grants un šķembu segumu.

Nepieciešams veicināt vienotu pasažieru pārvadājumu tīklu un mobilitātes punktu izveidi, īpaši pēc *Rail Baltica* dzelzceļa izbūves (autotransports, dzelzceļš, mikromobilitāte u.c.), veicināt mikromobilitātes attīstību, pilnveidojot un attīstot infrastruktūru. Sekmēt kvalitatīva ceļu tīkla izveidi

BAUSKAS NOVADA ILGTSPĒJĪGAS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJA LĪDZ 2035. GADAM
ATTĪSTĪBAS PROGRAMMA 2022.–2028. GADAM
Stratēģiskā IVN Vides pārskats

novada attīstības centru sasniedzamībai. Veicināt autoceļu un sabiedriskā transporta attīstību, lai nodrošinātu iedzīvotājiem pēc iespējas ātrāku pakalpojumu sasniedzamību, optimizēt skolēnu pārvadājumus. Sekmēt videi draudzīgu transporta veidu attīstību, t.sk. ūdenstransporta. Sekmēt veloceļu attīstību, velomaršrutu izstrādi un to integrēšanu kopējā tūrisma infrastruktūras un pakalpojumu tīklā. Atbalstīt robežas šķērsošanas infrastruktūras attīstību un kvalitātes uzlabošanu saskaņā ar starptautiskajiem standartiem.

Komunālo pakalpojumu pieejamība

Ūdensapgāde

Bauskas novadā ūdens apgādei pamatā tiek izmantoti pazemes ūdeņi, kuru iegūšanai izmanto artēziskās akas. Joprojām darbojas arī raktas grodu akas, kuras nodrošina ūdeni nelielām apdzīvotām vietām. Kopējos Bauskas novada dzeramo pazemes ūdeņu izmantojamās krājumus Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs novērtējis ap 97 tūkst. m³ diennaktī. Tas ir maksimālais ūdens daudzums, kuru var iegūt neierobežoti ilgu laiku no ūdens apgādes urbumiem, ja tie teritorijā izvietoti vienmērīgi un urbumos izmanto visus saldūdeņus saturošos horizontus. Šādi neradīsies progresējoša pazemes ūdeņu kvalitātes samazināšanās, kā arī nav paredzamas citas negatīvas ūdens sastāva izmaiņas. Kopējā pazemes ūdens ieguve novadā nepārsniedz 8,1 tūkst m³ diennaktī.

Būtiski ir uzlabot dzeramā ūdens kvalitāti, uzstādot atdzelžošanas iekārtas, kā arī modernizēt ūdens sagatavošanas un padeves sistēmas.

Bijušo novadu ūdensapgādes sistēmas:

- *Bauskas novads* - kopējo Bauskas pilsētas centralizētās ūdensapgādes infrastruktūru veido virs 40 km plašs ūdensapgādes tīkls, 9 artēziskie urbumi, 1 ūdens attīrīšanas stacija. Bauskas pilsētā centralizētā dzeramā ūdens apgāde tiek nodrošināta izmantojot artēzisko ūdeni no 9 akām, no kurām 9 ir darba un 1 – rezerves akas. Artēziskie urbumi tiek noslogoti apmēram 33-50 % apjomā no to kopējās platības. Padotais dzeramā ūdens daudzums darbojošās akās tiek mērīts. Ap 90 % Bauskas pilsētas iedzīvotājiem ir pieejami centralizētie ūdensapgādes pakalpojumi.
- *Bauskas novadā* ūdens apgādei tiek izmantoti pazemes ūdeņi. Ūdens mineralizācijas pakāpe visumā ir zema. Paaugstināta ir ūdens cietība, dzelzs, dažviet arī mangāna un sulfātu koncentrācija. Vietām vērojams organisko vielu paaugstināts saturs ūdenī. Bieži vien artēzisko aku mehāniskās un elektriskās iekārtas nav mainītas kopš to izbūves. Mazākos ciemos darbojas tikai viena artēziskā aka, kuras remonta gadījumā iedzīvotāji paliek bez ūdensapgādes. Ūdens spiediena nodrošināšanai un patēriņa svārstību izlīdzināšanai pārsvarā tiek izmantoti ūdens torņi vai hidrofori. Mazos ciemos apkalpes zona parasti ir maza, ūdensvada garums ir neliels un nereti sistēmai pieslēgtas ir tikai daudzdzīvokļu ēkas un pašvaldības institūcijas. Esošie ūdensapgādes tīkli ir izbūvēti no neatbilstoša materiāla caurulēm (tērauds vai ķets, bez speciāliem pārklājumiem), tādēļ cauruļvadi korodē un ūdens piesārņojas. Iedzīvotāji, kuri netiek nodrošināti ar centralizētiem ūdensapgādes pakalpojumiem, izmanto brīvkrānus uz ielu tīkliem, individuālās grodu akas vai sekļus urbumus. Novada teritorijā ir liels skaits rakto grodu aku, kas ar ūdeni nodrošina nelielus ciemos un viensētas. Šo aku ūdenī konstatēta dabiski paaugstinātu dzelzs jonu koncentrācija, ir konstatēta arī neatbilstība fizikāli ķīmiskajiem rādītājiem pēc duļķainības un krāsainības.

BAUSKAS NOVADA ILGTSPĒJĪGAS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJA LĪDZ 2035. GADAM
ATTĪSTĪBAS PROGRAMMA 2022.–2028. GADAM
Stratēģiskā IVN Vides pārskats

Kohēzijas fonda projekti tiek īstenoti Bauskas pilsētā, īstenotājs SIA „Bauskas ūdenssaimniecība” un Īslīces pagastā, īstenotājs SIA „Īslīces ūdens”. Lai nodrošinātu ūdenssaimniecības infrastruktūras attīstību realizēti Eiropas reģionālā fonda atbalstīti ūdenssaimniecības attīstības projekti visos bijušajos Bauskas novada ciemos ar iedzīvotāju skaitu virs 200.

- *Iecavas novads* - ūdensapgādes pakalpojumus Iecavas novadā sniedz pašvaldības SIA “Dzīvokļu komunālā saimniecība”. Novadā ir piecas centralizētās ūdensapgādes sistēmas, tīklu kopgarums ir 24.7 km, Ir 5 artēziskie urbumi, kuri visi tiek izmantoti. Novadā atrodas 2 ūdenstorni, no kuriem neviens netiek izmantots ūdenssaimniecības vajadzībām, viens ir iznomāts sakaru tīklu operatoriem. Novadā atrodas piecas ūdens attīrīšanas stacijas, kuru jauda ir 1200 m³/dnn; 180m³/dnn; 120 m³/dnn; 84 m³/dnn. Kopējais iedzīvotāju skaits, kam ir nodrošināti centralizētās ūdensapgādes pakalpojumi – 4099. Pakalpojumi ir pieejami 18 iestādēm un 33 uzņēmumiem.

Ar ES fondu atbalstu novadā tiek sakārtota ūdenssaimniecības sistēma. Ir noslēgušies projekti:

- Ūdenssaimniecības attīstība Iecavā, I kārtā;
- Ūdenssaimniecības attīstība Iecavas novada Zālītes ciemā;
- Ūdenssaimniecības attīstība Iecavas novada Zorģu ciemā.

Realizēts projekts “Ūdenssaimniecības pakalpojumu attīstība Iecavas novadā II kārtā”, kura ietvaros izbūvēti jauni kanalizācijas tīkli dažādās Iecavas teritorijās: jauni pašteses sadzīves kanalizācijas tīkli 10 km garumā; jauni kanalizācijas spiedvadi 1 km garumā; 5 jaunas kanalizācijas sūkņētavas.

Līdztekus projekta finansētajām aktivitātēm tiek nomainīta daļa veco ūdensvadu un izbūvēti jauni ūdensvada tīkli – kopā 10 km garumā; pilnībā atjaunots asfalta ceļa segumu uz ielām apmēram 6 km garumā; atjaunots grants-šķembu maisījuma segums uz ielām apmēram 3 km garumā. Kopējās projekta izmaksas 4 045 393,70 EUR, no tām KF finansējums - 1 874 760 EUR un SIA “Dzīvokļu komunālā saimniecība” finansējums - 2 170 633,70 EUR.

Iedzīvotājiem 1 m³ dzeramā ūdens piegāde maksā 0,71 EUR, ja ir uzstādīts ūdens skaitītājs, ja skaitītāja nav, tad maksa par patērēto ūdeni tiek aprēķināta atbilstoši Iecavas novada domes 08.08.2017. saistošiem noteikumiem “Par sabiedrisko ūdenssaimniecības pakalpojumu sniegšanas un lietošanas kārtību Iecavas novadā”.

- *Rundāles novadā* - pašvaldības teritorijā tiek veikta 10 artēzisko urbumu - Pilsrundāles ūdenstornis, Vētras, Punslavas, Ziedoņi, Saulaine, Pagastmāja, Bērstele, Tīrumi, Viesturi, Vecrundāle, - un to ūdens apgādes tīklu apsaimniekošana.
- *Vecumnieku novadā* - centralizētas ūdensapgādes pakalpojumi ir pieejami Vecumniekos, Misā, Beibežos, Piebalgās, Vallē, Kurmenē, Bārbelē, Skaistkalnē, Putnos, Stelpē un Nīzerē, kur ūdensapgādei izmanto pazemes ūdeņus. Pārējā novada teritorijā lielākoties ir individuāla ūdensapgāde (dažāda dziļuma un konstrukciju grodu akas vai urbumi, vairums urbumu līdz 20 m dziļumam).

Vecumnieku ciemā centralizēto ūdensapgādes sistēmu apkalpo pašvaldības SIA “Mūsu saimnieks”. Ūdensapgādes tīklu garums ir 7,3 km. Dzeramais ūdens tiek iegūts no 3 artēziskiem urbumiem. Ūdensapgādes infrastruktūru veido ūdens attīrīšanas stacija (350 m³/dnn), tīrā ūdens uzglabāšanas rezervuārs. Patērētā ūdens daudzums vidēji gadā sastāda 45,3 tūkst. m³. Ūdensapgādes tarifs ir 0,86 EUR/m³.

BAUSKAS NOVADA ILGTSPĒJĪGAS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJA LĪDZ 2035. GADAM
ATTĪSTĪBAS PROGRAMMA 2022.–2028. GADAM
Stratēģiskā IVN Vides pārskats

Piebalgas ciemā dzeramā ūdens apgāde tiek nodrošināta no viena ierīkota artēziskā urbuma. Ūdens tiek attīrīts ŪAS (45 m³/dnn). Piebalgu ūdensapgādes sistēmu apkalpo SIA "Mūsu saimnieks". Ūdensapgādes tarifs ir 1,83 EUR/m³.

Misas ciemā dzeramo ūdeni iegūst no viena artēziskā urbuma, ūdens pirms padeves tīklā tiek attīrīts ūdens atdzelžošanas stacijā (12 m³/st.). Ārējo ūdensvadu tīklu kopgarums ir 1,536 km. Spiedienu ūdensvadā nodrošina ūdenstornis, kurš atrodas blakus ūdens sagatavošanas stacijai un artēziskajiem urbumiem. Misas ciemā centralizēta ūdensapgāde tiek nodrošināta 14 dzīvojamajās ēkās, skolā un divos veikalos. Ūdensapgādes pakalpojumus sniedz pašvaldības dibinātā kapitālsabiedrība SIA "Kūdrinieks". Ūdensapgādes tarifs ir 0,72 EUR/m³.

Beibežu ciemā centralizētas ūdensapgādes nodrošināšanai izmanto pazemes ūdens ieguves urbumu. Spiedienu ūdensvadā nodrošina ūdenstornis, kurš atrodas blakus ūdens sagatavošanas stacijai (6 m³/st., atdzelžošana). Ūdensapgādes tīklu garums ir 1,9 km. Pakalpojumus sniedz SIA "Kūdrinieks". Ūdensapgādes tarifs ir 1,32 EUR/m³.

Skaistkalnes ciemā centralizētās ūdensapgādes sistēmu apsaimniekošanu nodrošina Valles pašvaldības aģentūra. Dzeramo ūdeni iegūst divos pazemes urbumos. Darbojas 2 ūdens attīrīšanas stacijas. Ūdensapgādes tīklu garums ir 7,45 km.

Putnu ciema iedzīvotāju vajadzībām dzeramo ūdeni iegūst artēziskajā urbumā. Ūdensvadu tīklu kopgarums ir 3,575 km, attīrīts ūdens tiek padots no 1 ŪAS. Apsaimniekotājs - Valles pašvaldības aģentūra.

Bārbeles ciemā ūdens apgādei izmanto divus artēziskos urbumus. Ūdens tiek attīrīts 2 ŪAS. Ūdens apgādes tīklu garums ciemā ir 4,25 km. Ūdensapgādes sistēmu apsaimnieko Valles pašvaldības aģentūra.

Valles ciema centralizētās ūdensapgādes sistēmas infrastruktūru veido 3,794 km gari tīkli, 3 artēziskie urbumi (izmantojamie 2 urbumi), divi ūdenstorni un divas ūdens atdzelžošanas stacijas (14 m³/st. un 4,5 m³/st.). Ūdensapgādes pakalpojumus sniedz Valles pašvaldības aģentūra. Ciemā tiek apkalpoti 99% iedzīvotāju. Ūdensapgādes tarifs ir 0.51 EUR/m³.

Stelpes ciema ūdensapgāde ir Valles pašvaldības aģentūras pārziņā. Dzeramo ūdeni Stelpes ciema centralizētajai ūdensapgādei piegādā no 3 artēziskajiem urbumiem. Ūdensapgādes tīklu garums sastāda 3,98 km. Ūdens sagatavošanai izmanto atdzelžošanas staciju (7 m³/st.) Centralizētas ūdensapgādes pakalpojumus Stelpē izmanto 98% iedzīvotāju. Ūdensapgādes tarifs ir 1,00 EUR/m³.

Nīzeres ciemā ūdensapgādi divām daudzdzīvokļu mājām (9 dzīvokļi) nodrošina no artēziskā urbuma. Sistēmu apkalpo Valles pašvaldības aģentūra. Ūdensapgādes tarifs ir 1,21 EUR/m³.

Kurmenes ciemā ir divas centralizētas ūdensapgādes sistēmas: Kurmenes pamatskolas ūdensapgādes sistēma (tīkla garums ir 560 m) un Kurmenes centra ūdensapgādes sistēma. Kurmenes centra ūdensapgādes sistēmā dzeramo ūdeni ņem no ierīkotā artēziskā urbuma. No tā ūdeni sūknē uz ūdenstorni un tālāk pa 888 m garu ūdensvadu piegādā patērētājiem (8 daudzdzīvokļu dzīvojamās mājas un individuālie pieslēgumi). Apsaimniekošanu nodrošina Valles pašvaldības aģentūra.

BAUSKAS NOVADA ILGTSPĒJĪGAS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJA LĪDZ 2035. GADAM
ATTĪSTĪBAS PROGRAMMA 2022.–2028. GADAM
Stratēģiskā IVN Vides pārskats

Mēmeles ciemā pastāv viena centralizētā ūdensapgādes sistēma, ko veido ūdensapgādes tīkli (2,5 km), viens artēziskais urbums un viena ūdens attīrīšanas stacija. Centralizēto ūdensapgādi nodrošina Valles pašvaldības aģentūra.

Taurkalnes ciema centralizētās sistēmas darbību nodrošina Valles pašvaldības aģentūra. Ūdensapgādes sistēmu veido 1,8 km gari ūdensapgādes tīkli, 1 artēziskais urbums un ūdens attīrīšanas stacija.

Kanalizācija

Kanalizācijas sistēmu uzdevums ir savākt sadzīves, rūpnieciskos un lietus notekūdeņus, novadīt savāktos notekūdeņus uz attīrīšanas iekārtām tā, lai neattīrītie notekūdeņi vai daļa no tiem nenonāktu atklātos ūdens baseinos.

- *Bauskas novadā* – Bauskas pilsētā darbojas viena centralizēta kanalizācijas sistēma, tīkls apmēram 40 km garumā. Kopējā projekta teritorijas piesārņojuma slodze – ap 9000 CE. Centralizētus kanalizācijas pakalpojumus patlaban izmanto ap 90 % jeb Bauskas pilsētas aglomerācijas iedzīvotāju. Tā kā Bauskas pilsētā ir aptuveni 20 km lietus kanalizācijas sistēma, tad lietus un sniega kušanas ūdeņi ieplūst sadzīves kanalizācijas tīklā un tādejādi palielina notekūdeņu apjomus. Kopējais notekūdeņu apjoms, kas tiek novadīts uz notekūdeņu attīrīšanas iekārtām ir 733 092 m³/gadā un pēc attīrīšanas ievadīts Lielupē.
- Bauskas pilsētā 2001. gadā ir uzbūvētas bioloģiskās notekūdeņu attīrīšanas iekārtas. To projektētā jauda ir 3 500 m³/dnn. Kanalizācijas sistēmas Bauskas novadā ir veidotas daudzu gadu laikā. Vecākās sistēmas pārsvarā ir jauktas, tas ir, tajās tiek savākti gan sadzīves, gan ražošanas, gan arī lietus notekūdeņi. Kopumā ciemos kanalizācijas sistēmas ir izbūvētas mazākās teritorijās, līdzīgi tāpat kā ūdensvada tīkli. Lielākā daļa no iedzīvotājiem, kam netiek nodrošināti centralizēti kanalizācijas pakalpojumi notekūdeņus novada septiskajās tvertnēs, izsmeljamās bedrēs, vai arī bez attīrīšanas tos novada vidē ir pārbūvētas visos bijušā Bauskas novada ciemos. Visos lielākajos ciemos ir izbūvētas notekūdeņu attīrīšanas ietaises (NAI) un pārbūvētas kanalizācijas sūkņu stacijas. Bioloģiskās attīrīšanas ierīces galvenokārt ir standarta pakešu tipa (BIO –25; 50; 100 vai KU 200). Lai nodrošinātu kanalizācijas infrastruktūras attīstību, īstenoti ūdenssaimniecības projekti visās Bauskas pilsētas un pagastu apvienības teritorijās, ciemos ar iedzīvotāju skaitu virs 200.

Iecavas apvienība – kanalizācijas pakalpojumus sniedz pašvaldības SIA “Dzīvokļu komunālā saimniecība”. Novadā atrodas četras centralizētās kanalizācijas sistēmas. Uzņēmums apsaimnieko 22,2 km sadzīves kanalizācijas tīklus, lietus kanalizācijas cauruļvadu sistēmu 4177 m garumā un atvērotos grāvjus 9498 m garumā. (Attiecībā uz lietus kanalizāciju ir iekļautas tikai tās sistēmas, kurām ir uzņēmuma tehniskā dokumentācija). Novadā atrodas četras kanalizācijas sūkņu stacijas (Iecavā, Zorģos, Zālītē un Dimzukalnā), kuru jauda ir 1100

BAUSKAS NOVADA ILGTSPĒJĪGAS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJA LĪDZ 2035. GADAM
ATTĪSTĪBAS PROGRAMMA 2022.–2028. GADAM
Stratēģiskā IVN Vides pārskats

m³/dnn, 75 m³/dnn, 50 m³/dnn; 30 m³/dnn. Centralizētās kanalizācijas pakalpojumi ir pieejami 3938 novada iedzīvotājiem, 17 iestādēm un 32 uzņēmumiem.

Par kanalizācijas novadīšanu iedzīvotājiem noteiktais tarifs ir 1,57 EUR/m³, ja ēkā nav uzstādīts ūdens skaitītājs, šo maksu aprēķina atbilstoši Iecavas novada domes 08.08.2017. saistošiem noteikumiem "Par sabiedrisko ūdenssaimniecības pakalpojumu sniegšanas un lietošanas kārtību Iecavas novadā".

- *Rundāles novadā* - kanalizācijas notekūdeņu savākšana un attīrīšana tiek nodrošināta Pilsrundāles, Saulaines, Bērsteles, Viesturu un Svitenes ciemos. Ar ERAF atbalstu īstenoti ūdenssaimniecības attīstības attīstības projekti Pilsrundāles, Saulaines, Viesturu un Svitenes ciemos.
- *Vecumnieku novadā* – centralizētas notekūdeņu savākšanas un attīrīšanas sistēmas ir Vecumniekos, Misā, Beibežos, Piebalgās, Vallē, Kurmenē, Bārbelē, Mēmelē, Skaistkalnē, Putnos, Stelpē un Nīzerē. Pārējā teritorijā – individuāli risinājumi.

Vecumnieku ciemā notekūdeņu savākšanu un attīrīšanu nodrošina pašvaldības uzņēmums SIA "Mūsu saimnieks". Kanalizācijas tīklu garums 5,2 km, darbojas 7 kanalizācijas sūkņu stacijas un viena notekūdeņu attīrīšanas iekārtas (350 m³/dnn). Kanalizācijas pakalpojumu tarifs ir 1,38 EUR/m³.

Piebalgas ciemā dzīvojamo māju sadzīves notekūdeņus un SIA "Piebalgas" notekūdeņus novada attīrīšanai uz NAI (40 m³/dnn). Kanalizācijas tīklu garums ir 1,1 km. Ciema kanalizācijas sistēmu apkalpo SIA "Mūsu saimnieks" (tarifs 1,38 EYR/m³).

Misas ciema centralizētās kanalizācijas sistēmas tīklu kopgarums ir 1,706 km. Misas ciema notekūdeņu attīrīšanas iekārtās (projektētā jauda – 400 m³/dnn) notekūdeņus attīra ar bioloģisko metodi. Misas ciemata NAI apkalpo 14 daudzdzīvokļu dzīvojamās mājas, skolu un divus veikalus. Attīrītie notekūdeņi caur izplūdes līmeņakām tiek ievadīti novadgrāvī, kura izteka pēc 2 km ir Misas upē. Misas ciema NAI atstrādātās dūņas novada uz dūņu lauku krātuvi, kur tās tiek izturētas un vēlāk izvestas Misas ciema apstādījumu zonu augsnes uzlabošanai. Kanalizācijas sistēmas apsaimniekotājs ir SIA "Kūdrinieks". Tarifs par notekūdeņu novadīšanu un attīrīšanu noteikts 1,27 EUR/m³.

Beibežu ciema centralizēto sadzīves notekūdeņu savākšanas sistēmu apsaimnieko SIA "Kūdrinieks". Notekūdeņi tiek novadīti uz bioloģiskajām notekūdeņu attīrīšanas iekārtām (100 m³/dnn). Tās paredzētas sadzīves notekūdeņu bioloģiskai attīrīšanai. Attīrītos notekūdeņus novada Misas upē. Beibežu ciema lietus ūdeņus centralizēti nesavāc. Daļu no savrupmāju apbūves notekūdeņiem transportē, izmantojot lokālu sūkņu staciju. Par notekūdeņu novadīšanu uz bioloģiskajām attīrīšanas iekārtām ir noslēgti līgumi ar visiem dzīvojamo māju iedzīvotājiem, un juridiskām personām. Tarifs par notekūdeņu novadīšanu un attīrīšanu noteikts 2,19 EUR/m³.

Skaistkalnes ciemā centralizēto kanalizācijas sistēmu apsaimnieko Valles pašvaldības aģentūra. Sistēmu veido kanalizācijas tīkli (6,1 km), 7 KSS un bioloģiskās NAI (60 m³/dnn). Uz NAI attīrīšanai ved notekūdeņus no savrupmājām. Notekūdeņus individuālajās mājās uzkrāj hidroizolētās krājakās.

Putnu ciema centralizēto kanalizācijas sistēmu veido kanalizācijas tīkli (2,62 km), viena KSS un divi biodīķi. Notekūdeņu pēc attīrīšanas biodīķos izplūde ir Mēmelē.

BAUSKAS NOVADA ILGTSPĒJĪGAS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJA LĪDZ 2035. GADAM
ATTĪSTĪBAS PROGRAMMA 2022.–2028. GADAM
Stratēģiskā IVN Vides pārskats

Bārbeles ciema centralizēto kanalizācijas sistēmu veido divas KSS, bioloģiskās NAI un tīkli, kuru kopējais garums ir 3,85 km. Sadzīves notekūdeņus no trim daudzdzīvokļu ēkām, savrupmājām un sabiedriskajām ēkām novada uz bioloģiskajām notekūdeņu attīrīšanas iekārtām (60 m³/dnn). Attīrītos notekūdeņus novada Dzērvītes upē. Bārbeles kanalizācijas sistēmu apsaimnieko Valles pašvaldības aģentūra. Bioloģisko notekūdeņu attīrīšanas iekārtu darbības rezultātā gadā veidojas dūņas, kuras tiek izmantotas lauksaimniecības zemju mēslošanai.

Valles ciema centralizētās kanalizācijas sistēmas tīklu kopgarums 3,174 km. Sistēmā savāktie notekūdeņi tiek attīrīti bioloģiskajās notekūdeņu attīrīšanas iekārtās (100 m³/dnn). Valles NAI attīrītie notekūdeņi izplūst Vārniņas strautā, pēc tam Vārnupē. Notekūdeņu attīrīšanas iekārtu darbībā ekspluatācijas rezultātā veidotas dūņas tiek uzglabātas biodīķos, pēc tam izlietotas komposta ražošanai, kuru izmanto pašvaldībai piederošo zemes īpašumu mēslošanai. Notekūdeņu savākšanas un attīrīšanas tarifs ir 1,14 EUR/m³. Kanalizācijas sistēmas apsaimniekotājs ir Valles pašvaldības aģentūra.

Stelpes ciema sadzīves notekūdeņi tiek novadīti uz bioloģiskajām notekūdeņu attīrīšanas iekārtām (40 m³/dnn). Dūņas, kuras veidojas attīrīšanas procesā, tiek atgrieztas attīrīšanas ciklā. Attīrītos notekūdeņus apkārtējā vidē novada Misas upē. Kanalizācijas tīklu garums ir 2,09 km. Kanalizācijas sistēmu apkalpo Valles pašvaldības aģentūra (tarifs 1,28 EUR par novadīto notekūdeņu 1 m³).

Nīzeres ciemā sadzīves notekūdeņus savāc un attīra mehāniskajās attīrīšanas iekārtās. Attīrītos notekūdeņu novada meliorācijas grāvī, kas ieplūst Misā. Kanalizācijas sistēmu apsaimnieko Valles pašvaldības aģentūra.

Kurmenes ciemā ir viena kanalizācijas sistēmas. Apsaimniekošanu nodrošina Valles pašvaldības aģentūra. Pagasta centra kanalizācijas sistēmas KSS-1 pārsūknē notekūdeņus uz veco pašteses sistēmu līdz daudzdzīvokļu mājām, no kurienes notekūdeņi nonāk līdz NAI. Sadzīves notekūdeņus attīra bioloģiskajās notekūdeņu attīrīšanas iekārtās (60 m³/dnn). Attīrītos notekūdeņus novada Mēmelē. NAI radušās dūņas tiek atgrieztas sistēmā. Kanalizācijas tīklu kopējais garums 3,45 km.

Mēmeles ciemā ir viena centralizētā kanalizācijas sistēma. Notekūdeņu novadīšanu nodrošina Valles pašvaldības aģentūra. Kanalizācijas tīklu kopgarums ir 900 m, notekūdeņi tiek novadīti nosēdakās.

Siltumapgāde

- **Bauskas pilsētas un pagastu apvienība** - centralizētās siltumapgādes sistēmas ir izveidotas Bauskas pilsētā, Ceraukstes, Īslīces un Mežotnes pagastos.

Pilsētas centralizētā siltumapgāde nodrošina 73% no nepieciešamās siltumenerģijas Bauskā. Bauskas novada pašvaldības kapitālsabiedrība „Bauskas siltums” ir īpašnieks 9,2 km tīkliem (98% siltumtīklu izbūvēti no rūpnieciski izolētām caurulēm pēc bezkanāla tehnoloģijas) un katlu mājai Bauskas pilsētā, ar uzstādīto jaudu 15 MW.

Bauskas pilsētā no 2000. gada līdz 2017. gadam darbojās koģenerācijas stacija ar jaudu 3,75 MW un 4 MW siltuma jaudu. Lai arī individuālās dzīvojamās mājās pārsvarā izmanto lokālās apkures sistēmas (gan ar malku, gan gāzi), pilsētā kopumā dominē centrālā siltumapgāde, jo pilsētas siltumapgādes uzņēmums ir spējīgs konkurēt ar alternatīviem siltumapgādes

BAUSKAS NOVADA ILGTSPĒJĪGAS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJA LĪDZ 2035. GADAM
ATTĪSTĪBAS PROGRAMMA 2022.–2028. GADAM
Stratēģiskā IVN Vides pārskats

uzņēmumiem. 73% no visa pilsētas dzīvojamā fonda mājām, arī skolas, pirmsskolas izglītības iestādes, slimnīca, citas valsts un pašvaldībai piederošas ēkas ir pieslēgtas centralizētajam siltumapgādes tīklam. Kurināmais – šķelda. Daudzdzīvokļu māju, kas atrodas Pārupes ielā, centralizētai apkurei ir uzstādīta konteinertipa autonoma katlu māja, kas darbojas automātiskā režīmā. Bauskas novada pašvaldības kapitālsabiedrība „Bauskas siltums” ir īpašnieks 9,2 km siltumtīkliem (90% siltumtrašu ir rekonstruētas) un katlu mājai.

2016. gadā SIA “Bauskas siltums” realizēja apjomīgu struktūrfondu projektu “Siltumapgāde efektivitātes paaugstināšana Bauskā”, kura ietvaros katlumājā uzstādīts 5 MW šķeldas katls ar 1 MW dūmgāzu kondensatoru, kā arī izbūvēta šķeldas pieņemšanas infrastruktūra.

Ceraukstes pagastā centralizēto siltumapgāde daļēji tiek nodrošināta tikai Mūsas ciemā. Ciemā 6 daudzdzīvokļu mājām siltumapgādi nodrošina kooperatīvs „Airītes”. Pārējā pagasta teritorijā esošajām daudzdzīvokļu dzīvojamām mājām un sabiedriskajām iestādēm ir lokālā siltumapgāde – individuālie gāzes apkures katli.

Īslīces pagasta kultūras nama apkure tiek nodrošināta ar dabas gāzi. No kultūras nama katlumājas ar siltumu tiek nodrošināta daudzdzīvokļu māja Liepu ielā 1, apsaimniekotājs SIA „Īslīces ūdens”.

Mežotnes pagastā centralizēta siltumapgāde tiek nodrošināta Mežotnes un Garozas ciemā. Mežotnes ciemā kā kurināmais tiek izmantota biogāze. Garozas ciemā uzstādīts konteinertipa apkures katls, kas darbojas automātiskā režīmā.

Codes, Brunavas, Gailīšu, Dāviņu pagasta un Vecsaules pagastos netiek nodrošināta centralizēta siltumapgāde. Visas māsaimniecības ir nodrošinātas ar individuālo apkures sistēmu. Daudzdzīvokļu dzīvojamām mājām un sabiedriskajām iestādēm ir lokālā siltumapgāde. Kā galvenais kurināmais tiek izmantota malka.

- **lecavas apvienībā** – centralizēto siltumapgādi nodrošina SIA “Iecavas siltums”, kas nodarbojas ar siltumenerģijas ražošanu, pārvadi un sadali. Centralizētā siltumapgādes sistēma ir izveidota un strādā Iecavā, kur siltumenerģija tiek ražota divās dabas gāzes katlu mājās (Tirgus ielā 12 un Grāfa laukumā 5). To uzstādītā kopējā jauda ir 11.44 MW. Kopējais siltumtīklu garums ir 6,589 km, no kuriem 5,9 km ir rekonstruēti, un trases ir rūpnieciski izolētas. Iecavas siltumapgādes uzņēmums SIA “Iecavas siltums” daļu no patērētājiem nodotās siltumenerģijas arī iepērk no vietējās biogāzes stacijas operatora SIA “Agro Iecava”. Centralizētā siltumapgāde Iecavā tiek nodrošināta 42 daudzdzīvokļu ēkām, 13 - juridiskajām personām. Pie visiem galapatērētājiem SIA “Iecavas Siltums” ir uzstādījis attālināto uzskaites sistēmu. Siltumenerģijas tarifs 2019. gada aprīlī bija 50,91 EUR/MWh (bez PVN). Pārējās novada apdzīvotajās vietās (Dzintmsī, Zālītēs, Rosmē u.c.) ir izvietotas individuālās apkures sistēmas.

Par karstā ūdens uzsildīšanu 2018. gada decembrī dzīvojamās ēkās bez cirkulācijas sistēmas noteiktā maksa bija 2,5562 EUR/m³, dzīvojamās ēkas ar karstā ūdens cirkulācijas sistēmu – 2,5562 EUR/m³. Iestādes, kam nav atsevišķa siltā ūdens skaitītāja, maksā pēc kopējā patērētā siltumenerģijas daudzuma gan apkurei, gan ūdenim.

2019. gada vasarā tika uzsākta šķeldas katlumājas izbūve, darbi pabeigti 2021.gadā.

Rundāles novadā – siltumapgāde tiek nodrošināta 8 daudzdzīvokļu mājām un Rundāles novada domes ēkai Pilsrundāles ciemā (ar dabasgāzi). Saulaines ciemā siltumenerģija tiek piegādāta ciemata 3 daudzdzīvokļu mājām, Kandavas lauksaimniecības tehnikuma Saulaines

BAUSKAS NOVADA ILGTSPĒJĪGAS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJA LĪDZ 2035. GADAM
ATTĪSTĪBAS PROGRAMMA 2022.–2028. GADAM
Stratēģiskā IVN Vides pārskats

teritoriālajai struktūrvienībai, PII "Mārpuķīte" un Saulaines sociālajam centram (ar dabasgāzi).

- Centralizēta siltumapgāde ir pieejama *Vecumniekos, Misā un Vallē*. Vecumniekos siltumu un karsto ūdeni dzīvojamās mājās un sabiedriskos uzņēmumos nodrošina divas katlu mājas (2,5 MW un 3,6 MW), kuras apkalpo SIA "Arbora" un SIA "Mūsu saimnieks". 2019. gadā 1. novembrī stājas spēkā SIA "Mūsu saimnieks" jauns siltumenerģijas apgādes pakalpojumu tarifs ir 68,62 EUR/MWh (bez PVN) apmērā. Misas ciema teritorijā esošajām daudzdzīvokļu mājām un sabiedriskajām iestādēm karstais ūdens un siltums tiek piegādāts no ciema katlumājas (3,7 MW), kuru apsaimnieko SIA "Kūdrinieks". Siltumapgādes tarifs ir 44,27 EUR/MWh (bez PVN). Valles teritorijā karstais ūdens un siltums tiek piegādāts no katlumājas (2 MW), kuru apsaimnieko Valles pašvaldības aģentūra. Siltumapgādes tarifs ir 64,08 EUR/MWh (bez PVN).

Pārējās apdzīvotajās vietās un viensētās tiek izmantota lokālā vai individuālā apkure. Lielākie uzņēmumi siltumapgādi pašu vajadzībām nodrošina ar savām katlumājām.

Atkritumu apsaimniekošana

Atkritumu apsaimniekošanas valsts plāns 2021.–2028. gadam paredz līdzšinējo desmit reģionu vietā izveidot piecus spēcīgus atkritumu apsaimniekošanas reģionus, tostarp Viduslatvijas atkritumu apsaimniekošanas reģionu, kas apkalpos Zemgali. Jaunā plāna lielākais izaicinājums būs samazināt atkritumu poligonos noglabāto sadzīves atkritumu daudzumu. Jauno reģionu pašvaldībās līdz 2022. gada beigām kopīgi būs jāizstrādā reģionālos atkritumu apsaimniekošanas plānus.

Bijušajā Bauskas novadā - atkritumu apsaimniekošanu nodrošina Bauskas novada pašvaldības kapitālsabiedrība - SIA „Vides serviss” (deleģēšanas līgums līdz 31.12.2022.). Novada teritorijā tiek veikta dalītā atkritumu savākšana, t.sk. sadzīvē radušos bīstamo atkritumu apsaimniekošana. SIA "Vides serviss" piedāvā sadzīves, būvniecības, lieltarītu, lauksaimniecības un citu atkritumu veidu savākšanu un sadarbībā ar Bauskas novada pašvaldību nodrošina otrreizējai pārstrādei derīgu materiālu savākšanas infrastruktūru, organizē dalīto atkritumu savākšanas kampaņas.

Bauskas novadā atrodas viens sadzīves atkritumu poligons – Codes pagasta „Grantiņi”, kurš ir slēgts ar 2020.gada 1.aprīli un nepieciešama tā rekultivācija un tālākās attīstības plāna izstrāde, kā iespējas paredzot dārzu, parku un kapu teritoriju bioloģisko atkritumu pārstrādi, būvniecības atkritumu pārstrādi un uzkrāšanu, sadzīves atkritumu pārkraušanu.

Pēc poligona "Grantiņi" slēgšanas atkritumi tiek vesti uz SIA "Getliņi EKO" poligonu Rumbulā, bijušā Stopiņu novada teritorijā.

Bijušajā Iecavas novadā - atkritumu apsaimniekošanu veic SIA "Dzīvokļu komunālā saimniecība" (deleģēšanas līgums līdz 2021.gada novembrim). Atkritumi tiek vesti uz poligonu "Brakšķi", kas atrodas Līvberzes pagastā, Jelgavas novadā.

Sašķirotos atkritumus ikvienam ir iespēja nodot bez maksas. Iecavā laukums ar šķirotu atkritumu konteineriem (papīram un plēvei, pudeļu stiklam un logu stiklam) atrodas Edvarta Virzas ielā 46 pie SIA "DzKS" angāra.

Iecavā ir ierīkoti 9 sadzīves atkritumu dalītās savākšanas punkti (norobežoti laukumi), un visā novada administratīvajā teritorijā SIA "Eco Baltia vide" 2018. gadā izvietoja 17 zvanveida konteinerus stikla

BAUSKAS NOVADA ILGTSPĒJĪGAS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJA LĪDZ 2035. GADAM
ATTĪSTĪBAS PROGRAMMA 2022.–2028. GADAM
Stratēģiskā IVN Vides pārskats

taras savākšanai, t.sk. Zorģos, Rosmē, Audrupos, Dimzukalnā, Dzimtmsā un Zālītē. Iecavā nepieciešams izveidot dalīto atkritumu šķirošanas laukumu.

Bijušajā Rundāles novadā - sadzīves atkritumu apsaimniekošanu veic SIA "Vides serviss" (līgums līdz 21.07.2023.), novada teritorijā tie netiek apglabāti, bet tiek nogādāti apglabāšanai poligonā "Brakšķi" Jelgavas novada Līvberzes pagastā. Novada teritorijā ir 9 publiskie dalīto atkritumu šķirošanas punkti.

Bijušajā Vecumnieku novadā - no 2019. gada 1. februāra sadzīves atkritumu apsaimniekošanu Vecumnieku novadā nodrošina SIA "Eco Baltia vide" (līgums līdz 04.11.2023.). SIA "Eco Baltia vide" apsaimnieko 37 atkritumu šķirošanas punktus novada teritorijā (3 punkti Bārbeles pagastā, 2 punkti Kurmenes pagastā, 5 punkti Skaistkalnes pagastā, 3 punkti Stelpes pagastā, 8 punkti Valles pagastā un 16 punkti Vecumnieku pagastā), kuros ir iespējams nodot plastmasas, kartona, papīra un stikla iepakojumu. Sadzīves atkritumi tiek nogādāti apglabāšanai poligonā "Brakšķi" Jelgavas novada Līvberzes pagastā.

Kopumā 2020.gadā pēc LVĢMC datiem jaunā Bauskas novada teritorijā tika savāktas 252 323,79 tonnas sadzīves atkritumu un 81,92 tonnas bīstamo atkritumu.

Piesārņotās un potenciāli piesārņotās teritorijas

Piesārņotās un potenciāli piesārņotās teritorijas Latvijā ir daļēji apzinātas un apkopotas Piesārņoto un potenciāli piesārņoto vietu reģistrā. Pārsvārā tās ir bijušās PSRS armijas kara daļas u.c. teritorijas ar vēsturisku piesārņojumu, atkritumu izgāztuves, naftas bāzes, lauksaimniecības ķīmijas noliktavas, rūpniecības un ražošanas uzņēmumi un to darbības rezultātā radies piesārņojums, uzņēmumi ar vecām tehnoloģiski nolietotām iekārtām u.c. teritorijas.

Kā liecina Piesārņoto un potenciāli piesārņoto vietu reģistra dati, Bauskas novadā reģistrētas divas piesārņotas teritorijas:

- SIA "Zemnieks" DUS, Iecavas nov., Lejzemnieks;
- izgāztuve "Grantiņi", Iecavas nov., Vecgrantiņi.

Kopā reģistrētas 113 potenciāli piesārņotas vietas (bijušajos novados: Bauskas novadā – 54, Iecavas – 17, Rundāles – 14, Vecumnieku novadā – 28).

Potenciāli piesārņotās vietas pēc rakstura ir dažādas: vecās izgāztuves, degvielas uzpildes stacijas (DUS), noliktavas, bijušo rūpnīcu un fermu teritorijas, minerālmēslu novietnes, mehāniskās darbnīcas un līdzīgas vietas. Jaunajā novadā ir jāapzina un jānovērtē potenciāli piesārņoto vietu piesārņojums un nepieciešamība pēc sanācijas un revitalizācijas darbiem, vai arī jāizņem ārā no reģistra, ja piesārņojums nav būtisks, lai tālāk varētu attīstīt šīs teritorijas.

Tai pat laikā uzmanība būtu pievēršama stihiskām atkritumu izgāztuvēm.

Paaugstinātas ugunsbīstamības vietējās nozīmes objekti un teritorijas ir degvielas uzpildes stacijas, kokapstrādes uzņēmumi, kūdras purvi, pļavas ar kūdras slāņiem un priežu meži.

Saimnieciskā darbība

Piesārņojoša darbība ir darbība, kas saistīta ar augsnes, zemes dzīļu, ūdens, gaisa, iekārtu vai ēku un citu stacionāru objektu izmantošanu un var radīt vides piesārņojumu vai avāriju risku, kā arī darbība, kas tiek veikta piesārņotā vietā un var izraisīt piesārņojuma izplatīšanos. Šādu darbību veikšanu

BAUSKAS NOVADA ILGTSPĒJĪGAS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJA LĪDZ 2035. GADAM
ATTĪSTĪBAS PROGRAMMA 2022.–2028. GADAM
Stratēģiskā IVN Vides pārskats

regulē un vides aizsardzības prasības tām izvirzītas likumā „Par piesārņojumu” un tam pakārtotajos normatīvajos aktos. Piesārņojošās darbības iedala A, B un C kategorijā, ņemot vērā piesārņojuma daudzumu un iedarbību vai risku, ko tas rada cilvēku veselībai un videi.

Bauskas novadā darbojas samērā lieli uzņēmumi, kas saņēmuši A (5) vai B (76) kategorijas piesārņojošās darbības atļaujas. Novada specializācija ir lauksaimniecība un lauksaimniecības produktu pārstrāde.

Lielākā daļa A kategorijas uzņēmumu ir putnu un cūku fermas (AS “Balticovo”, SIA “Uzvara-Strauti”, SIA “Lielzeltiņi” un SIA “Gaižēni”), savukārt SIA “Baltic Dairy Board” ir piena proteīnu produktu ražošanas uzņēmums.

- Atļauja Nr. JE14IA0002, AS “Balticovo”, reģ. Nr. 40003058863, izsniegta 11.02.2014, lecava;
- Atļauja Nr. JE19IA0001, SIA “Uzvara-Strauti”, reģ. Nr. 53603003171, izsniegta 17.04.2019 (Bauska);
- Atļauja Nr. JE15IA0001, SIA “Baltic Dairy Board”, reģ. Nr. 43603036823, izsniegta 24.07.2015 (Bauska);
- Atļauja Nr. JE14IA0004, SIA “Lielzeltiņi”, reģ. Nr. 40003205232, izsniegta 20.05.2014 (Bauska);
- Atļauja Nr. JE14IA0003, SIA “Gaižēni”, reģ. Nr. 44101019987, izsniegta 09.05.2014 (Bauska).

Bauskas novadā plaši attīstīti nelieli uzņēmumi, kuri neatbilst A vai B kategorijas piesārņojošās darbības definīcijai.

Bauskas novadā dominē intensīvā lauksaimniecība, kuras darbība rada negatīvu ietekmi uz vidi, no kurām galvenās ir mēslojuma lietošana un augu aizsardzības līdzekļu (pesticīdu) lietošana.

Ūdens piesārņojums ar barības vielām no augkopības rodas, ja mēslošanas līdzekļus lieto lielākā apjomā, nekā tos uzņem augi vai tie spēj saistīties ar augsnes daļiņām. Slāpekļa un fosfātu pārpalikums var nokļūt gruntsūdeņos vai ar virszemes noteci nokļūt virszemes ūdeņos.

Latvijā minerālmēslu lietošana lauksaimniecībā pēdējos gados ir pieaugusi, no 74 kg uz 1 ha sējumu platības līdz 118 kg 2020. gadā. Organisko mēslu lietošana arī ir pieaugusi, no 2,8 t uz 1 ha sējumu platības līdz 3,6 2019.gadā.

Augu aizsardzības līdzekļi (AAL) ir pesticīdi, ko izmanto, lai apkarotu kaitīgos organismus, kaitēkļus un slimības. AAL ietver insekticīdus, fungicīdus un herbicīdus. AAL lietošana var radīt negatīvu ietekmi uz vidi — tā var apdraudēt gruntsūdeņu un virszemes ūdeņu kvalitāti, augsnes kvalitāti, bioloģisko daudzveidību, ekosistēmas un cilvēku veselību, atliekvielu veidā nonākot pārtikā. AAL, ar ko apsmidzina laukus, var nonākt apkārtējā zemē un ūdenī. AAL ietekmē augus un dzīvniekus un var veicināt bioloģiskās daudzveidības zudumu, ietverot kukaiņu populāciju samazināšanos.

Latvijas pieejamie dati liecina, ka pesticīdu lietošanas dinamika graudaugu kultūrām uz 1 ha, 2017. gadā gandrīz visām kultūrām vērojams samazinājums, salīdzinot ar 2012. gadu. Taču pieaugums pesticīdu lietošanā ir konstatēts augļu dārzos, dārzeņu un kartupeļu platībās, siltumnīcu kultūrās, kā arī kukurūzas sējumos, salīdzinot 2014. un 2019. gada datus.

BAUSKAS NOVADA ILGTSPĒJĪGAS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJA LĪDZ 2035. GADAM
ATTĪSTĪBAS PROGRAMMA 2022.–2028. GADAM
Stratēģiskā IVN Vides pārskats

6. Iespējamās izmaiņas, ja plānošanas dokumenti netiktu īstenoti

Stratēģija un Attīstības programma tiek izstrādātas jaunveidojamā Bauskas novada administratīvajai teritorijai atbilstoši Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likuma pielikuma "Administratīvas teritorijas, to administratīvie centri un teritoriālā iedalījuma vienības" 28. punktam.

Bauskas novads ir izveidots, saskaņā ar 2020. gada 10. jūnijā pieņemto Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likumu. Tajā apvienoti četri līdzšinējie novadi – Bauskas, Iecavas, Rundāles un Vecumnieku. Apvienotajā novadā ir 2 pilsētas un 18 pagasti. Lai gan katrai no apvienotajām administratīvajām teritorijām bija spēkā esoši plānošanas dokumenti, apvienošanas procesā ir izveidota jauna administratīvā teritorija – Bauskas novads, un, lai nodrošinātu vienotu, savstarpēji saskaņotu visas novada teritorijas attīstību, izstrādājama kopēja visas teritorijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija, kā arī Attīstības programma, lai veidotu vienotu redzējumu par novada turpmāko attīstību.

Ja plānošanas dokumenti netiks izstrādāti un īstenoti, prognozējama haotiska, nesaskaņota teritorijas attīstība, savstarpējās darbību koordinācijas trūkums var būtiski negatīvi ietekmēt investīcijas un tādu nozīmīgu attīstības jomu kā transports, siltumapgāde, ūdensapgāde, kanalizācija, energoefektivitātes pasākumi u.c. turpmāko attīstību. Savukārt stagnācija vai pat pasliktināšanās iepriekš minētajās saimnieciskās darbības un pakalpojumu jomās var atstāt būtisku nelabvēlīgu ietekmi uz vidi.

6.1. Ilgtspējīgas attīstības stratēģija

Bauskas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2035. gadam (turpmāk – Stratēģija) ir ilgtermiņa teritorijas attīstības plānošanas dokuments, kurā nosaka vietējās pašvaldības ilgtermiņa attīstības redzējumu, stratēģiskos mērķus, attīstības prioritātes un telpiskās attīstības perspektīvu. Īstenošanas termiņš līdz 2035. gadam.

Neizstrādājot šo jaunās administratīvās vienības attīstības plānošanas dokumentu, prognozējams, ka netiks īstenoti plānošanas dokumentam noteiktie stratēģiskie mērķi, un novada attīstība netiks plānota un koordinēta kā vienotai administratīvai vienībai. Attīstība notiks, iespējams, katras atsevišķās teritorijas attīstības vīzijas ietvaros, kā rezultātā var tikt zaudētas investīcijas, attīstība notiks haotiski un nepārskatāmi, bez kopējiem uzdevumiem un savstarpējas sadarbības. Ilgtermiņā tas draud ar teritorijas attīstības stagnāciju.

Tāpat novada attīstībā ir nozīmīgi attīstības prioritāros, stratēģiskos virzienus saskaņot ar valsts un reģiona prioritārajiem attīstības virzieniem, kas būtu neiespējami bez šī dokumenta apstiprināšanas un īstenošanas. Novada saimniecība attīstītos haotiski, attīstībā ieguldītie līdzekļi, iespējams, tiktu izmantoti nelietderīgi un nemērķtiecīgi, turklāt nebūtu pamatojuma attīstības projektu nepieciešamībai, tajā skaitā arī tādu projektu attīstībai, kas uzlabotu vides stāvokli novadā.

6.2. Attīstības programma

Bauskas novada attīstības programma 2022.–2028. gadam (turpmāk – Attīstības programma) – vietējās pašvaldības vidējā termiņa teritorijas attīstības plānošanas dokuments. Īstenošanas termiņš līdz 2028. gadam.

Tajā ir noteiktas novada attīstības vidēja termiņa prioritātes, turklāt dokuments ietver arī rīcības un investīciju plānu, kā arī indikatīvi nosaka attīstības programmas īstenošanai nepieciešamo resursu apjomu un attīstības programmas īstenošanas uzraudzības kārtību. Šim dokumentam tiks pakļauti konkrētu iestāžu darbības plāni, kā arī novada investīciju plāni.

**BAUSKAS NOVADA ILGTSPĒJĪGAS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJA LĪDZ 2035. GADAM
ATTĪSTĪBAS PROGRAMMA 2022.–2028. GADAM
Stratēģiskā IVN Vides pārskats**

Plānošanas dokumentā noteikti galvenie vidēja termiņa rīcības virzieni un uzdevumi izvirzīto mērķu sasniegšanai, nosakot atbildīgos izpildītājus, izpildes termiņus, finansēšanas avotus un rezultatīvos rādītājus.

Pamatojoties uz šo plānošanas dokumentu, novadā tiks turpināti attīstības procesā esošie projekti, kā arī izstrādāti jauni projekti un piesaistītas investīcijas, tai skaitā ES un citu finanšu instrumentu līdzekļi novada attīstībai izvirzīto mērķu sasniegšanai.

Ja plānošanas dokuments netiktu apstiprināts un nākotnē īstenots, nodrošināt plānotu, sabalansētu un ilgtspējīgu novada attīstību būtu problemātiski.

7. Ar plānošanas dokumentu īstenošanu saistītās vides problēmas

Plānošanas dokumentu Bauskas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2035. gadam un Bauskas novada attīstības programma 2022.–2028. gadam īstenošanas ietekmju būtiskuma izvērtējums, pirmkārt, veicams attiecībā uz jutīgām vides teritorijām un no dabas aizsardzības viedokļa vērtīgām teritorijām.

Veicot izvērtējumu, jāņem vērā Bauskas novada teritorijas specifika – intensīvās lauksaimniecības attīstība un ar to saistītās ietekmes, kā arī potenciālā novada kā starptautiskā tranzīta un loģistikas centra attīstība.

Ņemot vērā novada specifiku un teritorijas attīstības vīzijas, kā nozīmīgākie vides aspekti, kuriem pievēršama īpaša uzmanība, izvērtējami:

- teritorijas bioloģiskās daudzveidības izmaiņas, tai skaitā īpaši aizsargājamo sugu un biotopu izplatības teritoriju izmaiņas;
- ainavu daudzveidība un vērtīgas ainavas, ainavu izmaiņas;
- virszemes ūdeņu kvalitātes izmaiņas;
- pazemes ūdeņu kvalitātes izmaiņas;
- meža un lauksaimniecības zemju teritoriju transformācija un apbūve;
- potenciāls emisiju gaisā pieaugums;
- trokšņa traucējumi iedzīvotājiem.

Informācija par pašreizējo vides stāvokli novada teritorijā sniegta Vides pārskata 5. sadaļā *“Bauskas novada esošā vides stāvokļa apraksts un iespējamā attīstība, ja plānošanas dokuments netiktu īstenots”*, savukārt prognozējamo ietekmju izvērtējums veikts 10. sadaļā *“Plānošanas dokumentu un to iespējamo alternatīvu īstenošanas būtiskās ietekmes uz vidi novērtējums”*.

8. Starptautiskie un nacionālie vides aizsardzības mērķi

Šajā sadaļā ir analizētas mūsu valstij saistošās starptautiskās konvencijas un starptautiskie normatīvie akti, kā arī nacionālās politikas plānošanas dokumenti un normatīvie akti vides aizsardzības jomā, kuros ietvertie mērķi un nostādnes ir saistoši plānošanas dokumentiem Bauskas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2035.gadam un Bauskas novada attīstības programmas 2022. – 2028. gadam izstrādē un īstenošanā.

8.1. Starptautiskie vides aizsardzības mērķi

Starptautiskie vides aizsardzības mērķi ir noteikti starpvalstu konvencijās un Eiropas Savienības (ES) Direktīvās.

Bernes konvencija, 1979. g., Latvijā pieņemta un apstiprināta ar likumu “Par 1979. gada Bernes Konvenciju par Eiropas dzīvās dabas un dabisko dzīvotņu saglabāšanu” (17.12.1996.). Konvencijas mērķi ir aizsargāt savvaļas floru un faunu un to dabiskās dzīvotnes, īpaši tās sugas un dzīvotnes, kuru aizsardzībai nepieciešama vairāku valstu sadarbība, un veicināt šādu sadarbību. Īpašs uzsvars likts uz apdraudētajām un izzūdošajām sugām, tai skaitā apdraudētajām un izzūdošajām migrējošajām sugām. Šādas sugas un dzīvotnes Latvijā noteiktas par īpaši aizsargājamām sugām un biotopiem. To aizsardzībai Latvijā izveidota virkne īpaši aizsargājamu dabas teritoriju. Tai pat laikā jāatzīmē, ka Latvijā spēkā esošajos normatīvajos aktos ietverta prasība pirms projektu, kuru īstenošana var radīt būtisku ietekmi uz vidi, īstenošanas veikt to ietekmes uz vidi novērtējumu, tai skaitā šajā procesā tiek veikta papildus izpēte par teritorijas bioloģisko daudzveidību un tās dabas vērtībām, tādējādi tiek nodrošināts, ka īpaši aizsargājamās sugas un biotopi tiek konstatēti, saglabāti un aizsargāti.

Orhūsas konvencija Latvijā pieņemta un apstiprināta ar likumu “Par 1998. gada 25. jūnija Orhūsas konvenciju par pieeju informācijai, sabiedrības dalību lēmumu pieņemšanā un iespēju griezties tiesu iestādēs saistībā ar vides jautājumiem” (18.04.2002.). Konvencija nosaka sabiedrības un valsts pārvaldes iestāžu attiecības saistībā ar vides jautājumiem, sevišķi pieeju informācijai, sabiedrības dalību lēmumu pieņemšanā un iespēju griezties tiesu iestādēs. Konvencijas prasību ievērošana tiek nodrošināta veicot sabiedrības informēšanu par plāniem un projektiem, kuru īstenošana var radīt būtisku ietekmi uz vidi, sabiedrības iesaistīšanu lēmumu pieņemšanā nodrošina dažādu plānu un projektu sabiedriskās apspriešanas, kā arī normatīvajos aktos noteiktās sabiedrības tiesības apstrīdēt valsts institūciju lēmumus. Izstrādājot plānošanas dokumentus un to stratēģisko ietekmes uz vidi novērtējumu, tiek nodrošināta to sabiedriskā apspriešana kuru procesā tiek pilnībā izpildītas normatīvajos aktos noteiktās prasības sabiedrības informēšanas un iesaistīšanas jomā, tādējādi ievērojot arī Orhūsas konvencijas prasības.

Ramsāres konvencija, Ramsāre, 1971. g., pieņemta Latvijā ar likumu 29.03.1995., grozījumi 13.11.2002. „Par 1971. gada 2. februāra Konvenciju par starptautiskas nozīmes mitrājiem, īpaši kā ūdensputnu dzīves vidi”. Konvencijas mērķis ir saglabāt teritorijas, kas atbilst Ramsāres kritērijiem, nodrošinot raksturīgās floras un faunas, īpaši ūdensputnu dzīves vidi. Izveidojot īpaši aizsargājamās dabas teritorijas un nosakot to aizsardzības statusu, kā arī izstrādājot dabas aizsardzības plānus un īpaši aizsargājamās dabas teritorijas aizsardzības un apsaimniekošanas noteikumus, tiek ņemti vērā arī Ramsāres konvencijas mērķi un kritēriji. Bauskas novada teritorijā, ievērojot arī Ramsāres

BAUSKAS NOVADA ILGTSPĒJĪGAS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJA LĪDZ 2035. GADAM
ATTĪSTĪBAS PROGRAMMA 2022.–2028. GADAM
Stratēģiskā IVN Vides pārskats

konvencijas prasības ir noteiktas īpaši aizsargājamas dabas teritorijas. Plānošanas dokumenti neparedz rīcības vai darbības, kas varētu negatīvi ietekmēt ĪADT.

Vašingtonas konvencija par Starptautisko tirdzniecību ar apdraudētām savvaļas dzīvnieku un augu sugām – CITES konvencija (pieņemta 1973. gadā, ratificēta 17.12.1996.) nosaka sugu sarakstu, kuru eksporta, importa vai ieviešanas no jūras gadījumā jāsaņem atļauja Dabas aizsardzības pārvaldē. Plānošanas dokumenti neparedz aktivitātes šajā jomā.

Konvencija **par pasaules kultūras un dabas mantojuma aizsardzību – UNESCO konvencija (1972).**

Šajā konvencijā ar "dabas mantojumu" tiek saprasts:

- dabas pieminekļi, kas radušies no fizikāliem vai bioloģiskiem veidojumiem vai šādu veidojumu grupām, kam ir īpašas nozīmes universāla vērtība no estētikas vai zinātnes viedokļa;
- ģeoloģiski vai fiziogēogrāfiski veidojumi un stingri noteiktas zonas, kas ir kādas apdraudētas dzīvnieku vai augu sugas dzīves vieta, kam ir īpašas nozīmes universāla vērtība no zinātnes vai saglabāšanas viedokļa;
- ievērojamas dabas vietas vai ierobežotas dabas teritorijas, kam ir īpašas nozīmes universāla vērtība no zinātnes, saglabāšanas vai dabas skaistuma viedokļa.

Valsts pienākums ir nodrošināt kultūras un dabas mantojuma un, kas atrodas tās teritorijā, identifikāciju, aizsardzību, konservāciju, popularizāciju un nodošanu nākošajām paaudzēm. Tādēļ valsts darīs visu, kas ir tās spēkos gan maksimāli izmantojot esošos resursus, gan arī nepieciešamības gadījumā izmantojot starptautisko, tajā skaitā jebkuru tai pieejamo finansiālo, māksliniecisko, zinātnisko un tehnisko palīdzību un sadarbību.

Lai nodrošinātu pēc iespējas efektīvāku kultūras un dabas mantojuma, kas atrodas to teritorijā, aizsardzību, konservāciju un popularizāciju, šīs Konvencijas dalībvalstis iespēju robežās un atbilstoši katras valsts apstākļiem centīsies:

- īstenot atbilstošu politiku, kuras mērķis būtu piešķirt kultūras un dabas mantojumam zināmas funkcijas sabiedrības dzīvē, kā arī iekļaut šī mantojuma aizsardzību aptverošas plānošanas programmās;
- nodibināt, ja tādu vēl nav, savā teritorijā vienu vai vairākus kultūras un dabas mantojuma aizsardzības, konservācijas un popularizācijas dienestus, kam būtu atbilstošs personāls un līdzekļi, kas ļautu izpildīt tiem uzliktos pienākumus;
- attīstīt zinātnes un tehnikas studijas un pētījumus un pilnveidot darba metodes, kas ļauj valstij novērst briesmas, kas draud tās kultūras un dabas mantojumam;
- veikt atbilstošus juridiskus, zinātniskus, tehniskus, administratīvus un finanšu pasākumus, lai atklātu, aizsargātu, konservētu, popularizētu un atjaunotu šo mantojumu;
- atbalstīt tādu nacionālu vai reģionālu centru izveidošanu vai attīstību, kas sagatavo speciālistus kultūras un dabas mantojuma aizsardzībai, konservācijai vai popularizācijai, kā arī lai veicinātu zinātniskos pētījumus šajā jomā.

Plānošanas dokumentu aktivitātes lielā mērā vērstas uz dabas un kultūras mantojuma saglabāšanu, tajos ietvertās nostādnes un paredzētās darbības nerada draudus dabas vai kultūras mantojumam Bauskas novada teritorijā.

BAUSKAS NOVADA ILGTSPĒJĪGAS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJA LĪDZ 2035. GADAM
ATTĪSTĪBAS PROGRAMMA 2022.–2028. GADAM
Stratēģiskā IVN Vides pārskats

Konvencija par bioloģisko daudzveidību – Riodežaneiro konvencija (1992). Konvencijā ir norādīti vispārīgie ilgtspējīgās attīstības principi. Ilgtspējīgās attīstības pamatā ir rūpes par cilvēku. „Katram cilvēkam ir tiesības dzīvot veselīgu un produktīvu dzīvi harmonijā ar dabu. Jānodrošina viss, kas esošām un turpmākām paaudzēm nepieciešams ekonomiskai attīstībai un videi.” Uzsvērta starptautiskās sadarbības nozīme, it sevišķi, lai mazinātu attīstības līmeņu atšķirības starp attīstītajām un mazattīstītajām valstīm. Norādīti arī galvenie piesārņojumu novēršanas principi. Šīs konvencijas izpratnē galvenais uzdevums dalībvalstīm ir bioloģiskās daudzveidības saglabāšanas un tās ilgtspējīgas izmantošanas jautājumu integrēšana jau esošajās valsts stratēģijās, plānos un programmās, kā arī citu nepieciešamo stratēģiju un dokumentu izstrādāšana. Plānošanas dokumentu mērķis ir Bauskas novada ilgtspējīgās attīstības nodrošināšana, no kā izriet galvenie uzdevumi – ietekmju uz vidi maksimāla samazināšana, ilgtspējīgu attīstības mērķu un risinājumu noteikšana.

ANO konvencija „Par nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšanu” (2003) ievēro nemateriālo kultūras mantojumu kā kultūras daudzveidības galveno avotu un ilgtspējīgas attīstības garantu, atzīst mijiedarbību starp nemateriālo kultūras mantojumu un materiālo kultūras un dabas mantojumu, un apzina globalizācijas un sociālo pārmaiņu procesu radītos draudus nemateriālajam kultūras mantojumam, kas veicina tā degradāciju, izzušanu vai pat iznīcināšanu. ANO konvencijas viena no būtiskākajām prasībām ir definēt, reģistrēt un sistematizēt kultūras mantojumu un visus cilvēkus, kas tiešāk vai netiešāk ar to saistīti. Latvijā ir izveidota Nemateriālā kultūras mantojuma valsts aģentūra, kas strādā Latvijas Republikas Kultūras ministrijas pārraudzībā un ir izveidota saskaņā ar šo konvenciju. Latvijā ir izveidota speciāla elektroniska datu bāze – Kultūras karte, kuras mērķis ir sniegt detalizētu informāciju par Latvijas reģionu kultūras procesu un institūciju daudzveidību, pārklājumu un pieejamību, kultūras infrastruktūras materiāltechnisko stāvokli un attīstības tendencēm, kā arī palīdzēt novērtēt esošo kultūras situāciju katrā reģionā un noteikt attīstības prioritātes un turpmākos darbības virzienus, lai radītu vienmērīgu kultūras pakalpojumu pieejamību visā Latvijā. Kultūras karte ir pieejama internetā Latvijas iedzīvotājiem. Ikvienam interesents www.kulturaskarte.lv var atrast, kurā Latvijas pilsētā vai pagastā atrodas viņu interesējošais kultūras objekts.

ANO konvencija “Par cīņu pret pārtuksnešošanu un zemes degradāciju valstīs, kurās novērojami ievērojami sausuma periodi un/vai pārtuksnešošanās, jo īpaši Āfrikā”. Konvencija attiecībā uz Eiropas valstīm, t.sk. Latviju skata šī reģiona problēmas – ievērojamu lauksaimnieciskās ražošanas samazināšanos, zemes auglības pazemināšanos, vēja un ūdens erozijas pastiprināšanos, arī dažāda veida augsnes degradāciju. Konvencijas ieviešanai jānodrošina augsnes aizsardzības pasākumu īstenošanu, veicinot augšņu produktivitātes pieaugumu, ieviešot ilgtspējīgu zemes un ūdens resursu apsaimniekošanu. Latvijā šī konvencija parasti tiek attiecināta ne vien uz vēja un ūdens erodētajām augsnēm (vēja erozija, jūras krasta erozija, lielo upju palieņu krastu erozija), punktveida un difūzo piesārņojumu, ko izraisa augšņu apbūvēšana un ainavas piesārņošana ar pamestām būvēm, bet arī uz degradētajām teritorijām (bijušās militārās bāzes, karjeri) kas, kaut arī nav jārekultivē saskaņā ar prasībām par piesārņotajām vietām, būtu renaturalizējamas, pamatojoties uz šo konvenciju. Arī Bauskas novadā ir teritorijas, kuru renaturalizācijai pievēršama īpaša uzmanība, tai skaitā piesārņotās un potenciāli piesārņotās teritorijas, kā arī derīgo izrakteņu ieguves vietas.

BAUSKAS NOVADA ILGTSPĒJĪGAS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJA LĪDZ 2035. GADAM
ATTĪSTĪBAS PROGRAMMA 2022.–2028. GADAM
Stratēģiskā IVN Vides pārskats

2007. gada 29. martā ir pieņemts likums "*Par Eiropas ainavu konvenciju*", kas stājās spēkā ar 2007. gada 19. aprīli. Eiropas ainavu konvencija pieņemta *Florencē 2000. gada 20. oktobrī*. Ar šo likumu tiek pieņemta un apstiprināta Eiropas ainavu konvencija un Reģionālās attīstības un pašvaldību lietu ministrija noteikta par kompetento institūciju, kura koordinē konvencijā paredzēto saistību izpildi). Konvencijas izpratnē "ainava" nozīmē teritoriju tādā nozīmē, kā to uztver cilvēki, un kas ir izveidojusies dabas un/vai cilvēku darbības un mijiedarbības rezultātā. Konvencijā definēts, ka „ainavu politika” nozīmē kompetentu publisko iestāžu izstrādātus principus, stratēģijas un pamatnostādnes, kas ļauj veikt specifiskus pasākumus, kuru mērķis ir nodrošināt ainavu aizsardzību, pārvaldību un plānošanu; "ainavas kvalitātes mērķis" specifiskai ainavai nozīmē kompetentu publisko iestāžu formulētas sabiedrības vēlmes attiecībā uz viņu apkārtnes ainavas raksturozīmēm; "ainavu aizsardzība" nozīmē darbības, lai saglabātu un uzturētu ainavas ievērojamās un raksturīgās īpašības, kuras ir pamatotas ar tās mantojuma vērtību, ko nosaka šīs ainavas dabiskais veidols un/vai cilvēku darbības. "Ainavu pārvaldība" no ilgtspējīgas attīstības perspektīvas nozīmē darbības, lai nodrošinātu regulāru ainavas kopšanu ar mērķi virzīt un harmonizēt pārmaiņas, kuras rada sociālie, ekonomiskie un vides procesi. "Ainavu plānošana" nozīmē konsekventi uz tālāku nākotni vērstas darbības, lai uzlabotu, atjaunotu vai radītu jaunas ainavas. Konvencijas darbības joma ietver dabiskās, kā arī lauku, urbānās un piepilsētu teritorijas. Tā ietver sauszemes un jūras teritorijas un iekšējos ūdeņus. Tā attiecas uz ainavām, kuras var uzskatīt par izcilām, tāpat kā uz ikdienišķām vai degradētām ainavām. Konvencijas mērķis ir veicināt ainavu aizsardzību, pārvaldību un plānošanu, kā arī organizēt sadarbību par ainavu jautājumiem Eiropā.

Konvenciju ratificējušās valstis apņemas atzīt ainavas par cilvēku dzīves vides būtisku daļu, cilvēku kopīgā kultūras un dabas mantojuma daudzveidības izpausmi un identitātes pamatu un nostiprināt to juridiski likumdošanā; izstrādāt un īstenot ainavu politiku, kuras mērķis ir ainavu aizsardzība, pārvaldība un plānošana, veicot īpašus pasākumus, kas minēti konvencijas 6. pantā. Izstrādāt kārtību, lai sabiedrība, vietējās un reģionālās varas iestādes, kā arī citas ieinteresētās puses varētu piedalīties ainavu politikas izstrādāšanā un īstenošanā; integrēt ainavu politiku savā reģionālajā un pilsētplānošanas politikā, kultūras, vides, lauksaimniecības, sociālajā un saimnieciskajā politikā, kā arī jebkurā citā politikā, kas tieši vai netieši var ietekmēt ainavas. Puses apņemas: identificēt ainavas visā tās teritorijā; analizēt to īpašības, un spēkus un ietekmes, kas tās pārveido; dokumentēt un ņemt vērā izmaiņas; novērtēt šādi identificētās ainavas, ņemot vērā to īpašās vērtības, kuras ieinteresētās puses un iedzīvotāji tām ir piešķirušī. Katrai pusei, pēc konsultācijām ar sabiedrību, jānosaka ainavas kvalitātes mērķus identificētajām un izvērtētajām ainavām. Lai ainavu politika tiktu īstenota, katra puse apņemas ieviest instrumentus, kuru mērķis ir aizsargāt un pārvaldīt ainavas un/vai plānot ainavas.

Latvijā šobrīd nav citu spēkā esošo normatīvo aktu vai cita veida dokumentu, kuros būtu ietverta informācija par Latvijā identificētajām ainavām, to īpašībām, spēkiem un ietekmēm, kas tās pārveido, kā arī nav noteikti ainavu klasifikācijas un kvalitātes novērtēšanas kritēriji. Latvijā nav izstrādāti un ieviesti instrumenti ainavu aizsardzībai, plānošanai un pārvaldībai.

ZPR izstrādāja Zemgales reģionālo ainavas un zaļās infrastruktūras plānu 2020.–2027. gadam, kura ietvaros tika veikta ainavu telpisko vienību (reģionu un apvidu) izdalīšana, klasificēšana un kartēšana, kā arī ainavu telpu raksturošana (nozīmīgie elementi, dabas apstākļi, zemes izmantošana,

BAUSKAS NOVADA ILGTSPĒJĪGAS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJA LĪDZ 2035. GADAM
ATTĪSTĪBAS PROGRAMMA 2022.–2028. GADAM
Stratēģiskā IVN Vides pārskats

vērtības novada mērogā). Šis dokuments ņemts vērā, izstrādājot Bauskas novada attīstības plānošanas dokumentus.

Eiropas Padomes Direktīva 92/43/EEK (1992) (Natura 2000) par dabisko dzīvotņu, savvaļas faunas un floras aizsardzību, kuras mērķis ir sekmēt bioloģisko daudzveidību, aizsargājot dabiskās dzīvotnes, savvaļas faunu un floru dalībvalstu teritorijā. Šī mērķa īstenošanai tiek izveidots vienots Eiropas Savienības dabas daudzveidības saglabāšanai izveidoto aizsargājamo teritoriju tīkls *Natura 2000*, kas nodrošina Eiropai nozīmīgi dabisko dzīvotņu veidu saglabāšanu un atjaunošanu dabiskās izplatības areālā. *Natura 2000* tīkls ietver īpaši aizsargājamās dabas teritorijas, ko dalībvalstis klasificējušas, ievērojot *Direktīvu 79/409/EEK* par savvaļas putnu aizsardzību. Tā kā vairākām Eiropā apdraudētām putnu sugām Latvijas populācijas veido ievērojamu daļu no kopējā indivīdu skaita, Latvijai ir liela atbildība šo sugu (reģionā, piemēram, melnās klijas, zivju ērgļa, ziemas žubītes, griezes, zaļās vārnas) aizsardzību. Plānošanas dokumenti neietver darbības, kuras varētu ietekmēt *Natura 2000* teritorijas, to integrāti un ekoloģisko stāvokli.

Eiropas Kopienas Direktīva 2000/60/EC (2000) nosaka Kopienas pasākumu ietvaru ūdens politikas jomā (Ūdens struktūrdirektīva). Direktīvas mērķis ir izveidot pasākumu ietvaru iekšzemes virszemes ūdeņu, pārejas ūdeņu, piekrastes ūdeņu un pazemes ūdeņu aizsardzībai, lai novērstu un mazinātu piesārņojumu, veicinātu ilgtspējīgu ūdens izmantošanu, aizsargātu ūdens vidi, uzlabotu ūdens ekosistēmu stāvokli un mazinātu plūdu un sausumu ietekmi. Latvijā normatīvais akts, kas ievieš Ūdens struktūrdirektīvas noteikto pasākumu ietvaru, ir Ūdens apsaimniekošanas likums. Pamatojoties uz šo likumu, ir izstrādāts Lielupes baseina apgabala apsaimniekošanas plāns, kurš apstiprināts 2015. gadā. Apsaimniekošanas plāns ietver pasākumu programmu, kas jāīsteno, lai sasniegtu izvirzītos mērķus ūdens kvalitātei. Plāns aptver laikposmu līdz 2021. gadam un ir vērsts uz efektīvas un ilgtspējīgas ūdeņu apsaimniekošanas sistēmas izveidi.

Lielupes upju baseina apgabala apsaimniekošanas plānā ietvertās prasības, mērķi un nostādnes ņemtas vērā, izstrādājot Bauskas novada attīstības plānošanas dokumentus.

Eiropas Padomes Direktīva 1975/442/EEK (1975) par atkritumiem un **Eiropas Padomes Direktīva 91/689/EEC** par bīstamajiem atkritumiem. Latvijā šīs direktīvas pārņem Atkritumu apsaimniekošanas valsts plāns 2013.–2020. gadam, kurā noteikti šādi atkritumu apsaimniekošanas mērķi:

- novērst atkritumu rašanos, palielinoties ekonomiskajai izaugsmei, un nodrošināt kopējā radīto atkritumu daudzuma ievērojamu samazināšanu, izmantojot maksimāli visas labākās pieejamās atkritumu rašanās novēršanas iespējas un labākos pieejamos tehniskos paņēmienus, palielinot resursu izmantošanas efektivitāti un veicinot ilgtspējīgākas patērētāju uzvedības modeļa attīstību;
- nodrošināt atkritumu kā resursu racionālu izmantošanu;
- nodrošināt, ka radītie atkritumi nav bīstami vai arī tie rada nelielu risku videi un cilvēku veselībai, atkritumi pēc iespējas tiek atgriezti atpakaļ ekonomiskajā apritē, it īpaši izmantojot pārstrādi, vai arī tiek atgriezti vidē noderīgā (piemēram, komposts), un, ka atkritumi tiek pārstrādāti pēc iespējas tuvāk to rašanās vietām;

**BAUSKAS NOVADA ILGTSPĒJĪGAS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJA LĪDZ 2035. GADAM
ATTĪSTĪBAS PROGRAMMA 2022.–2028. GADAM
Stratēģiskā IVN Vides pārskats**

- nodrošināt apglabājamo atkritumu daudzuma samazināšanu un atkritumu apglabāšanu cilvēku veselībai un videi drošā veidā.

2010. gadā stājies spēkā arī Atkritumu apsaimniekošanas likums, kura mērķis ir noteikt atkritumu apsaimniekošanas kārtību, lai aizsargātu vidi, cilvēku dzīvību un veselību, novēršot atkritumu rašanos, nodrošinot Latvijas teritorijā radīto atkritumu dalītu savākšanu un reģenerāciju, kā arī veicinot dabas resursu efektīvu izmantošanu un apglabājamo atkritumu apjoma samazināšanu. Direktīva Latvijā pārņemta ar Atkritumu apsaimniekošanas likuma un tam pakārtoto normatīvo aktu spēkā stāšanos.

Latvijā par **sadzīves atkritumu apsaimniekošanas organizēšanu** savā administratīvajā teritorijā ir atbildīgas **pašvaldības**. Pašvaldības:

1. Organizē sadzīves atkritumu, to skaitā sadzīvē radušos bīstamo atkritumu, apsaimniekošanu atbilstoši atkritumu apsaimniekošanas valsts un reģionālajiem plāniem savā administratīvajā teritorijā.
2. Izdod saistošus noteikumus, kas reglamentē sadzīves atkritumu apsaimniekošanu savā administratīvajā teritorijā, savas administratīvās teritorijas dalījumu sadzīves atkritumu apsaimniekošanas zonās, prasības atkritumu savākšanai, pārvadāšanai, pārkraušanai un uzglabāšanai, kā arī kārtību, kādā veicami maksājumi par šo atkritumu apsaimniekošanu.
3. Organizē atkritumu dalītu vākšanu savā administratīvajā teritorijā.

Latvijā par **bīstamo atkritumu apsaimniekošanas organizēšanu un koordinēšanu** ir atbildīga **valsts**. Bīstamo atkritumu pārvaldības funkcijas atbilstoši noslēgtajam atsevišķu pārvaldes uzdevumu deleģēšanas līgumam pilda VSIA "Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs" (LVĢMC). LVĢMC deleģētais uzdevums ir nodrošināt bīstamo atkritumu pārstrādes valsts objektu, sadedzināšanas iekārtu, poligonu un citu infrastruktūras valsts objektu, kā arī radioaktīvo atkritumu un kodolobjektu drošu apsaimniekošanu. Bauskas novada attīstības plānošanā ietverti pasākumi atkritumu apsaimniekošanas sistēmas pilnveidošanai un to šķirošanas veicināšanai.

Eiropas Padomes 1985. gada 27. jūnija Direktīva 85/337/EEK par dažu valsts un privātu projektu ietekmes uz vidi novērtējumu. Šī direktīva paredz izvērtēt projektu ekoloģisko ietekmi, rūpējoties par cilvēka veselības aizsardzību, lai ar labāku vidi veicinātu dzīves kvalitāti, kā arī lai nodrošinātu sugu daudzveidības saglabāšanos un saglabātu ekosistēmas reprodukcijas spēju kā dzīvības pamatavotu.

Eiropas Parlamenta un Padomes 2001. gada 27. jūnija Direktīva 2001/42/EC "Par noteiktu plānu un programmu ietekmes uz vidi novērtējumu". Tās mērķis ir izvērtēt plānošanas dokumentu īstenošanas radīto iespējamo ietekmi uz vidi un iesaistīt sabiedrību dokumenta apspriešanā un lēmumu pieņemšanā, kā arī izstrādāt priekšlikumus, lai novērstu vai samazinātu iespējamo negatīvo ietekmi. Stratēģisko novērtējumu veic plānošanas dokumenta sagatavošanas laikā, pirms šis plānošanas dokuments tiek iesniegts pieņemšanai. Bauskas novada attīstības plānošanas dokumentiem tiek veikts stratēģiskais IVN, kura rezultāti apkopoti šajā Vides pārskatā.

**BAUSKAS NOVADA ILGTSPĒJĪGAS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJA LĪDZ 2035. GADAM
ATTĪSTĪBAS PROGRAMMA 2022.–2028. GADAM
Stratēģiskā IVN Vides pārskats**

Lisabonas stratēģija, ko Eiropas Savienības Padome pieņēma 2000. gada 23.–24. martā, noteica jaunu stratēģisko mērķi ES, lai stiprinātu nodarbinātību, ekonomiskās reformas un sociālo saliedētību kā uz zināšanām balstīta ekonomikas daļu. Gadu vēlāk – 2001. gadā – stratēģija tika papildināta Gēteborgas Eiropas Savienības Padomes sanāksmē par ilgtspējīgo attīstību, pievienojot ekoloģisko aspektu Lisabonas procesam. Līdz ar to stratēģija balstās uz 3 pīlāriem – ekonomiskā atjaunotne, sociālā atjaunotne un ekoloģiskā atjaunotne. Ilgtspējīgas attīstības pamatprincipi tiek iestrādāti Bauskas novada attīstības plānošanas dokumentos.

Eiropas ilgtspējīgas attīstības pilsētu harta (Olborgas harta, 1994). Pieņemtā Olborgas harta nosaka prioritātes pilsētu attīstībā un politisku atbildību reģiona attīstības procesa dalībniekiem, vadoties no hartā noteiktajiem principiem. Olborgas hartas pamatnostādnes:

- ilgtspējīga attīstība ir radošs, lokāls, līdzsvaru meklējošs process,
- problēmu risināšana dialoga ceļā,
- pilsētas saimniecības līdzsvarota attīstība,
- sociālā taisnīguma ievērošana pilsētu attīstībā,
- zemes ilgtspējīgas izmantošanas politika,
- ilgtspējīgs transporta kustības plānojums,
- atbildība par globālā klimata izmaiņām,
- ekosistēmu piesārņojuma novēršana,
- sabiedrības informēšana un iesaistīšana vides politikas veidošanā.

NACIONĀLIE VIDES AIZSARDZĪBAS MĒRĶI

Latvijas nacionālos vides aizsardzības mērķus hierarhiskā kārtībā definē virkne nacionāla līmeņa plānošanas dokumentu.

**BAUSKAS NOVADA ILGTSPĒJĪGAS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJA LĪDZ 2035. GADAM
ATTĪSTĪBAS PROGRAMMA 2022.–2028. GADAM
Stratēģiskā IVN Vides pārskats**

Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030. gadam						
Latvijas nacionālās attīstības plāns 2021.–2027. gadam						
Vides politikas pamatnostādnes 2021.–2027. gadam						
Latvijas stratēģija klimatneitralitātes sasniegšanai līdz 2050. gadam	Plūdu riska pārvaldības plāni 2022.–2027. gadam	Upju baseinu apgabalu apsaimniekošanas plāni 2022.–2027. gadam	Pasākumu programma laba jūras vides stāvokļa panākšanai 2022.–2027. gadam	Kūdras ilgtspējīgas izmantošanas pamatnostādnes 2020.–2030. gadam	Atkritumu apsaimniekošanas valsts plāns 2021.–2028. gadam	Gaisa piesārņojuma samazināšanas rīcības plāns 2020.–2030. gadam
Latvijas stratēģija pielāgošanās klimata pārmaiņām plāns laika posmam līdz 2030. gadam		Notekūdeņu apsaimniekošanas investīciju plāns 2021.–2027. gadam			Rīcības plāns pārejai uz aprites ekonomiku 2020.–2027. gadam	
Likumi						
Ministru kabineta noteikumi						

14. attēls. Vides aizsardzības mērķus definējošie nacionāla līmeņa plānošanas dokumenti.

Kopējie Latvijas vides aizsardzības mērķi ir ietverti Vides politikas pamatnostādņēs 2021.–2027. gadam (turpmāk – VPP2027). Tas ir vides aizsardzības nozares vidēja termiņa politikas plānošanas dokuments. Tas izstrādāts atbilstoši Latvijas Nacionālajā attīstības plānā 2021.–2027. gadam (turpmāk – NAP2027) noteiktajām prioritātēm un Eiropas Zaļā kursa stratēģiskiem mērķiem. Vides aizsardzības likuma 4. panta otrā daļa nosaka, ka Ministru kabinets apstiprina Vides politikas pamatnostādnes, ņemot vērā nacionālās prioritātes un Eiropas Savienības un starptautiskos nosacījumus. VPP2027 ir piektais Latvijas vides politikas plānošanas dokuments kopš 1995. gada, kad valdība tādu apstiprināja pirmo reizi. Plānošanas dokumentā formulēti pašreizējie Latvijas vides politikas mērķi, risināmās problēmas, politikas pamatprincipi un sagaidāmie rezultāti, kā arī rīcības virzieni politikas mērķu sasniegšanai. Pamatnostādnes ir saistošas Bauskas novada attīstības plānošanai un ieviešanai.

Vides politikas pamatnostādņu mērķi 2021.–2027. gadam izriet no NAP2027 vadmotīviem un stratēģiskiem mērķiem, un vides aizsardzības sistēmas prioritātēm periodā līdz 2030. gadam. Tie ir:

- virzīties uz klimatneitralitāti un klimatnoturīgumu;
- veicināt ilgtspējīgu resursu izmantošanu un pāreju uz aprites ekonomiku;
- saglabāt un atjaunot ekosistēmas un bioloģisko daudzveidību;
- samazināt piesārņojumu.

Izstrādājot Bauskas novada attīstības plānošanas dokumentus, analizēti un ņemti vērā nacionālie vides aizsardzības mērķi.

Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030. gadam

**BAUSKAS NOVADA ILGTSPĒJĪGAS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJA LĪDZ 2035. GADAM
ATTĪSTĪBAS PROGRAMMA 2022.–2028. GADAM
Stratēģiskā IVN Vides pārskats**

Stratēģijas pamatuzstādījumi ir laimīgs cilvēks labklājīgā valstī, ilgtspējīgs un veselīgs dzīvesveids, radoša, iecietīga un toleranta sabiedrība, sadarbībā radīta konkurētspēja un valsts kā ātrspējas partneris. Stratēģijas uzdevums ir iezīmēt valsts attīstības vadlīnijas un telpisko perspektīvu laika periodam līdz 2030. gadam. Ņemot vērā globālās tendences un rūpīgi izvērtējot Latvijas resursus un to izmantojumu, ir noteikti galvenie stratēģiskie principi, kuru ievērošana var būtiski palielināt Latvijas ilgtspējīgas attīstības iespējas.

Latvijas Nacionālās attīstības plāns 2014.–2020. gadam (NAP2020)

NAP2020 ir galvenais vidēja termiņa stratēģisks plānošanas dokuments Latvijā. Tas ir Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģijas līdz 2030. gadam (Latvija2030) rīcības plāns, kam ir jākalpo par valsts attīstības ceļa karti vidējam termiņam. NAP2020 ir hierarhiski augstākais nacionāla līmeņa vidēja termiņa plānošanas dokuments. NAP2020 mērķis ir vienoties par būtiskākajām vidēja termiņa prioritātēm, to rīcības virzieniem, mērķiem, kā arī to sasniegšanas rādītājiem.

Nacionālais enerģētikas un klimata plāns 2021.–2030. gadam ir politikas plānošanas dokuments, ar kuru tiek noteikti Latvijas mērķi un to izpildes pasākumi šādā nozarēs vai darbībās – siltumnīcefekta gāzu emisiju samazinājums un oglekļa dioksīda piesaistes palielinājums, atjaunojamo energoresursu īpatsvara palielinājums, energoefektivitātes uzlabošana, enerģētiskās drošības nodrošināšana, enerģijas tirgu infrastruktūras uzturēšana un uzlabošana, kā arī inovāciju, pētniecības un konkurētspējas uzlabošana.

Plāna ilgtermiņa vīzija ir ilgtspējīgā, konkurētspējīgā un drošā veidā veicināt ilgtspējīgas tautsaimniecības attīstību.

Plāna ilgtermiņa mērķis ir, uzlabojot enerģētisko drošību un sabiedrības labklājību, ilgtspējīgā, konkurētspējīgā, izmaksu efektīvā, drošā un uz tirgus principiem balstītā veidā veicināt klimatneitrālas tautsaimniecības attīstību.

Lai īstenotu mērķi ir nepieciešams:

- 1) veicināt resursu efektīvu izmantošanu, kā arī to pašpietiekamību un dažādību;
- 2) nodrošināt resursu, un it īpaši fosilu un neilgtspējīgu resursu, patēriņa būtisku samazināšanu un vienlaicīgu pāreju uz ilgtspējīgu, atjaunojamo un inovatīvu resursu izmantošanu, nodrošinot vienlīdzīgu pieeju energoresursiem visām sabiedrības grupām;
- 3) stimulēt tādas pētniecības un inovāciju attīstību, kas veicina ilgtspējīgas enerģētikas sektora attīstību un klimata pārmaiņu mazināšanu.

8.2. Reģionālas nozīmes attīstības plānošanas dokumenti

Zemgales plānošanas reģionā hierarhiski augstākais spēkā esošais plānošanas dokuments ir Zemgales reģiona ilgtermiņa attīstības stratēģija 2015–2030.

Zemgales reģionā izvirzītais ilgtermiņa stratēģiskais attīstības mērķis ir: Zemgale 2030. gadā – konkurētspējīgs, zaļš reģions Latvijas centrā ar kvalitatīvu un pieejamu dzīves vidi.

Stratēģiskā mērķa sasniegšanai ir noteikta ZEMGALES REĢIONA ATTĪSTĪBAS VĪZIJA, kas paredz:

Cilvēki. Iedzīvotāju skaits reģionā ir stabils, ko nosaka faktors, ka iedzīvotāji izvēlas savu dzīves vietu Zemgalē – kā pievilcīgā dzīves un darba telpā. Reģionā vairumam no darbaspējas vecuma

BAUSKAS NOVADA ILGTSPĒJĪGAS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJA LĪDZ 2035. GADAM
ATTĪSTĪBAS PROGRAMMA 2022.–2028. GADAM
Stratēģiskā IVN Vides pārskats

iedzīvotājiem ir augstākā vai profesionālā izglītība un lielākā daļa ir iekļāvušies mūžizglītības procesos. Reģiona iedzīvotāji jūtas piederīgi un atbildīgi gan par vietējo, gan reģiona kopdzīvi un ir lepnī, ka dzīvo Zemgalē. Latviskā kultūrtelpa ir Zemgales sabiedrību saliedējošs pamats, kurā ikviens indivīds ir tiesīgs izvēlēties savu identitāti un var brīvi iekļauties sabiedrībā.

Vērtības. Zemgale – zaļš reģions Latvijas centrā, kur ir visauglīgākās lauksaimniecības zemes Latvijā, daudzveidīgi derīgie izrakteņi, meži un ūdens resursi, nepiesārņota un maz pārveidota dabas vide. Reģions ar savu dažādo kultūrvidi – Zemgale, Sēlija, kultūrvēsturisko mantojumu, senām tradīcijām un tūrisma potenciālu. Latvijas Lauksaimniecības universitāte – atpazīstama un spēcīga zināšanu un tehnoloģiju pārneses universitāte Baltijā, veiksmīgi īsteno sadarbības projektus ar reģionu un pašvaldībām inovāciju ieviešanai.

Uzņēmējdarbība. Nacionālas un reģionālas nozīmes attīstības centros tiek koncentrēti reģiona un valsts ekonomikai nozīmīgi ražošanas uzņēmumi. Veiksmīgi sadzīvo un attīstās intensīvā lauksaimniecība un ekosaimniekošana, notiek sadarbība un specializēšanās. Efektīvi darbojas uzņēmējdarbības atbalsta un inovāciju sistēma, uzņēmumu sadarbības tīkli (klasteri). Zemgalē tiek sekmēta sociālo uzņēmumu izveide un darbība, iesaistot sabiedrību sociālo problēmu risināšanā.

Sasniedzamība. Reģions ir vienota darba–dzīves telpa ar kvalitatīvu, efektīvu un videi draudzīgu transporta sistēmu un infrastruktūru, kuras pamatu veido sabiedriskā transporta tīkli, kas nodrošina teritoriāli vienmērīgu sniedzamību atbilstoši ikdienas mobilitātes prasībām, nodrošinot videi draudzīga transporta sistēmas attīstību. Gan publiskajā pārvaldē, gan saimnieciskajā darbībā tiek plaši izmantotas informācijas un komunikāciju tehnoloģijas.

Telpa. Zemgali raksturo dabas un cilvēka darbības līdzsvars, specializēšanās un ilgtspējīga resursu izmantošana. Pilsētu un lauku attīstība un specializēšanās, mijiedarbība un partnerība nodrošina augstu dzīves kvalitāti visā Zemgales teritorijā. Zemgalei kā reģionam Latvijas centrā ir spēcīgas funkcionālas un telpiskas saites ar visiem pārējiem reģioniem. Pārrobežu teritorijās ar Lietuvu ir izveidota vienota telpa uzņēmējdarbības un pakalpojumu attīstībai.

Zemgales reģiona ilgtermiņa attīstības prioritātes:

1. Zemgale – reģions ar attīstītu bioekonomiku, lauksaimniecību un uz vietējiem resursiem balstītu pārtikas rūpniecību un amatniecību. Zemgale – intensīvās lauksaimniecības un ekosaimniekošanas „sadzīvošanas” modelis.
 2. Zemgales nacionālas un reģionālas nozīmes pilsētas – reģiona rūpniecības un pakalpojumu centri, kas dod attīstības starojumu lauku teritorijām.
 3. Apdzīvoti Zemgales lauku apvidi, kur attīstās mazā uzņēmējdarbība un ir saglabāta tradicionālā dzīves vide.
 4. Zemgale - izglītības, zinātnes un inovāciju reģions ar Latvijas Lauksaimniecības universitāti kā intelektuālo potenciālu Latvijas un Zemgales, īpaši lauku, attīstībai un spēcīgām profesionālās izglītības iestādēm.
- Izstrādājot Bauskas novada attīstības plānošanas dokumentus, tie saskaņoti ar Zemgales reģiona

BAUSKAS NOVADA ILGTSPĒJĪGAS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJA LĪDZ 2035. GADAM
ATTĪSTĪBAS PROGRAMMA 2022.–2028. GADAM
Stratēģiskā IVN Vides pārskats

ilgtermiņa attīstības stratēģiju 2015–2030, saistot Bauskas novada attīstību ar visa plānošanas reģiona attīstību.

8.3. Plānošanas pēctecība

Izstrādājot Bauskas novada attīstības plānošanas dokumentus, ir ņemti vērā ATR rezultātā apvienoto novadu līdz šim spēkā esošie ilgtermiņa plānošanas dokumenti, ievērojot pēctecības principu. Detalizēta šo dokumentu uzstādījumu analīze ietverta plānošanas dokumentos.

Bauskas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijas 2035. gadam izstrādē analizēti un ievēroti sekojoši bijušo administratīvo teritoriju attīstības plānošanas dokumenti:

- Bauskas novada ilgtspējīga attīstības stratēģija līdz 2030. gadam;
- Iecavas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2037. gadam;
- Rundāles novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030. gadam;
- Vecumnieku novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2028. gadam.

Bauskas novada attīstības programmas izstrādē ir ievērota līdzšinējo novadu spēkā esošie plānošanas dokumenti:

- Bauskas novada attīstības programma līdz 2020. gadam;
- Iecavas novada attīstības programma 2020.–2026. gadam;
- Rundāles novada attīstības programma 2019.–2025. gadam;
- Vecumnieku novada attīstības programma 2020.–2026. gadam.

Bauskas novads sniedz ieguldījumu gan Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģijas līdz 2030. gadam izvirzīto prioritāšu sasniegšanā, gan Zemgales plānošanas reģiona izvirzīto ilgtermiņa mērķu un prioritāšu sasniegšanā.

9. Plānošanas dokumentu un to iespējamo alternatīvu īstenošanas būtiskās ietekmes uz vidi novērtējums

Ietekme uz vidi (ietver tiešo un netiešo, sekundāro, paredzētās darbības un citu darbību savstarpējo un kopējo ietekmi, īstermiņa, vidēji ilgu un ilglaicīgu ietekmi, kā arī pastāvīgo pozitīvo un negatīvo ietekmi), arī ietekme uz cilvēkiem, viņu veselību, materiālajām vērtībām, kultūras, arhitektūras un arheoloģisko mantojumu, dabas un ainavu daudzveidību, augsnes kvalitāti, ūdens kvalitāti, gaisa kvalitāti, klimatiskajiem faktoriem, kā arī minēto jomu mijiedarbības novērtējums.

Tiešās un netiešās ietekmes

Tiešās ietekmes ir tādas izmaiņas vidē, kas iedarbojas uz vidi tieši un nepastarpināti, piemēram, piesārņojums, emisijas novadot vidē, mežu izciršana u.c.

Netiešās ietekmes veidojas mijiedarbības starp vidi un tiešām ietekmēm rezultātā, piemēram, skābo lietu veidošanās rūpnieciskos izmešus ievadot atmosfērā.

Īslaicīgās, vidēji ilgās un ilglaicīgās ietekmes

Īslaicīgās ietekmes rada visa veida būvniecība un rekonstrukcija, transporta infrastruktūras (ceļu, dzelzceļu) paplašināšana, dažāda veida inženiertehnisko komunikāciju ierīkošana, it sevišķi, ja darbība tiek veikta cilvēka darbības neizmainītā vidē.

**BAUSKAS NOVADA ILGTSPĒJĪGAS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJA LĪDZ 2035. GADAM
ATTĪSTĪBAS PROGRAMMA 2022.–2028. GADAM
Stratēģiskā IVN Vides pārskats**

Šādas darbības izraisa relatīvi īslaicīgu traucējumu un pēc to pabeigšanas nerodas būtiski pēcefekti, ja vien darbības ir veiktas atbilstoši normatīvo aktu prasībām. Galvenās ietekmes ir zemsedzes bojājumi, troksnis, putekļu emisijas, atkritumu koncentrēšanās vienuviet. Ietekmi var mazināt lokalizējot īslaicīgo piesārņojumu. Par īslaicīgu ietekmi uz vidi var uzskatīt arī apmeklētāju skaita sezonālās svārstības, kas rodas pateicoties tūrismam un rekreācijai. Katrā noteiktā gadījumā ir jāizvērtē, vai īslaicīgās ietekmes rezultātā netiek iznīcinātas sugas vai biotopi.

Vidēji ilga un ilglaicīga ietekme ir saistīta ar zemes transformāciju no viena zemes izmantošanas mērķa citā, ūdensobjektu morfoloģijas izmaiņām (upju taisnošana, dambju ierīkošana).

Plānošanas dokumentā ietverto uzdevumu īstenošanā konsekventi jāievēro normatīvo aktu izvirzīto nosacījumu ievērošana, pretējā gadījumā īslaicīgās un vidēji ilgās ietekmes var pārvērsties ilglaicīgajās ietekmēs. Tieši ilglaicīgās ietekmes var atstāt būtiskāko ietekmi uz cilvēku veselību, ainavu, saimnieciskās darbības iespējamību teritorijā.

Summārās (kumulatīvās) ietekmes

Summārās ietekmes uz vidi ir ietekmju kopums, kurš rodas realizējot plānošanas dokumentā paredzētās darbības visā plānošanas perioda laikā.

Bauskas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2035. gadam

Bauskas novada ilgtspējīgas attīstības redzējuma stratēģiskajā daļā ir ietverti kopīgie stratēģiskie mērķi un prioritātes. Katram stratēģiskajam mērķim pakļautas viena vai vairākas prioritātes. Kā arī katram stratēģiskajam mērķim noteikti indikatori plānošanas dokumenta īstenošanas rezultātīvo rādītāju analīzei.

Lai izvērtētu plānošanas dokumenta īstenošanas prognozējamās ietekmes uz vidi tiek vērtēti šie rādītāji un sasniedzamie rezultāti.

6. tabula.

IAS rezultātīvo rādītāju sasniegšanas prognozējamā ietekme uz vidi.

Rādītājs	Attīstības virziens	Prognozējamās ietekmes uz vides aspektiem
SM 1 Veidot labvēlīgu un drošu vidi dzīvei un darbam		
Iedzīvotāju skaits	Būtiski nesamazinās	Ietekme neitrāla
Pašvaldības pakalpojumu kvalitāte (pozitīvs vērtējums)	Pieaug	Ietekme neitrāla vai pozitīva, ja uzlabojas pakalpojumu kvalitāte tādās jomās kā ūdensapgāde, kanalizācija, atkritumu apsaimniekošana, transporta infrastruktūras uzturēšana un uzlabošana.
Teritorijas attīstības indekss	Pieaug	Ietekme neitrāla, nosakot teritorijas attīstības

92

**BAUSKAS NOVADA ILGTSPĒJĪGAS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJA LĪDZ 2035. GADAM
ATTĪSTĪBAS PROGRAMMA 2022.–2028. GADAM
Stratēģiskā IVN Vides pārskats**

Rādītājs	Attīstības virziens	Prognozējamās ietekmes uz vides aspektiem
2020. gadā		indeksu netiek ņemti vērā rādītāji, kas raksturo vides kvalitāti
SM 2 Veicināt novada ekonomisko izaugsmi un cilvēkkapitāla attīstību		
Bezdarba līmenis (%)	Samazinās	ietekme neitrāla
Tirgus sektora ekonomiski aktīvo uzņēmumu skaits uz 1000	Pieaug	ietekmes atkarīgas no saimnieciskās darbības veidiem un to īstenošanas teritorijas, atbilstošas infrastruktūras un citiem faktoriem.
Ārvalstu tiešo investīciju ieguldījumu kopsumma uz 1000 iedzīvotājiem (EUR)	Pieaug	ietekmes atkarīgas no investīciju ieguldījuma veidiem
Dabiskais pieaugums	Palielinās	ietekme neitrāla
Migrācijas saldo	Pozitīvs	ietekme neitrāla
SM 3 Sadarboties un veidot efektīvu komunikāciju visos līmeņos		
NVO skaits	Pieaug	ietekme neitrāla
Kopienu un iedzīvotāju iniciatīvu skaits novadā		ietekme neitrāla

Ņemot vērā definētos stratēģiskos mērķus:

- SM 1 Veidot labvēlīgu un drošu vidi dzīvei un darbam;
- SM 2 Veicināt novada ekonomisko izaugsmi un cilvēkkapitāla attīstību;
- SM 3 Sadarboties un veidot efektīvu komunikāciju visos līmeņos.

Kā arī ilgtermiņa prioritātes, tai skaitā prioritāti - IP 2 Ilgtspējīga un gudra vides apsaimniekošana, kas ietver tādas jomas kā tīra, zaļa vide un videi draudzīga saimniekošana novadā, var secināt, ka Bauskas novada IAS vērsta uz novada ilgtspējīgu attīstību, sabalansētu un videi draudzīgu ekonomisko attīstību, virzību uz klimatneitralitātes sasniegšanu.

IAS definētā novada **ekonomikas specializācija**, kas vērsta uz tehnoloģiskiem faktoriem, ražošanas efektivitātes uzlabošanu un inovācijām, mazākā mērā uz lētu darbaspēku un zemām resursu cenām. Kā attīstāmās nozares definētas: bioekonomika, tūrisms, IKT, atjaunojamo energoresursu ražošana, transports un loģistika, mežsaimniecība un kokrūpniecība, derīgie izrakteņi. IAS definē, ka: Bauskas novads atbalsta resursu efektīvu izmantošanu. Kūdra, grants un dolomīta ieguve. Rekomendējams šīs jomas izpratni paplašināt, definējot to kā zemes dziļu resursu izmantošanu, iekļaujot arī pazemes ūdeņu, tai skaitā minerālūdeņu ieguvi, kā arī ģeotermālo resursu izmantošanu.

Kopumā novadā definētās ekonomiskās attīstības nozares lielā mērā vērstas uz videi draudzīgas saimnieciskās darbības attīstību. Rūpīgi izvērtējama lauksaimnieciskās lielražošanas attīstība, ņemot vērā to, ka jau šobrīd liela daļa no novada ūdensobjektiem noteikti par riska ūdensobjektiem, kur lauksaimnieciskā ražošana ir viens no negatīvi ietekmējamiem faktoriem, izvērtējamās iespējas attīstīt bioloģisko lauksaimniecību, kā arī pilnveidot lopkopību, tā lai novērstu virszemes un pazemes noplūdes ūdenstecēs un ūdenstilpēs.

BAUSKAS NOVADA ILGTSPĒJĪGAS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJA LĪDZ 2035. GADAM
ATTĪSTĪBAS PROGRAMMA 2022.–2028. GADAM
Stratēģiskā IVN Vides pārskats

IAS definētā **Bauskas novada telpiskās attīstības perspektīva** definē Bauskas pilsētu kā reģionālas nozīmes attīstības centru, bet Iecavas pilsētu kā novada nozīmes attīstības centru. Kā galvenos kritērijus telpiskās attīstības perspektīvai nosakot:

- attīstības centru potenciāla un konkurētspējas paaugstināšana, veidojot pievilcīgu pilsētvidi iedzīvotājiem un investoriem;
- pilsētu un lauku teritoriju savstarpējā sadarbība un mijiedarbība darbavietu nodrošināšanā un pakalpojumu sniegšanā;
- apdzīvoto vietu funkcionālā tīklojuma izveidošana, attīstībai nepieciešamo kritisko masu radot, savienojot gan dažādu teritoriju (pilsētu, lauku), gan dažādu nozaru resursus ar transporta un informācijas tehnoloģiju infrastruktūru.

Telpiskās attīstības perspektīvā ietvertas **Vadlīnijas turpmākai apdzīvojamības plānošanai**, Vadlīnijas pakalpojumu un funkcionālās ietekmes zonu attīstībai, Vadlīnijas transporta un mobilitātes attīstībai un plānošanai, Vadlīnijas industriālo teritoriju un inženiertīklu attīstībai, Vadlīnijas dabas teritoriju attīstībai.

Vairākos telpiskās attīstības pamatnosacījumos ietverti arī risinājumi, kuri var ilglaicīgi pozitīvi ietekmēt vides stāvokli, piemēram, nosacījums veidot telpiski koncentrētu industriālo teritoriju attīstību, attīstīt atvērto telpu un lauku teritorijas kā novada ilgtspējīgās izaugsmes galveno balstu; sekmēt dabas, ainavu un kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšanu, vienlaikus veicinot tūrisma un rekreācijas attīstību, sekmēt jaunu kultūrvērtību, tai skaitā nemateriālo, rašanos un dokumentēšanu; sekmēt visas novada teritorijas elastīgu un daudzveidīgu, taču savstarpēji sabalansētu izmantošanu – lauksaimniecība, tūrisms un rekreācija, ražošana, loģistika, dažādu pakalpojumu sniegšana, valsts aizsardzība u.c.

Kopumā telpiskā attīstība lielā mērā tiek saistīta ar apdzīvoto vietu, saimnieciskās darbības, infrastruktūras un pakalpojumu attīstību. Tā kā IAS ietvertās vadlīnijas ir ļoti vispārīgas un lielā mērā fiksē esošo stāvokli, neizvirzot striktas prasības attīstībai, nav iespējams definēt to īstenošanas ietekmi uz vidi.

Tā kā IAS nav ietverta detalizēta informācija par plānotajiem pasākumiem stratēģisko mērķu sasniegšanai, nav iespējams veikt detalizētāku izvērtējumu katrā no jomām.

Turpmāk, vērtējot Attīstības programmu, kas vērsta uz IAS definēto mērķu sasniegšanu, var konstatēt, ka paredzētas plaša spektra aktivitātes, tai skaitā tādas, kas būtiski samazina ietekmes uz vidi.

Bauskas novada attīstības programma 2022.–2028. gadam

Bauskas novada attīstības programmā definētas vidēja termiņa prioritātes, pamatojoties uz IAS noteiktajiem stratēģiskajiem mērķiem un ilgtermiņa prioritātēm.

Noteiktas šādas VTP:

- VTP1 Dzīves un darba telpa /infrastruktūra/
- VTP2 Zinošs iedzīvotājs /izglītības/

**BAUSKAS NOVADA ILGTSPĒJĪGAS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJA LĪDZ 2035. GADAM
ATTĪSTĪBAS PROGRAMMA 2022.–2028. GADAM
Stratēģiskā IVN Vides pārskats**

- VTP3 Labklājība visiem /sociālā un veselības joma/
- VTP4 Radoša darbība /kultūra/
- VTP5 Tīra un zaļa vide /daba/
- VTP6 Videi draudzīga saimniekošana /vide/
- VTP7 Augoša attīstības vide uzņēmējam /uzņēmējdarbība/
- VTP8 Sasniedzams novads un mobils iedzīvotājs /mobilitāte/
- VTP9 Pārvaldība un sadarbība

Vidēja termiņa prioritātes (VTP) ir konceptuālas nostādnes, kas vērstas uz novada ilgtspējīgu attīstību. To detalizācija ir pārāk zema, lai detalizēti izvērtētu to īstenošanas gaitā iespējamās ietekmes uz vidi un to būtiskumu. Veicot plānošanas dokumenta īstenošanas iespējamo ietekmju uz vidi izvērtējumu, vērtētas Rīcības programmas īstenošanas iespējamās ietekmes uz vidi. Šajā plānošanas stadijā nav iespējams veikt detalizētu kvantitatīvo paredzētās darbības ietekmi uz vidi, tādēļ dots vispārīgs raksturojums, definējot kādas ietekmes ir prognozējamas, ja tiks attīstīts konkrētais rīcības virziens un tā ietvaros definētie uzdevumi un pasākumi to īstenošanai.

Par Investīciju programmā ietvertajiem konkrētajiem projektiem pieejamais informācijas apjoms ir nepietiekams detalizēta kvantitatīva ietekmes uz vidi vērtējuma veikšanai, tādēļ Vides pārskatā dots vispārējs prognozējamo ietekmju apraksts katram no pasākumiem, kā arī rekomendācijas ietekmju samazināšanai.

7. tabula.

Vidēja termiņa prioritāšu un rīcības programmas īstenošanas prognozējamo ietekmju uz vidi novērtējums.

Uzdevumi	Pasākumi, darbības	Prognozējamās ietekmes, rekomendācijas
VTP1 Dzīves un darba telpa /infrastruktūra/		
RV 1.1. Publiskā ārtelpa		
	Publiskās ārtelpas labiekārtošanas koncepcija novada apdzīvotām vietām.	Neitrāla ietekme uz vidi.
	Kapu labiekārtošana: ebreju piemiņas vietu sakārtošana, Sīla kapu teritorijas labiekārtošana.	Neitrāla ietekme uz vidi.
	Autobusu pieturu rekonstrukcija pagastu teritorijās.	Būvniecības un remonta darbiem jāizvēlas atbilstošā labā kārtībā esoši tehniskie līdzekļi, videi draudzīgi būvmateriāli, jānodrošina atbilstoša atkritumu apsaimniekošana, nododot tos atkritumu apsaimniekotājam un iespēju robežās nodrošinot atkritumu šķirošanu.

**BAUSKAS NOVADA ILGTSPĒJĪGAS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJA LĪDZ 2035. GADAM
ATTĪSTĪBAS PROGRAMMA 2022.–2028. GADAM
Stratēģiskā IVN Vides pārskats**

U 1.1.1. Attīstīt publiskās ārtelpas infrastruktūru	Parku attīstības plānu izstrāde: Iecavas parka attīstības koncepcijas un tematisko būvprojektu izstrāde, muižu parku attīstības plānu izstrāde un realizācija.	Izvērtējamās un saudzējamās parku dabas un kultūrvēsturiskās vērtības.
	Taku maršrutu attīstība.	Taku būvniecībai rekomendējams izvēlēties dabai draudzīgus materiālus, pirms taku būvniecības novērtējamās dabas vērtības.
	Iecavas tirgus laukuma teritorijas attīstības koncepcijas izstrāde.	Nav prognozējama ietekme uz vidi.
	Vienotu norāžu zīmju, informācijas stendu ar informāciju un teritorijas kartēm uzstādīšana.	Nav prognozējama ietekme uz vidi.
	Bērnu un rotaļu laukumu izveide.	Nav prognozējama ietekme uz vidi, ja tiek izvēlēta atbilstoša teritorija un videi draudzīgi materiāli un būvniecības process. Nav ieteicama to izbūve aizsargājamās dabas teritorijās, ja būvniecību veic līdz šim neapbūvētā teritorijā, ieteicams izvērtēt tās bioloģisko daudzveidību.
	Laukumu un ietvju izbūve.	Nav prognozējama ietekme uz vidi, ja apbūvi neveic līdz tam neapbūvētās teritorijās. Pirms būvniecības uzsākšanas izvērtējama iespējamā ietekme uz esošajiem apstādījumiem. Jāizvērtē lietussūdens apsaimniekošanas risinājumi, jānodrošina atbilstoša atkritumu apsaimniekošana, nododot tos atkritumu apsaimniekotājam un iespēju robežās nodrošinot atkritumu šķirošanu. Rekomendējams izvēlēties videi draudzīgus būvmateriālus un būvniecības procesu.
U 1.1.2. Attīstīt infrastruktūru brīvā laika pavadīšanai labiekārtošanas koncepciju izstrāde	Zaļā parka attīstība Bauskā.	Izvērtējama optimāla vietas izvēle, izstrādājami vides aizsardzības pasākumi, jānodrošina atbilstoša atkritumu apsaimniekošana.
	Brīvā laika pavadīšanas laukumu izveide ciemos.	Būvniecības darbiem jāizvēlas atbilstošā labā kārtībā esoši tehniskie līdzekļi, videi draudzīgi būvmateriāli, jāizvērtē lietussūdens apsaimniekošanas risinājumi, jānodrošina atbilstoša atkritumu apsaimniekošana, nododot tos

**BAUSKAS NOVADA ILGTSPĒJĪGAS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJA LĪDZ 2035. GADAM
ATTĪSTĪBAS PROGRAMMA 2022.–2028. GADAM
Stratēģiskā IVN Vides pārskats**

		atkritumu apsaimniekotājam un iespēju robežās nodrošinot atkritumu šķirošanu.
	Atpūtas vietu sakārtošana un rekonstrukcija.	Nav prognozējama ietekme uz vidi.
U 1.1.3. Nodrošināt vides pieejamību publisko pakalpojumu saņemšanas vietās	Vides pieejamības infrastruktūras izveide.	Nav prognozējama būtiska ietekme uz vidi.
RV 1.2. Komunālie pakalpojumi un inženiertīklu komunikācijas		
U 1.2.1. Attīstīt ūdensapgādes un kanalizācijas infrastruktūru un pakalpojumus	Veicināt centralizētās ūdensapgādes un kanalizācijas pieslēgumu skaitu novada apdzīvotajās vietās.	Būtiska pozitīva ietekme uz vidi, it sevišķi saistībā ar centralizētas notekūdeņu apsaimniekošanas attīstību.
	ŪKT tīklu inventarizācija ciemu teritorijās un attīstības plāna izstrāde.	ŪKT uzturēšana un attīstība ir darbības ar prognozējamu būtisku ilgtermiņa pozitīvu ietekmi uz vidi.
	Ūdensapgādes, notekūdeņu un kanalizācijas sistēmas rekonstrukcija un attīstība.	Būtiska pozitīva ietekme uz vidi, it sevišķi saistībā ar centralizētas notekūdeņu apsaimniekošanas attīstību.
U 1.2.2. Pilnveidot notekūdeņu apsaimniekošanas sistēmas	Lietus notekūdeņu sistēmas attīstība visā novada teritorijā (apdzīvotās vietās).	Pozitīva ietekme uz vidi, samazinās piesārņotu lietus ūdeņu noplūdes vidē iespēja.
	Decentralizēto notekūdeņu apsaimniekošana.	Pozitīva ietekme uz pazemes hidrosfēru, samazinās notekūdeņu noplūde no decentralizētajām notekūdeņu apsaimniekošanas iekārtām.
U 1.2.3. Attīstīt centralizētās siltumapgādes infrastruktūru	Siltumapgādes sistēmu rekonstrukcija, t.sk. tīklu un katlumāju atjaunošana.	Pozitīva ietekme uz vidi, samazinās siltuma zudumi tīklos, energo efektīvāki risinājumi, tādējādi mazinot enerģijas patēriņu siltumapgādē.
U 1.2.4. Uzlabot dzīvokļu komunālās saimniecības atbalstu	SIA "Dzīvokļu komunālā saimniecība" tehnikas bāzes stacijas izveide.	Būvniecības procesā rekomendējams izmantot atbilstošā labā darba kārtībā esošus tehniskos līdzekļus, nodrošināt teritorijas lietus ūdeņu apsaimniekošanu, būvniecības un ekspluatācijas atkritumu apsaimniekošanu.
	Viedās pārvaldības sistēmas izveide komunālo pakalpojumu uzskaitē.	Nav prognozējama ietekme uz vidi.
	Savstarpējā institūciju sadarbība un iedzīvotāju izglītošana.	Nav prognozējama ietekme uz vidi.
RV 1.3. IKT infrastruktūra un pakalpojumi		
U 1.3.1. Nodrošināt kvalitatīvu interneta	Jaunas pieslēguma vietas optiskajam tīklam.	Nav prognozējama ietekme uz vidi.

BAUSKAS NOVADA ILGTSPĒJĪGAS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJA LĪDZ 2035. GADAM
ATTĪSTĪBAS PROGRAMMA 2022.–2028. GADAM
Stratēģiskā IVN Vides pārskats

pieslēgumu un I KT infrastruktūras attīstību		
U 1.3.2. Veidot digitalizētus pakalpojumus	Digitālo prasmju uzlabošana.	Nav prognozējama ietekme uz vidi.
	Modernizēt e-vidi un paplašināt e-pakalpojumu klāstu iedzīvotājiem.	Netieša pozitīva ietekme uz vidi, samazinās pārvietošanās, tai skaitā izmantojot autotransportu vai sabiedrisko transportu nepieciešamība.
RV 1.4. Dzīvojamā fonda attīstība		
U 1.4.1. Attīstīt pašvaldības īres dzīvokļu fondu	Pašvaldības esošā dzīvojamā fonda ilgtspējas nodrošināšana (renovācija), mājokļu pielāgošana cilvēkiem ar īpašām vajadzībām.	Renovācijas procesā rekomendējams nodrošināt atbilstošu ēku energoefektivitāti, izmantot videi draudzīgus materiālus un nodrošināt labu būvniecības praksi būvdarbu veikšanā.
	Jaunu mājokļu būvniecība Bauskā un Iecavā.	Būvniecības darbiem jāizvēlas atbilstošā labā kārtībā esoši tehniskie līdzekļi, videi draudzīgi būvmateriāli, jāizvērtē lietus ūdens apsaimniekošanas risinājumi, jānodrošina atbilstoša atkritumu apsaimniekošana, nododot tos atkritumu apsaimniekotājam un iespēju robežās nodrošinot atkritumu šķirošanu.
U 1.4.2. Izstrādāt mājokļu attīstības programmu	Vienotas mājokļu politikas izstrāde.	Nav prognozējama ietekme uz vidi.
	Atbalsts jaunajām ģimenēm (saistošie noteikumi).	Nav prognozējama ietekme uz vidi.
U 1.4.3. Attīstīt PPP projektus	Aktivitātes īres mājokļu izveidei: potenciālās vietas, projekta idejas.	Būvniecības vietas izvēlē un būvniecības procesā ievērojamas spēkā esošo normatīvo aktu prasības.
RV 1.5. Drošības pasākumi		
U 1.5.1. Attīstīt drošības infrastruktūru un nodrošināt sabiedrisko kārtību	Videonovērošanas sistēmu izvietošana sabiedriskās vietās.	Nav prognozējama ietekme uz vidi.
	Pašvaldības policijas telpu labiekārtošana un aprīkošana.	Nav prognozējama ietekme uz vidi.
	Pašvaldības policijas speciālo līdzekļu un aprīkojuma iegāde.	Rekomendējams izvēlēties videi draudzīgus risinājumus, piemēram, transportlīdzekļus ar zemiem CO2 izmešiem vai elektro automobiļus.
U 1.5.2. Izveidot Operatīvās vadības centru Bauskas novadā	Civilās aizsardzības plāna izstrāde.	Nav prognozējama ietekme uz vidi.
	Krīžu pārvaldības sistēma novadā.	Nav prognozējama ietekme uz vidi.
U 1.5.3. Attīstīt sadarbību ar dažādām institūcijām pārrobežu drošības jautājumos	Pārrobežu drošības jautājumu pasākumi.	Nav prognozējama ietekme uz vidi.

**BAUSKAS NOVADA ILGTSPĒJĪGAS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJA LĪDZ 2035. GADAM
ATTĪSTĪBAS PROGRAMMA 2022.–2028. GADAM
Stratēģiskā IVN Vides pārskats**

VTP 2 Zinošs iedzīvotājs /izglītība/		
RV 2.1. Izglītības iestāžu infrastruktūra un materiāli tehniskā bāze		
U 2.1.1. Pilnveidot materiāli tehnisko bāzi izglītības iestādēs	Mūsdienīgas mācību vides izveide izglītībā, t.sk. pilnveidojot mācību kabinetus ar modernām tehnoloģijām un nodrošinot ar atbilstošu aprīkojumu.	Nav prognozējama ietekme uz vidi.
	Materiāli tehniskās bāzes pilnveidošana profesionālās ievirzes un interešu izglītības iestādēs.	Nav prognozējama ietekme uz vidi.
	Radīta pieejama un droša vide izglītojamiem.	Nav prognozējama ietekme uz vidi.
U 2.1.2. Veikt izglītības iestāžu renovāciju un būvniecību	Izglītības iestāžu esošo ēku renovācija.	Renovācijas procesā rekomendējams nodrošināt atbilstošu ēku energoefektivitāti.
U 2.1.3. Labiekārtot izglītības iestāžu apkārtni, t.sk. sporta infrastruktūru	Ārtelpu piemērošana mācību darbam, zaļās klases, fiziskām aktivitātēm piemērota vide.	Nav prognozējama ietekme uz vidi.
RV 2.2. Izglītības pakalpojuma kvalitāte un pieejamība		
U 2.2.1. Paaugstināt izglītības pakalpojuma saturu un kvalitāti	Izglītības programmu saturs un apmācības procesa pilnveide.	Nav prognozējama ietekme uz vidi.
RV 2.3. Profesionālā izglītība darba tirgus vajadzībām		
U 2.3.1. Sekmēt profesionālo izglītības pieejamību Bauskas novadā	Nodrošināt interešu aizstāvību profesionālās izglītības pieejamībai.	Nav prognozējama ietekme uz vidi.
U 2.3.2. Sekmēt sadarbību ar uzņēmējiem	Sekmēt prakses vietu izveidi uzņēmumos.	Nav prognozējama ietekme uz vidi.
RV 2.4. Interesešu izglītība, mūžizglītība un jaunatnes politika		
U 2.4.1. Īstenot Jaunatnes politiku novadā	Sekmēt pašvaldības institūciju sadarbību jaunatnes politikas jomā.	Nav prognozējama ietekme uz vidi.
	Atbalstīt jaunatnes politikas īstenošanas pasākumus – jauniešu iesaistīšanos jaunatnes organizācijās un brīvprātīgajā darbā brīvā laika lietderīgai pavadīšanai.	Nav prognozējama ietekme uz vidi.
	Interesešu un neformālās izglītības centra izveide jauniešiem.	Nav prognozējama ietekme uz vidi.
	Atbalsts jauniešu nodarbinātībai un	Nav prognozējama ietekme uz vidi.

**BAUSKAS NOVADA ILGTSPĒJĪGAS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJA LĪDZ 2035. GADAM
ATTĪSTĪBAS PROGRAMMA 2022.–2028. GADAM
Stratēģiskā IVN Vides pārskats**

	uzņēmējdarbībai.	
	Sekmēt pašvaldības institūciju sadarbību jaunatnes politikas jomā.	Nav prognozējama ietekme uz vidi.
U 2.4.2. Izveidot Mūžizglītības sistēmu Bauskas novadā	Mūžizglītības un tālākizglītības pasākumu ieviešana, infrastruktūras uzlabošana.	Nav prognozējama ietekme uz vidi.
U 2.4.3. Sekmēt interešu izglītības aktivitāšu pieejamību	Interešu izglītības aktivitāšu pieejamība Bauskas novadā.	Nav prognozējama ietekme uz vidi.
RV 2.5. Izglītības jomas cilvēkresursu attīstība un piesaiste		
U 2.5.1. Atbalstīt pedagogu, atbalsta personāla dalību mācībās un pieredzes apmaiņas pasākumos	Pedagogu un atbalsta personāla kvalifikācijas paaugstināšanas pasākumu nodrošināšana.	Nav prognozējama ietekme uz vidi.
	Pedagogu un atbalsta personāla pieredzes apmaiņas pasākumu īstenošana.	Nav prognozējama ietekme uz vidi.
VTP3 Labklājība visiem /sociālā un veselības joma/		
RV 3.1. Sociālo un veselības iestāžu infrastruktūra un materiāli tehniskā bāze		
RV 3.1. Sociālo un veselības iestāžu infrastruktūra un materiāli tehniskā bāze	Aprīkojuma iegāde sociālo un veselības aprūpes pakalpojumu sniegšanas uzlabošanai. Digitālo risinājumu ieviešana, lai nodrošinātu iespēju sniegt pakalpojumus efektīvāk un dotu iespēju strādāt attālināti, mazināta digitālā plaisa sabiedrībā, tostarp uzlabota darba spēka kvalitāte, kapacitāte un efektivitāte.	Nav prognozējama būtiska ietekme uz vidi.
U 3.1.2. Veikt Sociālo un veselības iestāžu infrastruktūras renovāciju un būvniecību	Ēku rekonstrukcija un pielāgošana sociālo pakalpojumu nodrošināšanai Bauskas novadā: grupas dzīvokļi personām ar GRT, daudzfunkcionāli sociālo pakalpojumu centri pilngadīgām personām ar GRT un bērniem ar FT, daudzfunkcionāla sociālo pakalpojumu centru izveide.	Būvniecības/rekonstrukcijas darbiem jāizvēlas atbilstoša labā kārtībā esoši tehniskie līdzekļi, videi draudzīgi būvmateriāli, jāizvērtē lietus ūdens apsaimniekošanas risinājumi, jānodrošina atbilstoša atkritumu apsaimniekošana, nododot tos atkritumu apsaimniekotājam un iespēju robežās nodrošinot atkritumu šķirošanu, rekomendējams nodrošināt augstu ēku energoefektivitāti.
	Vides pieejamības uzlabošana pašvaldības un sociālo pakalpojumu sasniedzamības uzlabošanai.	Nav prognozējama ietekme uz vidi.
	Ēku rekonstrukcija jaunu pakalpojumu nodrošināšanai.	Būvniecības/rekonstrukcijas darbiem jāizvēlas atbilstoša labā kārtībā esoši tehniskie līdzekļi, videi draudzīgi būvmateriāli, jānodrošina atbilstoša

**BAUSKAS NOVADA ILGTSPĒJĪGAS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJA LĪDZ 2035. GADAM
ATTĪSTĪBAS PROGRAMMA 2022.–2028. GADAM
Stratēģiskā IVN Vides pārskats**

		atkritumu apsaimniekošana, nododot tos atkritumu apsaimniekotājam un iespēju robežās nodrošinot atkritumu šķirošanu, rekomendējams nodrošināt augstu ēku energoefektivitāti.
U 3.1.3. Attīstīt mobilo sociālo dienestu	Sociālā dienesta transporta vienības izveide.	Rekomendējams izvēlēties videi draudzīgus risinājumus, piemēram, transportlīdzekļus ar zemiem CO2 izmešiem vai elektro automobiļus.
RV 3.2. Sociālo pakalpojuma kvalitāte, pieejamība un attīstība		
U 3.2.1. Uzlabot pakalpojumu kvalitāti un pieejamību	Kvalitātes vadības sistēmas ieviešana sociālo pakalpojumu sniegšanā. Vienotas sociālo pakalpojumu un palīdzības sistēmas izveide visā novada teritorijā.	Nav prognozējama ietekme uz vidi.
	Dienas centru pakalpojumu klāsta papildināšana, attīstot jaunas iemaņas cilvēkiem ar invaliditāti.	Nav prognozējama ietekme uz vidi.
U 3.2.2. Ieviest modernus un inovatīvus pakalpojumus	Sociālo pakalpojumu attīstīšana, paplašināšana un ieviešana.	Nav prognozējama ietekme uz vidi.
RV 3.3. Veselības un sociālo jomu cilvēkresursu piesaiste un attīstība		
U 3.3.1. Atbalstīt veselības jomas speciālistu un atbalsta personāla dalību mācībās un pieredzes apmaiņas pasākumos	Veselības jomas speciālistu pieredzes apmaiņas pasākumi un tālākizglītība.	Nav prognozējama ietekme uz vidi.
U 3.3.2. Izveidot atbalsta sistēmu jaunažiem speciālistiem	Mājokļu atbalsta pasākumi.	Nav prognozējama ietekme uz vidi, ja tiek izmantots esošais dzīvojamās apbūves apjoms, jaunu objektu būvniecībai izvērtējama prognozējamā ietekme uz vidi.
	Stipendijas jaunažiem speciālistiem.	Nav prognozējama ietekme uz vidi.
RV 3.4. Primārās un sekundārās veselības aprūpe		
U 3.4.1. Sekmēt primārās un sekundārās veselības aprūpes pakalpojumu pieejamību	Ambulatoro un stacionāro veselības aprūpes pakalpojumu uzlabošana un paplašināšana.	Nav prognozējama ietekme uz vidi.
	Primārās veselības aprūpes centra attīstība lecaavā.	Nav prognozējama ietekme uz vidi.
	Primārās veselības aprūpes pakalpojumu pieejamība lauku teritorijā.	Nav prognozējama ietekme uz vidi.
	Paliatīvās aprūpes pakalpojumu nodrošināšana.	Nav prognozējama ietekme uz vidi.

**BAUSKAS NOVADA ILGTSPĒJĪGAS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJA LĪDZ 2035. GADAM
ATTĪSTĪBAS PROGRAMMA 2022.–2028. GADAM
Stratēģiskā IVN Vides pārskats**

	Primārās veselības aprūpes centra izveide Bauskā.	Nav prognozējama ietekme uz vidi.
	Pilnveidots rehabilitācijas pakalpojumu klāsts un pieejamība.	Nav prognozējama ietekme uz vidi.
RV 3.5. Veselības veicināšana un slimību profilakse		
U 3.5.1. Nodrošināt vienlīdzīgas veselīgas dzīves iespējas ikvienam iedzīvotājam	Pasākumi Bauskas novada sabiedrības veselības veicināšanai un slimību profilaksei (SAM 9.2.4.2.).	Nav prognozējama ietekme uz vidi.
	Pasākumi Iecavas pilsētas un pagasta sabiedrības veselības veicināšanai un slimību profilaksei (SAM 9.2.4.2.).	Nav prognozējama ietekme uz vidi.
	Pasākumi Rundāles vietējās sabiedrības veselības veicināšanai un slimību profilaksei (SAM 9.2.4.2.).	Nav prognozējama ietekme uz vidi.
	Pasākumi sabiedrības veselības veicināšanai un slimību profilaksei Bārbeles, Kurmenes, Skaistkalnes, Stelpes, Valles un Vecumnieku pagastos (SAM 9.2.4.2.).	Nav prognozējama ietekme uz vidi.
U 3.5.2. Veicināt slimību profilakses aktivitāšu ieviešanu	Slimību profilakses pasākumu ieviešana.	Nav prognozējama ietekme uz vidi.
	Informējoši pasākumi par atkarību izraisošo vielu izplatību un ietekmi.	Nav prognozējama ietekme uz vidi.
	HIV un atkarību profilakses centra darbības nodrošināšana.	Nav prognozējama ietekme uz vidi.
RV 3.6. Sporta infrastruktūra un pasākumi		
U 3.6.1. Sporta infrastruktūras attīstība	Sporta infrastruktūras attīstība plāna izstrāde novadā.	Nav prognozējama ietekme uz vidi.
	Kvalitatīva un moderna sporta aprīkojuma un inventāra pieejamība.	Nav prognozējama ietekme uz vidi.
U 3.6.2. Veselīga dzīvesveida aktivitātes un pasākumi	Fizisko aktivitāšu pieejamība cilvēkiem ar invaliditāti, t.sk. infrastruktūra, daudzveidīgi pasākumi, sadarbība.	Nav prognozējama ietekme uz vidi.
	Iedzīvotāju iesaistīšanās fiziskajās aktivitātēs.	Nav prognozējama ietekme uz vidi.
	Veselīga uztura lietošanas un uztura paradumu maiņas informējoši pasākumi.	Nav prognozējama ietekme uz vidi.
	Paudžu, ģimeņu, tautas sporta aktivitātes visā	Nav prognozējama ietekme uz vidi.

**BAUSKAS NOVADA ILGTSPĒJĪGAS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJA LĪDZ 2035. GADAM
ATTĪSTĪBAS PROGRAMMA 2022.–2028. GADAM
Stratēģiskā IVN Vides pārskats**

	novadā.	
	Nevalstisko sporta un aktīvās atpūtas organizāciju atbalsts.	Nav prognozējama ietekme uz vidi.
VTP4 Radoša darbība /kultūra/		
RV 4.1. Kultūras iestāžu infrastruktūra un materiāli tehniskā bāze		
U 4.1.1. Kultūras iestāžu infrastruktūra un materiāltehniskā bāze	Kultūras namu, tautas namu un saieta vietu rekonstrukcija un izbūve.	Rekomendējams būvniecības/rekonstrukcijas darbiem izvēlēties atbilstošā labā kārtībā esošus tehniskos līdzekļus, videi draudzīgus būvmateriālus, jānodrošina atbilstoša atkritumu apsaimniekošana, nododot tos atkritumu apsaimniekotājam un iespēju robežās nodrošinot atkritumu šķirošanu, rekomendējams nodrošināt augstu ēku energoefektivitāti.
	Kultūras namu, tautas namu un saieta vietu materiāli tehniskās bāzes nodrošināšana.	
U 4.1.2. Nodrošināt bibliotēku darba kvalitāti un pakalpojumu attīstību	Bibliotēku telpu rekonstrukcija un izbūve.	Nav prognozējama ietekme uz vidi.
	Bibliotēku materiāli tehniskās bāzes attīstība.	
U 4.1.3. Nodrošināt muzeju darba kvalitāti un veidot ekspozīcijas	Muzeju infrastruktūras attīstība un materiāltehniskās bāzes atjaunošana, krājumu papildināšana.	Nav prognozējama ietekme uz vidi.
U 4.1.4. Amatierkolektīvu darbības nodrošinājums	Amatiermākslas kolektīvu darbības un attīstības nodrošināšana.	Nav prognozējama ietekme uz vidi.
RV 4.2. Materiālais un nemateriālais kultūrvēsturiskais mantojums		
U 4.2.1. Kultūras mantojuma saglabāšana un kultūrvides attīstība novadā	Kultūrvēsturisko objektu saglabāšana un atjaunošana.	Nav prognozējama ietekme uz vidi.
	Kultūrvides attīstības pasākumi.	Nav prognozējama ietekme uz vidi.
	Atbalstīt novada mācību Bauskas novada izglītības iestādēs.	Nav prognozējama ietekme uz vidi.
	Grāmatas un drukāti materiāli par izciliem novadniekiem, vēsturi.	Nav prognozējama ietekme uz vidi.
	Novada pašdarbības kolektīvu iesaiste nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšanā un popularizēšanā.	Nav prognozējama ietekme uz vidi.
	Bauskas pils muzeja krājuma veidošana un saglabāšana.	Nav prognozējama ietekme uz vidi.
	Bauskas pils izpēte kontekstā ar Bauskas novada, Livonijas un Kurzemes hercogistes vēsturi.	Nav prognozējama ietekme uz vidi.
	Izpēte vēsturisko apmetumu apdares, kaļķu tehnoloģiju lietošanas un torsālās arhitektūras saglabāšanas jomās.	Nav prognozējama ietekme uz vidi.
	Eksperimentālo metožu ieviešana 16.–17. gs. sadzīves	Nav prognozējama ietekme uz vidi.

**BAUSKAS NOVADA ILGTSPĒJĪGAS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJA LĪDZ 2035. GADAM
ATTĪSTĪBAS PROGRAMMA 2022.–2028. GADAM
Stratēģiskā IVN Vides pārskats**

	kultūras izpētē kā jauna kultūras nozares pētniecības virziena attīstība.	
	Informācijas uzkrāšana un izplatīšana kultūras un kultūras mantojuma nozarē.	Nav prognozējama ietekme uz vidi.
	Profesionālās mākslas un mūzikas izplatīšana un pieejamības veicināšana.	Nav prognozējama ietekme uz vidi.
	Jaunu pakalpojumu attīstība.	Nav prognozējama ietekme uz vidi.
RV 4.3. Bauskas vecpilsētas attīstība		
U 4.3.1. Izstrādāt un īstenot Bauskas vecpilsētas attīstības stratēģiju	Bauskas vecpilsētas atjaunošana tūrisma un uzņēmējdarbības attīstībai.	Nav prognozējama ietekme uz vidi, ja tiek nodrošināta atbilstoša infrastruktūra, kā arī dabas un kultūrvēsturisko vērtību aizsardzība.
	Radošā kvartāla izveide.	Nav prognozējama ietekme uz vidi.
	Efektīva Bauskas vecpilsētas pārvaldība, kas nodrošinātu Bauskas pilsētai un vecpilsētai nepieciešamās administratīvās funkcijas un dienestu darbību, t.sk. kultūras pieminekļu aizsardzības un restaurācijas speciālistus.	Nav prognozējama ietekme uz vidi.
	Valsts nozīmes arhitektūras pieminekļa „Dreņģera sēta” atjaunošana.	Nav prognozējama ietekme uz vidi.
	Restaurācijas centra izveide.	Nav prognozējama ietekme uz vidi.
RV 4.4. Kultūras pakalpojumi, pasākumi un tūrisms		
U 4.4.1. Nodrošināt un veidot kvalitatīvu kultūras piedāvājumu, t.sk., arī digitālus	Nodrošināt kvalitatīvus kultūras pasākumus un pakalpojumus.	Nav prognozējama ietekme uz vidi.
U 4.4.2. Atbalstīt kultūras darbinieku dalību mācībās un pieredzes apmaiņas pasākumos	Kultūras darbinieku kvalifikācijas nodrošināšana.	Nav prognozējama ietekme uz vidi.
	Kultūras darbinieku pieredzes apmaiņas pasākumi.	Nav prognozējama ietekme uz vidi.
RV 4.5. Mākslas nozares		
U 4.5.1. Sekmēt mūzikas, tēlniecības un glezniecības attīstību	Mākslas plenēri un izstādes.	Nav prognozējama ietekme uz vidi.
	Mākslas popularizēšanas pasākumi.	Nav prognozējama ietekme uz vidi.
	Sadarbība ar profesionālās ievirzes izglītības iestādēm.	Nav prognozējama ietekme uz vidi.
VTP5 Tīra un zaļa vide /daba/		
RV 5.1. Dabas teritoriju apsaimniekošana		
U 5.1.1. Nodrošināt dabas resursu ilgtspējīgu attīstību	Parku un zaļo teritoriju saglabāšana novada	Ilglaicīga pozitīva ietekme uz vidi.

**BAUSKAS NOVADA ILGTSPĒJĪGAS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJA LĪDZ 2035. GADAM
ATTĪSTĪBAS PROGRAMMA 2022.–2028. GADAM
Stratēģiskā IVN Vides pārskats**

	apdzīvotajās vietās, dabisko pļavu izveide.	
U 5.1.2. Īstenot dabas teritoriju aizsardzības un apsaimniekošanas pasākumus	<i>Natura 2000</i> teritoriju dabas apsaimniekošanas plānu izstrāde.	Ilglaicīga pozitīva ietekme uz vidi, rekomendējams plānu izstrādi koordinēt ar Dabas aizsardzības pārvaldi.
	Dabas parka „Bauska” apsaimniekošanas plāna pasākumu realizācija (upes tīrīšanas pasākumu veikšana; ūdenstūrisma infrastruktūras attīstīšana; laivu piestātņu un atpūtas vietu izveidošana u.c.).	Ilglaicīga pozitīva ietekme uz vidi, rekomendējams darbu veikšanu koordinēt ar Dabas aizsardzības pārvaldi.
	Ainaviski vērtīgo teritoriju saglabāšana.	Ilglaicīga pozitīva ietekme uz vidi.
RV 5.2. Zaļā un zilā infrastruktūra		
U 5.2.1. Īstenot Bauskas upju ainavas un zaļās infrastruktūras attīstības plānu	Mūsas un Mēmeles upes un piekrastes funkcionalitātes uzlabošana.	Ilglaicīga pozitīva ietekme uz vidi, rekomendējams ņemt vērā Lielupes upju baseina apsaimniekošanas plānā ietvertās rekomendācijas.
VTP6 Videi draudzīga saimniekošana (vide)		
RV 6.1. Energoefektivitātes paaugstināšana un klimata pārmaiņu ietekmes mazināšanas pasākumi		
U 6.1.1. Paaugstināt energoefektivitāti pašvaldības ēkās	Energoefektivitātes paaugstināšanas pasākumu īstenošana pašvaldības ēkās.	Būtiska pozitīva ietekme uz vidi, samazinās siltuma zudumi un enerģijas patēriņš siltumapgādē.
	Energo sertifikātu izstrāde pašvaldības dzīvojamām ēkām.	Ilglaicīga pozitīva ietekme uz vidi.
U 6.1.2. Paaugstināt energoefektivitāti privātajam dzīvojamajam fondam	Daudzdzīvokļu māju energo audita projektu izstrāde.	Neitrāla ietekme uz vidi.
	Daudzdzīvokļu dzīvojamo ēku energoefektivitātes uzlabošana, projektu realizācija.	Būtiska pozitīva ietekme uz vidi, samazinās siltuma zudumi un enerģijas patēriņš siltumapgādē.
	Alternatīvās enerģijas ieguves iespējas daudzdzīvokļu namos (saules baterijas u.c.)	Būtiska pozitīva ietekme uz vidi, samazinās fosilā kurināmā patēriņš siltumapgādē.
U 6.1.3. Attīstīt energoefektīvu apgaisojumu	Ielu apgaismojuma modernizācija.	Pozitīva ietekme uz vidi.
	Ielu apgaismojuma tīkla paplašināšana.	Neitrālā ietekme uz vidi.
	LED apgaismojuma programmas īstenošana pašvaldības ēkās.	Pozitīva ietekme uz vidi, samazinās elektroenerģijas patēriņš.
U 6.1.4. Mazināt transporta radītās plūsmas piesārņojumu blīvi apdzīvotās teritorijās	Atbalsts bezizmešu mobilitātes veicināšanai.	Būtiska pozitīva ietekme uz vidi.
	Energoefektīva transporta iegāde un izmantošana.	Būtiska pozitīva ietekme uz vidi.
U 6.1.5. Aktualizēt un ieviest	Aktualizēt esošos enerģētikas plānus atbilstoši visa novada vajadzībām.	Neitrālā ietekme uz vidi.
	Viedās energopārvaldības	Būtiska pozitīva ietekme uz vidi.

**BAUSKAS NOVADA ILGTSPĒJĪGAS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJA LĪDZ 2035. GADAM
ATTĪSTĪBAS PROGRAMMA 2022.–2028. GADAM
Stratēģiskā IVN Vides pārskats**

Ilgtspējīgas enerģētikas un klimata rīcības plānu	ieviešana.	
	ledzīvotāju izglītošana un izpratnes veicināšana par enerģijas efektīvu izmantošanu un citām videi draudzīgām un ilgtspējīgām iespējām.	Neitrālā ietekme uz vidi.
RV 6.2. Vides piesārņojuma un iespējamo vides risku samazināšanas pasākumi		
U 6.2.1. Mazināt siltumnīcas efektu izraisošo gāzu un gaisu piesārņojošo vielu emisijas novadā	CO2 emisiju samazināšanas pasākumi.	Būtiska pozitīva ietekme uz vidi.
	Pasākumi centralizētās siltumapgādes modernizēšanai (pieslēgumi pie centrālās apkures).	Būtiska pozitīva ietekme uz vidi.
U 6.2.2. Samazināt ūdens un augsnes piesārņojumu	Invazīvo sugu apkarošanas plāna izstrāde, teritorijas apsekošana un plāna ieviešana.	Būtiska pozitīva ietekme uz vidi.
	Ūdens piesārņojuma samazināšanas pasākumi.	Būtiska pozitīva ietekme uz vidi.
U 6.2.3. Samazināt virszemes (lietus ūdeņu) radītos riskus novadā	Meliorācijas sistēmu pārbūve.	Pozitīva ietekme uz vidi.
	Notekūdeņu dūņu apstrādes centra izveide.	Būtiska pozitīva ietekme uz vidi.
RV 6.3. Atkritumu apsaimniekošana un aprites ekonomika		
U.6.3.1. Nodrošināt videi draudzīgas atkritumu saimniecības attīstību	Sadzīves atkritumu apsaimniekošanas infrastruktūras attīstība un dalīto atkritumu laukumu izveidošana.	Būtiska pozitīva ietekme uz vidi, izveides procesā jāievēro spēkā esošo normatīvo aktu prasības, tai skaitā par ietekmes uz vidi novērtējumu, piesārņojošas darbības atļaujām u.c.
	ledzīvotāju izglītošana un izpratnes veicināšana par atkritumu jomu un aprites ekonomiku.	Netieša pozitīva ietekme uz vidi.
	Digitalizēt atkritumu apsaimniekošanas sistēmu.	Neitrāla ietekme uz vidi.
U 6.3.2. Pilnveidot atkritumu šķirošanas un savākšanas pakalpojumu novadā	Sadzīves atkritumu poligona "Grantiņi" infrastruktūras rekultivācija.	Būtiska ilglaicīga pozitīva ietekme uz vidi.
	Nošķiroto atkritumu apjoma palielināšana, darbības saskaņā ar atkritumu apsaimniekošanas reģionālo plānu	Būtiska ilglaicīga pozitīva ietekme uz vidi.
VTP7 Augošanas attīstības vide uzņēmējam /uzņēmējdarbība/		
RV 7.1. Uzņēmējdarbībai nepieciešamā infrastruktūra		
	Industriālo teritoriju pieejamības attīstība	

**BAUSKAS NOVADA ILGTSPĒJĪGAS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJA LĪDZ 2035. GADAM
ATTĪSTĪBAS PROGRAMMA 2022.–2028. GADAM
Stratēģiskā IVN Vides pārskats**

U 7.1.1. Veicināt industriālo teritoriju un uzņēmējdarbības vides infrastruktūras attīstību	uzņēmējdarbības vajadzībām	Izveides un revitalizācijas procesā jāievēro spēkā esošo normatīvo aktu prasības, tai skaitā par ietekmes uz vidi novērtējumu, piesārņojošas darbības atļaujām, esošā piesārņojuma izpēti un sanāciju u.c.
	Esošo industriālo teritoriju revitalizācija uzņēmējdarbības attīstībai.	
	Pašvaldības teritorijā (īpašumā) pieejamo industriālo teritoriju un ēku publiskās datu bāzes izveide, uzturēšana.	Netieša pozitīva ietekme uz vidi.
RV 7.2. Uzņēmējdarbības atbalsta aktivitātes		
U 7.2.1. Veicināt infrastruktūras pieejamību mazās uzņēmējdarbības attīstībai	Teritoriju mērķtiecīga pielāgošana mazās uzņēmējdarbības attīstībai.	Uzņēmējdarbības attīstības, telpu un teritoriju pielāgošanas procesā jānodrošina atbilstoša inženierinfrastruktūra, kā arī jāievēro spēkā esošo normatīvo aktu prasības, tai skaitā par ietekmes uz vidi novērtējumu, piesārņojošas darbības atļaujām u.c.
	Pašvaldībai piederošo ēku, telpu rekonstrukcija, renovācija mazās uzņēmējdarbības attīstībai.	
	Atbalsta pakalpojumu sistēmas izstrāde un ieviešana maziem un jauniem uzņēmumiem.	Veidojot atbalsta sistēmu, izvērtējamās plānotās saimnieciskās darbības un potenciālā to ietekme uz vidi.
U.7.2.2 Atbalstīt izglītības pilnveidošanu un konsultācijas uzņēmējdarbības jomā	Pilnvērtīga uzņēmējdarbības atbalsta pasākumu kompleksa izveide, kas mērķēts uzņēmumu vajadzībās.	Nav prognozējama ietekme uz vidi.
	Sadarbības sekmēšana ar izglītības iestādēm uzņēmējdarbības popularizēšanai un programmu attīstībai.	Nav prognozējama ietekme uz vidi.
U 7.2.3. Piedāvāt attālināta darba un kopdarba iespējas novadā	Koprades/ attālināta darba iespēju veicināšana telpu pieejamības nodrošināšana.	Neitrāla ietekme uz vidi.
RV 7.3. Tūrisma attīstība		
U 7.3.1. Attīstīt tūrisma informāciju un mārketingu	Tūrisma attīstības un mārketinga stratēģijas izstrāde un ieviešana.	Neitrāla ietekme uz vidi.
	Digitālo risinājumu ieviešana tūrisma attīstībai, mārketinga veicināšanai.	Nav prognozējama ietekme uz vidi.
	Informatīvā nodrošinājuma piemērošana vietējam un ārvalstu tirgiem.	Nav prognozējama ietekme uz vidi.
	Mērķtiecīgu mārketinga un komunikācijas pasākumu plānošana un ieviešana.	Nav prognozējama ietekme uz vidi.
	Risinājumu izstrāde un ieviešana tūrisma sezonālā efekta mazināšanai.	Nav prognozējama ietekme uz vidi.

**BAUSKAS NOVADA ILGTSPĒJĪGAS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJA LĪDZ 2035. GADAM
ATTĪSTĪBAS PROGRAMMA 2022.–2028. GADAM
Stratēģiskā IVN Vides pārskats**

U 7.3.2. Attīstīt tūrisma produktu un piemērot to vietējam un ārvalstu tirgum	Daudzveidīga tūrisma piedāvājuma attīstība.	Rekomendējams izvēlēties atbilstošas aktivitāšu vietas, ņemot vērā apmeklētāju skaitu ar atbilstošu infrastruktūru, tai skaitā higiēnas pakalpojumiem un atkritumu apsaimniekošanu.
	Iesaistīšanās reģionālos, valsts un starptautiskos klāstros.	Nav prognozējama ietekme uz vidi.
	.Pārrobežu tūrisma iniciatīvu atbalsts un attīstība.	Nav prognozējama ietekme uz vidi.
U 7.3.3. Attīstīt tūrisma infrastruktūru	Aktīvās atpūtas tūrisma infrastruktūras attīstība (velotūrisms, atpūtas vietas, dabas teritorijas u.c.).	Plānojot tūrisma infrastruktūru, izvērtējama teritorijas bioloģiskā daudzveidīga, esošā un prognozējamā antropogēnā slodze. Ja to plānots veidot ĪADT, rekomendējams konsultēties ar DAP, kā arī izvērtēt nepieciešamību veikt ietekmes uz <i>Natura2000</i> teritoriju novērtējumu.
	Atbalsta sistēmas izveide un ieviešana tūrisma pakalpojumu sniedzējiem tūrisma objektu infrastruktūras un pakalpojuma pilnveidošanai.	Pozitīva ietekme uz vidi, iespējams izvērtēt apmeklētāju slodzes uz vidi un dabas vērtībām, nepieciešamības gadījumā izstrādājot pasākumus slodžu mazināšanai.
U 7.3.4. Veidot sadarbību ar tūrisma pakalpojumu sniedzējiem	Sadarbības sistēmas izveide un ieviešana pašvaldības struktūrvienībām un tūrisma pakalpojumu sniedzējiem.	Nav prognozējama ietekme uz vidi.
RV 7.4. Radošā un sociālā uzņēmējdarbība		
U 7.4.1. Veidot sadarbību ar sociālās uzņēmējdarbības veicējiem	Sadarbības veicināšanas pasākumu komplekss ar sociālās uzņēmējdarbības veicējiem	Nav prognozējama ietekme uz vidi.
	Atbalsta sistēmas izveide un ieviešana sociālās uzņēmējdarbības veicināšanai.	Nav prognozējama ietekme uz vidi.
RV 7.5. Investīciju piesaiste un novada mārketingis		
U.7.5.1. Izstrādāt un reklamēt pašvaldības piedāvājumu potenciālajiem investoriem	Mārketinga komunikācijas kompleksa izstrāde un ieviešana.	Nav prognozējama ietekme uz vidi.
	Investīciju objektu popularizēšanas pasākumi.	Nav prognozējama ietekme uz vidi.
U 7.5.2. Atbalsta pasākumu komplekss Bauskas novada mājražotāju un amatnieku darbības veicināšanai	Atbalsta pasākumu komplekss Bauskas novada mājražotāju un amatnieku darbības veicināšanai darbības veicināšanai.	Nav prognozējama ietekme uz vidi.

**BAUSKAS NOVADA ILGTSPĒJĪGAS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJA LĪDZ 2035. GADAM
ATTĪSTĪBAS PROGRAMMA 2022.–2028. GADAM
Stratēģiskā IVN Vides pārskats**

VTP8 Sasniedzams novads un mobils iedzīvotājs /mobilitāte /		
RV 8.1. Ielu un ceļu tīkls		
U 8.1.1. Atjaunot pašvaldības ielas un ceļus	Attīstīt un sakārtot iekšzemes ceļu savienojumus starp ciemiem un pagastiem.	Pozitīva ietekme uz vidi, jo mazina emisijas gaisā. Remonta un būvniecības laikā rekomendējams izvēlēties atbilstošā labā kārtībā esošus tehniskos līdzekļus, maksimāli novērst putekļu emisijas.
	Pašvaldības ielu sakārtošana novada apdzīvotajās vietās.	Pozitīva ietekme uz vidi, jo mazina emisijas gaisā. Remonta un būvniecības laikā rekomendējams izvēlēties atbilstošā labā kārtībā esošus tehniskos līdzekļus, maksimāli novērst putekļu emisijas.
	Jaunu projektu būvniecība atbilstoši mūsdienu prasībām (ceļu būvniecība ar velociņiem, ietvēm, apgaismojumu).	Remonta un būvniecības laikā rekomendējams izvēlēties atbilstošā labā kārtībā esošus tehniskos līdzekļus, kā arī maksimāli novērst putekļu emisijas un trokšņa traucējumus. Projektējot un būvējot jaunus ceļus vai ielas ievērojamas spēkā esošo normatīvo aktu prasības, tai skaitā saistībā ar ietekmes uz vidi novērtējumu.
	Izstrādāt kritērijus vietējo ceļu sakārtošanai sabiedriskā transporta vajadzībām.	Neitrālā ietekme uz vidi.
U 8.1.2. Sekmēt valsts ceļu pārbūvi	Valsts nozīmes kritisko ceļu pārbūves sekmēšana.	Remonta un būvniecības laikā rekomendējams izvēlēties atbilstošā labā kārtībā esošus tehniskos līdzekļus, maksimāli novērst putekļu emisijas.
RV 8.2. Iedzīvotāju mobilitāte		
U 8.2.1. Izbūvēt gājēju un velociņus	Drošu velomaršrutu plānošana un attīstība.	Pozitīva ietekme uz vidi, veicinot velotransporta izmantošanu. Būvniecības laikā rekomendējams izvēlēties atbilstošā labā kārtībā esošus tehniskos līdzekļus, kā arī maksimāli novērst putekļu emisijas un trokšņa traucējumus. Projektējot un būvējot jaunus velociņus, ievērojamas spēkā esošo normatīvo aktu prasības, tai skaitā saistībā ar ietekmes uz vidi novērtējumu.
U 8.2.2. Attīstīt individuālo elektrotransportu, velotransportu	Lēnās uzlādes pieslēgšanās punktu izbūve.	Pozitīva ietekme uz vidi, veicina elektrotransporta līdzekļu plašāku izmantošanu.
U 8.2.3. Izveidot mikromobilitātes punktus novada maršrutu	<i>Park & Ride</i> infrastruktūras izveide un jaunu pakalpojumu ieviešana.	Pozitīva ietekme uz vidi, veicinot sabiedriskā transporta izmantošanu, kas samazina emisijas gaisā, salīdzinot ar

BAUSKAS NOVADA ILGTSPĒJĪGAS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJA LĪDZ 2035. GADAM
ATTĪSTĪBAS PROGRAMMA 2022.–2028. GADAM
Stratēģiskā IVN Vides pārskats

savienotības uzlabošanai, dažādu transporta veidu sasaistei		personiskā autotransporta izmantošanu.
U 8.2.4. Pilnveidot pasažieru pārvadājumu kvalitāti un pieejamību novadā	Transporta pakalpojuma nodrošināšana pēc pieprasījuma attālākām vietām novadā.	Neitrāla ietekme uz vidi.
	Videi draudzīga sabiedriskā transporta lietošana.	Pozitīva ilglaicīga ietekme uz vidi.
RV 8.3. Ar Rail Baltica dzelzceļu saistītā infrastruktūra		
U 8.3.1. Plānot Bauskas un Iecavas pilsētvidi, piekļuvi un mobilitātes risinājumus perspektīvajai Rail Baltica dzelzceļa reģionālajai stacijai	Maršruta izveide Bauskas centrs – stacija.	Neitrāla ietekme uz vidi Jāņem vērā Rail Baltica trasei un piegulošajām teritorijām, saistītajai infrastruktūrai veiktais ietekmes uz vidi novērtējums un VPVB atzinumā ietvertās obligātās prasības un rekomendācijas.
	Reģionālajās Rail Baltica stacijās (Iecava, Bauska) – izmantot vietējo vizuālo identitāti.	Nav prognozējama ietekme uz vidi.
RV 8.4. Tilti, apvedceļi un pārvadi		
U 8.4.1. Bauskas un Iecavas apvedceļa attīstība	Bauskas un Iecavas pilsētu apvedceļa izbūve.	Pozitīva ietekme uz gaisa kvalitāti un trokšņa līmeni Bauskas un Iecavas pilsētās. Būvniecības laikā rekomendējams izvēlēties atbilstošā labā kārtībā esošus tehniskos līdzekļus, kā arī maksimāli novērst putekļu emisijas un trokšņa traucējumus. Projektējot un būvējot jaunus ceļus, ievērojamas spēkā esošo normatīvo aktu prasības, tai skaitā saistībā ar ietekmes uz vidi novērtējumu.
U 8.4.2. Tiltu un pārvadu izbūve	Esošo tiltu tehniskā apsekošana, pārbūves darbu prioritizēšana.	Nav prognozējama ietekme uz vidi.
	Tilta pārbūve Gailīšu pagastā, Uzvaras ciemā. Tilta pārbūve Gailīšu pagastā, Mūsas ciemā.	Būvniecības laikā rekomendējams izvēlēties atbilstošā labā kārtībā esošus tehniskos līdzekļus, kā arī maksimāli novērst putekļu emisijas un trokšņa traucējumus. Projektējot un būvējot jaunus transporta infrastruktūras objektus, ievērojamas spēkā esošo normatīvo aktu prasības, tai skaitā saistībā ar ietekmes uz vidi novērtējumu.
	Gājēju tilta pār Lielupi būvniecība.	
RV 8.5. Sabiedriskais transports		
U 8.5.1. Sabiedriskā transporta pakalpojumi	Sabiedriskā transporta pakalpojumu pieejamība.	Pozitīva, ilglaicīga ietekme uz vidi.

**BAUSKAS NOVADA ILGTSPĒJĪGAS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJA LĪDZ 2035. GADAM
ATTĪSTĪBAS PROGRAMMA 2022.–2028. GADAM
Stratēģiskā IVN Vides pārskats**

VTP9 Pārvaldība un sadarbība		
RV 9.1. Vienota pārvalde		
U 9.1.1. Paaugstināt pašvaldības pārvaldes kapacitāti	Kompetences celšana pārvaldes darbiniekiem (apmācības, pieredzes apmaiņa).	Nav prognozējama ietekme uz vidi.
U 9.1.2. Attīstīt efektīvu pašvaldības pārvaldības sistēmu un infrastruktūru	IKT infrastruktūras attīstība un mūsdienīgi digitālie rīki pārvaldes darbā.	Nav prognozējama ietekme uz vidi.
	Vienoto pašvaldības un valsts klientu apkalpošanas centru attīstība.	Nav prognozējama ietekme uz vidi.
U 9.1.3. Pilnveidot komunikāciju ar novada iedzīvotājiem	Komunikācijas plāna izstrāde un ieviešana.	Nav prognozējama ietekme uz vidi.
RV 9.2. Starptautiskās sadarbības pasākumi		
U 9.2.1. Nodrošināt pārrobežu sadarbību un sekmēt starptautiskās pieredzes pārnesi	Dalība ES un attīstības sadarbības projektos.	Nav prognozējama ietekme uz vidi.
	Pieredzes apmaiņa starp pašvaldībām, pieredzes pārnese un nodošana.	Nav prognozējama ietekme uz vidi.
RV 9.3. Sabiedrības līdzdalības pasākumi		
U 9.3.1. Attīstīt un dažādot sadarbību ar sabiedrības mērķgrupām	Sabiedrības iniciatīvu atbalsts un veicināšanas pasākumi.	Nav prognozējama ietekme uz vidi.
	Jauniešu iniciatīvas aktivizēšanas pasākumi.	Nav prognozējama ietekme uz vidi.
	Pašvaldības dialoga attīstīšana ar sabiedrību.	Nav prognozējama ietekme uz vidi.
U 9.3.2. Iedzīvotāju līdzdalības pasākumi	Iedzīvotāju iniciēto projektu īstenošana.	Nav prognozējama ietekme uz vidi.
RV 9.4. Lokālpatriotisms un kopienas		
U 9.4.1. Lokālpatriotisms piederības veidošana	Viedo ciemu attīstība Bauskas novadā.	Ilglaicīga, netieša pozitīva ietekme uz vidi.
	Novadnieka lojalitātes sistēmas izstrāde un ieviešana (prioritāšu karte u.c. risinājumi).	Nav prognozējama ietekme uz vidi.
	Lokālpatriotisma veicinošu pasākumu ieviešana un attīstīšana.	Nav prognozējama ietekme uz vidi.
RV 9.5. Novada mārketingu un komunikācija		
U.9.5.1. Mārketinga un komunikācijas pasākumi	Pašvaldības mārketinga un komunikācijas stratēģijas izstrāde un ieviešana.	Nav prognozējama ietekme uz vidi.
	Novada pilsētu tēla veidošana un pasākumu kompleksa īstenošana.	Nav prognozējama ietekme uz vidi.
	Pašvaldības zīmola izstrāde un ieviešana, pasākumu komplekss pašvaldības tēla popularizēšanai.	Nav prognozējama ietekme uz vidi.
RV 9.6. Sadarbība ar NVO		
U.9.6.1. Stiprināt	Līdzfinansējuma nodrošināšana	Nav prognozējama ietekme uz vidi.

**BAUSKAS NOVADA ILGTSPĒJĪGAS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJA LĪDZ 2035. GADAM
ATTĪSTĪBAS PROGRAMMA 2022.–2028. GADAM
Stratēģiskā IVN Vides pārskats**

nevalstiskā sektora attīstību	NVO iniciatīvām un projektu realizācijai.	
	Vietējo NVO, kopienu sadarbības aktivitāšu veicināšana, NVO dienu organizēšana.	Nav prognozējama ietekme uz vidi.

Kopumā analizējot Attīstības programmā noteiktos novada attīstības virzienus un plānotos pasākumus katra virziena ietvaros, var secināt, ka plānota ilgtspējīga novada attīstība, akcentējot iedzīvotāju dzīves apstākļu uzlabošanu un dzīves līmeņa celšanu, plānojot attīstīt mazo un vidējo uzņēmējdarbību novadā, kas ir lielā mērā videi draudzīga un nodrošina iedzīvotāju dzīves līmeņa celšanos.

Būtiskākās negatīvās ietekmes uz vidi saistāmas ar būvniecības un rekonstrukcijas darbiem, taču ilgtermiņā to rezultātā prognozējama pozitīva ietekme uz vidi saistībā ar ceļu infrastruktūras uzlabošanu, ēku energoefektivitātes uzlabošanu, pludmales un stāvlaukumu labiekārtošanu, atkritumu apsaimniekošanas sistēmas pilnveidošanu.

Izvērtējot plānotos rīcības virzienus un uzdevumus, var konstatēt, ka kopumā prognozējama ilglaicīga pozitīva ietekme, ko var definēt par summāro kumulatīvo abu savstarpēji cieši saistīto plānošanas dokumentu īstenošanas prognozējamo ietekmi uz vidi.

Negatīvās ietekmes pārsvarā ir īslaicīgas – dažādu būvniecības un rekonstrukcijas darbu laikā. Ja šie darbi tiek veikti, ievērojot normatīvo aktu un vides aizsardzības prasības, nodrošinot atbilstošu atkritumu apsaimniekošanu un darbu veikšanā izmantotā būvtehnika ir labā tehniskā kārtībā, ietekmes pārsvarā gadījumu ir īslaicīgas un nebūtiskas. Ilglaicīgas negatīvas ietekmes šajos gadījumos var tikt prognozētas, ja būvniecību plāno līdz šim neapbūvētās teritorijās, tādējādi neatgriezeniski tiek zaudēta teritorijas bioloģiskā daudzveidība un teritorija tiek izslēgta no zaļo teritoriju kopuma. Pirms lielāku teritoriju transformācijas vēlams veikt to bioloģiskās daudzveidības izvērtējumu, lai iespēju robežās novērstu īpaši aizsargājamo sugu vai biotopu iznīcināšanu.

Jāpiezīmē, ka īstenojot jaunu objektu būvniecību, jebkurā gadījumā ievērojamas normatīvajos aktos noteiktās prasības, tai skaitā saistībā ar paredzētās darbības ietekmes uz vidi novērtējumu.

Būtisku ietekmi uz novada vidi un attīstību atstās plānotā starptautiskās dzelzceļa līnijas *Rail Baltica* būvniecība. Šai paredzētajai darbībai ir veikts ietekmes uz vidi novērtējums, kas ietver 300 m platu trases koridoru, kā arī ar to saistīto infrastruktūru būvniecības un ekspluatācijas ietekmes uz vidi novērtējumu. Par IVN Ziņojumu ir saņemts pozitīvs VPVB Atzinums, un darbība ir akceptēta normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā.

Plānojot ar dzelzceļa trasi saistītu infrastruktūras objektu būvniecību novada teritorijā, vajadzētu izvērtēt un ņemt vērā IVN Ziņojumā ietverto informāciju, kā arī VPVB Atzinumā ietvertās obligātās prasības un rekomendācijas.

Būtisku ilglaicīgu pozitīvu ietekmi plānošanas dokumenta īstenošana atstās uz nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšanu un uzturēšanu.

Plānošanas dokumenta īstenošana atstās ilglaicīgu būtisku ietekmi uz iedzīvotāju dzīves apstākļiem, tos būtiski uzlabojot.

BAUSKAS NOVADA ILGTSPĒJĪGAS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJA LĪDZ 2035. GADAM
ATTĪSTĪBAS PROGRAMMA 2022.–2028. GADAM
Stratēģiskā IVN Vides pārskats

Investīciju plānā definētas dažādas gan uzsāktas, gan plānotas darbības, taču to detalizācijas līmenis plānošanas dokumentā ir nepietiekošs, lai veiktu to īstenošanas detalizētu ietekmju novērtējumu, un tas arī nav šī stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma uzdevums.

Jebkurā gadījumā, īstenojot Investīciju plānā paredzētās darbības, kas saistītas ar būvdarbu veikšanu, jaunu teritoriju apbūvi, vai darbībām piesārņotās vai potenciāli piesārņotās teritorijās, katrā konkrētā gadījumā izvērtējama paredzēto darbību atbilstība likuma "Par ietekmes uz vidi novērtējumu" 1. vai 2. pielikumiem, attiecīgi nepieciešamību veikt sākotnējo ietekmes uz vidi izvērtējumu vai pilnu ietekmes uz vidi novērtējuma procedūru. Darbībām, kas var skart vai ietekmēt *Natura 2000* teritoriju, izvērtējama nepieciešamība veikt ietekmes uz *Natura 2000* teritoriju novērtējumu. Tāpat izvērtējami citi vides aizsardzības normatīvie akti un tajos ietvertās prasības, kā saistībā ar tehnisko noteikumu, atļauju vai licenču saņemšanu, tā arī vides kvalitātes robežvērtības, kas ievērojamas konkrētajā teritorijā.

10. Risinājumi, lai novērstu vai samazinātu plānošanas dokumentu un to iespējamo alternatīvu īstenošanas būtisko ietekmi uz vidi

Abi izvērtējamie Bauskas novada attīstības plānošanas dokumenti (Ilgtspējīgas attīstības stratēģija un Attīstības programma) ir savstarpēji cieši saistītas.

No IAS noteiktajiem mērķiem un noteiktajām prioritātēm izriet Attīstības programmā definētie vidēja termiņa mērķi, prioritātes, rīcības programma un Investīciju plāns.

Plānošanas dokumentu ieviešanas uzraudzība ļaus identificēt rīcību un īstenoto pasākumu efektivitāti, to rezultātu atbilstību plānotajam un ieguldījumu stratēģisko mērķu sasniegšanā.

Veicot plānošanas dokumentu īstenošanas ietekmes uz vidi novērtējumu, tika analizēta IAS noteikto rezultativitātes rādītāju sasniegšanas ietekme uz vidi, kā arī Attīstības programmas rīcības programmā ietvertu pasākumu īstenošanas iespējamā ietekme uz vidi. Tā kā plānošanas dokuments tikai norāda prioritātes, virzienus un aptuveni definē pasākumus, tad nav iespējams noteikt iespējamās ietekmes uz vidi teritoriālo piesaisti, arī par konkrētiem plānotajiem projektiem, kas ietverti Investīciju plānā, pieejamā informācija ir nepietiekama, lai detalizēti un kvantitatīvi izvērtētu katra plānotā projekta specifisko ietekmi uz vidi.

Risinājumus katras konkrētās darbības negatīvo ietekmju uz vidi novēršanai un mazināšanai jāizvērtē un jānosaka, veicot ietekmes uz vidi novērtējumu, tai skaitā sākotnējo ietekmes uz vidi novērtējumu (atbilstoši likumā „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” noteiktajam) konkrētām no plānošanas dokumenta izrietošām darbībām (projektiem). Veicot paredzēto darbību ietekmes uz vidi novērtējumu, jāizvērtē arī darbības ietekme uz īpaši jutīgajām dabas teritorijām – īpaši aizsargājamām dabas teritorijām, parkiem, zaļajām zonām, ūdensobjektiem, izvērtējama to atbilstība Aizsargjoslu likumā noteiktajiem aprobežojumiem un prasībām.

Lai izvairītos no iespējamām negatīvām ietekmēm, jāpievērš uzmanība vismaz šādiem aspektiem:

- uzsākot projektu īstenošanu, individuāli jāizvērtē to potenciālā ietekme uz vidi un, kur nepieciešams, jāpiemēro ietekmes uz vidi novērtējuma procedūra;
- industriālo objektu un sabiedriski nozīmīgu, plaši apmeklētu objektu projektēšanā uzmanība pievēršama notekūdeņu un atkritumu apsaimniekošanas, ūdensapgādes un siltumapgādes risinājumiem, maksimāli nodrošinot pieslēgumu centralizētiem tīkliem vai rūpīgi izvēloties videi draudzīgus individuālos risinājumus;
- visa veida būvniecības, remonta, rekonstrukcijas un renovācijas procesos ievērojama laba būvniecības prakse, darbības atbilstība vides aizsardzības normatīvo aktu prasībām, būvnormatīviem, kā arī standartiem u.c. normatīvajiem aktiem, nodrošināma būvgružu un citu atkritumu savākšana un videi draudzīga apsaimniekošana, iespēju robežās nodrošinot to šķīrošanu;
- veicot ielu labiekārtošanu un rekonstrukciju, iespēju robežās nodrošināma lietussūdu ūdeņu kanalizācija un izstrādājami risinājumi lietussūdu ūdeņu kanalizācijas izplūdes aprīkot ar minimālu attīrīšanu vismaz no naftas produktiem;
- jānodrošina plānoto rekreācijas, kultūras un sporta infrastruktūras objektu tuvumā esošo transporta plūsmu izvērtējums un optimizācija, jāizvērtē un jānovērs būtiskās ietekmes uz vidi;

BAUSKAS NOVADA ILGTSPĒJĪGAS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJA LĪDZ 2035. GADAM
ATTĪSTĪBAS PROGRAMMA 2022.–2028. GADAM
Stratēģiskā IVN Vides pārskats

- jāveic plānotās infrastruktūras attīstības ietekmes izvērtējums, jāizvēlas tādi infrastruktūras attīstības risinājumi, kas iespējami mazāk samazina dabas pamatnes platības vai vērtību;
- Izvēloties tūrisma infrastruktūras objektu, tai skaitā pludmales un pieeju tai labiekārtojuma vietas, ieteicams veikt apmeklētāju plūsmas monitoringu, novēršot pārmērīgu apmeklētāju koncentrāciju un slodzi uz vidi vienā vietā;
- tūrisma attīstība rada tiešu būtisku ietekmi uz vidi, ja nebūs tūrisma attīstībai piemērotas infrastruktūras, atbilstoša labiekārtojuma teritorijās, kuras tūristi apmeklē (īpaši aizsargājamās dabas teritorijas, ainaviski vērtīgās teritorijas, kultūrvēsturiskie objekti). Veidojot un labiekārtojot tūrisma objektus, rekomendējams aptuveni prognozēt maksimālo apmeklētāju skaitu, nodrošinot atbilstošu atkritumu apsaimniekošanas sistēmu un higiēnas pakalpojumus (tualetes);
- jāsekmē videi draudzīgu transporta veidu attīstība, efektīva sabiedriskā transporta attīstība, lai mazinātu individuālā autotransporta radīto negatīvo ietekmi uz gaisa kvalitāti. Veidojot jaunus veloceliņus, izvērtējama to potenciālā ietekme uz vidi, tai skaitā bioloģisko daudzveidību un ainavu. Izvērtējama nepieciešamība veloceliņu papildināt ar labiekārtojuma elementiem (atkritumu urnām, soliem, tualetēm u.c.);
- vides politikas realizācijas pasākumi: sabiedrības izglītošana un informēšana, aktīvas vides aizsardzības pasākumu kampaņas, sabiedrības vides izglītības un apziņas veicināšana;
- jāsamazina vides piesārņošanas iespējas, kur vien iespējams, izvēloties inovatīvus risinājumus un videi draudzīgas tehnoloģijas.

Jāatzīmē, ka vairāki no plānošanas dokumentu stratēģiskajā daļā paredzētajiem mērķiem un uzdevumiem tieši sasaucas ar šiem pasākumiem, kas veicami negatīvās ietekmes uz vidi mazināšanai, piemēram, transporta infrastruktūras uzlabošana, ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmu pilnveidošana, atkritumu apsaimniekošanas sistēmas pilnveidošana un plānotā ēku renovācija, kā arī citi pasākumi, kas vērsti uz novada vides kvalitātes uzlabošanu.

11. Īss iespējamo alternatīvu izvēles pamatojums

Plānošanas dokumentiem netika izstrādāti alternatīvi varianti. To izstrādes gaitā tika izvērtēti un izvēlēti optimāli risinājumi, ņemot vērā iedzīvotāju vēlmes, pašvaldības nostādnēs un teritorijas ilgtspējīgas attīstības nosacījumus.

Izstrādājot plānošanas dokumentus, tika izvērtēta alternatīva iespēja saglabāt spēkā esošos bijušo novadu telpiskās attīstības perspektīvas. Taču tika konstatēts, ka apvienotā Bauskas novada esošo pašvaldību IAS ir izstrādātas atšķirīgiem laika periodiem, no 16 līdz 25 gadiem, un tās ir izstrādātas pirms Zemgales plānošanas reģiona IAS 2015.–2030. gadam spēkā stāšanās, kā arī pirms Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas “Metodisko ieteikumu reģionāla un vietēja līmeņa ilgtspējīgas attīstības stratēģiju izstrādei un to vērtēšanas kārtībai” (2014. gada 30. decembris) apstiprināšanas. Iecavas, Rundāles un Vecumnieku novadiem ir pēdējo divu gadu laikā izstrādātas Attīstības programmas septiņu gadu periodam, savukārt Bauskas novada attīstības programmas termiņš ir beidzies, tomēr saskaņā ar normatīvajiem aktiem tā ir spēkā līdz jaunas Attīstības programmas apstiprināšanai. Tāpat tika konstatēts, ka katras Bauskas novadu veidojošās pašvaldības IAS telpiskās attīstības perspektīvas ir veidotas ļoti atšķirīgi, definētas un grafiski noteiktas pēc dažādiem principiem, metodēm un detalizācijas.

Veidojot apvienotā Bauskas novada kopīgo telpiskās attīstības perspektīvu, nepieciešama tās saskaņošana ar Zemgales plānošanas reģiona IAS 2015.–2030. gadam noteikto telpiskās attīstības perspektīvu un vadlīnijām telpiskās attīstības plānošanai. Nepieciešama vienota pieeja un skatījums telpiskajai attīstībai, jāpārskata attīstības centru iedalījums, reģionāla mēroga un vietējas nozīmes funkcionālās telpas, Bauskas pilsētas un vietējas nozīmes funkcionālās teritorijas, funkcionālās saites ar kaimiņu teritorijām, arī Lietuvu, galvenie transporta koridori un attīstības asis, kā arī citi telpiskās attīstības aspekti.

Tādēļ tika pieņemts lēmums, izstrādājot Bauskas novada IAS, izstrādāt jaunu telpiskās attīstības konceptu, iespēju robežās respektējot un ņemot vērā katra apvienotā novada īpatnības un prasības un nodrošinot to attīstību vienotā plānošanas telpā.

12. Iespējamie kompensēšanas pasākumi, kas apzināti,
konsultējoties ar Dabas aizsardzības pārvaldi, ja tādi nosakāmi
saskaņā ar likumu “Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām”

Plānošanas dokumenta īstenošana nerada negatīvu ietekmi uz īpaši aizsargājamām dabas teritorijām jaunizveidotajā Bauskas novadā, to teritoriālo integritāti ekoloģiskajām funkcijām un bioloģisko daudzveidību. Tādējādi nav nepieciešams izvērtēt un izstrādāt kompensēšanas pasākumus normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā.

13. Plānošanas dokumenta īstenošanas iespējamās būtiskās pārrobežu ietekmes novērtējums

Bauskas novada teritorija dienvidu daļā tieši robežojas ar Lietuvas Republiku. Plānošanas dokuments nosaka novada ilgtspējīgas attīstības virzienus un pasākumus šo virzienu ietvaros. Plānotie pasākumu galvenokārt ietekmē Bauskas novada teritoriju un plānotajām rīcībām nav prognozējama tieša pārrobežu ietekme. Vairāki uzdevumi ir vērsti uz pārrobežu sadarbību, tai skaitā arī vides un dabas aizsardzības jomā, kas var radīt pozitīvu ietekmi abās robežas pusēs.

Uzsākot darbības pierobežas zonā, normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā izvērtējama katras konkrētās darbības iespējamā ietekme un nepieciešamība informēt Lietuvas pusi, ja tiek konstatēts, ka iespējama negatīva ietekme uz kaimiņvalsts teritoriju, tās vidi vai dabas vērtībām.

14. Paredzētie pasākumi plānošanas dokumenta īstenošanas monitoringa nodrošināšanai

SIVN monitoringa ir sistemātisks vides kvalitātes un tās izmaiņu tendenču novērtējums. Tā mērķis ir novērtēt konkrēta plānošanas dokumenta realizācijas ietekmi uz vidi, kā arī plāna vai programmas izpildi saistībā ar stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma vides pārskatā definētiem vides mērķiem vai uzdevumiem. SIVN monitoringa dod iespēju aktualizēt plānošanas dokumenta īstenošanas būtiskās vides ietekmes un salīdzināt tās ar prognozētajām, kā arī nodrošina savlaicīgu problēmu identifikāciju, lai nepieciešamības gadījumā veiktu atbilstošu plānošanas dokumenta korekciju.

Latvijas Republikas tiesību aktos noteiktas prasības monitoringa ziņojuma par plānošanas dokumenta īstenošanas tiešu vai netiešu ietekmi uz vidi, vides pārskatā neparedzētu ietekmi iesniegšanas termiņu noteikšanai, kā arī noteikts monitoringa ziņojumā ietveramās informācijas minimālais apjoms, t.i., „monitoringa ziņojumā apkopo pieejamo informāciju un ietver vismaz ar plānošanas dokumenta īstenošanu saistīto vides stāvokļu izmaiņu un to tendenču raksturojumu” (MK 2004. gada 23. marta noteikumu Nr. 157 „Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums” 32. punkts). Monitoringa ziņojumu sagatavo plāna vai programmas izstrādātājs. Tādējādi likumdošana deleģē pašus plānošanas dokumentu izstrādātājus lemt par veicamā monitoringa veidu un apjomu, kas šajā gadījumā ir attaisnojams ar dažādu plānu un programmu specifiskajiem aspektiem.

Veids, kādā jāveic plānošanas dokumenta SIVN monitoringa, ir atkarīgs no konkrētā plāna vai programmas izstrādes mērķa (zemes izmantošana, atkritumu apsaimniekošana vai citas nozares attīstības plānošana), apjoma (nacionālas, reģionālas vai vietējas nozīmes plānošanas dokuments), plānošanas teritorijas esošās situācijas rakstura un citiem faktoriem.

SIVN monitoringā var izmantot gan kvantitatīvās, gan kvalitatīvās novērtējuma metodes, savukārt tā detalizācijas pakāpei jābūt saistītai ar plāna vai programmas detalizācijas pakāpi, kā arī ar prognozētajām plānošanas dokumenta īstenošanas ietekmēm. Monitoringā jāaptver nozīmīgus vides efektus, kuri parasti ir raksturoti SIVN vides pārskatā. Atsevišķos gadījumos monitoringā jāietver arī faktori, kas neatspoguļojās plānošanas dokumenta sagatavošanas stadijā.

Lai arī Direktīva nosaka, ka plānošanas dokumentu realizācijas monitoringa jāveic plānošanas dokumenta īstenošanas laikā, svarīgi, lai monitoringa procesa plānošana būtu uzsākta jau plānošanas dokumenta sagatavošanas laikā. Plānošanas dokumenta izstrādātājam jānodrošina, lai pēc plāna vai programmas pieņemšanas ieinteresētās puses (iestādes, nevalstiskās organizācijas), kā arī sabiedrība tiktu informēta par pasākumiem, kas saistīti ar SIVN monitoringa.

Lai novērtētu, vai un kā ir sasniegti plānošanas dokumentā izvirzītie mērķi, liela nozīme ir plānošanas dokumenta rezultātīvo rādītāju analīzei un SIVN monitoringam. SIVN monitoringā var raksturot galvenās izmaiņu tendences laikā un telpā. Galvenais pamatnosacījums, lai SIVN monitoringa radītu priekšstatu par plāna vai programmas realizācijas ietekmēm, un lai agrīnā stadijā varētu identificēt iepriekš neparedzētās ietekmes. SIVN monitoringam jābūt skaidram, ekonomiski rentablam un tādā, lai tā veikšana neprasītu lielu laika ieguldījumu. Izstrādātājs nodrošina, lai monitoringā izmantojamā informācija atbilstu plānošanas dokumenta izstrādes mērķiem un uzdevumiem, tā būtu aktuāla un ticama, atbilstoši dokumentēta un publiski pieejama. Monitoringa var integrēt regulārajā plānošanas ciklā, neparedzot atsevišķu procedūru tā veikšanai, piemēram, to var apvienot ar plānošanas dokumenta rezultātīvo rādītāju atskaiti.

BAUSKAS NOVADA ILGTSPĒJĪGAS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJA LĪDZ 2035. GADAM
ATTĪSTĪBAS PROGRAMMA 2022.–2028. GADAM
Stratēģiskā IVN Vides pārskats

Direktīvas 10. pants neaizliedz apvienot vairāku plānošanas dokumentu SIVN monitoringus. Tomēr, lai tiktu izpildītas Direktīvas prasības, jāraugās, lai nepieciešamā informācija, kas saistīta ar vides ietekmēm, aptvertu katru plānu vai programmu. Atsevišķos gadījumos kumulatīvās ietekmes ir vieglāk identificējas, veicot tieši atsevišķu plānu vai programmu apvienoto monitoringu.

SIVN monitoringi nodrošina lēmuma pieņemējus ar informāciju, kas izmantojama precīzāku risinājumu izvēlē un pamatotāku lēmumu pieņemšanā. Monitoringa rezultātus var izmantot arī vides pārskatā ietvertās informācijas apstiprināšanai, t.sk. plānošanas dokumenta un vides pārskata trūkumu apzināšanai, kā arī lai konstatētu, vai ir kādas izmaiņas salīdzinājumā ar plānoto rezultātu. Monitoringi dod iespēju uzlabot turpmāko vides pārskatu kvalitāti, īpaši gadījumos, ja tiek konstatēts, ka atsevišķi vides kvalitāti raksturojošie parametri tiek sistemātiski pārsniegti vai nav ietverti atsevišķu plānu vai programmu ietekmes uz vidi novērtējumā.

Bauskas novada attīstības plānošanas dokumentiem ir izstrādāta to ieviešanas uzraudzības kārtība. Nosakot, ka uzraudzības mērķis ir nodrošināt iespēju sekot līdzi plānošanas dokumenta īstenošanas gaitai, sasniegumiem un problēmām, kā arī novērtēt programmas ietvaros īstenoto darbību radīto tiešo ietekmi uz teritorijas attīstības procesu vidējā un ilgtermiņā. Tā kā plānošanas dokumentā tiek ietvertas prioritātes un uzdevumi, kas vērsti uz noteikto stratēģisko mērķu sasniegšanu, tad ieviešanas uzraudzība lielā mērā nodrošina arī plānošanas dokumenta SIVN monitoringu. Izvērtējot paredzēto plānošanas dokumentu ieviešanas kārtību, rekomendējams izvērtēt iespēju to papildināt, nodrošinot vienlaicīgi arī informāciju SIVN monitoringa pārskatu sagatavošanai

Plānošanas dokumentu īstenošanas uzraudzību veic pašvaldība, arī plānošanas dokumentu ieviešanas monitoringu nodrošina pašvaldība, nepieciešamības gadījumā konsultējoties ar speciālistiem no Valsts vides dienesta un citām atbildīgajām institūcijām. Lai konstatētu Ilgtspējīgas attīstības stratēģijas un Attīstības programmas īstenošanas radīto tiešo vai netiešo ietekmi uz vidi, kā arī, lai nepieciešamības gadījumā izdarītu grozījumus plānošanas dokumentos, Bauskas novada domei, izmantojot valsts vides monitoringa un citus pieejamos datus, jāizstrādā monitoringa ziņojums un jāiesniedz Vides pārraudzības valsts birojam tā atzinumā minētajos periodos (periodi tiks precizēti pēc VPVB atzinuma saņemšanas).

Lai kvalitatīvi veiktu šo uzdevumu, pašvaldības speciālistam būtu jāsaņem atļauja strādāt ar valsts vides monitoringa datu bāzēm, tādējādi izvērtējot vides kvalitātes stāvokli un tā izmaiņu tendences. Lai labāk novērtētu plānošanas dokumenta īstenošanas ietekmi uz vidi, būtu nepieciešami vismaz šādi esošo pētījumu vai novērojumu dati:

- virszemes ūdeņu kvalitātes monitorings;
- pazemes ūdeņu kvalitātes un kvantitātes monitorings;
- gaisa kvalitātes monitorings, tai skaitā pētījumi gaisa kvalitātes noteikšanai satiksmes plūsmu mezgļpunktos;
- apmeklētāju plūsmas monitorings tūrisma objektos;
- pētījumi par iedzīvotāju veselības stāvokli;
- dati par atjaunojamo energoresursu (ģeotermālo, saules enerģijas, biomasas, vēja u.c.) izmantošanu.

Plānošanas dokumentu ietekmes uz vidi novērtēšanai ieteicams izvērtēt šādu rādītāju un to izmaiņu raksturojuma plānošanas dokumentu īstenošanas procesā iekļaušanu uzraudzības indikatoru sarakstā:

- iedzīvotāju apmierinātība ar vietējo pašvaldību un tās darbību;
- aizsargājamo dabas teritoriju, zaļo zonu, parku īpatsvars;
- publiski pieejamo zaļo zonu īpatsvars;

BAUSKAS NOVADA ILGTSPĒJĪGAS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJA LĪDZ 2035. GADAM
ATTĪSTĪBAS PROGRAMMA 2022.–2028. GADAM
Stratēģiskā IVN Vides pārskats

- uzņēmumu, kuriem piešķirti vides sertifikāti, procentuālais īpatsvars no kopējo uzņēmumu skaita u.c.;
- gaisa kvalitātes rādītāji;
- emisiju daudzums gaisā no stacionārajiem avotiem;
- atjaunojamo energoresursu izmantošana;
- novadīto notekūdeņu daudzums, apkalpoto mājsaimniecību skaits;
- virszemes ūdeņu kvalitātes rādītāji;
- dzeramā ūdens kvalitātes rādītāji;
- peldūdeņu kvalitātes rādītāji;
- poligonos un atkritumu izgāztuvēs apglabāto sadzīves atkritumu daudzums, šķirotu atkritumu daudzums;
- piesārņoto vietu daudzums un platība;
- apbūvēto teritoriju platība;
- valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu skaits;
- Apmeklētāju plūsmas izmaiņas, tai skaitā objektos, kur veikta labiekārtošana.

Lai pieņemtu lēmumu par konkrēta indikatora izmantošanu, izvērtējama informācijas esamība, pieejamība un ticamība, tai skaitā izvērtējot, vai konkrētie dati vai informācija ir pieejama, un cik blīvi teritorijā ir izvietoti novērojumu punkti, un cik detāli iegūtā informācija raksturo vides stāvokli novadā.

Vides pārraudzības valsts birojā ir izstrādātas metodiskās vadlīnijas plānošanas dokumenta īstenošanas monitoringa veikšanai, kā arī vienota iesniedzamā monitoringa pārskata forma, tie publicēti VPVB tīmekļvietnē: <http://www.vpvb.gov.lv/lv/strategiskais-ivn/monitorings>.

15. Izmantotā literatūra

- Latvijas ģeoloģiskā karte, M 1:200000, lapa 35, 25 un paskaidrojuma raksts, VĢD.
- Latvijas ģeoloģija, VĢD, 1998.
- Derīgo izrakteņu (būvmateriālu izejvielu, kūdras un dziedniecības dūņu) krājumu bilance par 2018.gadu, LVĢMC, 2010.
- Derīgo izrakteņu atradņu kadastrs, LVĢMC, 2018.
- Sateces baseina principa ieviešana teritorijas plānošanā, Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija, Rīga, 2001.
- Valsts statistikas pārskats par sadzīves un bīstamajiem atkritumiem "Nr. 3-A".
- Valsts statistikas pārskats par gaisa aizsardzību „Nr. 2-Gaiss”.
- Valsts statistikas pārskats „Nr. 2 Ūdens”.
- „Eiropas Savienības nozīmes īpaši aizsargājami biotopi Latvijā, noteikšanas metodika”, Latvijas Dabas fonds, 2010.
- Lielupes upju baseinu apgabala apsaimniekošanas plāns 2016.–2021. gadam.
- Lielupes upju baseinu apgabala plūdu riska pārvaldības plāns 2016.–2021. gadam.
- Bauskas novada ilgtspējības enerģētikas un klimata rīcības plāns līdz 2030.gadam.
- Bauskas pilsētas upju ainavas un zaļās infrastruktūras tematiskais plānojums.

Elektroniskie uzziņas avoti

- Latvijas vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs – www.lvgmc.gov.lv.
- Dabas aizsardzības pārvalde – www.daba.gov.lv.
- Latvijas dabas fonds – www.ldf.lv.
- Valsts vides dienests – www.vvd.gov.lv.
- Vides pārraudzības valsts birojs - www.vpvb.gov.lv.
- LR Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija – www.varam.gov.lv.
- Veselības inspekcija – www.vi.gov.lv.
- Kultūras karte – www.kulturaskarte.lv.
- “Latvijas Vēstneša” tiesību aktu vortāls – www.likumi.lv.
- Nodarbinātības valsts aģentūra www.nva.gov.lv.
- Valsts reģionālās attīstības aģentūra – www.vraa.gov.lv/lv/publikacijas/attistibas_indekss/.
- Valsts zemes dienests www.vzd.gov.lv.
- Lursoft statistika www.lursoft.lv/.
- Valsts meža dienests www.vmd.gov.lv.

**BAUSKAS NOVADA ILGTSPĒJĪGAS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJA LĪDZ 2035. GADAM
ATTĪSTĪBAS PROGRAMMA 2022.–2028. GADAM
Stratēģiskā IVN Vides pārskats**

1.pielikums

Vides pārraudzības valsts birojs

Rūpniecības iela 23, Rīga, LV-1045, tālr. 67321173, fakss 67321049, e-pasts pasts@vpvb.gov.lv, www.vpvb.gov.lv

Rīgā

31.05.2021

**Lēmums Nr. 4-02/46
Par stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras
piemērošanu**

Adresāts:

Bauskas novada pašvaldība, adrese: Uzvaras iela 1, Bauska, Bauskas novads, LV-3901;
e-pasts: dome@bauska.lv.

Plānošanas dokumenta nosaukums:

Bauskas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija (turpmāk – Stratēģija) un Bauskas novada attīstības programma 2022.–2027. gadam (turpmāk – Attīstības programma).

Izvērtētā dokumentācija:

Bauskas novada pašvaldības (turpmāk – Izstrādātāja) 2021. gada 30. aprīļa vēstule Nr. BNA/2021/6-2/597/N "Par ietekmes uz vidi stratēģiskā novērtējuma piemērošanu", iesniegums "23.03.2004. Ministru kabineta noteikumu Nr.157 "Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums"" (turpmāk – Iesniegums), Izstrādātājas 2020. gada 29. oktobra lēmums (Nr.22, 20.p.) "Par jaunizveidojamā Bauskas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijas un Bauskas novada attīstības programmas 2021. – 2027.gadam izstrādes uzsākšanu un darba uzdevumu apstiprināšanu", Rundāles novada 2020. gada 29. oktobra lēmums (Nr.14, 6.p.) "Par Bauskas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijas līdz 2040.gadam un Bauskas novada attīstības programmas 2021. – 2027.gadam izstrādes uzsākšanu un darba uzdevumu apstiprināšanu", Vecumnieku novada pašvaldības 2020. gada 28. oktobra lēmums (Nr.18, 5.§.) "Par jaunizveidojamā Bauskas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijas un Bauskas novada attīstības programmas 2021. – 2027.gadam izstrādes uzsākšanu un darba uzdevumu apstiprināšanu", Iecavas novada domes 2020. gada 27. oktobra lēmums (Nr.17, 16.p.) "Par jaunizveidojamā Bauskas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijas un Bauskas novada attīstības programmas 2021. – 2027.gadam izstrādes uzsākšanu un darba uzdevumu apstiprināšanu", Valsts vides dienesta Zemgales reģionālās vides pārvaldes (turpmāk – VVD Zemgales RVP) 2021. gada 24. marta vēstule Nr. 11.4/700/ZE/2021 "Par stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma nepieciešamību", Veselības inspekcijas 2021. gada 26. marta vēstule Nr.4.6.4.-1./12845 "Par ietekmes uz vidi stratēģiskā novērtējuma piemērošanu" un Dabas aizsardzības pārvaldes Pierīgas reģionālās administrācijas (turpmāk – DAP administrācija) 2021. gada 23. aprīļa vēstule Nr. 4.9/2305/2021-N "Par ietekmes uz vidi stratēģiskā novērtējuma nepieciešamību".

Izstrādātājas viedoklis:

Ņemot vērā to, ka jaunveidojamā Bauskas novadā jau pašreiz pastāv kopums vides risku un paredzamās dinamiskās attīstības ietekmē novada teritorijā vienlaikus atradīsies vairāki

**BAUSKAS NOVADA ILGTSPĒJĪGAS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJA LĪDZ 2035. GADAM
ATTĪSTĪBAS PROGRAMMA 2022.–2028. GADAM
Stratēģiskā IVN Vides pārskats**

**BAUSKAS NOVADA ILGTSPĒJĪGAS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJA LĪDZ 2035. GADAM
ATTĪSTĪBAS PROGRAMMA 2022.–2028. GADAM
Stratēģiskā IVN Vides pārskats**

infrastrukturās objekti (“*Via Baltica*”, “*Rail Baltic*”), kuri gan būtiski izmainīs esošo ainavu, gan radīs trokšņu un gaisa piesārņojumu, gan, iespējami, radīs smakas vai ūdens piesārņojumu, tiks izmainītas jau pastāvošo vides risku ietekmes, Izstrādātājas ieskatā plānošanas dokumentiem ir nepieciešams veikt stratēģisko ietekmes uz vidi novērtējumu (turpmāk – Stratēģiskais novērtējums).

Faktu konstatācija, izvērtējums, argumenti un apsvērumi lēmuma satūra noteikšanai:

1. Likuma “*Par ietekmes uz vidi novērtējumu*” (turpmāk – Likums) 23. viens *prim* panta pirmā daļa paredz, ka, uzsākot tādu plānošanas dokumentu sagatavošanu, kuram saskaņā ar šo likumu var būt būtiska ietekme uz vidi, arī uz Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju (*Natura 2000*), tā izstrādātājs iesniedz kompetentajai institūcijai (Vides pārraudzības valsts birojs, turpmāk – Birojs) rakstveida iesniegumu. Pirms rakstveida iesnieguma iesniegšanas izstrādātājs konsultējas ar ieinteresētajām vides un sabiedrības veselības institūcijām un iesniegumā pamato nepieciešamību plānošanas dokumentam piemērot Stratēģisko novērtējumu vai iemeslus, kādēļ šāds novērtējums nav nepieciešams. Likuma 23. trīs *prim* panta 1. punkts noteic, ka Birojs pieņem motivētu lēmumu par to, vai konkrētam plānošanas dokumentam ir nepieciešams Stratēģiskais novērtējums.
2. 2021. gada 30. aprīlī Birojā saņemta Izstrādātājas 2021. gada 30. aprīļa vēstule Nr. BNA/2021/6–2/597/N “*Par ietekmes uz vidi stratēģiskā novērtējuma piemērošanu*” un Iesniegums, kur norādīts, ka Izstrādātāja 2020. gada 29. oktobrī ir pieņēmusi lēmumu (Nr.22, 20.p.) “*Par jaunizveidojamā Bauskas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijas un Bauskas novada attīstības programmas 2021. – 2027.gadam izstrādes uzsākšanu un darba uzdevumu apstiprināšanu*” (turpmāk – Lēmums) un ir uzsākta Stratēģijas un Attīstības programmas izstrāde. Atbilstoši Iesniegumam un Lēmumam:
 - 2.1. Stratēģijas un Attīstības programmas izstrāde tiks veikta saskaņā ar spēkā esošo normatīvo aktu prasībām, ievērojot Nacionālo attīstības plānu 2021.–2027. gadam, Reģionālās politikas pamatnostādnes 2021.–2027. gadam un Zemgales plānošanas reģiona attīstības plānošanas dokumentus.
 - 2.2. Administratīvi teritoriālās reformas laikā jaunveidojamā Bauskas novada teritorijas attīstības plānošanas dokumenti Stratēģija un Attīstības programma ir reģionāla/ vietēja līmeņa nozaru politikas plānošanas dokumenti, kuri attiecas uz pašvaldību teritorijas attīstības rīcības plānošanu. Plānošanas dokumenti ietvers visa jaunveidojamā Bauskas novada, ko veidos Bauskas, Rundāles, Iecavas un Vecumnieku novadi, telpiskās attīstības perspektīvu, tādējādi ilgtermiņā ietekmējot jaunizveidotā novada teritorijas izmantošanu.
 - 2.3. Stratēģija ir ilgtermiņa teritorijas attīstības plānošanas dokuments, kas noteiks novada ilgtermiņa attīstības koncepciju, mērķi, prioritātes un telpiskās attīstības perspektīvu. Stratēģija ir hierarhiski augstākais pašvaldības plānošanas dokuments, kas veido ilgtermiņa ietvaru novada teritorijas plānojumam un attīstības programmai.
 - 2.4. Attīstības programma ir pašvaldības vidēja termiņa plānošanas dokuments, kas noteiks novada attīstības prioritātes, rīcības virzienus un uzdevumus, kā arī rīcību īstenotājus un finanšu resursus ilgtermiņa prioritāšu īstenošanai.
 - 2.5. Plānošanas dokumentu īstenošana attieksies uz jaunveidojamā Bauskas novada visu administratīvo teritoriju, ieskaitot ietekmes, ko rada pašreizējās ietekmes kā autoceļa E57 (“*Via Baltica*”) izvietojums, vides risku teritorijas (aplūstošās teritorijas, gaisa piesārņojums, degradētās un piesārņotās teritorijas, atkritumu apsaimniekošana), klimata pārmaiņas u.c. Ar plānošanas dokumentu īstenošanu iespējama tādu darbību plānošana, kas būtiski var mainīt jau iepriekš novērtētos plānošanas risinājumus, kā arī atstāt ilgstošu vai neatgriezenisku ietekmi uz vidi, un kuru ietekmes rezultātā veidotos

**BAUSKAS NOVADA ILGTSPĒJĪGAS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJA LĪDZ 2035. GADAM
ATTĪSTĪBAS PROGRAMMA 2022.–2028. GADAM
Stratēģiskā IVN Vides pārskats**

būtisks piesārņojums. Plānošanas dokumentu izstrādes laikā tiks apzinātas iespējamās ietekmes, avāriju riski, teritorijas jutīgums un īpatnības.

- 2.6. Iesniegumā norādīts: *“paredzams, ka tiks paredzētas darbības, kas būtiski var mainīt jau iepriekš novērtētos plānošanas risinājumus, kā arī ilgstošu ietekmi uz vidi un kuru rezultātā veidotos būtisks piesārņojums, un kuras var atbilst likuma “Par ietekmes uz vidi novērtējumu” 1.un 2. pielikumā noteiktajām darbībām”.*
 - 2.7. Jaunveidojamā Bauskas novadā ietilpst īpaši aizsargājamās dabas teritorijas (turpmāk – ĪADT), t.sk. *Natura 2000* teritorijas: dabas liegums “Panemūnes meži”, dabas liegums “Zaļezera purvs”, dabas parks “Bauska”, ģeoloģiskais un ģeomorfoloģiskais dabas piemineklis “Kulsēnu avots”, ģeoloģiskais un ģeomorfoloģiskais dabas piemineklis “Skaistkalnes karsta kritenes” un mikroliegums “Ozoldārzs”. Informācija par ĪADT un plānošanas dokumentu ietekme tiks apzināta, analizēta un noteikta plānošanas dokumentu izstrādes laikā. Plānošanas dokumentos paredzētie risinājumi un rīcības iespējami var ietekmēt jaunizveidojamā novada teritorijā esošo Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju stāvokli.
3. Iesniegumam pievienoti:
 - 3.1. VVD Zemgales RVP 2021. gada 24. marta vēstule Nr. 11.4/700/ZE/2021 *“Par stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma nepieciešamību”.* VVD Zemgales RVP izteikusi viedokli, ka plānošanas dokumentiem būtu nepieciešams piemērot Stratēģiskā novērtējuma procedūru atbilstoši Likuma 4. pantā noteiktajam, jo šo teritorijas attīstības plānošanas dokumentu īstenošanai var būt būtiska ietekme uz vieno cilvēku veselību, ņemot vērā to, ka: *“jaunveidojamā Bauskas novada attīstība ir raksturojama kā dinamiska, tajā pastāv virkne vides risku, kuru ietekmes var mainīt ar attīstības plānošanas dokumentu pasākumu īstenošanu, kā arī tajā atrodas vairākas īpaši aizsargājamās dabas teritorijas, t.sk. Eiropas nozīmes aizsargājamās dabas teritorijas (NATURA 2000), autoceļa E67 (“Via Baltica”) izvietojums un plānotais tranzīta koridors (“RailBaltic”)”.*
 - 3.2. Veselības inspekcijas 2021. gada 26. marta vēstule Nr.4.6.4.–1./12845 *“Par ietekmes uz vidi stratēģiskā novērtējuma piemērošanu”.* Veselības inspekcijas ieskatā plānošanas dokumentiem būtu nepieciešams piemērot Stratēģisko novērtējumu, ņemot vērā teritorijas attīstības plānošanas dokumentu īstenošanas jomu un teritoriju, kuru varētu ietekmēt plānošanas dokumentu realizācija, jo plānošanas dokumenti paredz tādu objektu attīstību vai radīšanu, kas radīs gaisa un ūdens piesārņojumu, smaku un trokšņa piesārņojumu, kā arī radīs būtiskas izmaiņas vizuāli uztveramajā ainavā iedzīvotāju dzīves vietas tuvumā.
 - 3.3. DAP administrācijas 2021. gada 23. aprīļa vēstule Nr. 4.9/2305/2021–N *“Par ietekmes uz vidi stratēģiskā novērtējuma nepieciešamību”.* DAP administrācija, izvērtējot Izstrādātājas iesniegtos dokumentus par plānošanas dokumentos paredzētajiem pasākumiem un to atbilstību Likuma 1. un 2. pielikuma noteiktajām darbībām, uzskata, ka plānošanas dokumentiem ir nepieciešams piemērot Stratēģiskā novērtējuma procedūru.
 4. Stratēģija un Attīstības programma nav ietvertas to plānošanas dokumentu vidū, kam saskaņā ar Ministru kabineta 2004. gada 23. marta noteikumu Nr. 157 *“Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums”* (turpmāk – Noteikumi Nr.157) 2. punktu Stratēģiskais novērtējums būtu nepieciešams, neatkarīgi no plānošanas nolūka un saturiskās ieceres. Līdz ar to jautājums par Stratēģiskā novērtējuma nepieciešamību izriet no vērtējuma par sagaidāmās ietekmes būtiskumu. Novērtējis ar Izstrādātājas Iesniegumā sniegto informāciju, kā arī vadoties no Likuma 23. divi *prim* pantā noteiktajiem kritērijiem,

**BAUSKAS NOVADA ILGTSPĒJĪGAS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJA LĪDZ 2035. GADAM
ATTĪSTĪBAS PROGRAMMA 2022.–2028. GADAM
Stratēģiskā IVN Vides pārskats**

**BAUSKAS NOVADA ILGTSPĒJĪGAS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJA LĪDZ 2035. GADAM
ATTĪSTĪBAS PROGRAMMA 2022.–2028. GADAM
Stratēģiskā IVN Vides pārskats**

Birojs konstatē, ka Stratēģija un Attīstības programma konkrētajā gadījumā atbilst plānošanas dokumenta veidam, kam Stratēģiskais novērtējums ir piemērojams:

- 4.1. Likuma 23. divi *prim* pants noteic, ka, vērtējot Stratēģiskā novērtējuma nepieciešamību, ņem vērā plānošanas dokumenta būtību (23. divi *prim* panta (1. punkts), tostarp un to, cik lielā mērā tajā tiek ietverti priekšnoteikumi paredzēto darbību un projektu realizācijai, ievērojot vietas izvēli, darbības veidu, apjomu, nosacījumus un resursu izmantošanu, kā arī to, cik lielā mērā dokuments ietekmē citus plānošanas dokumentus atšķirīgos plānošanas līmeņos, pastiprina vai rada vides problēmas (23. divi *prim* panta 1. punkta a., b., c., d. apakšpunkts). Tāpat Likuma 23. divi *prim* pants 2. punktā noteic, ka jāņem vērā iespējamai ietekmei pakļautās teritorijas un sagaidāmās ietekmes raksturs, – ilgums, summārās ietekmes, pārrobežu ietekmes, avāriju riski u.c. Savukārt Likuma 23. divi *prim* panta 3. un 4. punkts paredz, ka jāņem vērā ietekmei pakļautās teritorijas jutīgums, tostarp ietekmi uz aizsargājamām dabas un kultūras vērtībām, vides resursiem.
- 4.2. Likuma 4. panta trešās daļas 1. un 2. punkts noteic, ka Stratēģisko novērtējumu citu starpā veic plānošanas dokumentiem, kurus apstiprina vietējā pašvaldība un kuri saistīti ar teritoriju plānošanu, ja tie ietver pamatnosacījumus šā likuma 1. vai 2. pielikumā paredzēto darbību īstenošanai, kā arī, ja to īstenošanai var būt būtiska ietekme uz Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamām dabas teritorijām (Natura 2000).
- 4.3. No iepriekš minētā izriet, ka lielā mērā to, vai plānošanas dokumentam nepieciešams Stratēģiskais novērtējums, nosaka gan plānošanas dokumenta būtība (plānošanas saturs un risinājumi), gan joma vai teritorija, attiecībā uz kuru plānošanas dokuments izstrādāts (ar to saistītās vides problēmas). Šādā kontekstā Birojs secina, ka Stratēģiju un Attīstības programmu ir paredzēts izstrādāt kā jaunus plānošanas dokumentu šādām pašreizējām teritoriālām vienībām: Bauskas novads, Rundāles novads, Iecavas novads un Vecumnieku novads, paredzot priekšnoteikumus paredzēto darbību īstenošanai, turklāt priekšnoteikumi darbību īstenošanai tiks izstrādāti, lai risinātu arī ar vidi saistītas problēmas (applūstošās teritorijas, gaisa piesārņojums, degradētās un piesārņotās teritorijas, atkritumu apsaimniekošana) (Likuma 23. divi *prim* panta 1. punkta d. apakšpunkts), tostarp saistībā arī ar plānotās transporta infrastruktūras attīstību un tūrisma attīstību, ņemot vērā novada dabas vērtības. Izvērtējis Biroja rīcībā esošo informāciju par iepriekš veiktiem novērtējumiem, Birojs konstatē turpmāk minēto:
 - 4.3.1. Pēc Ministru kabineta 2013. gada 30. aprīlī izdoto noteikumu Nr. 240 “*Vispārīgie teritorijas plānošanas, izmantošanas un apbūves noteikumi*” stāšanās spēkā Stratēģiskais novērtējums ir veikts un Biroja atzinums izsniegts Bauskas novada teritorijas plānojumam¹, citu teritoriju attiecīgajiem plānošanas dokumentiem Stratēģiskais novērtējums līdz šim nav bijis veikts.
 - 4.3.2. Ilgtspējīga attīstības stratēģija ir teritorijas attīstības plānošanas dokuments, kas nozīmīgi ietekmē citus plānošanas dokumentus atšķirīgos plānošanas līmeņos (Likuma 23. divi *prim* panta 1. punkta a., b., c. apakšpunkts). Stratēģiskais novērtējums iepriekš ir veikts tikai Vecumnieku novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijai 2013.–2028. gadam², tomēr tāds nav bijis veikts Iecavas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijai 2013.–2037. gadam³, Rundāles novada

¹ Atzinums pieejams: pvb.gov.lv/lv/strategiskais-ivn/atzinumi/?year=2020

² Atzinums pieejams: <http://www.vpvb.gov.lv/lv/strategiskais-ivn/atzinumi/?year=2013>

³ Lēmums pieejams: <http://www.vpvb.gov.lv/lv/strategiskais-ivn/lemumi/?type=10&year=2012>

BAUSKAS NOVADA ILGTSPĒJĪGAS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJA LĪDZ 2035. GADAM
ATTĪSTĪBAS PROGRAMMA 2022.–2028. GADAM
Stratēģiskā IVN Vides pārskats

ilgtspējīgas attīstības stratēģijai 2014.–2030. gadam⁴ un Bauskas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijai 2012.–2030. gadam⁵.

- 4.3.3. Attiecībā uz attīstības programmām konstatējams, ka Stratēģiskais novērtējums ir bijis veikts Bauskas novada attīstības programmai 2012.–2018. gadam⁶ un Vecumnieku novada attīstības programmai 2013.–2019.gadam⁷, bet Stratēģiskais novērtējums nav bijis veikts Iecavas novada attīstības programmai 2013.–2019.gadam⁸ un Rundāles novada attīstības programmai 2012.–2019. gadam.
- 4.4. Izvērtējot Birojā iesniegto informāciju, kā arī caurlūkojot plānošanas teritorijai izstrādātos un spēkā esošos plānošanas dokumentus, secināms, ka, izstrādājot Stratēģiju un Attīstības programmu nākamajam plānošanas periodam, ir paredzēts izvērtēt un ņemt vērā jau noteiktos attīstības virzienus un investīciju prioritātes. Pēc būtības tas nozīmē, ka ar plānošanas dokumentiem paredzēts izvērtēt jau iepriekšējā plānošanas periodā noteikto un izvērtēto mērķu un prioritāšu aktualitāti, ja nepieciešams, precizējot attīstības virzienus. Caurlūkojot plānošanas teritorijā iekļauto esošo novadu izstrādātos attīstības plānošanas dokumentus, var secināt, ka tie paredz pilnveidot un attīstīt arī infrastruktūru uzņēmējdarbības attīstībai, kā arī mobilitātei, satiksmei u.c. jomās, ko ar jaunā novada plānošanas dokumentiem paredzēts apzināt un lielā mērā ņemt vērā (turpināt). Šādā kontekstā Birojs ņem vērā, ka priekšnosacījumi konkrētu darbību īstenošanai ar teritoriālo piesaisti tiek ietverti gan teritoriju plānojumos, gan (vispārēji) arī ilgtspējīgā attīstības stratēģijā, tomēr līdz šim Stratēģiskais novērtējums šāda veida dokumentiem bijis veikts tikai Bauskas novadam (teritorijas plānojumam) un Vecumnieku novadam (ilgtspējīgas attīstības stratēģijai). Tādēļ šajā gadījumā no Likuma viedokļa iepriekš bijuši novērtēti tikai attiecībā uz nelielu daļu risinājumiem.
- 4.5. Birojs konstatē, ka iepriekšējā plānošanas periodā ar Attīstības programmu ir risināti arī ar vidi saistīti jautājumi, piemēram, caurlūkojot Bauskas novada attīstības programmas 2012.–2018. gadam Investīciju plānu (ar 31.10.2019. grozījumu redakciju), ar plānošanas dokumenta īstenošanu tika paredzēti šādi projekti: 1) Starptautisko transporta koridoru attīstība (Rail Baltica, Via Baltica) satiksmes pieejamības nodrošināšana (apvedceļa izbūve Bauskai un Iecavai); 2) Pārrobežu ceļu sakārtošana (ceļa V1028 Bauska – Lietuvas robeža 7,14 km pārbūve); 3) Bauskas pilsētas ielu un laukumu rekonstrukcija; 4) Jaunu ielu izbūve Bauskas ILP; 5) Reģionālā autoceļa P103 “Dobeļe – Bauska” posma Bauskas pilsētā – tranzītielas atjaunošana; 6) Autoceļa B20 Lerīķi –Lejkristi turpinājuma izbūve; 7) Teritorijas revitalizācija Bauskas pilsētas Ziemeļu aglomerācijā; 8) Reģionālā autoceļa P87 Bauska – Aizkraukle un Mēmeles ielas Bauskā krustojuma rekonstrukcija; 9) satiksmes drošības uzlabošana: brauktuves atjaunošana un gājēju/veloceliņu izbūve Bauskas – Jauncode, Bauskas – Likverteni, Bauska – Elektriķi; 10) Ūdenssaimniecības pakalpojumu attīstība Rītausmu un Bērzkalnu ciemā; Ūdensvada un kanalizācijas sistēmas būvniecība Ziedoņu ielā; 11) sadzīves atkritumu poligona “Grantiņi” infrastruktūras attīstība u.c.⁹. Vienlaicīgi arī Izstrādātāja Iesniegumā norādījusi, ka Attīstības programmā paredzēto pasākumu kopums var būt priekšnoteikums Likuma 1. un/vai 2. pielikumā atsevišķu paredzēto darbību īstenošanai. Tādējādi Birojs secina, ka plānotie projekti, t.sk. attiecībā uz ūdenssaimniecības un atkritumu saimniecības

⁴ <http://www.vpvp.gov.lv/lv/strategiskais-ivn/lemumi/?type=10&year=2014>

⁵ Lēmums pieejams: <http://www.vpvp.gov.lv/lv/strategiskais-ivn/lemumi/?type=10&year=2012>

⁶ Atzinums pieejams: <http://www.vpvp.gov.lv/lv/strategiskais-ivn/atzinumi/?year=2012>

⁷ Atzinums pieejams: <http://www.vpvp.gov.lv/lv/strategiskais-ivn/atzinumi/?year=2013>

⁸ Lēmums pieejams: <http://www.vpvp.gov.lv/lv/strategiskais-ivn/lemumi/?type=10&year=2012>

⁹ Pieejams: <https://www.bauska.lv/allfiles/files/investiciju%20plans.pdf>

**BAUSKAS NOVADA ILGTSPĒJĪGAS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJA LĪDZ 2035. GADAM
ATTĪSTĪBAS PROGRAMMA 2022.–2028. GADAM
Stratēģiskā IVN Vides pārskats**

BAUSKAS NOVADA ILGTSPĒJĪGAS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJA LĪDZ 2035. GADAM
ATTĪSTĪBAS PROGRAMMA 2022.–2028. GADAM
Stratēģiskā IVN Vides pārskats

attīstību un mobilitāti, var tikt potenciāli saistīti ar Likuma pielikumos minētajām darbībām un to apjomiem, kas ir priekšnoteikums Stratēģiskā novērtējuma piemērošanai saskaņā ar Likuma 4. panta trešās daļas 1. punktu.

- 4.6. Apvienoto novadu Stratēģija un Attīstības programma būs dokumenti, caur kuriem tiks likts pamats arī nozīmīgām izmaiņām un pārkārtojumiem, kas loģiski izrietēs no novadu apvienošanas un teritoriālās sadarbības uzdevumiem. Attīstības programma pēc būtības ir instruments pašvaldības Stratēģijā noteikto mērķu īstenošanai, tomēr šī dokumenta izstrāde un tajā ietveramais prioritāšu izsvērumš ir tieši saistīts/atkarīgs no Stratēģijas (faktiski – no tās izrietēs), tādēļ abiem dokumentiem ir jāatspoguļo vienāds redzējums arī par risināmām vides problēmām, iespējamām ietekmēm un paņēmieniem, ar kādiem būtisku negatīvu ietekmi nepieļaut. Izvērtējot, vai ar Stratēģiju un Attīstības programmu varētu tikt plānotas konkrētas jaunas darbības, kas atbilstu Likuma 3. divi *prim* pantam un 1. un 2. pielikumam, tai skaitā attīstības virzieni, kas saistīti ar vides problēmām, negatīvu ietekmi uz vidi (tai skaitā piesārņojums, palielināta slodze uz dabas vidi, Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamām dabas teritorijām (*Natura 2000*) u. tml.), Izstrādātāja norāda, ka šādu varbūtību nevar izslēgt un arī pati secina, ka Stratēģiskā novērtējuma veikšana plānošanas dokumentiem ir nepieciešama. Šādu viedokli pauž arī VVD Zemgales RVP, DAP administrācija un Veselības inspekcija. Tāpat secināms, ka plānošanas dokumentu izstrādē paredzēts ņemt vērā nozaru politiku plānošanas dokumentus, kas saistīti ar Bauskas novada attīstības būtiskiem jautājumiem, tostarp – reģionālā politika, transporta attīstība, dabas resursu potenciāla izmantošana, telpiskā struktūra, vides aizsardzības un klimata pārmaiņu jautājumi (ietver arī jomas, kas minētas Likuma 4. panta trešās daļas 1. punktā). Līdz ar to, vadoties no pašlaik pieejamās informācijas, arī Birojam nav pamata konstatēt, ka plānošanas dokumenti nebūtu pielīdzināmi Likuma 4. panta trešās daļas 1. punktā noteiktajiem plānošanas dokumentam, kam Stratēģiskais novērtējums nepieciešams, tai skaitā tādēļ, ka ar to izstrādi varētu tikt paredzētas (un tādēļ nepieciešams novērtēt) varbūtējas vides stāvokli būtiski ietekmējošas izmaiņas (Likuma 23. divi *prim* panta 1. punkta a. – e. apakšpunkts).
5. Līdz ar to Birojs pievienojas Izstrādātājas, DAP administrācijas, Veselības inspekcijas un VVD Zemgales RVP paustajam viedoklim un atzīst, ka iespējamās ietekmes uz vidi novērtēšanai un priekšlikumu izstrādei nelabvēlīgas ietekmes savlaicīgai apzināšanai, novēršanai un samazināšanai pēc iespējas agrākā paredzēto darbību plānošanas, projektēšanas un lēmumu pieņemšanas stadijā (Likuma 3. panta 1. punkts), plānošanas dokumentiem ir veicams Stratēģiskais novērtējums.
6. Tādējādi Stratēģiskā novērtējuma piemērošana un veikšana konkrēto plānošanas dokumentu izstrādei izriet no normatīvajiem aktiem (Likuma 4. panta trešās daļas 1., 2. punkts, Likuma 23. divi *prim* panta 1. punkta a., b. apakšpunkts un 4. punkta a., b. apakšpunkts) un ir konkrēto plānošanas dokumentu izstrādes gadījumā pamatota, atbilstīga un nepieciešama. Veicot Stratēģisko novērtējumu, būs sniegta iespēja identificēt būtiskās negatīvās ietekmes uz vidi, nepieciešamības gadījumā sniedzot alternatīvos risinājumus un priekšlikumus ietekmes uz vidi novēršanai un samazināšanai, kas ilgtermiņā sekmētu nelabvēlīgās ietekmes uz vidi samazināšanu vai novēršanu. Plānošanas dokumentos paredzētās darbības jāvērtē atbilstoši Likuma 23. pieci *prim* pantā noteiktajam, t.sk., sagatavojot plānošanas dokumentu vides pārskatu, jāņem vērā Likuma 23. pieci *prim* panta pirmajā daļā noteiktais, ka vides pārskatā, lai izvairītos no informācijas dublēšanās, iekļauj tikai tādu informāciju, kas nepieciešama attiecīgajā plānošanas stadijā, kā arī izmanto informāciju, kas iegūta iepriekšējās plānošanas stadijās, iekļaujot nepieciešamo informāciju atbilstošā detalizācijas pakāpē, kas ļauj novērtēt plānošanas dokumentos konkrētās paredzētās darbības.

**BAUSKAS NOVADA ILGTSPĒJĪGAS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJA LĪDZ 2035. GADAM
ATTĪSTĪBAS PROGRAMMA 2022.–2028. GADAM
Stratēģiskā IVN Vides pārskats**

Piemērotās tiesību normas:

- Likuma “*Par ietekmes uz vidi novērtējumu*” 4. pants, 23. divi *prim* pants, 23. trīs *prim* pants, 23. pieci *prim* pants;
- Teritorijas attīstības plānošanas likums. 12. pants;
- Ministru kabineta 2004. gada 23. marta noteikumi Nr. 157 “*Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums*” 5., 6., 7. punkts;
- Ministru kabineta 2013. gada 30. aprīļa noteikumi Nr. 240 “*Vispārīgie teritorijas plānošanas, izmantošanas un apbūves noteikumi*”;
- Ministru kabineta 2014. gada 14. oktobra noteikumi Nr. 628 “*Noteikumi par pašvaldību teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem*”. 18. 19., 20. punkts.

Lēmuma pieņemšanas pamatojums:

Birojs saskaņā ar Likuma 23. trīs *prim* pantā noteikto izvērtēja Izstrādātājas 2021. gada 30. aprīļa vēstuli Nr. BNA/2021/6–2/597/N “*Par ietekmes uz vidi stratēģiskā novērtējuma piemērošanu*”, Iesniegumu un tam pievienoto dokumentāciju par plānošanas dokumentu izstrādi. Ņemot vērā iesniegto informāciju un Likuma 23. divi *prim* pantā noteiktos kritērijus un piemērojot citas iepriekš minētās tiesību normas un lietderības apsvērumus, Birojs atbilstoši Likuma 23. trīs *prim* panta 1. punktam secina, ka plānošanas dokumentu īstenošanai nepieciešams veikt Stratēģisko novērtējumu.

Lēmums:

Piemērot stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūru Bauskas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijai un Bauskas novada attīstības programmai 2022.–2027. gadam.

Direktors

(paraksts*)

Arnolds Lukševics

*Dokuments ir parakstīts ar drošu elektronisko parakstu

Lēmums nosūtīts:

1. Bauskas novada pašvaldībai, E.Adresē;
2. Valsts vides dienesta Zemgales reģionālai vides pārvaldei, E.Adresē.